Associates Program

In grateful recognition
of

James A. Noble
Class of 1920
1989–1990

for generous support of the
Harvard College Fund

The Harvard College Library

F

2191

Cartularium Saxonicum:

A

COLLECTION OF CHARTERS

RELATING TO

ANGLO-SAXON HISTORY.

BY

WALTER DE GRAY BIRCH, F.S.A.,

OF THE DEPARTMENT OF MSS. BRITISH MUSEUM, HONORARY SECRETARY OF THE BRITISH ARCHÆOLOGICAL ASSOCIATION, MEMBER OF THE COMMITTEE OF THE PALÆOGRAPHICAL SOCIETY, AUTHOR OF THE "HISTORY, ART AND PALÆOGRAPHY OF THE UTRECHT PSALTER", THE "FASTI MONASTICI ÆVI SAXONICI", ETC., ETC.

VOL. I. pt. I

A.D. 430—~~839~~. 738

LONDON:
WHITING & COMPANY (LIMITED) SARDINIA STREET, W.C.
1885.

Cartularium Saxonicum.

VOL. I.

Birch, Walter de Gray, 1842- *ed.*

Cartularium saxonicum: a collection of charters relating to Anglo-Saxon history. By Walter de Gray Birch ... London, Whiting & co., 1885-93.

3 v. 25cm.

CONTENTS.—I. v. p. 430-839.—II. v. p. 840-947. Appendix v. p. 601-947.—III. v. p. 948-975. Appendix v. p. 578-[illegible]

 [illegible]

Index saxonicus: an index to all the names of persons in Cartularium saxonicum: a collection of charters relating to Anglo-Saxon history. By Walter de Gray Birch ... London, Phillimore and co., 1899.

2 p. l., 140 p. 25cm.

1. Gt. Brit.—Hist.—Anglo-Saxon period, 449-1066—Sources.

PRINTED BY
WHITING AND CO., LIMITED, 30 AND 32, SARDINIA STREET, W.C.

TO HIS GRACE

THE LORD ARCHBISHOP OF CANTERBURY,

THIS WORK

IS RESPECTFULLY DEDICATED

(WITH PERMISSION),

BY

THE AUTHOR.

British Museum,

December 1884.

Preface to the First Volume.

The Cartularium Saxonicum owes its existence to the following causes. In the course of research carried on constantly for many years, principally into the early mediæval and what is commonly —and, in despite of purists, still—known as the Anglo-Saxon periods of our Island history, the remarkable anomaly became very prominently fixed before my mind that, while the justly celebrated *Codex Diplomaticus* (1839-1848) of the late Mr. J. M. Kemble occupies a position in literature achieved by no other collection of historical evidence in the world, the texts themselves are in a large proportion of cases edited incorrectly, and that, in some instances, to a serious extent. Finding this to be so, I determined to collate the whole body of the collection with the manuscripts themselves—except in a very few cases where access to them has been very difficult or impossible; to augment the number of deeds by the insertion into the series of many now known, but which had been overlooked by that editor or were unknown to the world in his day; and to enlarge in some degree the basis of the work by incorporating into the collection several new pieces, which although not of a strictly diplomatic character, yet illustrate the deeds with which they will be found herein to stand in juxtaposition. Fortunately for the bulk of the work (which I desire to circumscribe as far as is consistent with efficiency), this latter class of original record is not very numerous. It consists mainly of professions of obedience made by newly elected bishops to the archbishop of their province, papal correspondence, and so forth.

Had I been alone in deploring the want of accuracy betrayed in almost every page of the *Codex Diplomaticus*, the CARTULARIUM would probably have never assumed its present form; but it was not difficult to observe that, while students and writers, not only of English, but of European Ecclesiastical and Political History, unite in admitting the paramount and enduring value of Kemble's researches that are embodied in his *Saxons in England* and his Prefaces to the several volumes of the *Codex Diplomaticus*, there was a growing want of a new and comprehensive edition of the latter work, which has now for a long time been out of print and almost impossible to obtain on account of the high price set on the few copies that now and then occur on the dispersal of Libraries. To attempt so arduous an undertaking would have been to essay a literary feat more fitted for the labours of a syndicate or committee of literary men than for one worker alone, had the scientific position of Anglo-Saxon Diplomatics remained unaltered from Kemble's day. The forty-five years, however, that have elapsed since the first publication of the *Codex Diplomaticus* have witnessed the publication of the *Diplomatarium Anglicum Ævi Saxonici*, by the late Mr. B. Thorpe, 1865; the *Councils and Ecclesiastical Documents relating to Great Britain and Ireland*, by the late Rev. A. W. Haddan, B.D., and Professor Stubbs, 1869-1873; the four volumes of *Facsimiles of Ancient Charters in the British Museum*, edited by Mr. E. A. Bond, F.S.A., Principal Librarian, 1873-1878; the two volumes of *Facsimiles of Anglo-Saxon Manuscripts*, prepared by Lieut.-General J. Cameron, R.E., C.B., F.R.S., and others, 1878-1884. The contents of these comprehensive works have been reviewed in the following Introduction. All of them have brought to light many new and important documents which should have a place in any full collection subsequently made. To these, not a few are added from Astle's Collection, lately acquired with the Stowe Collection by the British Museum from the Earl of Ashburnham; the publications of the Master of the Rolls, the Deputy Keeper of Records, and the Historical MSS. Commission; and the Transactions of Antiquarian and Archæological Societies,—

and some are even yet unpublished, as, for example, several in the series of Charters relating to Burton-on-Trent, in the Peniarth Library, in possession of Mr. Wynne.

Some account of the detailed way of printing the charters is given further on. The documents are arranged in a general series, and as far as may be ascertained with the present, sometimes unsatisfactory, state of early English chronology, according to order of chronology, the text of each deed being preceded by a very short *précis*, indicating the main features, but not exhausting the contents of the piece, and collated with the oldest and best copies. The variations from the selected text are placed in foot-notes. At the foot of each deed the principal sources from which the text and various readings are derived, and notices of former editions are given in many instances, so as to form a Bibliography of Saxon Diplomatics.

I have to acknowledge heartfelt thanks to many friends who, by their ready help and co-operation, have encouraged the progress of the work. Among these I desire especially to mention his Grace the Archbishop of Canterbury, who has, with the greatest kindness, allowed me the temporary use of the Canterbury *Chartulary* in the Archiepiscopal Library; Mr. W. R. M. Wynne, of Peniarth, North Wales, who has with equal liberality placed his *Chartulary* of the ancient abbey of Burton-on-Trent in my hands for the use of the work; the Council of the Society of Antiquaries, which lent me for a time the *Chartulary* of Peterborough Abbey from the Library of that body; Rt. Rev. the Lord Bishop of Chester; Rev. H. R. Luard, D.D., Registrar of the University of Cambridge; the Rev. S. S. Lewis, M.A., Librarian of Corpus Christi College, Cambridge; F. H. Dickinson, Esq., F.S.A., of Kingweston, Somersetshire; Rev. Professor J. Earle, of Oxford; Rev. Professor A. H. Sayce, M.A., of Oxford; A. W. W. Dale, Esq., Librarian of Trinity Hall, Cambridge; M. Paul Meyer, Director of the École des Chartes, Paris; Rev. Canon Jenkins, M.A., Rector of Lyminge; Rev. F. Madge, Librarian of Winchester Cathedral; Prof. J. Aronius, of Berlin; the Royal Archæological Institute; Thomas Kerslake, Esq., Bristol; J. Small,

Edinburgh; Pelly Hooper, Esq., Town Clerk of Weymouth; R. G. Raper, Esq., Registrar of Chichester Cathedral, etc.; F. Madan, Esq., and G. Parker, Esq., of the Bodleian Library, Oxford; Rev. F. W. Weaver, M.A., Vicar of Milton, Evercreech, Somersetshire; J. B. Shephard, Esq., LL.D., Record Keeper of Canterbury Cathedral, and many others.

I trust I shall be permitted here, in conclusion, to ask all those who are the owners or custodians of hitherto unknown or unpublished Anglo-Saxon Charters, to communicate them kindly to me, that I may be enabled thereby to make the CARTULARIUM SAXONICUM as complete a collection of texts as is possible with the slender materials still extant after the lapse of so many years, and out of the isolated fragments yet remaining undestroyed after so many perilous vicissitudes, which ages succeeding to ages have brought upon by far the greatest proportion of these valuable relics of our ancient history.

Introduction.

THE scope of the present Collection of Documents bearing relation to English History before the advent of the Normans, to which I have given the title of CARTULARIUM SAXONICUM, does not include the preparation of a long and exhaustive introduction. No doubt, essays might be written upon the numerous literary and historical aspects which this unique array of archaic documents presents to the reader; but my aim has been to gather up the text and to leave to others far more able than I am the duty of enlarging upon the contents of the series. Besides this, my endeavour to keep within the projected extent of the work would be defeated were I to do so. I shall therefore confine the Introduction to the volumes of which this collection will consist, to three divisions:—

I. The Bibliography;
II. The Literary and Palæographical conditions;
III. The Historical, Palæographical, and Philological value of the Charters, with some remarks on the criteria which we possess as to their authenticity.

The first of these Divisions is the only one which can be here taken in hand; the second and third requiring that further advance should be made with the Collections. Chief among the works exclusively devoted to the texts of Anglo-Saxon Diplomatics stands the CODEX DIPLOMATICUS ÆVI SAXONICI, by John Mitchell Kemble, A.D. 1839-1848, six volumes octavo, published by the English Historical Society, of which Mr. Kemble was the secretary. This was the first work whereby students of Early English History were furnished with a corpus of the evidence upon which that History is based, and by means of which they were enabled to verify, to correct, or to harmonise statements contained in chronicles and derived from other sources, often inaccurate, frequently conflicting, and more often misleading, and only of secondary value.

In volume i of the *Codex* are contained two hundred and forty documents, ranging in date between A.D. 604 and A.D. 838. Of this number less than fifty are derived from originals, and copies of originals on single sheets of vellum; the great bulk of the volume is derived from mediæval chartularies and historical works of post-Saxon periods.

The Introduction to volume i, consisting of cxvii pages, traverses many interesting critical points, and indicates very appositely the general importance of the subject. But it is not necessary here to follow the author of the *Codex* through his Introduction, which is devoted to a consideration of the origin of transfer of land by written forms; the origin and process of writing in England; the formulæ of the earliest deeds of gift; the subdivision of the Anglo-Saxon charter into Invocation, Proem, Grant, Sanction, Date, and Attestation, with details of the varieties of each of these clauses; as well as notices of immunities from taxation; the *trinoda necessitas* or *generale incommodum*, from which no one was excused; the *pastus regis*,[1] or king's right to pasture cattle on the common-lands of a district; and numerous other points. The whole of this introductory part of Kemble's work is of so important a nature that it is necessary that everyone who wishes to make useful progress in history of the Anglo-Saxon times should be thoroughly conversant with its contents. It should be read in connection with *The Saxons in England*, by the same author, a work to a great extent based upon the evidences afforded by those charters.

The second volume of the *Codex*, published in 1840, contains two hundred and eighty-seven charters, ranging in date between A.D. 838 and 966.

The third volume of the *Codex*, published in 1845, contains one hundred and ninety-nine charters, ranging between A.D. 966 and 1016, with an Appendix of 96 pages comprising a lengthy series of boundaries, ranging over the whole period embraced between the documents numbered XVIII to DCXLIII. The short preface to this volume comprehends a valuable vocabulary of the words employed to denote the natural features of the country.

The fourth volume of the *Codex*, published in 1846, contains

[1] Compare the grant "illorum . XII . hominum pastum quæ rite ad illam civitatem pertinent", or pasturage necessary for maintenance of twelve men, granted by Coenwulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop, and the *familia* of Worcester. No. 350.

two hundred and fifty-five charters, ranging between A.D. 1018 and 1066.

The accidental discovery of the celebrated CODEX WINTONIENSIS, now preserved among the Additional MSS. in the British Museum, Add. 15,350—a twelfth century chartulary of Anglo-Saxon deeds relating to the Cathedral Monastery of St. Peter and St. Paul, Winchester—compelled Mr. Kemble to commence a new series in a fifth volume of his *Codex Diplomaticus*, which was published in 1847, comprehending two hundred and thirty-six documents, ranging in date between A.D. 616 and A.D. 958. These deeds are derived not only from the *Codex Wintoniensis*, but the opportunity of printing other texts from the Canterbury Cathedral chartulary, known as Lambeth MS. 1212; Registers of Chichester, Canterbury, and Abingdon; and other miscellaneous sources which had been overlooked while the first four volumes were passing through the press, was not neglected. There is no preface to the fifth volume.

The sixth and last volume of the *Codex* was published in 1848. Its contents are in continuation of the fifth volume, and number one hundred and fifty-seven documents, ranging in date between A.D. 958 and A.D. 1066, with some boundaries. This brings up the whole series to the grand total of one thousand three hundred and sixty-nine charters.

The preface to this last volume embodies a list of the manuscripts and books which have been consulted during the compilation of the work, and reiterates (p. xxix) a promise made elsewhere of lists of Kings, Bishops, Dukes, and Abbots, and the general *Fasti* of the Anglo-Saxon kingdom, never, unfortunately (owing to the death of the author and dispersal of his literary remains), to be carried out.

The volume is closed with an Index to the names of places This, which would have been useful in the highest degree if correctly made, is nevertheless worthy of consultation notwithstanding that it is sadly deficient, both in strictness of its alphabetical arrangement and in completeness of its entries, many important names being omitted. The conjectures of modern sites for many of the ancient ones are frequently incorrect and misleading. This is all the more to be regretted, because so very large a proportion of the ancient names of localities, in use a thousand years ago, are still to be found with but little, and in some cases no, alteration on the maps published by the authorities

of the Ordnance Survey; and it is to be feared that Kemble did not attach that importance to this branch of the subject which it deserves. The promise of other Indexes, and of the *Fasti* of the reigning families was, as I have said before, never carried out.

This great work, great in its conception and general effect, is unfortunately marred by several offences against the present standard of literary work, some of which may be attributed to transcripts made carelessly by incompetent copyists, not afterwards checked with the MS., by the master's supervision. In the first place, Kemble very rarely made any collations, but adhered more or less to one copy, or constructed an eclectic text from several copies, being content to indicate the existence of the other copies in his preliminary lists. Moreover, he did not faithfully reproduce the words of his selected text, but endeavoured to make the Latin parts conform to a pseudo-classical orthography, and the Saxon parts, and more especially the proper names and the personal and possessive pronouns, to an equally false grammatical standard. Hence, for example, when his texts are examined by the light of the originals from which they are derived, wide differences are noted in the employment of ð and þ, contrary to the archetypal MS.; and the suppression of variant forms of proper names in favour of a uniform standard, to which the original constructors of these documents never aspired, greatly injured the critical value of his work.

But Kemble went a step further astray when he omitted, one may almost say, studiously, the paragraphs containing the description of the boundaries of land granted in the charters; and it was not until considerable progress had been made with the third volume, that he discovered this mistake. This serious and fundamental error the author endeavoured to rectify by adding as many as he could collect at the end of the third, and again at the end of the sixth volume, with the result of causing confusion to those who consult his work.

The next work is the DIPLOMATARIUM ANGLICUM ÆVI SAXONICI *A collection of English Charters from the Reign of King Æthelberht of Kent,* A.D. 605, *to that of William the Conqueror. By Benjamin Thorpe.* 8*vo. London*, 1865.

This work appears to be a selection of documents from the *Codex* of Kemble, arranged under the heads of—I. MISCELLANEOUS CHARTERS; II. WILLS; III. GUILDS; IV. MANUMISSIONS and ACQUITTANCES, with a translation of the Anglo-Saxon parts.

In his preface, Mr. Thorpe draws largely from Kemble, and points out the opportunity he had of using "a collection of transcripts of Anglo-Saxon Charters, which the late Mr. Petrie had caused to be made, and which had long been lying useless at the Rolls House." These transcripts, I am happy to add, have been with the greatest kindness placed in my hands for a time by Sir William Hardy, K.C.B., Deputy Keeper of the Rolls, to whom I here desire to place on record my sincere thanks.

Mr. Thorpe claims to have transcripts of seventy-three unprinted charters, which may one day serve as a supplement to Mr. Kemble's work; but he does not make it clear whether they are to be found in the *Diplomatarium* or not. As far as I have carried the work, I have found few, indeed, that have escaped the notice of Kemble. The work is closed with a Glossary of Terms, and a very imperfect, and ofttimes incorrect, Index of Places. In the Table of Contents, many of the references to MSS. are misplaced. Notwithstanding the labour which Mr. Thorpe, no doubt, devoted to the preparation of the *Diplomatarium*, close examination discloses the fact that it is a mere compilation from Kemble, with very few additions, and of scarcely any critical value. The translation of the Anglo-Saxon portions is certainly a novel feature, and recommends the work, no doubt, in some quarters. I am unwilling to say that the work should be banished from the shelves of the library of an Anglo-Saxon student. The principal errors and variations of Thorpe are recorded in the foot-notes of this CARTULARIUM, but I have omitted many of secondary character, to avoid overloading the book with notes.

We now come to the next collection of Anglo-Saxon Charters that has been put before the world. This is comprehended in the COUNCILS AND ECCLESIASTICAL DOCUMENTS RELATING TO GREAT BRITAIN AND IRELAND. *Edited after Spelman and Wilkins, by A. W. Haddan, B.D., Honorary Canon of Worcester, and William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, Oxford.* The third volume (1871) of this work, valuable both in its scope and for its literary excellence, contains documents relating to the English Church during the Anglo-Saxon period from A.D. 595-870. But the texts of these are by no means confined to Charters only; and of the extant charters of the period, only those which throw light upon matters relating to the Church find a place. The contents of Kemble's *Codex* are adopted without alteration for the most part, and it was no part of the scheme of the editors

to collate or verify Kemble's readings; hence, when Kemble has erred in transcription, there also the error has been accepted and perpetuated. The editors of the *Councils* did not consult the Stowe Collection of Anglo-Saxon Charters which were at the time of publishing their work in possession of the late Earl of Ashburnham. The acquisition of these invaluable documents by the Trustees of the British Museum, in connection with the whole of the Stowe Collection of MSS. from the present Earl of Ashburnham, has enabled an examination of the texts to be made; and of the first sixteen published in the following pages of this work (and unknown to Kemble and Thorpe), I have been enabled to print some, and notably Nos. 3*b*, 10, 12, which deserve a place in future editions of the *Councils*. The exhaustive method of research employed by the indefatigable editors of the *Councils*, however, has brought to more general modern knowledge many useful texts of professions of Bishops, letters, and miscellaneous ecclesiastical documents, some of which necessarily claim a place in the CARTULARIUM SAXONICUM, and I have not hesitated to incorporate those which demanded a place therein; for although some critics would have it to be a work of supererogation to do so, I feel I should have been open to the charge of incompleteness had I failed to insert them. In several cases I have collated the texts printed by the Editors of the *Councils*, and foot-notes are then given to indicate deviations from the reading of the MS. which supplies the basis of the text. The CARTULARIUM, therefore, in this respect will enable the critical student to verify readings of the *Councils* derived from the *Codex*.

The next work that claims mention here in the series of Bibliographies is the FACSIMILES OF ANCIENT CHARTERS IN THE BRITISH MUSEUM. *Published by order of the Trustees.* This consists of four parts, comprehending series of documents, the total number of which embraces all the charters in the Museum belonging to the Anglo-Saxon period, with a few foreign deeds not necessary here to be taken into consideration.

Of this collection, the First Part was published in 1873, in folio. It consists of autotype photographs of seventeen charters, ranging in date between A.D. 679 and 838 (all of them contained in this first volume of the CARTULARIUM). These are the earliest and most decayed of the charters belonging to the British Museum, and it was with the desire of insuring "the perpetuation of the contents of the charters in the exact characters of the writing" that the

publication of the series was undertaken. Mr. E. A. Bond, F.S.A., at that period Keeper of the MSS., and now Principal Librarian of the British Museum, edited the work; and the form and character of the undertaking, and the excellent manner in which the publication of the whole series has been carried out, deserve the highest praise. The preface to this Part indicates the causes which led to the production of the work.

The Second Part, published in 1876, atlas folio, contains photographs and printed texts of forty charters, ranging in date between A.D. 734 and 875, with a short introductory note setting forth the history of the contents. Of this series twenty-eight are incorporated into the first volume of the CARTULARIUM.

The Third Part was published in 1877, uniform in size with Part II. It represents photographs and printed texts of thirty-nine documents, dated between A.D. 901 and 995; to which are prefixed a short introduction dealing with some interesting points relating to their history.

Part IV, the concluding volume of this remarkably valuable publication, issued in 1878, uniform with the two preceding Parts, comprises photographic reproductions and printed texts of forty-four charters, ranging in date between A.D. 624 and 1066. Eight of them will be found embodied in the CARTULARIUM as far as it has been at present carried. To this Part are prefixed (1) a short preface, in which will be found some useful notes relating to the original sources from which the charters are derived and the peculiarities of palæographical art which they exhibit; (2) a chronological table of charters; and (3) a reference table of charters. The work is closed with (1) an Index Nominum; and (2) an Index Locorum.

It would be difficult to say too much as to the value of these works, especially (to the Palæographer and the Cartular-Historian) the photographic portion of it. I can only say here that my task would have been very greatly increased had it not been for the publication of these *Facsimiles*, of which I have largely availed myself. All students of the subjects of which it treats owe Mr. Bond a heavy debt of obligation and gratitude, and of this no one is more conscious, and for his work no one more grateful, than I am.

The foregoing works were followed by the "FACSIMILES OF ANGLO-SAXON MANUSCRIPTS. *Photozincographed by command of Her Majesty Queen Victoria, on the recommendation of the Right Hon.*

the Master of the Rolls, by Lieut.-General J. Cameron, R.E., C.B., F.R.S., Director-General of the Ordnance Survey, with translations by W. Basevi Saunders, Assistant-Keeper of H.M. Records. Published by authority of the Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury, Ordnance Survey Office, Southampton, part I, atlas folio, 1878." This comprises a Preface by Lieut.-General Cameron, detailing the origin and progress of the scheme for reproducing by photozincography the Anglo-Saxon Charters extant in various places of deposit, and a historical and literary Introduction by Mr. Saunders. The facsimiles, texts, and translations of charters contained in this first part are derived from the earlier portion of the collection of Archives in the possession of the Dean and Chapter of Canterbury. They are twenty-five in number, and range in date between A.D. 742 and 1049. The first seven are incorporated into the following pages of the CARTULARIUM SAXONICUM.

Part II of these *Facsimiles* was photozincographed in uniform size by Colonel A. C. Cooke, C.B., R.E., Director-General of the Ordnance Survey, in 1881. It contains Col. Cooke's short descriptive Preface, and an Introduction by Mr. Saunders. There are contained in this second part facsimiles, texts, and translations of fifty-four charters, derived from the following owners and miscellaneous sources of deposit:—Westminster Abbey, 18; Exeter Corporation, 17; Wells Cathedral, 1; Winchester Cathedral, 2; Winchester College, 4; Worcester Cathedral, 1; the Marquess of Bath, 2; the Earl of Ilchester, 5; H.M. Record Office, 1; the Bodleian Library, 1; the Somersetshire Archæological Society (Taunton Castle), 1; the Salt Library, 1. The process adopted in this series, that, namely, of photozincography in colours, is not well suited to the reproduction of ancient MSS. This is clearly manifest to anyone who will compare the facsimiles in Mr. Bond's work with those issued by the Ordnance Survey, some of which latter plates have apparently been refreshed by a manipulatory process after the preparation of the photographic picture. Those who wish to observe—and it is highly instructive to the palæographer to do so—the result afforded by the self-same charter when subjected to the processes of autotype-photography, and photozincography, may examine the autotype plate of the Wells Cathedral Charter of Uhtred, Regulus of the Huuiccas, published by me in the *Transactions of the Royal Society of Literature*, vol. xi, part III, New Series, with the photozincographic plate of the same in part II of these Ordnance Survey *Facsimiles*.

It now remains for me to add a few words explanatory of the system which has been followed in the printing of this work. With regard to the manner of transcription, I have endeavoured in all cases to adhere to the reading of the MS. so far as punctuation and orthography is concerned. The (:) which is so frequently found in documents ranging over the entire cycle represented by this work, is reproduced here by an inverted semicolon.

The division of words has been carefully considered, and where the scribe has incautiously divided a Latin word into two or more parts, I have reunited the fragments, because the error arises from the fact that the writer was handling a language foreign to him, and in which it was likely that he should occasionally err.

But there are forms of Latin words which, from their widespread occurrence in every place, show that in them the language was undergoing a transitional growth—such, for example, as 'michi', 'nichil', 'puplicus', 'optinuit', 'sompnus', 'dampno', 'reicio', 'deicio', 'terminibus', 'ac'=hac, 'honeris'=oneris, 'gracia', and other examples of *c* for *t*. These forms I have retained.

The remarkable irregularities of formation which occasionally are met with in the Latin texts are well worthy of notice, and these have been carefully maintained by me in my transcription. A whole series of abnormal grammatical forms and unwonted expressions might be gathered without difficulty from the texts of the following charters. And it must not be forgotten that incorrect expressions of language, such as irregular use of tenses, false concords, wrong cases after prepositions, and so forth, in these old deeds, afford valuable criteria by which we can better determine the genuineness of the texts themselves.

For an excellent and exhaustive treatise on this subject, the reader cannot do better than consult the *Notices et Extraits de Divers Manuscrits Latins pour servir à l'histoire des doctrines grammaticales au moyen âge, par M. Charles Thurot;* in vol. xxii of the *Notices et Extraits des Manuscrits*, Paris, 1868, published by the *Institut Impérial de France.*

In Anglo-Saxon texts the universally occurring separation of the particle "ge" seems to point to some principle more deeply connected with the Anglo-Saxon language than, as some would have it, the caprices of a few scribes; and it probably marks an epoch in the history of the Anglo-Saxon language. In the same manner, divisions such as 'big gencgerum' (p. 154); 'god cundan' (p. 583); 'erfe honda' (p. 577); 'ærfe peard' (p. 576); and 'erfe pearda' (p. 576), etc., have been retained.

Much might be written upon the obscure question of the genuineness of certain documents included in the following pages, and a table at the end of the work will be devoted to the subject. Setting aside for the moment those which are glaringly fictitious, there are many which, in their present form, are not true texts of original documents, for these originals have no doubt perished in some of the frequent calamities which are so graphically described in many an ancient chronicle. But looking on them with the light that many other genuine deeds of this period afford, we cannot but be led to the conclusion that, although they are not copies, they are reconstructions of genuine documents, couched in terms differing for the most part widely from the language of the original. It is not unlikely that these late and spurious forms were set up when necessity arose for the existence and production of the muniments and charters which alone could confer upon the cathedral, the abbey, or the private person, the rights of possession and the privileges long and usefully, as well as legally and unquestionably, enjoyed by such corporation or individuals. Accepting this view, that these apparently false charters are neither originals nor copies of originals, but mere substitutes for originals; not fictitious in the sense of being false representations; nevertheless, recording real transactions, yet not in the terms in which the grants were originally made, we can easily understand how it is that they contain so many errors of language, history, and topography, and are so full of anachronisms.

A charter, formerly in the Ashburnham Library, now in the British Museum (Stowe Charter, No. 21), illustrates the practice of rewriting charters from memory if they had been destroyed. This deed, which will find its proper place in a future part of the CARTULARIUM is dated A.D. 903, and recites how Æðelfrið, the Duke, had lost all his hereditary charters (*libri*) by fire, and therefore he desires permission of King Edward, and of Æðelred and Æðelfleda, rulers of the Mercians, to prepare other charters, "eodem modo quo et priores scripti erant in quantum eos *memoriter recordari potuisset*". After this, the wonder is that the observed errors in Anglo-Saxon diplomatics are not much more numerous than is really the case.

To attempt to point out even a very small number of the numerous matters of interest that lie thickly strewn throughout the collection would be altogether beyond the aim of this preface. My aim has been, as I have already said, to give texts, and leave the

student to work out their import. The historian will find much that may shed new lights upon his historical reading[1]; the palæographer, some facts not as yet thoroughly explained[2]; the philologist, British words awaiting solution[3]; and the theologian, specimens of early translations of scriptural passages, and more than one ancient creed.[4] The legal antiquary, the numismatist, the writer on manners and customs, the topographer, and students in many other classes of antiquarian research, cannot fail to glean useful matter from a perusal of these archaic deeds. To this end the work has been prepared, and if (in spite of some errors which may be found in its pages—inseparable from all human undertakings—and for which, and for other shortcomings, I hope critics will be lenient) it may be said that Anglo-Saxon studies have been facilitated by it, I shall feel that it has not been set about in vain.

[1] See, for example, the date of Archbishop Jaenbert's consecration, p. 310, n. 7; and the date of the Council of Kingston, p. 592, n. 1.

[2] For example, the meaning of the letters indicating transposition or insertion used in three documents, Nos. 235, 405, 421; and the endorsement, apparently in the handwriting of Archbishop Wulfred, who uses the expression "*minra pica*", p. 512.

[3] As for example, "mons cujus vocabulum est Pengerd", p. 96; "Susibren urbs antiqua", p. 205; and "urbs antiquo nomine Baenintesburg", p. 324. The words for rivers are frequently British; as for example, "þær *Doferdal* ⁊ Saleporp togedere licgað", p. 502; and "þer *Cendefer* ⁊ Iccene cumað togædere", p. 555. *Cf.* also the hill "qui dicitur brittannica lingua *Cructan*". p. 97.

[4] See Nos. 388, 415, etc.

LIST OF CHARTERS WHOLLY OR PARTLY IN ANGLO-SAXON, OR IN WHICH ANGLO-SAXON WORDS OCCUR.

Nos. 3. 5. 27. 32. 34. 49. 50. 59A. 61.
82. 94. 97. 98. 102. 106. 112. 116. 117.
120. 123. 123A. 123B. 124. 125. 139. 141.
143. 144. 147. 148. 158. 162A. 164. 165.
166. 171. 179. 183. 197. 203. 204. 207.
208. 213. 214. 216. 219. 223. 225. 226.
227. 229. 233. 242. 245. 246. 247. 248.
263. 273. 279A. 282. 289. 290A. 293. 297.
297A. 299. 300. 303. 308. 316. 318. 321.
322. 323. 326. 327. 330. 332. 335. 336.
341. 343. 346. 348. 349. 353. 356. 361.
362. 366. 370. 377. 378. 379. 380. 381.
384. 386. 389. 390. 391. 392. 393. 395.
396. 398. 400. 402. 403. 404. 405. 410.
412. 418. 416. 417. 419. 420.

FRENCH CHARTER, No. 93.

ERRATA.

P. 2, l. 4, *for* construxerunt, *read* construxerant.
P. 2, l. 10, *for* perquisiti erant, *read* perquisierant.
P. 2, l. 15, *for* operuit, *read* apparuit.
P. 3, l. 3, *for* ut, *read* et.
P. 3, l. 15, *for* piæ, *read* pia.
P. 48, l. 5 from bottom, *for* Octobris, *read* Octobrio.
P. 48, l. 3 from bottom, *read* Putta gratia Dei archiepiscopus.
P. 88, l. 22, *for* No. 64, *read* No. 65.
P. 97, l. 8 from bottom, *for* DCLXXII, *read* DCLXXXII.
P. 101, note 1, *for* 64, *read* 65.
P. 239, l. 8, *for* Netgrove, *read* Notgrove.
P. 246, l. 20, *for* Peogeruaceter, *read* Peogernacester.
P. 319, l. 28, *for* Dunnestreatan, *read* Dunnestreatun.
P. 443, l. 2, *read* of land at.
P. 446, l. 25, *for* from [B.], *read* from [A.]
P. 446, n. 21, *for* A. *read* B.
P. 452, l. 20, *for* Hants, *read* Surrey.

Table of Contents.

FIFTH CENTURY.

No. PAGE

1. Charter of St. Patrick granting indulgences to benefactors of Glastonbury. A.D. 430 1
2. Letter of St. Patrick to the Christian subjects of Coroticus, probably Ceredig, Prince of Ceredigion or Cardigan. Shortly before A.D. 493 (?) 3

SEVENTH CENTURY.

3. Grant by Æthelberht, King of Kent, to St. Andrew's, Rochester, of land at the Southgate. 28th April, 604 . . . 7
4. Grant by Aethelberht, King of Kent, in honour of St. Peter, of land in Canterbury to found an Abbey. A.D. 605 . . 8
5. Grant by Aethelberht, King of Kent, to the Abbey of St. Peter and Paul, Canterbury, of land in the city. 9th Jan., A.D. 605 . 9
6. Grant by Aethilberht, King of Kent, to the Abbey of St. Peter and St. Paul, Canterbury, of the Vill of Sturigao, alias Cistelet; with privileges. 9th January, A.D. 605 . . . 10
7. The BULLA PLUMBEA, or Privilege of Augustine, Archbishop of Canterbury, in favour of the Abbey of St. Peter and St. Paul, afterwards St. Augustine's, Canterbury . . . 13
8. Grant by King Æthelbert to Mellitus, Bishop, and the Monastery of St. Paul's, London, of land at Tillingeham . . 14
9. Letter of Archbishop Laurentius and Bishops Mellitus and Justus to the Scotish (Irish) Bishops. A.D. 604 × 610 . . 15
10. Letter of Pope Boniface IV to King Æthelbert, "de perpetua inhabitatione monachorum in metropoli sede Dorobernie" . 16
11. Bull of Pope Boniface IV addressed to King Æthelbert, in favour of St. Peter's and St. Paul's, afterwards St. Augustine's Abbey, Canterbury. 27th Feb., A.D. 611 17
12. Grant by Eadbald, King of Kent, of land at Adesham, co. Kent, to the monks of Christ Church Cathedral, Canterbury. A.D. 616 19

13. Grant by Eadbald, King of Kent, of land at Nortburne to St. Peter and St. Paul's, afterwards St. Augustine's Abbey, Canterbury. A.D. 618 19

14. Letter of Pope Boniface V to Justus, Archbishop of Canterbury, giving him the pall, and conferring the right of ordaining Bishops. A.D. 624 21

15. Letter of Pope Boniface V to Justus, Archbishop of Canterbury, conferring upon Canterbury the Primacy of all Britain. Between April, A.D. 624, and Oct., A.D. 625 . . 22

16. Letter of Pope Boniface V to Edwin, King of Northumbria, exhorting him to listen to the teaching of Paulinus, to follow the example of Eadbald, and to destroy idols. Between 21st July and 22nd October, A.D. 625 25

17. Letter of Pope Boniface V to Æthelberga, Queen of King Edwin, exhorting her to perseverance in the faith and to assist in the conversion of the King. Between 21st July and 22nd October, A.D. 625 26

18. Letter of Pope Honorius I to Edwin, King of Northumbria, informing him that he has sent a pall to Honorius, Archbishop of Canterbury, and another to Paulinus, Archbishop of York, with authority respecting appointment of Successors. A.D. 634 . 29

19. Letter of Pope Honorius I to Honorius, Archbishop of Canterbury, upon the same subject. 11th June, A.D. 634. . . 30

20. Letter of Pope Honorius I to Honorius, Archbishop of Canterbury, giving the primacy to Canterbury. A.D. 634 . . 31

21. Letter of Pope John IV to Bulcred, King of the Saxons. A.D. 640 × 642 32

22. Grant of Wulphere, King of the Mercians, etc., to the Monastery of Medeshamstede, of various lands and privileges. A.D. 664 . 33

22A. Grant of Wulfhere, King of the Mercians, etc., to the Monastery of Medeshamstede, of various lands and privileges. A.D. 664 41

23. Letter of Pope Vitalian to Oswi, King of the Saxons. After A.D. 667 42

24. Letter of Pope Vitalian to Archbishop Theodore, giving supremacy to Canterbury over all England. A.D. 668 . . . 44

25. Grant by Ceduualla, i.e., Coenuuealha, King of Wessex, to Beorhtuuald Abbot (of Glastonbury ?), of land at Ferramere. A.D. 670 45

26. Grant by Cenuualch, King of Wessex, of privileges to the See of Sherborne. A.D. 671 46

27. Grant by Cynewalc, King of Wessex, to Winchester Cathedral, of land in Duntun. Before A.D. 672 47

28. Grant by Uighard to the Abbess Bernguidis, of land at Slæpi. October, A.D. 672 48

29. Testament of Hean, afterwards first Abbot of Abingdon. A.D. 675 49

30. COUNCIL OF HERTFORD. Record of Proceedings. 24th September, A.D. 674 49

31. Letter of Pope Adeodatus to Adrian, the Abbot of St. Peter's, afterwards St. Augustine's, Canterbury, granting privileges to the Monastery. 23rd December, A.D. 673 . . . 52

32. Grant by Wulfhere, King of the Mercians, to Berhferð, his kinsman, of land at Dilingtun. A.D. 624, for 674 (?) . . 53

33. Confirmation by Uulfhere, King of Mercians, of lands given by Frithewald and Erkenwald to St. Peter's, Chertsey. Before A.D. 675 55

34. Grant by Frithenuald, subregulus of Surry, of lands at Thorpe, etc., to Chertsey Abbey. Before A.D. 675 . . . 55

35. Grant by Ossuuini, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land at Sturrie, or Sturry, co. Kent. 17th January, A.D. 675 . 59

36. Grant by Lotharius, or Hloðhari, King of Kent, to St. Peter's, afterwards St. Augustine's Abbey, Canterbury, of lands at Stodmerch, near Fordwich. 1st April, A.D. 675 . . 60

37. Charter of Leutheri, or Liuthari, Bishop of the West Saxons, to Aldhelm, the priest, of land at Malmesbury, to build a monastery. 26th August, A.D. 675 61

38. Letter of Pope Agatho to Adrian, Abbot of St. Peter and St. Paul's, afterwards St. Augustine's of Canterbury, granting privileges to the Abbey. 15th May, A.D. 675 . . . 63

39. Grant by Frithenuald, Subregulus of Surrey, and Bishop Erkenuuald, of Moulsey and other various lands to Chertsey Abbey. A.D. 727, for 675 64

40. Grant by Osuuini, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land in Thanet 65

41. Grant by Suabert, or Suæbhard, King of Kent, to the Abbess Æbba, of lands in Sturige, or Sturry and Botdesham . 66

42. Grant by Suabhard, or Suæbhard, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land in Sudaneie in the Isle of Thanet. 1st March. A.D 676 67

43. Grant by Osric, King of the Hwiccas, to Bertana (or Berta ?), Abbess of Bath, of land at Bath. 6th November, A.D. 676 . 69

44. Grant by Lotharius, or Hloðhari, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land in Sudaneie. A.D. 678 . . . 70

45. Grant by Lotharius, Hlotharius, or Hloðhari, King of Kent, to the Abbot Bercuald, of land at Westanae. A.D. 679 . . 70

46. Petition of Wilfrid, Bishop of York, against the partition of his diocese, read at Rome in council before Pope Agatho. A.D. 679 72

47. Grant by Eddi, or Headdi, Bishop of Winchester, to Hemgisl, Abbot [of Glastonbury], of land at Lantocal. 6th July, A.D. 680 74

48. Letter of Pope Agatho to Æthelred, King of the Mercians, and Theodore, Archbishop, granting privileges to the Monastery of Peterborough. About A.D. 680 74
49. Anglo-Saxon Version of No. 48, but differing in many points from it 79
50. Grant by Cædualla, or Cædualla, King of Wessex, to Bishop Wilfrid, of land at Peganham and other places. A.D. 680 . 81
51. Grant by Oshere, King of the Hwiccas, to Friðowald the monk, of land at Rippell, co. Worcester. A.D. 680 84

COUNCIL OF HATFIELD—
52. Record of Proceedings. 17th September, A.D. 680 . 84
53. Decree of Archbishop Theodore respecting the division of bishoprics. A.D. 680 86
54. Grant by Kenfrith, Earl of the Mercians, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Wdetun, or Wootton, co. Wilts. A.D. 680 88
55. Privileges granted by Pope Agatho to the Monastery of St. Paul, London. A.D. 678-681. 88
56. Privileges granted by Pope Agatho to the Monastery of Chertsey. A.D. 678-681 89
57. Grant by Æthelmod to the Abbess Bernguidis, of land near the River Ceruelle, or Cherwell. October, A.D. 681 . . 91
58. Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Niuentun, or Newnton, etc., co. Wilts. A.D. 681 92
59. Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land near Tetbury. A.D. 680, for 681 . 93
59A. Boundaries[1] of the land granted in No. 59 . . 94
60. Charter of King Æthelred, or Ethelred, founding the Monastery of St. Peter, Gloucester. A.D. 671, for 681 . . . 95
61. Grant by Baldred of the Mercians, to Hamgisl, Abbot [of Glastonbury], of land at Pengerd, or Pennard, co. Somerset. A.D. 681 96
62. Grant by Centwini, King of the Saxons, to Hamegils, Abbot of Glastonbury, of land at Cantucuudu, or Quantock-wood, West-Monkton, co. Somerset. A.D. 682 97
63. Grant by Cedwalla, King of Wessex [to Malmesbury Abbey] of land at Kemele, or Kemble, co. Wilts. August, A.D. 682 . 98
64. Grant by Cæduualla, King of Wessex, to Bishop Wilfrid, of lands to found an Abbey at Seolesige, or Selsey, co. Sussex. 3rd August, A.D. 683 98
65. Grant by Berhtwald, subregulus, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Sumerford, or Somerford, co. Wilts. 30th July, A.D. 683 100

[1] From British Museum, Add. MS. 15,667, f. 33.

66. Grant by Egfrid, or Ecgfrith, of Northumberland, to Cuthbert, of land at Crec and Lugubalia. A.D. 685 . . . 101
67. Grant by Eadric, King of Kent, to the Monastery of St. Peter, afterwards St. Augustine's, at Canterbury, of land at Stodmersh, or Stodmarsh, co. Kent. June, A.D. 686 . . . 102
68. Letter of Archbishop Theodore, to Ethelred, or Eðilred, King of the Mercians, respecting Wilfrid. A.D. 686 . . . 103
69. Grant by Ceodwala, or Cæduualla, King of Wessex, to Christ Church, Canterbury, of land at Geddingge, etc. A.D. 687 . 104
70. Grant by Ceduualla, King of Wessex, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of lands at Cemele, or Kemele, co. Wilts, etc. 19th August, A.D. 688 104
71. Grant by Baldred to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land near the River Avon in exchange. August, A.D. 688 . . 105
72. Grant by Cedwalla, King of the Saxons, of land at Fernham or Farnham, co. Surrey, for a Monastery. A.D. 688. (*See* No. 324.) 106
73. Grant by Osuuyni, King of Kent, to Adrian, Abbot, and the Abbey of St. Peter, afterwards St. Augustine's, Canterbury, of an Iron Mine near Lyminge, co. Kent. A.D. 689 . . . 107
74. Grant by Ini, King of Wessex, to Hean and Ceolswith, of lands at Bradanfeld, or Bradfield, co. Berks, etc. A.D. 688 × 690 . 108
75. Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Oftfor, Bishop of Worcester, of land at Heanburg, or Hanbury, co. Worcester, etc. A.D. 691 × 692 109
76. Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Oftfor, Bishop of Worcester, of land at Fledanburg, or Fladbury, co. Worcester. A.D. 691 × 692. With later endorsement of exchange by Bishop Ecguuine 110
77. Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Worcester Cathedral, of land at Wichbold, co. Worcester, in reversion. A.D. 692 . 112
78. Grant by Noðelm, King of the South Saxons, to Noðgiðe, of land to found a monastery in Lydesige, Aldingburne, etc., or Lidsey, Aldingbourn, etc., co. Sussex. A.D. 692 . . . 113
79. Grant by Nothgide to Bishop Wilfrid, of the lands mentioned in No. 78; with later confirmation . 114
80. Grant by Bruny, Duke of the South Saxons, to the Abbot Eadbyrt, of land at Hilegh in Selsey 114
81. Grant by Hodilred, or Oedelræd, to the Abbess Hedilburga, of land at Ricingham. March, A.D. 692 or 693 . . 115
82. Grant of land at Batriches ege, or Battersea, co. Surrey, etc., to St. Peter's, Westminster. 13th June, A.D. 693 . . 116
83. Letter of Pope Sergius I, to Ethelred, King of the Mercians, and others, bidding them receive Bertwald, Archbishop of Canterbury, as Primate of all England. A.D. 693 . . . 118
84. Letter of Pope Sergius I to all the Bishops of Britain on the same subject 119

85. Grant by Oshere, of the Hwiccas, to the Abbess Cutsuida, of land at Penitanham. A.D. 693 120
86. Grant by Wythred, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land at Humantun, in the Isle of Thanet. 17th July, A.D. 694 . 121
87. Grant by Bishop Erenuuald, of privileges and confirmation of lands to the Monastery of Berecingas or Barking, co. Essex. A.D. 695 123
88. Confirmation by Wythred, King of Kent, of privileges to the Abbess Mildryth. February, A.D. 696 . . . 124
89. Grant by Cædunala to the Abbot Egbalth, of land at Hogh, or Hoo, co. Kent, with later confirmations . . . 125
90. Grant by Wihtred, King of Kent, to St. Peter's, afterwards St. Augustine's, Canterbury, of land at Littelburne. March, A.D. 696 127

COUNCIL OF BACCANCELDE, or BAPCHILD, near Sittingbourne, co. Kent—

91. Grant by Wihtred, King of Kent, to the Kentish Churches and Monasteries. A.D. 696 x 716 (697?); with confirmation at Cloveshoh. A.D. 716 . . 128
92. Another form of No. 91, in general terms. A.D. 694 (? for 697) 133
93. Early Norman Version of No. 92, entitled :—"Primum privilegium regale ecclesiæ Anglicanæ concessum" . 135
94. Anglo-Saxon Account of the Council . . 137
95. Another Latin form of Nos. 91, 94 . . 138

96. Grant by Wihtred, King of Kent, to Abbess Eabba, of land at Haeg. 2nd April, A.D. 697 140
97. Grant by Wihtred, King of Kent, to the Church of St. Mary at Lyminge, of land at Wieghelmestun, co. Kent. July, A.D. 697 . 141
98. Grant by Wihtred, King of Kent, to the Church of St. Mary at Lyminge, of land at Pleghelmestun and Ruminingseta. A.D. 697 142
99. Grant by Wihtred, King of Kent, of privileges to the Churches and Monasteries in Kent. 6th April, A.D. 699 . . 143
100. Confirmation by Ini, King of Wessex, to the Abbot Hean, of lands at Bradanafeld, or Bradfield, co. Berks, etc. 5th July, A.D. 687, for 699 145
101. Grant by Ini, King of the Saxons, to the Abbot Hean, of lands for the Monastery of Abingdon. A.D. 699 . 146

EIGHTH CENTURY.

102. Grant by Ine to Winchester Cathedral of land at Alresford, co. Hants. A.D. 701 148

103. Grant by Ina, King of the Saxons, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Iserdon, or Garsdon, co. Wilts. A.D. 701 . 149

104. Letter of Pope Sergius I to Ceolfrid, Abbot of Wearmouth, desiring him to send one of the members of the Abbey to the Papal Court. About A.D. 701 150

105. Grant of privileges by Pope Sergius I to the Abbot Aldhelm and the Abbeys of Malmesbury and Frome, co. Wilts. About A.D. 701 152

106. Anglo-Saxon Version of No. 105 . . . 154

107. Grant by Coinred, to the Abbot Bectune, of land on the R. Funtamel, Fontmell, near Shaftesbury, co. Dorset. About A.D. 704. (*See* No. 186.) 156

108. Grant of Privileges by King Ini to the Churches of Wessex. 26th May, A.D. 704 157

109. Grant by King Ini, of Privileges to Glastonbury Abbey. A.D. 704 159

110. Letter of Pope John VI, to Æðilred, King of the Mercians, and Alfrid, King of the Deiri, etc., respecting Wilfrid. A.D. 704 . 159

110A. Shortened form of No. 110 . . . 162

111. Grant by Sueabræd, King of Essex, and Pæogthath, Earl, to Waldhari, Bishop of London, of land at Tuican hom, or Twickenham, co. Midd. 13th June, A.D. 704. With later confirmation by Ciolred, King of the Mercians . . 163

112. Grant by Ini, King of the Saxons, to Beorhwald, Abbot of Glastonbury, of land at Doulting, co. Somers. June, A.D. 702 (for 705) 165

113. Grant by King Ini to Abbot Beruuald of land on the River Tone, and at Pouelt (or Poulet, on the Poldon Hills), Doulting, etc., co. Somers. June, A.D. 705 . . . 166

114. Deed setting forth the consent of Aldhelm, Bishop of Sherborne, to retain the Abbacy of his Monasteries of Malmesbury, Frome, and Bradford, co. Wilts, and grant freedom of election to the same. A.D. 705 167

115. Letter of Ualdhari, or Waldhere, Bishop of London, to Archbishop Berctuald, relating to a meeting appointed to take place at Brentford to settle disputes between Wessex and Essex. A.D. 705 169

116. Grant by Æthelweard, Subregulus of the Wiccii, to Ecgwine, Bishop of Worcester, of land at Ambreslege or Ombersley, co. Worcester. A.D. 706. With later confirmation . . 171

117. Grant by Ailric, son of King Oshere, of land at Childeswicwon, or Child's Wickham, co. Glouc., to Ethom, or Evesham, Monastery. A.D. 706 173
118. Grant by Walter, the priest, of land at Swelle, or Swell, co. Glouc., to Cronochomme, or Evesham, Monastery. A.D. 706 . 174
119. Letter from Pope John VII to the English Church. A.D. 705 × 707 175
120. Grant by Kenred, King of the Mercians, of land at Mortun, or Abbot's Moreton, co. Worcester, to Crounchomme, or Evesham, Monastery. A.D. 708 176
121. Grant by Ini, King of the Saxons, of land at Brente, or East Brent, co. Somerset, to the Abbot Hengisl. A.D. 663 (? for 693 or 708) 177
122. Grant by Ædilheard and Ædilweard of the Hwiccas, of land at Ingin, to Cudsuida. A.D. 704 × 709 . . . 178
123. Grant by Offa, King of the Mercians, to Worcester Cathedral, of land at Scottarið, or Shottery, co. Warwick, etc. A.D. 704 × 709 178
123A. Another form of No. 123 . . . 179
123B. A Third form of No. 123 . . . 180
124. Grant by Kenred, King of the Mercians, of land at Ulenbeorge, or Oldbarrow, co. Worcester, to Bishop Ecgwine. A.D. 709 . 181
125. Grant by Kenred, King of the Mercians, and Offa, King of the East Angles, of lands on the banks of the R. Avon, etc., to Homme, or Evesham, Monastery. A.D. 709 . . 183
126. Letter of Pope Constantine to Archbishop Brithwald, concerning the vision of Bishop Ecgwine, the holding of a Council near the spot, and the Consecration of the Monastery. A.D. 709 . 186
127. Grant by Cheolred, son of Æthelred Penda, of land at Rageleia, or Ragley, co. Warwick, etc., to Ethom, or Evesham, Monastery. A.D. 710 188
128. Grant by Fertere, Bishop of Sherborne, of land at Bledeneye, or Bledenithe, to Aldberht, Abbot of Glastonbury. A.D. 712 . 189
129. Letter of Pope Constantine to Archbishop Brithwald, desiring protection for the Abbey of Evesham. A.D. 713 . . 189
130. Statement of Bishop Ecgwine, respecting the lands of Evesham Monastery. A.D. 714 190
131. Charter of Bishop Egwine, founding the Abbey of Evesham. A.D. 714 192
132. Grant by Nunna of the South Saxons to Beadufrid, Abbot of Selsey, of land at Herotunum, etc., co. Sussex. A.D. 714 . 196
133. Letter of Pope Constantine to Hedda, Abbot of Bermondsey and Woking, granting privileges to the Monasteries. A.D. 708 × 715 196
134. Grant by Æthelbald, King of the Mercians, to Ethom, or Evesham, Abbey, of land at Acton, etc. A.D. 716 . . . 198
135. Charter of Ethelbald, King of the Mercians, founding the Monastery of Croyland, or Crowland, co. Lincoln. A.D. 716 . 199

136. Letter of Hwætberct, Abbot of Wearmouth, to Pope Gregory II, in favour of Ceolfrid, the late Abbot. 4×7 June, A.D. 716 . 201
137. Grant by Æthilbald, King of the Mercians, to the Monastery of Worcester, of Salt Works at Lootwic and Coolbeorg, on the River Salwarpe, co. Worcester, in exchange. A.D. 716×717 . 202
138. Grant by Æthelbald to Cronuchomme, or Evesham, Abbey of part of a "mansio" in Saltwich, co. Worcester. A.D. 716×717 203
139. Grant by Æthelbald, King of the Mercians, to Bægia, of land at Dæglesford, or Daylesford, co. Worcester, for a Monastery. A.D. 718 204
140. Statute of Ethelbald, King of the Mercians, exempting all his monasteries and churches from taxation. A.D. 719 (*See* No. 178.) 205
141. Grant by Æthelberht, son of King Wihtred, to the Abbess Mildrith, of land on the River Limene, co. Kent. 11th July, A.D. 724 206
142. Grant by King Ina to Glastonbury, of lands at Brente, etc., co. Somerset. A.D. 725 207
143. Grant by Ini, King of Wessex, to Glastonbury Abbey, of land at Sowy, or Middlezoy, co. Somerset. A.D. 725 . . 210
144. Grant by Nunna of the South Saxons to Eadberht, Bishop of Selsey, of land at Hugabeorg and Dene, co. Sussex. About A.D. 725 211
145. Grant by Nunna of the South Saxons to Berhfrid, of land at Piperinges, with subsequent confirmation by King Osmund . 212
146. Grant by Æthilbold to Buca, Earl, of land at Aactune, or Acton-Beauchamp, co. Worcester. A.D. 718 for 727 . . 213
147. Grant by Æthilheard, or Athelard, King of Wessex, to Glastonbury Abbey, of land at Pouholt, or Poulet (?), in Shapwick, co. Somerset. A.D. 729 213
148. Grant by Æthilberht, King of Kent, to Dun, Presbiter Abbot, of lands at Lyminge and Sandtun, co. Kent. 20th February, A.D. 732 215
149. Remission by Æthelbald, King of the Mercians, to Mildrith, Abbess of Minster, of the tax on a ship of burden. 29th October, A.D. 732 or 733 (?) 216
150. Remission by Æthilbald, King of the Mercians, to Mildrith, Abbess of Minster, of the tax on a ship of burden. 29th October, A.D. 732 or 733 (?) . . 217
151. Letter from Pope Gregory III to the English Bishops. A.D. 731×734 218
152. Grant by Ethilbald, King of the Mercians, to Aldunlf, Bishop of Rochester, of remission of dues upon one ship at the port of London, A.D. 734. With confirmation by Berhtnulf, King of the Mercians, about A.D. 840 220

153. Grant by Æðelbald, King of the Mercians, to Cyneburga, of land at Bradanlæh, or Maiden-Bradley, co. Somerset. 24th November, A.D. 723, 729, 735, or 740 . . . 221

154. Grant by Æthilbalt, King of the Mercians, to the Earl Cyniberht, of land for a Monastery at Husmere, co. Worcester. A.D. 736 . 222

155. Grant by Æthelbald, Monarch of Britain, to Abingdon Abbey, of land in Wacanesfel, or Watchfield, co. Berks. With confirmation by King Æthelhard. A.D. 726 x 737 . . . 224

156. Settlement by Nothelm, Archbishop of Canterbury, and the Bishops in a Synod, of title of land for a Monastery at Withington, co. Gloucester, on the river Tillath, originally granted by Æthelbald, King of the Mercians, to two nuns, Dunne and Buege; and by Dunne to the Abbess Hrotuuari, her granddaughter. With reversion to the see of Worcester. A.D. 736 x 737. (*See* Nos. 217, 299.) . . . 225

157. Grant by Æthilbalth, King of the Mercians and South Angles, to the Earl Æthilric, of land for a Monastery at Uuidutuun, or Wootton-Wawen, on the river Æluuinnæ, or Alne, co. Warwick. A.D. 723 x 737 227

158. Confirmation by King Æthelheard of a grant by Queen Fridogyd to Winchester Cathedral of land at Tantun, or Taunton, co. Somers., with additional gift of land at Withiglea and Cearn. A.D. 737 228

159. Grant by Eadberht, King of Kent, to Ealdulf, Bishop of Rochester, of land at Andscohesham in Hogh, or Stoke. April, A.D. 738 229

160. Grant by Æthilberht, King of Kent, of a fishery to Lyminge Monastery. A.D. 741 for 740 (?) 231

161. Grant by King Eadbriht to Christ Church, Canterbury, of fishing at the mouth of the River Limene, or Limenea, co. Kent. A.D. 741 232

162. SYNODAL COUNCIL OF CLOVESHO. A grant by Æthelbald, King of the Mercians, of Privileges to the Church. A.D. 742 . 233

162A. Another Form of No. 162 . . . 235

163. Grant by Æthelbald, King of the South Angles, to Bishop Wilfrid, of land at Baccesore (Paxford ?), co. Glouc. A.D. 716 x 743 237

164. Grant by Æthilbald, King of the South Angles, to Worcester Cathedral, of lands in Wuduceastir, or Woodchester, co. Gloucester. A.D. 716 x 743 238

165. Grant by Æthelbald, King of the Mercians, to Osred of the Huiccas, of lands at Eastune and Natangraf, or Cold-Aston and Notgrove, co. Glouc. A.D. 716 x 743. Boundaries dated A.D. 743 239

166. Grant for two lives by Uuilfrið, Bishop of Worcester, to the Earl Leppa and his daughter Beage, of land (at Beagan byrig)

on the River Cunuglae, Bibury on the R. Colne, co. Gloucester, with reversion to the Cathedral. A.D. 721 × 743 . . 240

167. Letter of Abbot Aldhun and Abbesses Cneuburga and Coenburga to Abbots Coengils (of Glastonbury), and Ingeld, agreeing to a proposal of spiritual fraternity. A.D. 729 × 744 . . 241

168. Grant by Hilla to Glastonbury Abbey of land in Baltonsborough, co. Somerset. A.D. 744 241

169. Confirmation by Cudred, King of Wessex, of the privileges of Glastonbury Abbey. A.D. 744, or 30th April, A.D. 745 . 243

170. Grant by Cuthred of the Geuuisi to Abbot Aldhelm II of Malmesbury, of land at Wdetun, or Wootton, co. Wilts. A.D. 705 245

171. Remission by Æðelbald, King of the Mercians, to Milred, Bishop of Worcester, of the dues upon two ships at London. A.D. 743 × 745 246

172. Letter of Boniface, Archbishop of Mayence, to Ethelbald, King of the Mercians. A.D. 745 247

173. Grant by Eadbert, King of Kent, to Deneheah, Abbot, and the Monastery of Raculfe, or Reculver, co. Kent, of freedom from dues for a ship at Forduuic, or Fordwich, co. Kent. A.D. 747. 249

174. COUNCIL OF CLOVESHO. Proceedings and decrees. Beginning of September, A.D. 747 249

175. Grant by Earduulf, King of Kent, to the Church of St. Andrew, Rochester, of pasturage for swine at Holanspic, and other places. A.D. 762, for 747 251

176. Grant by Eardulf, King of Kent, to Heahbert, Abbot of Reculver, of land at Perhamstede. About A.D. 747 . . . 252

177. Remission by Æthilbald, King of the Mercians, to Eadburga, Abbess of St. Mary's in Thanet, of half the dues on a ship. May, A.D. 748 253

178. Privileges granted by Æthelbald, King of the Mercians, to the Monasteries and Churches of his Kingdom. A.D. 749 (*See* No. 140.) 254

179. Grant by King Cuthred, to Winchester Cathedral, of land at Cleran, or Clere, co. Hants. A.D. 749 . . . 256

180. Grant by King Cuthred, to Winchester Cathedral, of land at Ðrubham, or Ðruhtham, co. Hants. A.D. 749 . . 257

181. Grant by Æthilbald, King of the Mercians, to Eanberhtt, Abbot, of land in Toccan-sceaga (Tickenhurst ?, co. Kent). A.D. 755 × 757 258

182. Grant by Æthelbald, King of the Mercians, to Withred and Ansith, of land at Geddinges, or Yeading, co. Middlesex . 259

183. Grant by Eanberht, Regulus of the Huiccii, and his brothers Uhtred and Aldred, to Milred, Bishop of Worcester, of land at Tredingctun, or Tredinc tun, co. Worcester. About A.D. 757 . 260

184. Letter of Pope Paul I to Etberht, Archbishop of York, and Eadberht, King of Northumbria, urging the restoration of three monasteries taken from Abbot Forthreth by the King. A.D. 757 × 758 . . . 262

185. Grant by King Kinewlf to Malmesbury Abbey, of land at Meardaeno, or Morden and Reodburna, or Rodborne, co. Wilts. A.D. 758 264

186. Confirmation by Cyniheard, Bishop of Winchester, and Kinewlf, King of the West Saxons, of a grant by Coinred, No. 107. A.D. 759 265

187. Grant by Eanberht, Uhtred, and Aldred to Abbot Headda, of land at Onnanford, co. Worcester. A.D. 759 . . 266

188. Remission by Offa, King of the Mercians, to Sigeburga, Abbess of St. Peter's in Thanet, of the tax on a ship. A.D. 759 × 764 267

189. Remission by Eadbert, King of Kent, to Sigeburga, Abbess of St. Peter's in Thanet, of a similar tax, at Sarre, co. Kent, etc. A.D. 761 (?) . . 268

190. Grant by Eadbert, King of Kent, to St. Peter's, afterwards St. Augustine's Abbey, Canterbury, of land in Mundelingham, or Mongeham, co. Kent. 25th July, A.D. 761 . . 270

191. Confirmation by Ethelbert, King of Kent, of the deed whereby the Monastery of St. Peter and St. Paul, afterwards St. Augustine's, Canterbury, exchange half a mile of Cert, or Chart, co. Kent, for pasture in Andredes Wood. A.D. 762 . . 271

192. Grant by Dunwald to the Monastery of St. Peter and St. Paul, afterwards St. Augustine's, Canterbury, of land at the Queen's gate. A.D. 762 272

193. Grant by Sigiraed, King of Kent, to Bishop Earduulf, of land in Rochester. A.D. 762 273

194. Grant by Sigered, joint King of Kent, to Bishop Earduulf, of land in Æslingham, or Frindsbury, co. Kent. A.D. 759 × 765 . 274

195. Grant by Offa, King of the Mercians, to Earduulf, Bishop of Rochester, of land at Æslingaham, or Frindsbury, on the River Medway. A.D. 764 . 276

196. Grant by Egberht, King of Kent, to Eardulf, Bishop of Rochester, of land within the Castle walls, Rochester. A.D. 765 278

197. Grant by Alduulf, King of the South Saxons, to Earl Hunlabe, of lands at Stanmer, Lindfield, and Burleigh, co. Sussex . 279

198. Grant by King Osmund to Earl Walhere, of land in Ferring, co. Sussex, etc. 3rd August, A.D. 762, for 765 . . 281

199. Grant by Eardulf, King of Kent, to Heaberhct, Abbot of Reculver, of land in Perhamstede, co. Kent. About A.D. 765 . 281

200. Grant by Cynewlph, King of the Saxons or Gewisi, to St. Andrew's Monastery, Wells, of land on the River Welune. A.D. 766 283

201. Grant by Offa, King of the Mercians, to Abbot Stidberht, of land on the River Lidding, in exchange. A.D. 767. Endorsed by Pilheard, in a Council held at Cælichyth. A.D. 799 x 802 . 284

202. Grant by Uhtred, Regulus of the Huiccii, to Æthelmund, son of Duke Ingeld, of land at Eastun, on the River Salwarpe, co. Worcester. A.D. 767 286

203. Grant by Uhtred, Regulus of the Huiccii, to Æthelmund, of land at Estun, on the Saluuerpe, co. Worcester. A.D. 770 287

204. Grant by Uhtred, Regulus of the Huuiccii, to the Monastery of Worcester, of land at Stoke, or Stoke-Prior, near the River Salewearpe, co. Worcester. A.D. 770 . . . 289

205. Grant by Uhtred, Subregulus of the Huuiccii, of land at Scepesuuasce on the R. Stur, or Shipston-on-Stour, co. Worcester. A.D. 764 x 775 290

206. Grant by Osmund, King of the South Saxons, to the Church of St. Peter (at Chichester), of land at Hanefeld, or Henfield, co. Sussex. A.D. 770 292

207. Grant by Offa, King of the Mercians, to Æthelnoth, Abbot of Canterbury, of land in Bewesfeld, or Beasfeld, near Ewell, in Bewsborough Hundred, co. Kent. c. A.D. 772 . . 293

208. Grant for life by Offa, King of the Angles, to Osuuald, Bishop (of Chichester), of land at Bixlea, or Bexhill, co. Sussex, with reversion to the See of Chichester (Selsey). 15th August, A.D. 772 294

209. Grant for three lives by King Offa to his thegn Ridda, etc., of land at Euulangeladæ, or Evenlode, co. Worcester, with reversion to the Monastery of Breodun (Worcester). A.D. 772 . 297

210. Another form of No. 209 . . . 298

211. Grant by Ethelbert, King of the South Saxons, to Diozsa, of land at Wystrings, or Wittering, co. Sussex . . 299

212. Grant by Æðelbert, King of the South Saxons, to Bishop Wilfrid, of land at Chichester 300

213. Grant by Offa, King of the Angles, to Iaenberht, Archbishop of Canterbury, of land at Hehham, or Higham, co. Kent. A.D. 774 300

214. Grant by Offa, King of the whole country of the Angles, to Archbishop Jaenbert, of land at Hlid, or Lydd, in the district of Merscuuare, co. Kent. A.D. 774 . . . 301

215. Grant by King Offa to the Monks of Christ Church, Canterbury, of land in Hlide, or Lydd, co. Kent. A.D. 774 . . 303

216. Grant by Offa, King of the Angles, to the Cathedral Church of Worcester, of land at Readauhora. February, A.D. 774 . 303

217. Grant by Milred, Bishop of Worcester, to the Abbess, Æðelburga, of land at Wudiandun, or Withington, co. Gloucester. A.D. 774. (*See* Nos. 156, 299.) 305

218. Grant by Aldred of the Huiccas to Beornheard the Earl, of land at Huntenatun, or Hamtona, Hampton, ? co. Worcester. A.D. 757 x 775 306

219. Grant by Offa, King of the Mercians, to Milred, Bishop of Worcester, of land at Uuican, or Wick-Episcopi, co. Worcester. A.D. 757 x 775 307

220. Grant by the Abbot Ceolfrith, to Worcester Cathedral, of land at Haenburh, or Hanbury, and Sture, co. Worcester. A.D. 757 x 775 308

221. Grant by Offa, King of the Mercians, to Milred, Bishop of Worcester, of land at Pirigtun, or Pirton. 2nd February, A.D. 766 309

222. Grant by Offa, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of lands at Deilesford, or Daylesford, etc., co. Worcester. A.D. 777 310

223. Grant by Offa, King of the Mercians, to Aldred, Subregulus of the Huiccii, of land at Secgesbearuue, or Sedgeberrow, co. Worcester, with grant of the same by Aldred to Worcester. A.D. 778, for 777 311

224. Grant by King Cynewulf to Æthelmod, Bishop of Sherborne, of land at Lim, or Lyme, co. Dorset, for a salt-pan. A.D. 774 . 313

225. Grant by King Cynewulf, of the Saxons, to Earl Bica, of land at Bedewinde, or Bedwyn, co. Wilts. A.D. 778 . . 314

226. Grant by Offa, King of the Angles, to Worcester Monastery, of land at Ductun, or Doughton, and Esig, co. Gloucester. A.D. 775 x 778 316

227. Grant by Egberht, King of Kent, to Diora, Bishop of Rochester, of land at Bromgeheg. A.D. 778 317

228. Grant by Egcberht, King of Kent, to Diora, Bishop of Rochester, of land in Bromgeheg. A.D. 779 . 318

229. Grant by Offa, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Dunnestreatun. A.D. 779 319

230. Grant by Offa, King of the Mercians, to his thegn Duddonus, of land in Sulmonnes-burg, or Salmonsbury, on the R. Windrush, near Bourton-on-the-Water, co. Gloucester. A.D. 779 . 320

231. Confirmation by Offa, King of the Mercians, and Aldred, Subregulus of the Huiccii, to Worcester Cathedral, of land at Gete, or Geate. A.D. 778 x 779 322

232. Grant by Uhtred of the Huiccii to the thegn Ceolmund, of land at Habene homme, on the River Carent, near Bredon Hill, co. Worcester. A.D. 778 x 779 324

233. Grant by Offa, King of the Mercians, to the Monks of Worcester, of land at Bradeuuasse, or Broadwas, co. Worcester. About A.D. 779 325

234. Grant by Offa, King of the Mercians, to the See of Worcester, of land at Wærsetfelda, or Wastill, etc., co. Worcester. A.D. 730, for 780 326

SYNOD OF BRENTFORD—

235. Grant by Offa, King of the Mercians, to the See of Worcester, of lands at Cropponthorn, etc., or Cropthorn, co. Worcester. 22nd September, A.D. 783 327

236. Grant by Offa, King of the Mercians, to the Monastery of Breodun (Worcester), of land at Teottington, or Teddington, co. Worcester. 22nd September, A.D. 780 329

237. Grant by Oslac, Duke of the South Saxons, to the Church of St. Paul (Chichester), of land at Earneleagh, or Earnley, etc., co. Sussex. A.D. 780 331

238. Grant for life by Aldred, Subregulus of the Huiccii, to his kinswoman Æthelburga, of the Monastery of Flædanbyrg, or Fladbury, with reversion to the Church of Worcester. A.D. 778 × 781 331

239. Remission by Offa, King of the Mercians, of tax on lands at Homtune and Fæhha leage, reverted to Worcester Cathedral. 26th December, A.D. 781 332

240. Grant by Offa, King of the Mercians, of land at Icancumb, or Iccomb, co. Worcester, to Worcester Cathedral, in exchange for land at Sapia, or Sapey-Pritchard, co. Worcester. 26th December, A.D. 781 334

241. SYNOD OF BRENTFORD. Surrender by Heathored, Bishop of Worcester, of the Monastery of Bath to Offa, King of the Mercians, who, in turn, confirms certain lands to the See of Worcester. A.D. 781 335

242. Grant by Ethelbert, King of the West Saxons and Kent, to Deora, Bishop of Rochester, of land within the city walls. A.D. 781 336

243. Grant by Ealmund, King of Kent, to Hwitred, Abbot, and the Monastery of Reculver, of land at Scilduuic, or Sheldwick, co. Kent. A.D. 784 337

244. Grant by Offa, King of the Mercians, to the Earl Esme, of land in Eowengelad, or Evenlode, co. Worcester. A.D. 784 . 338

245. Grant by Offa, King of the Mercians, to St. Peter's Church, Westminster, of land at Ældenham, or Aldenham, co. Herts. A.D. 785 339

246. Grant by Offa, King of the Mercians, and Aldred, Subregulus of the Huiccii, to the Monastery at Clife, or Clive, co. Gloucester, of land at Timbingetun. A.D. 769 × 785 . . . 340

247. Grant by Offa, King of the Mercians, to the thegn Ealdbeorht and Selethryth, his sister, of land in Ioccham, or Ickham, and Perhamstede, co. Kent, etc. A.D. 785 . . . 342

248. Grant by Offa, King of the Mercians, to the thegn Ealdbeorht and Selethryth, his sister, of land in Iocham, or Ickham, and Peorhamstede, co. Kent, etc. A.D. 786 344

249. Letter of Cynewlf, King of the W. Saxons, with his bishops and nobles, to Bishop Lullus (Archbishop of Mayence). A.D. 755 x 786 345

250. Report of the Legates George and Theophylact of their proceedings in England. A.D. 787 346

251. Confirmation by Offa, King of the Mercians, to Ceolnoth, Abbot of Chertsey, of lands and privileges to the Abbey. A.D. 787 . 349

252. Grant by the Duke Berthuald to the Abbey of St. Denis in France, of land at Rotherfield, Hastings, and Pevensey, co. Sussex. A.D. 795 for 788 350

253. Grant by Offa, King of the Mercians, to St. Andrew's, Rochester, of land at Trottesclyva, or Trotterscliffe, co. Kent. A.D. 788 . 352

254. Grant by Offa, King of the Mercians, to the thegn Osberht, of land at Dunningcland in the Eastry district, co. Kent. A.D. 788 353

255. Grant by Offa, King of the Mercians, to Bishop Waermund, of land in Rochester, co. Kent. A.D. 789 . . . 354

256. Agreement between Bishop Heathored and Wulfheard concerning land at Inkberrow and Bradley, co. Worcester. A.D. 789 . 356

257. Grant by Offa, King of the Mercians, to Waermund, Bishop of Rochester, of land in Broomgeheg. A.D. 789 . . 358

258. Grant by King Beortric to Prince Hemele, of land at Hissaburn, in exchange for land on the River Meonea, co. Hants. Before A.D. 790 359

259. Confirmation by Offa, King of the Mercians, to the Abbey of St. Denis in France, of land at Lundenuuic, Ridrefeld, etc. 12th April, A.D. 790 360

SEAL OF OFFA, attached to the above charter . . 362

260. Grant by Egberth, King of Kent, to Diora, Bishop of Rochester, of land at Halling, on the River Medway, co. Kent. A.D. 765 x 791 363

261. Grant by Aldwlf, Duke of the S. Saxons, to the Church of St. Andrew, Ferring, co. Sussex, of land at Gealtborgsteal. A.D. 711 for 791 364

262. Grant by Aldwlf, Duke of the S. Saxons, to St. Peter's Church, Selsey, of land at Peartingawyrth, or Petworth, etc., co. Sussex. About A.D. 791 365

263. Grant by King Offa, to Christ Church, Canterbury, of land at Josham, or Ickham, etc., co. Kent 366

264. Grant by Offa, King of the Mercians, to the Church of St. Albans, of various lands. 4th May, A.D. 795 for 792 . 367

265. Grant by Offa, King of the English, to Æthelheard, Archbishop of Canterbury, of land at Linga hæse or Hayes; Geddingas, Yeading or Yedding; and Tuicanham, or Twickenham, co. Middlesex. Whit Sunday, 26th May, A.D. 790, for 793 . 369

266. Profession of Denefrith, or Wigbert, Bishops of Sherborne, to Athelard, Archbishop of Canterbury. A.D. 793, or 801 . 371

267. Grant by Offa, King of the Mercians, to St. Alban's Abbey, of lands at Caegesho, or Cashiobury, co. Herts, etc. A.D. 793 . 373

268. Charter of Offa, King of the Mercians, to Croyland Abbey. A.D. 793 375

269. Confirmation by Offa, King of the Mercians, to the see of Worcester, of land at Austan, or Aston, co. Worcester. A.D. 794 . 376

270. Letter of Charlemagne, King of the Franks, to Offa, King of the Mercians. A.D. 772 × 795 377

271. Sale by Beonna, Abbot of Medeshamstede, to the Prince Cuthberht, of land at Swineshead, co. Lincoln. A.D. 786 × 796 . 378

272. Grant by Offa, King of the English, to Worcester Cathedral, of land at Westbury and Hanbury, co. Worcester. A.D. 791 × 796 379

273. Another form of the preceding Charter . . 379

274. Grant by King Offa to the thegn Æðelmund, of land at Westbury, co. Gloucester. A.D. 793 × 796 . . . 381

275. Grant by Offa, King of the Mercians, to the Church of Woccingas, or Woking, co. Surrey 382

276. Profession of obedience by Eadulf, Bishop of Lindsey, to Æthelard, Archbishop of Canterbury. A.D. 796 . . 383

277. Grant by Ecgfrid, King of the Mercians, to the Prince Æthelmund, of land at Huntena tun. A.D. 796 . . . 384

278. Another form of No. 277 . . . 385

279. Grant by Ecgferth, King of the Mercians, to Malmesbury Abbey, of land at Purton, co. Wilts. A.D. 796 . . . 386

279A. Boundaries of the land at Purton . . 387

280. Grant by Ecgfrid, King of the Mercians, to Willegoda, Abbot of St. Alban's, of land at Pinnelesfeld, or Pinchfield, near Rickmansworth, co. Hertford. A.D. 796 . . . 388

281. Grant by Ecgfrid, King of the Mercians, to St. Alban's Abbey, of land at Thyrefeld, or Thirfield, co. Hertford. A.D. 796 . 389

282. Grant by Brihtric, King of Wessex, to the Prince Lulla, of land at Eastun, in Welford, co. Berks. A.D. 801 for 796 . . 390

283. Reversionary grant by Headda, Abbot, to Worcester Monastery, of land at Dogodes well, or Dowdeswell, and other places, co. Gloucester. A.D. 781 × 798 391

284. Letter of Pope Leo III to King Kinelm, confirming to him the Monastery of Glastonbury. 8th March, A.D. 798 . . 392

285. Confirmation by Cenuulf, King of the Mercians, of No. 284. A.D. 797 for 798 . . . 394

286. Profession of Tidfred, Bishop of Dunwich, to Ethelard, Archbishop of Canterbury. A.D. 798 395

287. Letter[1] of Kenulf, King of the Mercians, to Pope Leo III. A.D. 798 396

288. Letter of Pope Leo III to Coenulf, King of the Mercians, A.D. 798 398

289. Grant by King Coenuulf to Duke Oswulf of land at Hremping wiic, in exchange for land at Bobingseata, with subsequent grant by Oswulf to the Monastery at Liminge, co. Kent. A.D. 798 400

Council of Baccancelde—

290. Athelard, Archbishop of Canterbury, declares the Papal commands respecting lay power in the Church. A.D. 798 for 803 402

290A. Corresponding passage from the Anglo-Saxon Chronicle 404

Council of Clovesho—

291. Settlement by Archbishop Athelhard of the Monasteries of Coccham, or Cookham, co. Berks, and of Pectanege, on the Abbess Cynedritha, in exchange for certain lands in Kent. A.D. 798 . . 405

292. Profession of Denebert, Bishop of Worcester, to Æthelard, Archbishop of Canterbury. A.D. 798 . . . 407

293. Restoration by Coenuulf, King of the Mercians, to Christ Church, Canterbury, of land at Ciorninege, or Charing, etc., co. Kent. A.D. 799 409

294. Restoration by King Cenulph to Christ Church, Canterbury, of land at Cerringa, or Charing, etc., co. Kent. A.D. 799 411

295. Grant by King Coenwulf to Balthun, Abbot of Kempsey, co. Worcester. A.D. 799 411

296. Grant by King Cenulf and his Queen Cenegitha to Christ Church, Canterbury, of land at Geddinge, etc., near Denetun, or Denton, co. Kent. 17th July, A.D. 799 . . . 413

297. Anglo-Saxon List of Early Territorial Names . . 414

297A. Latin form of 297 415

297B. Another Latin form of No. 297 . . . 416

298. Profession of Uulfuard, Bishop of Hereford, to Ethelard, Archbishop of Canterbury. A.D. 793 × 801 . . . 416

299. Boundaries of Widiandune or Withington, co. Gloucester. About A.D. 800. (See Nos. 156, 217.) 417

[1] See also a XIIth century copy of this letter in MS. Cotton, Tiberius E. iv, f. 14.

NINTH CENTURY.

300. Grant by King Edbert to the thegn Eadgils of land at Butleigh, co. Somerset. A.D. 801 418

301. Grant by King Ceneuulf to Archbishop Athelard of land at Teynham, co. Kent, in exchange for land at Cræges æuuelma, in the Cray River district, co. Kent. A.D. 791 for 801 . 419

302. Settlement by Coenulph, King of the Mercians, of land at Denton, co. Sussex, upon the Church at Selsey. A.D. 801 . 419

303. Grant by Coenuulf, King of the Mercians, in conjunction with Cuðred his brother, King of the Cantuarii, to their thegn Suiðhun, of land in Brom-Gehaege, etc., with a later clause by Suiðhun bequeathing the same to St. Andrew's, Rochester. A.D. 801 420

304. Grant for two lives by Deneberht, Bishop of Worcester, to Balthun the Priest, of land at Bearmodes lea, etc., with reversion to Worcester Cathedral. About A.D. 802 . . 422

305. Letter of Pope Leo III to Athelard, Archbishop of Canterbury, concerning the Primacy. 18th January, A.D. 802 . . 423

306. Letter of Pope Leo III to Kenulf, King of the Mercians. A.D. 802 424

307. Grant for life by Deneberht, Bishop of Worcester, to Eanswith, of land at Hereford, on condition of certain services. About A.D. 802 426

308. Settlement for life by Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Inkberrow, etc., co. Worcester, upon Wulfheard, 6th October, A.D. 803. With later endorsement, explaining the title to the land. About A.D. 822 427

COUNCIL OF CLOFESHO—

309. Record of an agreement between Deneberht, Bishop of Worcester, and Wlfheard, Bishop of Hereford, settling the Monasteries of Cheltenham and Beckford, co. Gloucester, upon Deneberht, who conveys the pastus there to Aethilheard, Archbishop of Canterbury, for his life, etc. Thursday, 12th October, A.D. 803 429

310. Act of the Council recognising the paramount rights and dignities of the See of Canterbury, and abolishing the Archiepiscopate of Lichfield. 12th October, A.D. 803 431

311. Shortened form of No. 310 . 433

312. Statute of Æthelheard, Archbishop of Canterbury, concerning the liberties of the Church. 12th October, A.D. 803 . . . 434

313. SYNOD AT ACLE. Ratification of the hereditary possessions of Æðelric, son of Æðelmund; and declaration of his intended disposal of them, with a clause for copies of this deed to be prepared. A.D. 804 438
314. Short form of the preceding Charter . . 440
315. Profession of Bermod, Bishop of Rochester, to Ethelard, Archbishop of Canterbury. About A.D. 804 . . . 441
316. Grant by Kenwlf, King of the Mercians, to Cunred, Abbot of St. Augustine's, Canterbury, of land at West Lenham, co. Kent. A.D. 804 443
317. Grant by Coenulph, King of the Mercians, and Cuthred, King of Kent, to Selethryth, Abbess, and the Convent at Limming, of land in Canterbury. A.D. 804 444
318. Grant by Cuðred, King of Kent, to Æðelnoð, Prefect or Reeve, of land at Heagyðe ðorne, or Eythorne, co. Kent, A.D. 805: to which is added the Will of Æðelnoð, Reeve of Eastry, and of Gænburg his wife, respecting the land. A.D. 805 x 831 . 445
319. Recovery by Ædilheard, Archbishop of Canterbury, for the Monastery of Christ Church, Canterbury, of land "æt Burnan", or Bishop's Bourn, near Barham, co. Kent. A.D. 805 . 447
320. Another form of the preceding Charter . . 448
321. Grant by Coenuulf, King of the Mercians, and Cuthred, King of Kent, to Uulfhard, priest of the late Archbishop Aethelbeard, of land at Sucordhlincas, or Swarling, in Petham, and at Ecgheanng lond, co. Kent. A.D. 805 . . . 449
322. SYNOD OF ACLEAH. Grant by Cuthred, King of Kent, to Wulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Bocholt, or Hriðra leah, co. Kent. 26th July, for 6th August, A.D. 805 . . 450
323. Another form of the preceding Charter, with additional grant of land at "Beuuestan Wdan" or Cooling, co. Kent 452
324. Grant by Alhmund, Bishop of Winchester, to Byrhtelm, of land at Fernham, or Farnham, co. Surrey, in exchange for land at Wdutun, etc. A.D. 803 x 805 452
325. Charter of privileges granted by Kenulph, King of the Mercians, to Croyland Abbey. A.D. 806 . . . 453
326. Grant by Coenuulf, King of the Mercians, to Eadnulf the thegn, of land at Culingas, or Cooling, co. Kent. Easter Day, 16th April, A.D. 808 454
327. Grant by Cynulf, King of the Saxons, to the Monastery of St. Peter, Bath, of land at North Stoke, co. Somerset. A.D. 808 for 758 455
328. Grant by Ceonulf, King of the Mercians and of Kent, to Uulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Berham, Beoreham, or Barham, co. Kent. A.D. 809 457
329. Short form of the preceding Charter . . 458

330. Will of Osuulf, Alderman, and of Beornðryð his wife, granting to Christ Church, Canterbury, land at Stanstead, co. Kent; recited and confirmed (with details of the annual charges on the land) by Uulfred, Archbishop of Canterbury. A.D. 805 × 810 459

331. Grant by Earl Algar to Siward, Abbot of Croyland, of land in Holbeach and Whaplode, co. Lincoln, etc. A.D. 810 . . 460

332. Grant by Archbishop Uulfred of lands near Folkestone and Lyminge (?) in the Eastry district, etc., co. Kent, to Christ Church Monastery, Canterbury, in exchange for land at Bishop's Bourn, co. Kent. 21st April, A.D. 811 . . 461

333. Profession of Ethelnod, Bishop of London, to Wulfred, Archbishop of Canterbury. A.D. 805×811 . . . 465

334. Profession of Wigthegn, Bishop of Winchester, to Wulfred, Archbishop of Canterbury. A.D. 805×811 . . 465

COUNCIL OF LONDON—

335. Grant by Coenulf, King of the Mercians, to Wulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Roegingaham or Rainham, Faversham, etc., co. Kent. 1st August, A.D. 811 466

336. Another form of the preceding Charter . . 469

337. Privilege granted by Pope Leo III to the Monasteries founded by King Kenulf. A.D. 811 469

338. Foundation Charter of Wincelcumbe or Winchcombe Abbey, co. Gloucester. 11th November, A.D. 811 . . . 470

339. Grant by Coenwulf, King of the Mercians, to Beornmod, Bishop of Rochester, of land at Bostal between Rochester and Woldham. A.D. 811 474

340. Grant by Cenuulf, King of the Mercians, to Uulfred, Archbishop of Canterbury, of land in Faversham called Ibentea (Davington ?), co. Kent. A.D. 812 475

341. Exchange of lands between Coenuulf, King of the Mercians, and Uulfred, Archbishop of Canterbury; the latter giving Sueordhlinc, or Swarling, and Ecgheang land, for Graveney, near Faversham, and Kasing burn, in the district of Lympne, co. Kent. A.D. 812 476

342. Privileges granted by Archbishop Wlfred to the monks of Christ Church, Canterbury, on the occasion of rebuilding the monastery. A.D. 813 478

343. Grant by Coenwulf, King of the Mercians, to the Earl Suiðnoð, of land near Caert, or Chart Sutton, co. Kent. A.D. 814 . 480

344. Grant by Coenulf, King of the Mercians, to Wlfred, Archbishop of Canterbury, of land at Binnan ea, or Binney, on the R. Stour, co. Kent. A.D. 814 481

345. Another form of No. 344 . . . 482

346. Grant by Coenuulf, King of the Mercians, to Uulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Byxlea, or Bexley, on the Craegea or River Cray, co. Kent. A.D. 814 . . . 483
347. Shortened form of No. 346 . . . 484
348. Grant by Coenuulf, King of the Mercians, to Uulfred, Archbishop of Canterbury, of land at King's Cualond, or Cooling, in the Westan-Widdo district, co. Kent. 25th November, A.D. 814 485
349. Grant by Kenulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Dunhamstyde, Hempstead (?), near Gloucester. 26th December, A.D. 814 . . . 487
350. Remission by Coenuulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of the maintenance of twelve men due for that city, in exchange for the site of the Monastery of Bituinaeum, or Twining, co. Gloucester, and other land on the W. of the River Severn. 26th December, A.D. 814 . . 488
351. Grant by Kenulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Stour, or Stourport, co. Worcester, in exchange for land at Gythinge, or Guyting, co. Gloucester. A.D. 814 489
352. Grant by Coenwlf, King of the Mercians, to Rethun, Abbot of Abingdon, of lands in Worth, etc., in coss. Berks and Oxford, A.D. 811 for 815 490
353. Sale by Coenuulf, King of the Mercians, to Archbishop Vulfred, of land at Faversham, co. Kent, for twenty-three mancuses in a ring. 19th March, A.D. 815 491
354. Profession of Hereuuine, Bishop of Lichfield, to Uulfred, Archbishop of Canterbury. A.D. 814×816 . . . 492
355. Profession of Hrethun, Bishop of Leicester, to Uulfred, Archbishop of Canterbury. About A.D. 816 . . . 493
356. Grant by Coenwlf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Halhegan, Heallingan, or Hallow, on the River Severn. A.D. 816 494
357. Grant in exchange by Coenwulf, King of the Mercians, to Denebert, Bishop of Worcester, of lands at Whittington, Chaddesley-Corbett, etc., co. Worcester. A.D. 816 . . . 497

COUNCIL OF CELICHYD—

358. Acts of the Council of the Bishops of the Province of Canterbury, under Archbishop Uulfred, and Coenulf, King of the Mercians. 27th July, A.D. 816 . 499
359. Grant by Cenulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Sluhford, on the west bank of the River Stour. A.D. 817 500

360. Grant by Cenwulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Salwarpe, co. Worcester. A.D. 817 . 500
361. Boundaries of Salewearpe 501
362. Another form of the boundaries 502

363. Privilege of Pope Paschal I to King Kenulf, confirming the King's Monasteries and Possessions. A.D. 818 . . 503

364. Grant by King Cenuulf to Wlfled, of land at Aldantune, or Aldington, co. Worcester, with reservation of a rent to the Monastery at Winchelcombe, or Winchcombe, co. Gloucester. A.D. 811×819 503

365. Grant by Fregist to Siward, Abbot of Croyland, of land in Langtoft, co. Lincoln. 25th July, A.D. 819 . . 504

366. Grant of privileges by King Kenulf to Abingdon Abbey. A.D. 821 505

367. Grant by King Cenulf to Archbishop Wlfred, of lands at Coppanstan, etc. A.D. 821 507

368. Grant by Coenuulf, King of the Mercians, to Deneberht, Bishop of Worcester, of land at Fledanburh, or Fladbury, co. Worcester 507

369. Profession of Heaberht, Bishop of Worcester, to Archbishop Wlfred. A.D. 822 508

370. Grant by Ceolwulf, King of the Mercians, to Archbishop Uulfred, of land at Mylentun (near Kemsing), co. Kent. 17th September, A.D. 822 508
371. Short form of the preceding Charter . . 510

372. Grant by King Beornulf, to Archbishop Wulfred, of land at Godmersham, co. Kent. A.D. 822 . . . 510

373. Grant by Ceolwulf, King of the Mercians, to Wulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Canterbury. 26th May, A.D. 823 511
374. Short form of the preceding Charter . . 512

375. Profession of Hunferd, Bishop of Elmham, to Archbishop Wlfred. A.D. 816×824 513

376. Profession of Ceolberht, Bishop of London, to Wulfred, Archbishop of Canterbury. A.D. 816×824 . . . 514

377. Grant by Ecgberht, King of the West Saxons, to the prefect Wlfheard, of land on the River Meon, in Hampshire. A.D. 824 . 514

COUNCIL OF CLOFESHO—
378. Deed setting forth the recovery by Uulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Oesewalum, co. Kent, originally granted to him by the Earl Aldberht and his sister, Abbess Seleðryð, and unjustly withheld from him by Quoenðryð, Abbess of Suðmynstre. Boundaries of Godmersham and Challock, co. Kent. A.D. 824. (*See* Nos. 372, 384) . . . 516

379. Settlement of the dispute between Heaberht, Bishop of Worcester, and the Family at Berkeley, concerning the monastery of Westburh, or Westbury, co. Gloucester. 30th October, A.D. 824 . . 519

380. Grant by Uulfred, Archbishop, to the Family or Convent of Canterbury, of land at Sceldesford, or Shelford, between Eastry and Wingham, co. Kent, etc. A.D. 824 for 834? . 522

381. Deed whereby Archbishop Uulfred grants lands at Eythorne and Langdown to Christ Church, in exchange for lands at Barham and Suiðberhtincglond, co. Kent. 23rd July, A.D. 824 524

382. Short form of the preceding Charter, with notices of other grants 526

383. Grant by Algar, son of Vorthangia,[1] to Syward, Abbot of Croyland, of the Manor of Baston, co. Lincoln. A.D. 825 . 527

COUNCIL OF CLOVESHO—

384. Record of the quarrel between King Coenwulf and Archbishop Uulfred, and of the suit between the Archbishop and Cwoenðryð, Abbess of Suðmynstre, concerning lands at Harrow, co. Middlesex, etc.; and of their final settlement. A.D. 825 . . 528

385. Another form of the preceding Document . . 533

386. Decision concerning a wood pasture at Sutton, co. Worcester, claimed by the Bishop of Worcester on oath. A.D. 825 536

387. Adjudication of land at Denton, co. Sussex, to Coenred, Bishop of the South Saxons at Selsey. A.D. 825 . 537

388. Profession of Hereferd, or Herefrith, Bishop of Winchester, to Archbishop Wulfred. A.D. 825 . . . 538

389. Grant by King Ecgberht to the Monastery of St. Peter and St. Paul, Winchester, of land at Worthy, co. Hants. 19th August; and 26th December, A.D. 825 539

390. Grant by King Ecgberct, to the Monastery of St. Peter and St. Paul, Winchester, of land at Æweltune, or Alton, co. Hants. 19th August; and 26th December, A.D. 825 541

391. Grant by Ecgberht, King of the W. Saxons, to the Church of SS. Peter and Paul, Winchester, of land at Dunton, or Downton, co. Wilts, etc. A.D. 826 544

392. Grant by King Ecgbyrth to the See of Winchester, of land at Cawelburne, or Calbourn, in the Isle of Wight. A.D. 826 . 546

393. Grant by King Ecgbert to the Monastery of St. Peter and St. Paul, Winchester, of land at Drocenesford, or Droxford, co. Hants. A.D. 826 547

394. Protective Charter of King Æthelwlf to Chertsey Monastery. A.D. 827 549

[1] Cf. p. 570, l. 7.

395. Privileges granted by Ecgberht, King of the English, to the Cathedral Church of St. Andrew, Rochester. A.D. 823 for 828 550
396. Grant by Ecgberht, King of the West Saxons and Kent, to Æðeric, the thegn, of land at Werahorn, or Warehorne, etc., co. Kent. A.D. 845 for 830 552
397. Profession of Humbert, Bishop of Lichfield, to Archbishop Wulfred. A.D. 828 or 830 553
398. Confirmation by King Ecgbyrht to Winchester Cathedral of land at Alresford, co. Hants 554
399. Profession of Eadulf, Bishop of Hereford, to Uulfred, Archbishop of Canterbury. A.D. 825×831 555
400. Grant by Uuiglaf, King of the Mercians, to Uulfred, Archbishop of Canterbury, of land at Botwell, near Hayes, co. Middlesex. (Thursday for) Friday, 1st September, A.D. 831 . . 556
401. Short Form of the preceding Charter . . 557
402. Testamentary Disposition by Werhard the Priest, to Christ Church, Canterbury, of various lands at Harrow, co. Middlesex; Otford, Graveney, etc., co. Kent. A.D. 830 for 832 . 558
403. Memoranda of rents due to Christ Church, Canterbury: (1) Agreement between Ealhburg and Eadweald concerning land at Bishop's Bourn, co. Kent; and (2) Ealhhere's charge on land at Ðenglesham, or Finglesham, co. Kent, in the tenure of his daughter Ealawyn 560
404. Ratification of the title of Eadwald, son of Oshere, to land at Cert, or Chart, co. Kent, inherited from Eðelmod the Alderman 560
405. Charges granted by Lufa "ancilla Dei" to Christ Church, Canterbury, upon her land at Mundlingham, or Mongeham, co. Kent. A.D. 832 for 833 562
406. Grant by Ceolnoð, Archbishop of Canterbury, to the family at Canterbury, of land at Langdon, co. Kent. A.D. 831 for 833 . 563
407. Confirmation by Æðelwolf, King of Kent [to Christ Church, Canterbury], of lands at Langham, etc., in the neighbourhood of Longbridge, Ham, and Blackbourne Hundreds, co. Kent. A.D. 841 for 833 565
408. Grant by Athulf, King of Kent, to Christ Church, Canterbury, of lands at Ebbanea, or Ebony, etc., co. Kent; being apparently another form of the preceding Charter, with mention of additional places. A.D. 832 for 833 566
409. Charter of Withlaf, King of the Mercians, to Croyland Abbey. 26th May, A.D. 833 567
410. Testimonial Charter of Agebert, or Ecgberht, King of the West Saxons, reciting the title of three sisters, Beorwyn, Alfled, and Walenburch, to land at Wennland, the original Charters having been lost. 26th December, A.D. 833 572

411. Grant by Ecgberht, King of Kent, to Dunna, Abbess of Lyminge, of land at Sandtun, now Sampton, in West Hythe, co. Kent, salt works near the R. Limene, and wood in Andredes Wood. A.D. 773 for 833 573

412. Will of the Reeve Abba. Charges on land at Challock, co. Kent, by Heregyð, or Henhith, his wife, in favour of Christ Church, Canterbury. About A.D. 833 575

413. Grant by Ecgbert, of the West Saxons, to Abingdon Abbey, of land at Mercham, or Marcham, co. Berks, etc. Easter and Christmas, A.D. 835. 577

414. Grant by Cyneuuara, Abbess of Repingdon, to the Duke Hunbert, of land at Wyrcesuuyrthe, or Wirksworth, co. Derby, with annual rent charge of lead worth 300 shillings to Archbishop Ceolnoð and Christ Church, Canterbury. A.D. 835 . . . 579

415. Profession of R. Bishop of Lichfield, to Celnoth, Archbishop of Canterbury. A.D. 832 × 836. 579

416. Grant by Uuiglaf, King of the Mercians, to Heanbyrg, or Hanbury Monastery, co. Worcester. A.D. 836. . . . 581

417. Will of Badanoð Beotting, granting reversion of his land to Christ Church, Canterbury. A.D. 837. 583

418. Grant by King Ecgbearht, with consent of his son King Æðelwulf, to Beornmod, Bishop of Rochester, of land in Snoddingland and Holebeorh; or Snodland and Hoborough, etc., co. Kent. A.D. 838. 584

419. Grant by Æthelulf, King of Kent, to Archbishop Celnoð, of land at Eastrestadelham and Liminge, co. Kent. Tuesday, 19th November, A.D. 838. 585

420. Short form of the preceding charter. . . 587

COUNCIL OF KINGSTON—

421. Recovery by Archbishop Ceolnoð of lands at Malling, co. Sussex, for Christ Church, Canterbury, A.D. 838, with later additions. 587

422. Short form of the preceding charter. . 592

423. Grant by Egberht, King of the West Saxons, to the See of Winchester, of land at Scealdan fleot, or Shalfleet, I. of Wight. A.D. 838. With confirmation in A.D. 839. . 593

424. Profession of Helmstan, Bishop of Winchester, to Archbishop Ceolnoth. A.D. 839. 595

425. Profession of Berhtred, Bishop of Lindsey, to Archbishop Celnod. A.D. 839. 596

426. Grant by Aeðeluulf, King of the West Saxons, to Iðda or Dudda, of land in Canterbury. A.D. 839. With later additions. 597

427. Purchase by Ceolnoth, Archbishop of Canterbury, from the Prince Ælethe, of land at Cert, or Chart, co. Kent. A.D. 839. . 600

Cartularium Saxonicum.

---

1. *Charter of St. Patrick granting indulgences to benefactors of Glastonbury*, A.D. 430.

In nomine domini nostri Jhesu Christi Ego Patricius humilis servunculus Dei anno Incarnationis ejusdem .cccc.xxx.[1] in Hyberniam a sanctissimo papa Celestino legatus Dei gratia Hybernicos ad viam veritatis converti et cum eos in fide catholica solidassem, tandem in Britanniam sum reversus, ac, ut credo, duce Deo, qui vita est et via, incidi in insulam Ynsgitrin[2] in qua inveni locum sanctum ac vetustum a Deo electum et sanctificatum in honore intemeratæ virginis Dei genitricis Mariæ, ibique[3] quosdam fratres rudimentis catholicæ fidei imbutos et piæ conversationis qui successerunt discipulis sanctorum Phagani et Deruviani[4] quorum nomina pro vitæ meritis veraciter credo scripta in cœlis et, quia in memoria eterna erunt justi, cum eosdem fratres tenere dilexissem, eorum nomina scripto meo redigere volui, quae sunt Brumbam[5]. Hyregaan[6]. Brenwal[7]. Wencreth. Bamcommeweng[8]. Adelwolred[9]. Loþor. Wellias. Breden. Swelwes. Hin. Locrinus[10] et alius Hin.[11] Hi, cum essent nobilibus orti natalibus, nobilitatem suam fidei operibus ornare cupientes, eremiticam vitam ducere elegerunt. Et quoniam inveni eos humiles et quietos, elegi potius cum illis abjectus esse magis quam in regalibus curiis habitare. Sed quia omnium nostrum erat cor unum et anima una, elegimus simul habitare, comedere, et bibere pariter, et in eadem domo dormire. Sicque me licet invitum sibi prætulerunt. Non enim dignus eram solvere corrigias[12] calceamentorum eorum. Et cum vitam monas-

[1] .cccc.xxx, A. C. D. E.; quadringentesimo vicesimo quinto, B. [2] Ynsgitrin, A.; Ynswytryn, B.; Ynny-gwtrin, C.; Ynswitryn, D.; Yniswytrin, E.; Yniswgtrin, F. [3] Ibique, A. C. E. F.; ibique repperi, B. D. [4] Deruviani, A. D. E. F.; Diruviani, B., and so throughout. [5] Brumbam, A. E. F.; Brumban, B. D. [6] Hyregaan, A.; Hyregaam, E. F. [7] Brenwal, A. E. F.; Bremwal, B. D. [8] Bancommeweng, A.; Bantomeweng, B.; Bantcommeweng E. F.; Banthoneweng, D. [9] Adelwolred, A. B. D.; Adelwared, E. F. [10] Hin. Locrinus, A.; Hinbernus, B. D.; Hinbernius, E. F. [11] Hin, A. B.; Hyn, D. [12] Corrigias, A. E. F.; corrigiam, B. D.; Mark i, 7, etc.

ticam ita duceremus juxta normam probabilium patrum, ostenderunt mihi præfati fratres scripta sanctorum Phagani et Deruviani, in quibus continebatur, quod xii discipuli sanctorum Philippi et Jacobi ipsam vetustam ecclesiam construxerunt in honore prælibatæ advocatricis nostræ per doctrinamentum beati archangeli Gabrielis, insuper et quod Dominus eamdem ecclesiam[1] cœlitus in honore suæ matris dedicaverat, et quod tres reges pagani ipsis xii ad eorum sustenementum xii portiones terræ dederint. Necnon et in scriptis recentioribus inveni, quod sancti Phaganus et Deruvianus perquisiti erant ab Eleutherio papa, qui eos miserat, decem[2] annos indulgentiæ. Et ego frater PATRICIUS a piæ memoriæ Cœlestino papa duodecim annos tempore meo acquisivi. Post multum vero temporis assumpto mecum Wellia confratre meo per condensitatem silvæ cum magna difficultate concendimus cacumen[3] montis, qui eminet in eadem insula. Quo cum pervenissemus operuit oratorium unum vetustum et fere dirutum[4], habile tamen devotioni Christianæ, et, prout mihi videbatur, a Deo electum. Quod cum ingressi essemus, tanta odoris suavitate replebamur, uti in paradisi amœnitate positos nos crederemus. Egredientes igitur et reingredientes, locumque diligentius perscrutantes, invenimus volumen unum, in quo scripti actus erant Apostolorum, pariter cum actis et gestis sanctorum Phagani et Deruviani[5] ex magna parte consumptum, in cujus tamen fine voluminis invenimus scripturam, quæ dicebat quod prædicti sancti Phaganus et Deruvianus per revelationem Domini nostri Jhesu Christi idem oratorium ædificarunt in honore sancti Michaelis archangeli, quatenus ibi ab hominibus haberet honorem, qui homines in perpetuos honores, jubente Deo, est introducturus. At cum delectaret nos illa scriptura, nitebamur eam ad finem legere. Dicebat enim eadem scriptura, quod venerandi Phaganus et Deruvianus moram ibi fecerunt per novem annos, et quod ipsi etiam perquisierant triginta annorum indulgentiam omnibus Christicolis locum ipsum ob honorem beati Michaelis pia voluntate visitantibus. Invento ergo tanto divinæ bonitatis thesauro, ego et frater Wellias tribus mensibus jejunavimus orationibus vacantes et vigiliis, dæmonibusque et belluis multiformiter apparentibus imperantes.[6] Quadam autem nocte cum me sopori[7] dedissem apparuit mihi Dominus Jhesus in visu dicens:—"Patrici,[8] serve meus, scias me elegisse

[1] Construxerunt ... ecclesiam, A. B. E. F.; omitted in MS. D. [2] Decem, A. E. F.; .xxx., B.; triginta, D. [3] Cacumen, A. B. D.; acumen, E. F. [4] Dirutum, B. D. E. F.; dirrutum, A. [5] Deruviani, A. B. [6] Imperantes, A. B. E. F.; impetrantes, D. [7] Sopori, A. B. D. E.; sapori, F. [8] Patrici, B. D. E. F.; Patricci, A.

locum istum ad honorem nominis mei, et ut hic honoranter invocent adjutorium archangeli mei Michaelis. Et hoc tibi signum et fratribus tuis, quatenus ut ipsi credant, brachium tuum sinistrum arescet donec quæ vidisti annuntiaveris fratribus tuis qui in cella sunt inferiori et denuo huc redieris." Et factum est ita. Ab illo die statuimus duos fratres in perpetuum ibi, nisi pastores futuri ob justam causam aliter decreverint. Arnulfo autem et Ogmar Ybernicis fratribus, qui mecum venerant de Ybernia, pro eo quod ad exhortationem meam apud dictum humiliter oratorium manere cœperunt, præsentem paginam commisi, aliam similem in archa sanctæ Mariæ retinens in monumentum posteris. Et ego[1] PATRICIUS, per consilium fratrum meorum omnibus qui silvam ex omni parte præfati montis in securi et ascia pia intentione dejecerint, ut facilior paretur aditus Christianis ecclesiam beatæ perpetuæque Virginis piæ visitaturis et oratorium prædictum,[2] centum dies veniæ concedo.

From William of Malmesbury; *Liber de Antiquitate Glastoniensis Ecclesiæ.*
[A.] Brit. Mus., *Add. MS.* 22,931, f. 10, xivth cent.
[B.] *Cott. MS.* Vesp. D.XXII, f. 12. xvth cent.
[C.] Vitel. E. v., f. 133, xvith cent.
D.] Dugd. *Mon. Angl.*, i, 25 (new edition), from MS. Ashmol., 790.
[E.] Gale, *Rer. Angl. Scripp.*, iii, p. 300; from MS. Trin. Coll. Cantab., R. 533, xiiith cent
[F.] Migne, *Patrolog. Cursus, Lat. Series*, vol. 179, col. 16-8.
For other MSS. see Hardy, *Cat. Brit. Hist.*, ii, 157.

2. *Letter of St. Patrick to the Christian subjects of Coroticus, probably Ceredig, Prince of Ceredigion or Cardigan. Shortly before* A.D. 493 (?).

PATRICIUS peccator indoctus scilicet Hiberione constitutus episcopum me esse fateor! Certissime reor adeo accepi . id quod sum. Inter barbaras itaque habito prosélitus et prófuga ob amorem Dei. testis est ille si ita est non quod obtabam tam dure et tam aspere aliquid ex ore meo sed cogor zelo Dei et veritatis Christi excitavit pro dilectione proximorum atque filiorum pro quibus tradidi patriam et parentes et ani[mam] meam usque ad mortem si dignum suum novi Deo meo docere gentes . et si contemptior a quibus manu mea scripsi atque condidi verba ista danda et tradenda militibus mittenda . Corotici non dico civibus meis neque civibus sanctorum Romanorum sed civibus dæmoniorum ob mala opera ipsorum ritu hostili . in morte vivunt socii Scottorum atque

[1] Ego, A. E. F.; ego frater, B. D.
[2] Visitaturis...prædictum A. D. E. F.; visitantibus, B.

Pictorum apostatarumque sanguelentos sanguinare de sanguine innocentium Christianorum quos ego innumerum Deo genui atque in Christo confirmavi postera die qua crismati neofiti in veste candida flagrabat in fronte ipsorum dum crudeliter trucidati atque mactati gladio supradictis . et misi epistolam cum sancto presbitero quem ego ab infantia docui cum clericis ut nobis aliquid indulgerent de præda vel de captivis baptizatis quos ceperunt cachinnos fecerunt de illis. Idcirco nescio quod magis lugeam an qui interfecti vel quos ceperunt . vel quos graviter Zabulus inlaqueavit perheune pena gehennam pariter cum ipso mancipabunt. Quia utiqui "qui[1] facit peccatum servus est." et filius Zabuli nuncupatur. Qua re propter sciat omnis homo timens Deum quod me alieni sunt et a Christo Deo meo pro quo legationem fungor patricida fratricida lupi rapaces "devorantes[2] plebem domini ut cibum panis" sicut ait. "Iniqui[3] dissipaverunt legem domine." Quoniam in supremis temporibus Hiberione optime benigne plantaverat atque instructa erat favente Deo "non[4] usurpo" partem habeo cum his quos advocavit et prædestinavit evangelium prædicare in persecutionibus non parvis usque ad extremum terræ. Et si invidet inimicus per tirannidem Corotici . qui Deum non veretur nec sacerdotes ipsius quos elegit . et indulsit illis summam divinam sublimam potestatem "quos[5] ligarent super terram ligatos esse et in cœlis."

Unde ergo quæso plurimum sancti et humiles corde adulari talibus non licet nec cibum nec potum sumere cum ipsis . nec elemosinas ipsorum recipere debere . donec crudeliter pœnitentiam effusis lacrimis satis Deo faciant . et liberent servos Dei et ancillas C[h]risti baptizatas pro quibus mortuus est et crucifixus. "Dona[6] iniquorum reprobat altissimus" "qui[7] offeret sacrificium ex substantia pauperum . quasi victimat filium in conspectu patris sui." "Divitias"[8] inquid "quas congregabit injuste . evomentur de ventre ejus . trahit illum angelum mortis . ira draconum multabitur . interficiet illum linguam coluris." comedit eum "ignis[9] inextinguibilis." Ideoque "ve[10] qui replent se quæ non sunt sua." Vel "quid[11] prodest homini ut totum mundum lucretur et animæ suæ detrimentum patiatur?"

Longum est per singula discutere . vel insinuare per totam legem carpere testimonia . de tali cupiditate. Avaritia mortale crimen. "non[12]

[1] Joh. viii, 34, 44. [2] Ps. xiv, 4. [3] Ps. cxix, 126. [4] See 2 Cor. x, 14. [5] Matt. xvi, 19, etc. [6] Ecclus. xxxiv, 23. [7] Ecclus. xxxiv, 24. [8] Job xx, 15, 16. [9] Matt. iii, 12. [10] Hab. ii, 6. [11] Matt. xvi, 26; Mar. viii, 16. [12] Exod. xx, 17.

concupisces rem proximi tui" "non[1] occides." Homicida[2] non potest esse cum Christo. Qui odit[3] fratrem suum . homicida . adscribitur. vel qui non diligit fratrem suum in morte manet . quanto magis reus est qui manus suas coinquinavit in sanguine filiorum Dei quos nuper adquisivit in ultimis terræ per ex[or]tationem parvitatis nostræ. Numquid sine Deo vel secundum carnem Hiberione veni? Quis me compulit alligatus spiritu . ut videam aliquem de cognatione mea? Numquid a me piam misericordiam quod ago erga gentem illam qui me aliquando ceperunt et devastaverunt servos et ancillas domus patris mei? Ingenuus fui secundum carnem decorione patre nascor ∴ vendidi enim nobilitatem meam . non erubesco neque me penitet pro utilitate aliorum. Denique servus sum in Christo genti exteræ ob gloriam ineffabilem perennis vitæ . quæ est in Christo Jhesu domino nostro. Et si mei me non cognoscunt "propheta[4] in patria sua honorem non habet" forte non sumus ex uno ovili . neque unum Deum patrem habemus . sicut ait "qui[5] non est mecum spargit." Non convenit . unus destruit. alter ædificat. Non quæro quæ mea sunt . non mea gratia . sed Deus quidem hanc sollicitudinem in corde meo . ut unus essem de venatoribus sive piscatoribus quos olim Deus in novissimis diebus ante prænuntiavit. Invidetur mihi quid faciam domine? valde despicior. Ecce oves tuæ circa me laniantur atque deprædantur . et supradictis latrunculis jubente Corotico hostile . mente longe est a caritate Dei traditor Christianorum in manus Scottorum atque Pictorum "lupi[6] rapaces deglutierunt gregem domini". qui utique Hiberione consumma diligentia optime crescebat et filii Scottorum et filiæ regulorum . monachi et virgines Christi enumerare nequeo. "Quamobrem[7] injuria istorum non te placeat . etiam usque ad inferos non placebit." Quis sanctorum non horreat jocundare vel convivium fruere . cum talibus de spoliis defunctorum Christianorum repleverunt domus suas? De rapinis vivunt . nesciunt miseri venenum . letale cibum porrigunt ad amicos et filios suos . sicut Eva non intellexit quod mortem perennem pœnam operantur.

Consuetudo Romanorum Gallorum Christianorum mittunt viros sanctos idoneos ad Francos et ceteras gentes . cum tot milia solidorum ad redimendos captivos baptizat . tu totius interficis et vendis illos genti exteræ ignoranti Deum . quasi in lupanar tradis membra Christi. Qualem spem habes in Deum vel qui te consentit aut qui te communicat verbis adulationis Deus judicabit? Scriptum est enim . "Non[8] solum facientes mala . sed etiam con-

[1] Exod. xx, 13. [2] *See* 1 Joh. iii, 15. [3] *See* 1 Joh. iii, 14. [4] Luc. iv, 24. [5] Matt. xii, 30. [6] *See* Acts xx, 29. [7] Ecclus. ix, 17. [8] Rom. i, 32.

sentientes dampnandi sunt. Nescio quid dicam vel quid loquar amplius de defunctis filiorum Dei quos gladius supra modum dure tetigit. Scriptum est enim . "Flete[1] cum flentibus." Et iterum "Si[2] dolet unum membrum . condoleant omnia membra". Quapropter æcclesia plorat et planget filios et filias suas quas adhuc gladius nondum interfecit . sed prolongati et exportati in longa terrarum ubi peccatum manifeste gravetur . inpudenter habundat . ibi venundati ingenui homines Christiani in servitute redacti sunt. Presertim indignissimorum pessimorum apostatarumque Pictorum . idcirco cum tristitia et merore vociferabo . ó speciosissime atque amantissimi fratres et filii quos in Christo genui enumerare nequeo . quid faciam vobis? Non sum dignus Deo neque hominibus subvenire . "prævaluit[3] iniquitas iniquorum super nos". Quasi extranei facti sumus . forte non credunt! unum baptismum percipimus . vel unum Deum patrem habemus. Indignum est illis Hiberia nati sicut ait . Nonne unum Deum habetis? quid dereliquistis unusquisque proximum suum? Idcirco doleo pro vobis doleo carissimi mihi sed iterum gaudeo intra me ipsum non gratis laboravi vel peregrinatio mea in vacuum non fuit . et contigit scelus tam horrendum ineffabile. Deo gratias creduli baptizati de seculo recessistis ad paradisum. Cerno vos migrare cepistis ubi "nox[4] non erit neque luctus neque mors amplius". sed "exultabitis[5] sicut vituli ex vinculis resoluti . et conculcabitis iniquos et erunt cinis . sup pedibus vestris". Vos ergo regnabitis cum apostolis et prophetis atque martyribus æterna regna capietis sicut ipse testatur inquit. "Venient[6] ab oriente et occidente et recumbent cum Abraham et Isáác et Iacob in regno cœlorum." "Foris[7] canes et veneficos et homicidæ et mendacibus perjuris" pars eorum in stagnum ignis æternæ . non merito ait apostolus ."ubi[8] justus vix salvus erit . peccator et impius transgressor legis ubi se recognoscit?" Unde enim Coroticus cum suis sceleratissimis rebellatores Christi[9] ubi se videbunt quam mulierculas baptizatas præmia distribuuntur ob miserere regnum temporale . quod utique in momento transeat sicut nubes vel fumus qui utique vento dispergitur ita peccatores fraudulenti a facie domini peribunt. Justi autem epulentur in magna constantia cum C[h]risto . judicabunt nationes . et regibus iniquis dominabuntur in secula seculorum[10] Amen.

Testificor coram Deo et angelis suis quod ita erit sicut intimavit

[1] Rom. xii, 15. [2] 1 Cor. xii, 26. [3] Psalm. xiv, 4. [4] Rev. xxi, 4; xxii, 5. [5] Malachi iv, 2, 3. [6] Matt. viii, 11. [7] Rev. xxii, 15 [8] 1 Pet. iv, 18. [9] Cristri, A. [10] Rev. xxii, 5.

imperitiæ meæ . non mea verba sed Dei et apostolorum atque prophetarum . quod ego Latinum exposui . qui numquam e[n]im[1] mentiti sunt 'qui[2] crediderit salvus erit . qui vero non crediderit condempnabitur." Deus locutus est . quæso plurimum ut quicumque famulus Dei . ut promtus fuerit . ut sit gerulus litterarum harum . ut nequaquam subtrahatur . a nemine sed magis potius legatur coram cunctis plebibus et presente ipso Corotico. Quod si Deus inspirat illos ut quandoque Deo resipiscant . ita ut vel sero peniteat . quod tam impie gesserunt . Homicida erga fratres domini et liberent captivas baptizatas quos ante ceperunt ita ut mererentur Deo vivere et sani efficiantur hic et in æternum pax patri et filio et spiritu sancto. AMEN.

[A.] Brit. Mus., *Cott. MS.*, Nero E 1, f. 171 *b*, xith cent.
Book of Armagh, f. 22; (in Acta SS. 17 Mar.); bef. A.D. 807.
Bodl. Fell MSS. i, f. 7, and iii, f. 158, xith cent.
MS. at St. Vedast's at Noaille, near Arras, xith cent.
Had. and St., ii, 314, from sources there quoted; and see ii, 296, note for other copies.
Migne, *Patrolog. Cursus*, vol. 53, col. 813.

---

3. *Grant by Æthelberht, King of Kent, to St. Andrew's, Rochester, of land at Southgate*, 28 *April*, 604.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo salvatore. Mense Aprilio, sub die iiii. kl. Maias, indictione. vii . Ego ÆTHELBERHTUS[3] rex filio meo Eadbaldo admonitionem catholicæ fidei optabilem.

Nobis est aptum[4] semper inquirere, qualiter per loca sanctorum, pro animæ remedio vel stabilitate salutis nostræ aliquid de portione terræ nostræ in subsidiis servorum Dei devotissima voluntate debeamus offerre. Ideoque tibi, sancte Andrea, tuæque ecclesiæ, quæ est constituta in civitate HROFIBREVI[5] ubi præesse videtur Justus episcopus, trado aliquantulum telluris mei.

Hic est terminus mei doni: fram suðgeate west andlanges wealles oð norðlanan to stræte; ⁊ swa east fram stræte oð doddinghyrnan ongean bradgeat.

Siquis vero augere voluerit hanc ipsam donacionem, augeat illi dominus dies bonos. Et si præsumpserit minuere aut contradicere in conspectu Dei sit damnatus et sanctorum ejus, hic et in æterna secula, nisi emendaverit ante ejus transitum quod inique[6] gessit

[1] *Sic*, A.; enim, Fell's MS.
[2] Mark xvi, 16.
[3] Aethelberhtus, H.; Æthilberhtus, K. C.
[4] Aptum, K. H. C.; apertum, D.
[5] Hrofi breui, H.; Hrofibrevi, C.; Hrofi, Bre, D.
[6] Inique, K. H. C.; unquam, D.

contra christianitatem nostram. Hoc cum consilio Laurencii episcopi et omnium principum meorum signo sanctæ crucis confirmavi, eosque jussi ut mecum idem facerent. Amen.

[K.] Kemble, *Codex Diplomaticus*, i, from *Textus Roffensis*, fol. 119.
[H.] Ed. Hearne, p. 62.
[D.] Dugd. *Mon. Angl.*, i, 162.
[C.] Had. and St., iii, 52.

---

4. *Grant by Aethelberht, King of Kent, to St. Peter, of land in Canterbury to found an Abbey*, A.D. 605.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi. Omnem hominem, qui secundum Deum vivit et remunerari a Deo sperat et optat oportet ut piis precibus consensum hilariter ex animo præbeat: quoniam certum est, tanto facilius ea, quæ ipse a Deo poposcerit, consequi posse, quanto et ipse libentius Deo aliquid concesserit.

Quocirca ego AETHILBERHTUS,[1] rex Canciæ, cum consensu venerabilis archiepiscopi Augustini, ac principum meorum, dabo et concedo[2] in honore sancti Petri aliquam partem terræ juris mei quæ jacet in oriente civitatis DOROBERNLÆ, ita duntaxat ut monasterium ibi construatur, et res quam[3] supra memoravi in potestate abbatis sit qui ibi fuerit ordinatus.

Igitur adjuro et præcipio in nomine domini Dei omnipotentis, qui est omnium rerum judex justus, ut præfata terra subscripta donacione sempiternaliter sit confirmata, ita ut nec mihi nec alicui successorum meorum, Regum aut Principum, sive cujus libet conditionis dignitatibus et ecclesiasticis gradibus, de ea aliquid fraudare liceat. Siquis vero de hac donacione nostra aliquid minuere aut irritum facere temptaverit, sit in præsenti separatus a sancta communione corporis et sanguinis Christi, et in die judicii ob meritum malitiæ suæ a consortio sanctorum omnium segregatus.

Circumcincta[4] est hæc terra his terminibus:—In oriente ecclesia Sancti Martini, in meridie via of Burhgate[5] in occidente et in aquilone Drutingstræt.[6]

Acta[7] in civitate Doroberni[8] anno[9] ab incarnatione Christi .DCV. indictione .VIII.

[1] K. D. E.; Æthelberhtus, B.; Ethelbertus, C. [2] Deo, added, E. [3] K. C. E.; quæ, B. D. [4] This sentence omitted, C. [5] Of burhgat, D. [6] K.; Drutingestræte, B.; Drutinge, D. [7] Acta, omitted, D. [8] Acta ... Doroberni, K. E.; Acta ... Dorouerni, B.; Dorouerniæ, C. [9] Dorouerni in anno, D.

✠ Ego[1] Aethilberhtus[2] rex Canciae sana mente integroque consilio donacionem meam signo sanctæ crucis propria manu roboravi confirmavique.

Ego[3] Ægustinus gratia Dei Archiepiscopus testis consentiens libenter subscripsi.

Eadbald.	Hocca grafio.
Hamigils.	Thangil.
Angemund referendarius.	Pinca.
	Geddi.

[K.] *K. C. D.*, ii, from MS. Trin. Hall, Cambridge.
[B.] *Harl. MS.* 690, f. 26, xvith cent.
[C.] *Cotton MS. Cleop.*, F. 1, f. 247, xvith cent.
[D.] *Harl. MS.* 358, f. 47b.
[E.] Had. and St., iii, 54, from sources there quoted.

---

5. *Grant by Aethelberht, King of Kent, to the Abbey of SS. Peter and Paul, Canterbury, of land in the city.* 9 *Jan.* A.D. 605.

In nomine domini nostri Jhesu Christi. Notum sit omnibus tam præsentibus, quam posteris quod ego AETHILBERHTUS,[4] dei gratia rex Anglorum, per evangelicum genitorem meum Augustinum de ydolatra factus[5] christicola, tradidi Deo per ipsum antistitem aliquam partem terræ juris mei sub orientali muro civitatis DOROVERNLÆ,[6] ubi scilicet per eundem in Christo institutorem monasterium in honore principum apostolorum Petri et Pauli condidi, et cum ipsa terra et cum omnibus quæ ad ipsum monasterium pertinent perpetua libertate donavi adeo ut nec mihi, nec alicui successorum meorum regum, nec ulli unquam potestati sive ecclesiasticæ sive seculari, quidquam inde liceat usurpare, sed in ipsius abbatis sint omnia libera ditione.

Siquis vero de hac donacione nostra aliquid minuere aut irritum facere temptaverit, auctoritate Dei et beati papæ Gregorii nostrique apostoli Augustini simul et nostra imprecatione, sit hic segregatus ab omni sanctæ Ecclesiæ communione et in die jūdicii ab omni electorum societate.

Circumcingitur hæc terra his terminibus:—In oriente ecclesia sancti Martini, et inde ad orientem be Siwendune,[7] et sic ad aqui-

[1] This sentence omitted, B. [2] Æthilberhtus, K. E.; Ethelbertus, C.; Æthelbertus, D. [3] Ego...Geddi, D.; omitted, K. B. C.
[4] K. C.; Aethelbertus, B. E.; Æthelbertus, D. [5] Factus et, B.
[6] Doroberniæ, B. C. D. E. F. [7] Siwendoune, B. C.; Siwenuedoune, D.; Siwenne dime, E.

lonem be Wycingesmarce,[1] iterumque ad orientem et ad austrum be Burhwaremarce,[2] et sic ad austrum et orientem[3] be Cyningesmarce,[4] item ad aquilonem et orientem be Cyningesmarce,[4] sicque ad occidentem to Riðerescæpe,[5] et ita ad aquilonem tó Drutingstræte.

Actum est hoc in civitate Doroverni[6] anno ab incarnatione Christi .DCV. indictione .VIII.

✠ Ego Aethilberhtus[7] rex Anglorum hanc donacionem meam signo sanctæ Crucis propria manu confirmavi.
✠ Ego Augustinus[8] gratia dei archiepiscopus libenter subscripsi.
✠ Ego Ædbaldus regis filius favi.
✠ Ego Hamgisilus[9] dux laudavi.
✠ Ego Hocca comes consensi.
✠ Ego Angemundus referendarius approbavi.
✠ Ego Graphio comes bene dixi.
✠ Ego Tangisilus regis optimas confirmavi.
✠ Ego Pinca consensi.
✠ Ego Geddi[10] corroboravi.

[K.] *K. C. D.*, iii, from MS. Trin. Hall, Cambridge.
[B.] *Harl. MS.* 686, f. 27*b*.
[C.] *Harl.* 358, f. 47*b*.
[D.] *Cotton MS. Claud.*, D. x, f. 8.
[E.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, 126, from [D.].
[F.] Hadd. and St., iii, 53, from sources there quoted.

6. *Grant by Aethilberht, King of Kent, to the Abbey of St. Peter and St. Paul, Canterbury, of the Vill of Sturigao, alias Cistelet; with privileges.* 9 *Jan.*, A.D. 605.

✠ In[11] nomine sanctæ et individuæ Trinitatis. Rex Anglorum AETHILBERHTUS,[12] misericordia omnipotentis Dei catholicus omnibus suæ gentis fidelibus et adventum gloriæ magni Dei et salvatoris nostri Jhesu Christi beata spe expectantibus salutem vitæque æternæ beatitudinem.

[1] de Wykengesmaerke, B.; De nt ikengesmarke, C.; Wykenge mearche, D. E.
[2] De Burhgwaremarke, B. C.; Burhw re mearche. Item ad orientem et ad austrum be suthburware mearche, E. [3] Occidentem, B. C. D. E. F. [4] Kyngesmaerke, B.; de Kyngesmerke, C.; Kyngesmearche, E. [5] Ridrechaepe, B.; Rufscerpe, C.; Rithere cheape, E.; Ritherecheape, D. [6] Dorovernia, D.; Dorobernia, E.
[7] Aethelbertus, B.; Athelburtus, E. [8] Ægustinus, C. [9] Hamigisilus, D. E. [10] Geddy, E.
[11] This sentence omitted, F. [12] Æthelbertus, C. D.; Athelbertus, F.

Largiente summi regis clementia ego AETHILBERHTUS,[1] solio paterno confirmatus paceque divinitus concesso, eo jam per decem quinquennia sceptrigera potestate potitus, et per venerabiles sacræ fidei doctores spiritus sancti gratia irradiatus, ab errore falsorum deorum ad unius veri Dei cultum toto corde conversus, ne ingratus beneficiorum appaream illi, a cujus sancta sede nobis in regione umbræ mortis sedentibus lux veritatis emicuit; inter alias quas fabricavi ecclesias, monitu et hortatu beatissimi papæ Gregorii et sancti patris nostri Augustini, ipsi beatissimo apostolorum principi Petro, et doctori gentium Paulo, ecclesiam a fundamentis construxi, illamque terris variisque possessionum donariis decorare studui, inibique monachos Deum timentes aggregari feci,[2] et cum consilio ejusdem reverentissimi archipræsulis Augustini ex suo sancto sanctorum collegio venerabilem virum secum ab apostolica sede directum Petrum monachum elegi, eisque, ut ecclesiasticus ordo exposcit, abbatem præposui.

Hanc igitur ecclesiam ad provectum debiti culminis promovere desiderans, suarumque possessionum terminis dilatare gestiens, sana mente integroque consilio cum Eadbaldi[3] filii mei aliorumque nobilium obtimatum[4] meorum consensu, ob redemptionem animæ meæ et spem retribucionis æternæ, optuli[5] ei etiam villam nomine STURIGAO, alio nomine dictam Cistelet,[6] cum omnibus redditibus ei jure competentibus cum mancipiis, silvis cultis vel incultis, pratis, pascuis, paludibus, fluminibus, et contiguis ei maritimis terminis eam ex una parte cingentibus omnia mobilia vel immobilia in usus fratrum sub regulari tramite et monastica religione inibi Deo serviencium, missurium[7] etiam argenteum, scapton aureum, iterum sellam cum fræno auro et gemmis ornatam, speculum argenteum, armilcaisia oloserica, camisiam ornatam, quod mihi xenium de domno papa Gregorio sedis Apostolicæ directum fuerat, quæ omnia supradictæ ecclesiæ gratanter optuli.[8] Quam etiam ecclesiam[9] ipse servus dei Augustinus sanctorum apostolorum ac martyrum reliquiis variisque ecclesiasticis ornamentis ab apostolica sede sibi transmissis copiose ditavit, seseque in ea et cunctos successores suos ex auctoritate apostolica sepeliri præcepit scriptura dicente:—"Non esse civitatem mortuorum[10] sed vivorum." Ibi etiam mihi et successoribus meis sepulturam providi sperans me quandoque ab ipso apostolici ordinis principe

[1] Æthelbertus, C. D.; Athelbertus, F. [2] Fecit, C. [3] Ædbaldi, C. D.; Edbaldi, F. [4] Optimatum, E.; optimatumque, F. [5] Obtuli, E. [6] Cistelei, F. [7] Missurum, F. [8] Obtuli, C. D. E. [9] Quod etiam monasterium, F. [10] Cf. Matt. xxii, 32; Marc. xii, 27; Luc. xx, 38.

cui dominus potestatem ligandi atque solvendi dedit, et claves regni cœlorum tradidit, a peccatorum nexibus solvi et æternæ beatitudinis januam introduci.

Quod monasterium aut ecclesiam[1] nullus episcoporum, nullus successorum meorum, regum, in aliquo lædere aut inquietare præsumat, nullam omnino subjectionem in ea sibi usurpare audeat, sed abbas ipse qui ibi fuerit ordinatus, intus et foris cum consilio fratrum secundum timorem Dei libere eam regat et ordinet, ita ut in die domini dulcem illam piissimi redemptoris nostri vocem mereatur audire dicentis:—"Euge[2] serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam; intra in gaudium domini tui."

Hanc donacionem meam in nomine patris et filii et spiritus sancti largitate divina, ut mihi tribuatur peccatorum remissio, per omnia cum consilio reverentissimi patris Augustini condidi, atque ad transcribendum Angemundum[3] presbyterum ordinavi. De his ergo omnibus quæ hic scripta sunt si quis aliquid inde minuere præsumpserit, sciat se æquissimo judici Deo et beatis apostolis Petro et Paulo racionem esse redditurum.

Confirmata est hæc[4] donacio præsentibus testibus reverentissimo patre Augustino Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopo primo, Mellito quoque et Justo Londoniæ et Rofensis ecclesiæ præsulibus, et religioso famulo Christi Laurencio presbytero . Eadbaldo[5] filio meo . Hamgisilo[6] duce[7] . Angemundo[8] referendario . Hocca[9] et Graphione comitibus . Tangisilo et Pinca et Geddi et Aldhuno regis optimatibus aliisque diversarum dignitatum personis.

Actum[10] sane quadragesimo quinto anno regni nostri sub die . v. idus Januarii.

[K.] *K. C. D.*, iv, from MS. Trin. Hall, Cambridge.
[B.] *Cott. Claud.* D x, f. 9, b; wrong reference.
[C.] *Harl.* 686, f. 2 b.
[D.] Thorpe, *Diplom.*, i.
[E.] Had. and St., iii, 57, from sources there quoted.
[F.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, 127, from *Claud.* D. x, f. 9 a; a wrong reference.

[1] Aut ecclesiam, omitted, F. [2] Matt. xxv, 23. [3] Augemundum, F. [4] Est hæc, omitted, C. [5] Ædbaldo, C. D. [6] Hamigisilo, C. D. E. [7] Duce, omitted, C. D. [8] Augemundo, F. [9] Hocca, Graphio, Tangil, Pinca, Geddi, aliisque pluribus dignitatum diversarum personis, C. [10] This sentence omitted, C.

7. *The* BULLA PLUMBEA, *or Privilege of St. Augustine, in favour of the Abbey of St. Peter and St. Paul, afterwards St. Augustine's, Canterbury.*

✠ AUGUSTINUS episcopus, Doroberniæ sedis famulus, quem, superna inspirante clementia, beatissimus papa Gregorius Anglicæ genti Deo acquirendæ legatarium misit, ac ministrum[1] omnibus successoribus suis episcopis cunctisque Angliæ regibus cum suis posteris atque omnibus Dei fidelibus et in fide et gratia, pacem et salutem.[2]

Patet omnibus quod Dei amabilis rex AETHILBERHTUS,[3] primus Anglorum regum Christi regno sacratus, nostra instantia et sua prodiga benivolentia, inter cæteras ecclesias quas fecit et episcopia monasterium extra metropolim suam DOROBERNIAM in honorem[4] principum apostolorum Petri et Pauli regaliter condidit et regalibus opibus amplisque possessionibus ditavit, dilitavit, magnificavit, perpetuaque libertate et omni jure regio cum omnibus rebus et judiciis intus et foris illi[5] pertinentibus munivit, suoque regio privilegio et superni judicii imprecatione atque apostolica sancti papæ Gregorii interminatione excommunicatoria contra omnem injuriam confirmavit. Ego quoque, ejusdem libertatis adjutor et patrocinator, omnes successores meos archiepiscopos, omnesque ecclesiasticas vel sæculares postestates, per dominum Jhesum Christum et apostolorum ejus reverentiam obtestor, atque apostolica[6] patris nostri papæ Gregorii interminatione interdico, ne quisquam unquam ullam potestatem[7] aut dominatum aut imperium in hoc dominicum vel apostolicum monasterium vel terras vel ecclesias ad illud pertinentes usurpare præsumat, nec ulla prorsus subjugationis aut servitutis aut tributi conditione vel in magno vel in minimo Dei ministros inquietet aut opprimat. Abbatem a suis fratribus electum in eodem monasterio non ad suum famulatum sed ad dominicum ministerium ordinet, nec sibi hunc obaudire sed Deo suadeat; nec vero sibi subjectum, sed fratrem sed consortem, sed collegam, et comministrum in opus dominicum eum reputet. Non ibi missas quasi ad suæ ditionis altare, nec ordinationes vel benedictiones usurpative sine abbatis vel fratrum petitione exerceat. Nullum sibi jus consuetudinarium vel in vilissima re exigat, quatenus pacis concordia unum sint in domino utrinque.

[1] Amministrum, B. C. F. [2] Salutem et pacem, B. D. [3] Athelbertus B. D. F.; Æthelbertus, C. [4] Honore, B. C. D. F. [5] Illo, B. C. D. [6] Memorati, added, B. C. D. F. [7] Potentatum, B. C. D. F.

Nec quisquam, quod absit, dominandi dissidio in judicium incidat diaboli, qui superbiæ tyrannide corruit de cœlo. "Reges[1] gentium", inquit dominus, "dominantur eorum, vos autem non sic." Cumque ab alienis, non a filiis, accipiantur tributa sic ipse dominus concludit:—"Ergo[2] liberi sunt filii." Qua ergo irreverentia patres ecclesiarum in filios regni Dei sibi vendicant dominationem, maxime autem in hanc ecclesiam sanctorum thesaurariam, in cujus materno utero tot pontificum Doroberniæ, regum[3] ac principum, corpora speramus alma reponenda[4] sepulturæ requie ex auctoritate scilicet apostolica, et hinc ad æternam gloriam resuscitanda.

Tales supremi judicis amicos si quis offendere non metuens hujus privilegii statuta violaverit, vel violatorem imitando vim suam tenuerit, sciat se apostolico beati Petri gladio per suum vicarium Gregorium puniendum nisi emendaverit.

Hæc ergo omnia, uti hic sunt scripta, apostolica ipsius institutoris nostri Gregorii comprobatione et auctoritate servanda sancimus, suoque ore confirmamus, præsente glorioso rege Aethilberhto[5] cum suo filio Aedbaldo,[6] et collaudante cum ipso et omnibus optimatibus regiis, atque ultro volentibus reverentibus fratribus nostris, a sancta Romana ecclesia huc mecum vel ad me in evangelium domini destinatis, scilicet Laurencio, quem nobis, Deo favente, successorem constituimus, et Mellito Lundoniæ[7] episcopo, et Justo Rofensi[8] episcopo, et Petro venerabili ejusdem monasterii principum apostolorum abbate primo, cum cæteris in domino adjutoribus meis obnixe postulantibus, simulque in eos qui hæc fideliter servaverint benedictionem; aut in impœnitentes, quod nolumus, transgressores dampnationem exercentibus.

[K.] *K. C. D.*, v, from MS. Trinity Hall, Cambridge.
[B.] *Cott. Claud.* D., x, f. 8.
[C.] *Harl.* 686, f. 334, with a pen and ink drawing of the *bulla*.
[D.] Thorpe, p. 3.
[E.] Had. and St., iii, 5, from sources there quoted.
[F.] Dugd., *Mon. Ang.*, i, 12, from [B.]

8. *Grant by King Æthelbert to Mellitus, Bishop, and the Monastery of St. Paul's, London, of land at Tillingeham.*

✠ In Christi nomine! ÆÐELBERTUS[9] rex, deo inspirante, pro animæ suæ remedio dedit episcopo MELLITO terram quæ appellatur

[1] Luc. xxii, 25. [2] Matt. xvii, 25. [3] Regumque, B. C. D. F.
[4] Refovenda, B. D. F. [5] Athelberto, B. D. F.; Ethelberto, C.; Ædbaldo, E.
[6] Ethelbaldo, B. C.; Ethelbaldo (Eadbaldo), D.; Ethelbaldo, F. [7] Lundoniæ, B. D. [8] Rofensi, B.
[9] Æthelbertus, D.

TILLINGEHAM ad monasterii sui solatium, scilicet monasterium sancti Pauli apostoli doctoris gentium. Et ego rex Æðelbertus[1] ita firmiter concedo tibi præsuli Mellito potestatem ejus habendi et possidendi, ut inperpetuum in monasterii utilitate permaneat.

Si quis vero contradicere temptaverit hanc donacionem, anathema et excommunicatus sit ab omni societate Christiana usque ad satisfactionem.

Qua de re ego Episcopus Mellitus una cum rege Æðelberto Hunfredum episcopum subscribere rogavi.

Signum manus Hunfridi episcopi ✠.
Signum manus Leðarii episcopi ✠.
Signum manus Abbanæ ✠.
Signum manus Æðelwaldi ✠.
Signum manus Æswinæ ✠ et aliorum multorum.

[K.] *K. C. D.*, DCCCCLXXXII, vol. v, p. 1, from [B.] Reg. f. 20, penes Dec. and Cap. S. Pauli.

[C.] Dugd., *Mon. Ang.*, App. iii, 299.

[D.] Had. and St., iii, 59, from sources there quoted.

---

9. *Letter of Archbishop Laurentius and Bishops Mellitus and Justus to the Scotish (Irish) Bishops*, A. D. 604 × 610.

Dominis carissimis fratribus Episcopis vel Abbatibus per universam Scottiam, LAURENTIUS MELLITUS et JUSTUS Episcopi servi servorum Dei ;

Dum nos sedes apostolica more suo sicut in universo orbe terrarum in his occiduis partibus ad prædicandum gentibus paganis . dirigeret . atque in hanc insulam quæ Brittania nuncupatur contigit introisse . antequam cognosceremus credentes . quod juxta morem universalis Ecclesiæ ingrederentur ! In magna reverentia sanctitatis tam Brittones quam Scottos venerati sumus ; sed cognoscentes Brittones Scottos meliores putavimus . Scottos vero per Daganum Episcopum in hanc quam superius memoravimus insulam et Columbanum abbatem in Galliis venientem . nihil discrepare a Brittonibus in eorum conversatione didicimus ; Nam Daganus episcopus ad nos veniens . non solum cibum nobiscum . sed nec in eodem hospitio quo vescebamur sumere voluit ; . . . .

[A.] Beda, *Hist. Eccl.*, ii, cap. 4 ; *Cott. MS.*, Tiberius C. ii, f. 39, viiith cent.

[B.] Had. and St., iii, 61, from *Mon. Hist. Brit.*, 153 ; S. I. 128 ; W. iv, App. 734. The punctuation does not follow the MS.

[1] Æthelbertus, D.

10. *Letter of Pope Boniface IV to King Æthelbert, "de[1] perpetua inhabitatione monachorum in metropoli sede Doroberniæ."*

Domino excellentissimo atque praecellentissimo filio regi Anglorum ETHELBERTO[2] BONIFATIUS[3] episcopus, servus servorum Dei.

Dum Christianitatis vestræ integritas ita circa conditoris sui cultum excreverit, ut longe lateque resplendeat, et in omni mundo annuntiata vestra Deo dignæ operationis augmenta[4] referat, enormes largitori omnium bonorum grates Deo exsolvimus, qui vos de excelso prospexit, et in tanto virtutum culmine erexit.

Quapropter, gloriose fili, quod ab apostolica sede per coepiscopum nostrum Mellitum postulastis, libenti animo concedimus; id est ut vestra benignitas in monasterio in DOROBERNENSI civitate constituto, quod sanctus doctor vester Augustinus, beatæ memoriæ Gregorii discipulus, sancti Salvatoris nomini consecravit, cui ad præsens preesse dinoscitur dilectissimus frater noster Laurentius, licenter per omnia monachorum regulariter viventium habitationem statuat, apostolica auctoritate decernentes, ut ipsi vestri[5] prædicatores monachi monachorum gregem sibi associent, et eorum vitam sanctitatum moribus exornent.

Quæ nostra decreta si quis successorum vestrorum, sive[6] regum sive episcoporum, clericorum sive laicorum, irrita facere temptaverit, a principe apostolorum Petro et a cunctis successoribus suis anathematis vinculo subjaceat, quoadusque quod temerario ausu peregit Deo[7] placita satisfactione pœniteat, et hujus inquietudinis veram emendationem faciat. In Christo valeas, domine fili.

Missa per manum Melliti episcopi Lundoniensis, Anno Dominicæ incarnationis . DC°.XV°.

W. Malm. *Gesta Pont.* ed. Hamilton, from the following five MSS (A–E.)

[A.] Magd. Coll. Ox., 172, xiith cent.
[B.] *Cott. Claud.*, A. v., xiith cent.
[C.] *Harl. MS.* 3641, xiith cent.
[D.] Bibl. Pub. Cant., FF. 1, 28, xiith cent.
[E.] Omn. Anim. Coll. Ox., 34, xiith cent.
[F.] *Claud.*, E. v., f. 252, xiith cent.
[G.] Hadd. and St., iii, 65, from sources there quoted.
Jaffé, p. 155, refers to Holstenii Coll. Rom., i, 246. Mansi, x, 506.

[1] F. only. [2] Æthelberto, F. [3] Bonifacius, F. G. [4] Augmenta, A. D. E. F. G.; argumenta, B. C. [5] Vestræ insulæ, B. C.; vestræ salutis, F. [6] Sive, omitted, F. [7] Domino, G.

11. *Bull of Pope Boniface IV, addressed to King Æthelbert, in favour of St. Augustine's Abbey, Canterbury.* 27 *Feb.* A.D. 611.

BONEFACIUS[1] Episcopus servus servorum Dei, glorioso filio Regi Anglorum ATHELBERTO[2] salutem et apostolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei institutione et apostolica saluberrima incitamur monitione, ut pro omnium fidelium regimine impigra vigilemus sollicitudine; et quia, divina providente clementia, totius sanctæ Dei Ecclesiæ per universum orbem diffusæ curam gerimus, omnibus nostra suffragia quærentibus auctoritate apostolica subvenire cupimus, quoniam ex divina et humana dispensatione sancitum est, cunctarum ecclesiarum negotia nostra reparari vigilantia.

Quapropter rex inclite[3] ac fili karissime, omnia, quæ tuæ amplectendæ voluntatis studium per coepiscopum nostrum Mellitum poscebat, apostolica auctoritate libentissime concedimus; quia nec æquum videtur difficultates pati hujusmodi rem petitam, laudabilis atque Deo placita petitio tua hæc est, ut ecclesia beatorum apostolorum Petri et Pauli, ad orientem civitatis Doroberniæ sita; quam Catholicæ religionis amore succensus, et sanctissimorum patrum tuorum Gregorii atque Augustini hortatu ammonitus,[4] in sepulturam tui et successorum tuorum regum et præfatæ urbis præsulum a fundamentis construxisti, et ob honorem divini cultus habitantium sustentationem diversis donis ditasti; in qua et monachorum religiosorum congregationem sub abbate Johanne, ab hac apostolica sede directo, collocasti, ubi et ipse vir præfatus, vere Deo dilectus, et in gloria resurrecturus pater Augustinus requiescit, apostolicis privilegii roborata, perpetua libertate donaretur, atque illius spiritualis petræ soliditate solidaretur, cui Salvator ait:—"Tu[5] es Petrus, et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, et tibi dabo claves regni cœlorum." Hujus igitur beatissimi apostolorum principis Petri auctoritate ordinamus, atque perpetua stabilitate stabilimus ut præfatum monasterium, apostolicis prærogativis præmunitum, in initio nascentis Christianæ religionis in vestro regno constructum atque monastico ordine primum, cum omnibus ad se pertinentibus ab omni servitio sit liberum, ab omni mundiali strepitu inconcussum, nec ecclesiasticis conditionibus seu angariis vel quibuslibet obsequiis sæcularibus ullo modo subjaceat

[1] Bonifacius, B. [2] Æthelberto, B. [3] Inclyte, B. [4] Admonitus, B.
[5] Matt. xvi, 18, 19.

nullis canonicis juribus deserviat . quia incongruum valde videtur qualicunque modo alterius ditioni deservire, quod apud vos est primum in hac religione. Unde interdicimus in nomine domini nostri Jhesu Christi, ex auctoritate ipsius beatissimi apostolorum principis Petri, cujus vice huic Romanæ præsidemus ecclesiæ: ut a præsenti nullus præsulum, nullus sæcularium præsumat in dominium hujus ecclesiæ aliquo modo sese ingerere vel quamlibet imperandi potestatem sibi usurpare, vel alicujus inquietudinis molestias inferre, vel aliquam omnino consuetudinem, quamvis levissimam, sibi attribuere, vel etiam, nisi rogatu abbatis aut fratrum, in ea missas facere. Set[1] communis filius noster abbas Johannes libere teneat, possideat, cum consilio fratrum omnem utilitatem loci, intus vel foris bene ordinet atque disponat . et sic remota vexatione et cuncto gravamine, divinum servitium peragant cum tota animi devotione. Post cujus obitum non extraneus assumatur . sed de eadem congregatione, et quem sibi propria voluntate concors fratrum societas elegerit. Et qui electus fuerit sine dolo vel venalitate aliqua ordinetur atque in eodem loco consecretur. Si autem, quod non optamus, aptam inter se personam invenire nequiverint, sollerter sibi de aliis monasteriis similiter eligant ordinandum.

Hæc itaque nostræ institutionis, decreta in synodo Episcoporum Ytaliæ,[2] cui etiam interfuit tuæ dilectionis legatus Mellitus coepiscopus noster, recitari et roborari fecimus . tibique et ecclesiæ tuæ suprascriptæ Johanni abbati et cunctis successoribus suis, custodienda atque perpetualiter observanda tibi et genti tuæ per manum ipsius direximus. Quæ si quis successorum tuorum regum sive episcoporum, clericorum sive laicorum, contempserit aut irrita facere temptaverit[3] ab officio cleri submotus, apostolicæ auctoritatis reus et sanctorum communione judicetur alienus . quoad usque quod temerario ausu præsumpsit . congrua satisfactione recognoscat, et tanti excessus pœnitudinem gerat. Ipsa vero sæpe dicta ecclesia tua largiente regali munificentia, ab hac, ut ita dicam, sede apostolica constructa, ordinata, atque edocta, siqua sibi contigerint adversa indurata aliquorum pestilentum pertinacia . ad matris ecclesiarum recurrat limina, apostolica utatur audientia, ipsiusque in perpetuum consoletur et regatur vigilantia. In Christo, domine fili, valeas. Data die. iii. kal. Mart: imperante piissimo Augusto Foca[4] anno. viii. imperatoris ejusdem principis. indictione xiiii.

[A.] MS. Cott. Claud. D. x, f. 4b. | [B.] Had. and St., iii, 67; from Elmham, 128, Thorn. 1768.

[1] Sed, B. [2] Italiæ, B. [3] Tentaverit, B. [4] Phoca, B.

12. *Grant by Eadbald, King of Kent, of land at Adesham, to the monks of Christ Church Cathedral, Canterbury.* A.D. 616.

✠ Anno Dominicæ incarnationis .DC.XVI. Ego EADBALDUS, rex Cantiæ, filius Æðilberti[1] regis, a Deo compunctus, et per ejus misericordiam perque ammonitionem domini Laurentii archiepiscopi conversus a pravitate vitæ meæ, pro recuperanda salute animæ meæ proque spe remunerationis futuræ, concedo æcclesiæ Christi in DOROBERNIA, et familiæ in eadem æcclesia Deo servienti, terram juris mei nomine ADESHAM[2] cum campis, silvis, pascuis, et omnibus ad eam rite pertinentibus liberam ab omnibus sæcularibus servitiis et fiscali tributo, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

K.] C. D. DCCCCLXXXIII, vol. v, p. 1; from [B.] MS. Lambeth, 1212, p. 304. [C.] Twysden, *Hist. Angl.*, col. 2207. [D.] Had. and St., iii, 69.

---

13. *Grant by Eadbald, King of Kent, of land at Northurne to St. Augustine's Abbey, Canterbury.* A.D. 618.

✠ In nomine patris et filii et spiritus sancti! Ego AEDBALDUS rex, gloriosi regis Æthilberhti[3] filius, quem prothodoctor et apostolus Anglorum Augustinus cum suo regno ab æternis inferorum cruciatibus eripuit, et dealbatum fonte baptismatis sanctorum collegio copulavit, per venerabilem Laurencium, beati Augustini discipulum, quem ipse pater novellæ adhuc Anglorum ecclesiæ sibi successorem in archiepiscopatum ordinaverat, tandem sermonibus assiduis et signis ac plagis in seipso pro me passis ac ostensis, a volutabro scelerum lotus, et ad agnitionem creatoris omnium creaturarum promotus, dominum Deum meum recognosco et adoro.

Proinde[4] ego Aedbaldus in solio paterno confirmatus, patris vestigia imitans, et ecclesias Dei, quas viriliter instantia patris Augustini fundavit, et terris multisque honoribus ditavit, augens et confirmans, monasterio apostolorum Petri et Pauli in suburbio Doroverniæ civitatis fundato, et prærogativo ecclesiasticæ libertatis munito, terris ac variis honoribus ditato, ad honorem Dei et sanctorum apostolorum sanctique Augustini, pro remedio animæ

[1] Ethelberti, C.
[2] Edesham, C.
[3] Æthelberti, B. C.
[4] Provide, B.

mei patris meæque parentumque meorum, gratanter concedo et amicabiliter do quamdam partem terræ regni mei .xxx. aratrorum nomine NORTBURNE in usum monachorum ibidem Deo famulancium, ubi ipse pater Augustinus et pater meus requiescunt, ubi etiam archiepiscopos et reges sibi succedentes requiescere decreverunt, ubi et corpus meum sepeliri præcipio. Hanc autem præfatam terram in omnibus ad se pertinentibus pascuis, paludibus, pratis, silvis ac finibus maritimis ita liberam et quietam dono ac dico,[1] sicut pater meus aut ego unquam liberius habuimus.

Hujus donacionis confirmationem tropheo agiæ crucis ✠ et carta mea regia consignavi, assidentibus et collaudantibus archiepiscopo, baptista scilicet meo, Laurencio, et subscribente cum regina mea Æmma filiisque meis Egfrido ac Ercumberhto, cum duobus episcopis Mellito Londoniæ et Justo Rofensis ecclesiæ, cæterisque multis comitibus et obtimatibus meis confaventibus et subscribentibus in hujus donacionis fautores et auctores vitam æternam optantibus, in invidentes seu minuentes Dei omnipotentis et sanctorum apostolorum et patris nostri Augustini terribilem interminacionem.

✠ Ego Laurentius, Dei gratia archiepiscopus signo sanctæ crucis sicut regem vidi facere hoc donum confirmo.
✠ Ego Æmma,[2] Francorum regis filia, regis Æadbaldi[3] copula, vexillo adorandæ crucis armavi.
✠ Ego Mellitus Lundoniæ episcopus signo sanctæ crucis quæ vidi astipulor.[4]
✠ Ego Justus Rofensis episcopus laudo et subscribo.
✠ Ego Egberhtus[5] signo crucis libenter corroboro.
✠ Ego Ercumberhtus[6] attestante venerandæ ✠ [signo][7] gratanter concedo, contestor et subscribo.
✠ Ego Suebhardus[8] consensi.
✠ Ego Guthardus subscribo.

Actum est autem anno ab incarnacione salvatoris nostri Jhesu Christi sexcentesimo octavodecimo, indictione sexta.

[K.] K. C.D., vi; From [A.] MS. *Aut. Trin.*, fol. 15, *b*; [B.] *Harl.* 686, f. 53, *b*. [C.] Thorpe, *Dipl.*, p. 5. | [D.] Had. and St., iii, 69, from sources there quoted.

[1] Dito, B. C.
[2] Emma, B. C.
[3] Eadbaldi, B.
[4] Astipulo, B.
[5] Egbertus, C.
[6] Ercumbertus, B. C.
[7] Signo, omitted, B. C.
[8] Swardus, B. C.

14. *Letter of Pope Boniface V, to Archbishop Justus, giving him the pall, and conferring the right of ordaining Bishops.* A.D. 624.

Dilectissimo fratri JUSTO! BONIFATIUS;[1]

Quam devote quamque etiam vigilanter pro Christi evangelio elaboraverit vestra fraternitas! Non solum epistolæ a vobis directæ tenor! immo indulta desuper operi vestro perfectio indicavit; Nec enim omnipotens Deus aut sui nominis sacramentum aut vestri fructum laboris deseruit! dum ipse prædicatoribus evangelii fideliter repromisit; "Ecce[2] Ego vobiscum sum omnibus diebus! usque ad consummationem mundi;"[3]

Quod specialiter injuncto vobis ministerio ejus clementia demonstravit! aperiens corda gentium ad suscipiendum prædicationis vestræ singulare misterium; Magno enim præmio fastigiorum' vestrorum delectabilem cursum bonitatis suæ suffragiis inlustravit!'[4] dum creditorum vobis talentorum fidelissimæ negotiationis officiis uberem fructum inpendens ei. quod signare possetis multiplicatis generationibus præparavit; Hocque etiam illa vobis repensatione conlatum[5] est, qua injuncto ministerio jugiter persistentes. laudabili patientia redemptionem gentis illius exspectastis! et vestris ut proficerent meritis. eorum est salvatio propinata. dicente domino; "Qui[6] perseveraverit usque in finem! hic salvus erit"; Salvati ergo estis spe patientiæ. et tolerantiæ virtute! ut infidelium corda naturali ac superstitioso morbo purgata, sui consequerentur misericordiam salvatoris;

Susceptis namque apicibus filii nostri Æduluualdi[7] regis! repperimus[8] quanta sacri eloquii eruditione ejus animum ad veræ conversionis et indubitatæ fidei credulitatem fraternitas vestra perduxerit; Qua ex re de longanimitate clementiæ cœlestis certam adsumentes fiduciam! Non solum suppositarum ei gentium plenissimam salutem. immo quoque vicinarum vestræ prædicationis ministerio credimus subsequendam[9]; Quatenus sicut scriptum est: "consummati operis vobis merces a retributore omnium bonorum Domino tribuatur". Et vere per omnem terram exisse[10] sonum eorum, et in fines orbis terræ verba ipsorum. Universalis gentium confessio suscepto Christianæ sacramento fidei protestetur;

Pallium præterea per latorem præsentium fraternitati tuæ benig-

[1] Bonifatius, A.; Bonifacius, B. [2] Matt. xxviii, 20. [3] Seculi, B. and Vulgate. [4] Illustravit, B. [5] Collatum, B. [6] Matt. xxiv, 13, B. [7] Æduluualdi, A.; Adulvaldi, B. [8] Reperimus, B. [9] Subsequendum, B. [10] Exiisse, B.

nitatis studiis invitati direximus ! quod videlicet tantum in sacrosanctis celebrandis misteriis utendi licentiam imperavimus! concedentes etiam tibi ordinationes episcoporum, exigente opportunitate. domini præveniente misericordia celebrare. Ita ut Christi evangelium plurimorum adnunciatione in omnibus gentibus, quæ necdum conversæ sunt, dilatetur; Studeat ergo vestra fraternitas hoc, quod sedis apostolicæ humanitate percepit Intemerata mentis sinceritate servare! intendens cujus rei similitudine tam præcipuum indumentum humeris tuis bajulandum susceperis! Talemque te, domini implorata clementia, exhibendum stude, ut indulti muneris præmia, Non cum reatitudine! Sed cum commodis animarum ante tribunal summi et venturi judicis repræsentes; Deus te incolumem custodiat, dilectissime frater.

[A.] Beda, ii, 8, from *Cott. MS.* Tiberius, C. ii, f. 42, b, viiith cent.
Mansi, x, 549.

[B.] Had. and St., iii, 72, from sources there quoted.
Jaffé, No. 1553.

---

15. *Letter of Pope Boniface V to Justus, Archbishop of Canterbury, conferring upon Canterbury the Primacy of all Britain. Between April* A.D. 624, *and Oct.* A.D. 625.

Dilectissimo[1] fratri JUSTO BONIFATIUS[2] episcopus servus servorum Dei.

Susceptis[3] vestræ dilectionis apicibus in quibus reperimus[4] inter alia plurimos ex gentilibus[5] ibidem degentium, Deo omnipotente[6] et domino nostro Jhesu Christo auxiliante, conversos, maxime autem in partibus Cantiæ, ad veri Dei nostri fidem vestris laboribus esse perductos! valde gratulati sumus. Edbaldi[7] quoque regis animum ad veræ agnitionis viam esse correctum, Deum omnipotentem in id[8] laudavimus, qui sui nominis sacramentum vestrique[9] laboris fructum non deseruit, sicut ipse prædicatoribus evangelii veraciter repromisit:—"Ecce[10] ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi." Multa est clementia apud Deum, multa[11] est in vobis[12] demonstrata, cum aperiantur corda barbararum gentium ad suscipiendum prædicationis vestræ singulare

[1] Title:—"De dignitate ecclesiæ Dorobernensis. quam si quis imminuere nisus fuerit. perenni. anathematis vinculo damnatus sit." F. [2] Bonefacius, C.; Bonifacius, F. G. [3] This paragraph omitted, C. [4] Repperimus, F. [5] Gentilitate, F. G. [6] Omnipotenti, F. G. [7] Edbaldi, A. D. E.; Eadbaldi, B. F. G. [8] Eo, G. [9] Vestrique, D. F. G., and so altered, A.; nostrique, B. E. [10] Matt. xxviii, 20. [11] Quæ multa, G. [12] Nobis, G.

misterium.[1] Ut enim proficerent, vestris meritis est eorum salvatio procurata,[2] Domino dicente :—"Qui[3] perseveraverit in[4] finem, hic salvus erit."[5]

Cognovi siquidem[6] in vestris syllabis, ut sanctæ recordationis prædecessor noster Gregorius constituit Augustino et[7] successoribus suis[8] in posterum metropolitanam et primitivam sedem in civitate Dorobernia, ubi caput totius gentis Anglorum a diebus paganorum habetur. At vero nunc per revelationem Jhesu Christi, qui est origo et caput Christianitatis, eadem civitas exaltatur, et orthodoxa fides, quæ est radix nobilissima, ibidem collocatur, ut ex illa segete uberrimum fructum boni operis ad pabulum cœlestis patriæ omnes insulani metere[9] queant. O quam felix illa civitas quæ meruit in se Christum habitatorem habere![10] Felix illa civitas, felix et tota gens; cum illos[11] superna misericordia visitare non dedignata sit, quos ante mundi creationem predestinaverat sibi sociare.[12] Quare[13] absit ab omni Christiano, ut ex illa civitate Dorobernia aliquid minuatur[14] aut in aliud mutetur[15] nunc vel futuris temporibus, quæ a predecessore nostro[16] domno[17] papa[18] Gregorio statuta sunt, quoquomodo res humanæ quassentur.

Sed magis ex auctoritate beati Petri apostolorum principis id ipsum[19] precipientes firmamus, ut in DOROBERNIA civitate[20] semper in posterum, metropolitanus totius Britanniæ locus habeatur, omnesque[21] provintiæ regni Anglorum[22] præfati loci metropolitanæ ecclesiæ subitiantur,[23] immutilata et[24] perpetua stabilitate decernimus. Hanc autem ecclesiam utpote specialiter consistentem sub potestate et tuitione sanctæ Romanæ ecclesiæ, si quis conatus fuerit imminuere, eique de concessæ potestatis jure quicquam abstulerit, auferat eum [Deus[25] omnipotens[26]] de libro vitæ suæ,[27] sciatque se sub anathematis vinculis esse nodatum. Deus te incolumem custodiat, reverende frater.[28]

From William of Malmesbury, *Gesta Pontificum*, p. 47, ed. Hamilton, A—E, see p. 16. (C does not appear to have been collated.) | [F.] *Cott. MS.* Claudius, E. v., f. 235, *b*. [G.] Had. and St., iii, 73, from sources there quoted.

[1] Mysterium, G. [2] Propinata, F. G. [3] Matt. x, 22. [4] Usque in, F. G., and *Vulgate*. [5] F. and G. add here :—"Et alibi :—Consummati operis vobis merces a retributore omnium bonorum domino tribuetur." [6] Siquidem, omitted, C. [7] Et omnibus, C. G. [8] Ejus, C. [9] Metiri at first, altered to metere, A. E.; metere, C. D.; metiri, B. F. G. [10] F. and G. add here: —"Expulsis antiqui hostis insidiis." [11] Illas, G. [12] Sotiare, A. [13] Qua ex re, F. [14] Aliqua minuat, C. [15] Mutet, C. [16] Nostro, omitted B. E.; meo, C. [17] Domino, G. [18] Papa, erased, F. [19] Principes eadem, C. [20] Civitate Dorobernia, C. [21] Et ut omnes, C. [22] Cz, added, F. [23] Subiciantur, C. F.; subjiciantur, G. [24] Et, omitted, F.; immutilata perpetuaque, G. [25] Deus omnipotens, D.; omitted, A. B. E. [26] Omnipotens, omitted, C. F. G. [27] Suae, omitted, C. F. G. [28] R. f., A. E.; k f., D.; reverentissime frater, B. F. G.; frater dilectissime, C.

16. *Letter of Pope Boniface V to Edwin, King of Northumbria, exhorting him to listen to the teaching of Paulinus to follow the example of Eadbald, and to destroy idols. Between 21st July and 22nd Oct.* A.D. 625.

Viro Glorioso EDUUINO[1] regi Anglorum BONIFATIUS[2] episcopus servus servorum Dei;

Licet summæ divinitatis potentia humanæ locutionis officiis explanari non valeat! quippe quæ sui magnitudine ita invisibili atque investigabili æternitate consistit. Ut hæc nulla ingenii sagacitas. quanta sit comprehendere dissererequc sufficiat! Quia tamen ejus humanitas ad insinuationem sui reseratis cordis januis quæ de semetipsa proferetur[3]! Secreta humanis mentibus inspiratione clementer infundit! Ad adnuntiandum[4] vobis plenitudinem fidei Christianæ sacerdotalem curavimus sollicitudinem prorogare[5]. ut perinde Christi evangelium quod salvator noster omnibus præcepit gentibus prædicari! vestris quoque sensibus inserentes. salutis vestræ remedia propinentur;

Supernæ igitur majestatis clementia, quæ cuncta solo verbo præceptionis suæ condidit et creavit! cœlum videlicet et terram. mare et omnia quæ in eis sunt! dispositis ordinibus quibus subsisterent coæterni verbi sui consilio et sancti spiritus unitate dispensans! hominem ad imaginem et similitudinem suam ex limo terræ plasmatum constituit; eique tantam præmii prærogativam indulsit! ut eum cunctis præponeret. atque servato termino præceptionis æternitatis subsistentia præmuniret! Hunc ergo Deum patrem et filium et spiritum sanctum. quod est individua trinitas. ab ortu solis usque ad occasum humanum genus quippe ut creatorem omnium atque factorem suum salutifera confessione fide veneratur et colit! Cui etiam summitates imperii rerumque potestates submissæ sunt; quia ejus dispositione omnium prælatio regnorum concederetur.[6] Ejus[7] bonitatis misericordia totius creaturæ suæ dilatandi; subdi[8] etiam in extremitate terræ positarum gentium corda frigida sancti spiritus fervore in sui quoque[9] agnitione mirabiliter est dignata succendere; Quæ etiam[10] in gloriosi filii nostri Eadbaldi[11] regis gentibusque ei subpositis inlustratione[12] clementia redemptoris fuerit operata! Plenius ex vicinitate locorum vestram gloriam conicimus[13] cognovisse; Ejus ergo mirabile donum et in vobis certa

[1] Æduino, B. [2] Bonifacius, B. C. [3] Proferretur, C. [4] Annuntiandam, C. [5] Prærogare, C. [6] Concedilitur, B. C. [7] Ejus ergo, B. C. [8] Suæ dilatandæ gratia subdendique, C. [9] Quoque, omitted, C. [10] Enim, B. C. [11] Eadbaldi, partly corrected by erasure, A.; Audubaldi, B.; Edbaldi, C. [12] Illustratione, B. [13] Conjicimus, B.

spe cœlesti longanimitate conferre[1] confidimus! Cum profecto gloriosam conjugem vestram quæ vestri corporis pars esse dinoscitur[2] æternitatis præmio per sacri baptismatis regenerationem inluminatam[3] agnovimus;

Unde præsenti stilo gloriosos vos adhortandos cum omni affectu intimæ caritatis curavimus! Quatenus abominatis idolis eorumque cultu. spretisque fanorum fatuitatibus. et auguriorum[4] deceptabilibus blandimentis! credatis in Deum patrem[5] omnipotentem ejusque filium Jhesum Christum et spiritum sanctum! ut credentes a diabolicæ captivitatis nexibus sanctæ et individuæ trinitatis co-operante potentia absoluti æternæ vitæ possitis esse participes; Quanta autem reatitudinis culpa teneantur obstricti hii[6] qui idolatriarum perniciosissimam superstitionem colentes amplectuntur! eorum quos colunt exempla perditionis insinuant! Unde de eis per psalmistam dicitur:—"Omnes[7] dii gentium dæmonia! dominus autem cœlos fecit;" Et iterum;—"Oculos[8] habent. et non videbunt[9]! aures habent et non audient[10]! nares habent et non odorabunt! manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt! Similes ergo efficiuntur his qui spem suæ confidentiæ ponunt in eis." Quomodo enim juvandi quemlibet possunt habere virtutem. hi qui ex corruptibili materia. inferiorum etiam suppositorumque[11] tibi manibus construuntur? Quibus videlicet artificium humanum adcommodans[12] eis inanimatam membrorum similitudinem contulisti. Qui nisi a te motæ[13] fuerint ambulare non poterunt! Sed tanquam lapis in uno loco positus ita constructi![14] nihilque intelligentiæ habentes. ipsaque insensibilitate obruti nullam neque lædendi neque juvandi[15] facultatem adepti sunt; Qua ergo mentis deceptione eos deos quibus vos ipsi imaginem corporis tradidistis colente sequimini! judicio discreto reperire non possumus;

Unde oportet vos suscepto signo sanctæ crucis. per quod humanum genus redemptum est. execrandam diabolicæ versutiæ supplantationem![16] qui divinæ bonitatis operibus invidus æmulusque consistit a cordibus vestris abjicere. Injectisque manibus hos quos eatenus materiæ compage vobis deos fabricastis! confringendos diminuendosque summopere procurate;[17] Ipsa enim eorum dissolutio corruptioque, quæ numquam[18] viventem spiritum habuit. Nec

[1] Conferri, B. [2] Dignoscitur, B. [3] Illuminatam, B. [4] "Angariorum," MS., C. [5] Patrem, omitted, C. [6] Hi, B. C. [7] Psal. xcv, 5. [8] Cf. Psal. cxiii, 5-8, and cxxxiv, 16-18. [9] Vident, B. [10] Audiunt, B. [11] Subpositorumque, B. [12] Accommodans, B. [13] Moti, B. C. [14] Constricti, C. [15] Medendi, C. [16] Subplantationem, B. [17] Procurare, C. [18] Nunquam, B. C.

sensibilitatem a suis factoribus potuit quolibet modo suscipere! Vobis patenter insinuet quam nihil erat quod eatenus colebatis! dum profecto meliores vos. qui spiritum viventem a domino percepistis. eorum constructioni[1] nihilominus existatis! Quippe quos Deus omnipotens ex primi hominis quem plasmavit cognatione deductis per sæcula innumerabilibus propaginibus pullulare constituit;

Accedite ergo ad agnitionem ejus qui vos creavit! qui in vobis vitæ insufflavit spiritum;[2] qui pro vestra redemptione filium suum unigenitum misit. Ut vos ab originali peccato eriperet et ereptos de potestate nequitiæ. diabolicæ pravitatis cœlestibus præmiis muneraret; Suscipite ergo[3] verba prædicatorum et evangelium Dei quod[4] vobis adnunciant! Quatinus[5] credentes sicut sæpius dictum est in Deum patrem omnipotentem et in Jhesum Christum filium ejus[6] et Spiritum sanctum et inseparabilem trinitatem. fugatis dæmoniorum sensibus expulsaque vobis sollicitatione venenosi et deceptibilis hostis. per aquam et Spiritum sanctum renati ei cui credideritis[7] in splendore gloriæ sempiternæ cohabitare ejus opitulatione[8] munificentia valeatis.

Præterea benedictionem protectoris vestri beati Petri apostolorum principis vobis direximus! Id est camisiam cum ornatura in auro una. et lena anciriana[9] una! quod petimus ut eo benignitatis animo gloria vestra suscipiat. quo a nobis noscitur destinatum;

[A.] Beda, *Hist. Eccl.*, ii, 10, in *Cott. MS.*, Tiberius C. ii, f. 45, viiith cent.; Tiberius A. xiv, ixth cent.
[B.] Had. and St., iii, 73; from sources there quoted.
[C.] R. de Cirencestria, Ed. Mayor, Rolls series i, 104.
Mon. Hist. Brit., 159.
Jaffé, No. 1555; Mansi, x, 550.

17. *Letter of Pope Boniface V, to Æthelberga, Queen of Edwin, exhorting her to perseverance in the faith and to assist in the conversion of the King. Between 21st July and 22nd October,* A.D. 625.

Dominæ gloriosæ filiæ ÆDILBURGÆ[10] reginæ BONIFATIUS[11] episcopus servus servorum Dei;

Redemptoris nostri benignitas humano generi quod pretiosi

[1] Construction, C. [2] Spiritum vitæ insufflavit, C. [3] Ergo, omitted, B. [4] "Quid," MS., C. [5] Quatenus, B. [6] Ejus filium, B. [7] "Credideritis" MS., C. [8] Sic, in MS., probably "et" omitted, A.; opitulant, B.; ? opitulante. [9] "Antiriana," MS., C.
[10] Ædilberga, B.; Æthelburga, C. [11] Bonifacius, B.

sanguinis sui effusione a vinculis diabolicæ captivitatis eripuit! Multæ providentiæ quibus salvaretur propinavit remedia! Quatinus[1] sui nominis agnitionem diverso modo gentibus innotescens! Creatorem suum suscepto Christianæ fidei agnoscerent sacramento; Quod equidem in vestræ gloriæ sensibus cœlesti conlatum munere mystica regenerationis vestræ purgatio patenter innuit;

Magno ergo largitatis dominicæ beneficio mens nostra gaudio exultavit! Quod scintillam orthodoxæ religionis in vestri dignatus est conversione[2] succendere! Ex qua re non solum gloriosi conjugis vestri immo totius gentis subpositæ vobis intelligentiam. in amore sui facile inflammaret; Didicimus namque referentibus his qui ad nos gloriosi filii nostri Eadbaldi[3] regis laudabilem conversionem nunciantes pervenerunt! Quod etiam vestra gloria Christianæ fidei suscepto mirabili sacramento piis et Deo placitis jugiter operibus enitescat! Ab idolorum etiam cultu seu fanorum auguriorumque inlecebris se diligenter abstineat! Et[4] ita in amore redemptoris sui inmutilata[5] devotione persistens invigilet! Ut ad dilatandam Christianam fidem incessabiliter non desistat operam[6] commodare;

Cumque de glorioso conjuge vestro paterna caritas sollicite perquisisset! Cognovimus quod eatenus abominandis idolis serviens ad suscipiendam vocem prædicatorum suam distulerit obedientiam exhibere; Qua ex re non modica nobis amaritudo congesta est ab eo quod pars corporis vestri ab agnitione summæ et individuæ trinitatis remansit extranea! Unde paternis officiis vestræ gloriosæ Christianitati nostram commonitionem[7] non[8] distulimus conferendam adhortantes! Quatinus,[9] divinæ inspirationis imbuta subsidiis importune et oportune[10] agendum non differas! Ut et ipse salvatoris nostri domini Jhesu Christi cooperante potentia.. Christianorum numero copuletur! Ut perinde intemerato societatis fœdere jura teneas maritalis consortii; Scriptum namque est; "erunt[11] duo in carne una"; Quomodo ergo unitas vobis conjunctionis inesse dici poterit! Si a vestræ fidei splendore interpositis detestabilis erroris tenebris ille remanserit alienus? Unde orationi continuæ insistens a longanimitate cœlestis clementiæ illuminationis ipsius beneficia impetrare non desinas! Ut videlicet quos copulatio carnalis affectus unum quodam modo corpus exhibuisse monstratur! Hos quoque unitas fidei etiam post hujus vitæ transitum in perpetua societate conservet; Insiste ergo gloriosa

[1] Quatenus, B. [2] Confessione, B. [3] Eadubaldi, but u erased, A.; Audubaldi, B.; Edbaldi, C. [4] Ut, C. [5] Immutilata, B. C. [6] Opera, C. [7] Admonitionem, C. [8] Nec, B. [9] Quatenus, B. [10] Opportune, B. C. [11] Gen. ii, 24.

filia et summis conatibus duritiam cordis ipsius religiosa divinorum præceptorum insinuatione mollire summopere dematura. Infundens sensibus ejus quantum sit præclarum quod credendo suscepisti mysterium! Quantumve sit admirabile quod renata prœmium consequi meruisti; frigiditatem cordis ipsius sancti spiritus adnuntiatione succende! quatinus[1] amoto torpore perniciosissimi[2] cultus divinæ fidei calor ejus intelligentiam tuarum adhortationum frequentatione succendat! Ut profecto sacræ scripturæ testimonium per te expletum indubitanter perclareat:—"Salvabitur[3] vir infidelis per mulierem fidelem;" Ad hoc enim misericordiam dominicæ pietatis consecuta es. ut fructum fidei creditorumque tibi beneficiorum redemptori tuo multiplicem resignares; Quod equidem suffragante præsidio benignitatis ipsius ut explere valeas! adsiduis[4] non desistimus precibus postulare; His ergo præmissis paternæ vobis dilectionis exhibentes officia! Hortamur ut nos reperta portitoris occasione de his quæ per vos superna potentia mirabiliter in conversatione conjugis vestri summissæque vobis gentis dignatus fuerit operari. prosperis quantocius nunciis relevetis! Quatinus[5] sollicitudo nostra quæ de vestri vestrorumque omnium animæ salute optabilia desideranter expectat. vobis nunciantibus relevetur! Inlustrationemque[6] divinæ propitiationis in vobis diffusam opulentius agnoscentes! Hilari confessione largitori omnium bonorum Deo et beato Petro apostolorum principi uberes merito gratias exsolvamus;

Præterea benedictionem protectoris vestri beati Petri apostolorum principis vobis[7] direximus! Id est speculum argenteum. et pectinem eboreum[8] inauratum. quod petimus ut eo benignitatis animo gloria vestra suscipiat! quo a nobis noscitur destinatum;

[A.] Beda, *Hist. Eccl.*, ii, 11, in *Cott. MS.*, Tiberius C. ii, f. 47, viiith cent.; see also Tiberius A. xiv, ixth cent.
[B.] Had. and St., iii, 76, from sources there quoted.
[C.] R. de Cirencestria, Ed. Mayor, Rolls Series, i, iii.
Jaffé, No. 1556; Mansi, x, 553.

[1] Quatenus, B. [2] Perniciosissimi, C. [3] 1 Cor. vii, 14. [4] Assiduis, B. C. [5] Quatenus, B. [6] Illustrationemque, B. C. [7] Vobis, over line, in later hand, A.; in text, B. C. [8] Eburneum, C.

18. *Letter of Pope Honorius I to Edwin, King of Northumbria, informing him that he has sent a pall to Honorius, Archbishop of Canterbury, and another to Paulinus, Archbishop of York, with authority respecting appointment of Successors.* A.D. 634.

Domino excellentissimo atque praecellentissimo filio EDUUINO[1] regi Anglorum HONORIUS episcopus servus servorum[2] Dei salutem;

Ita Christianitatis vestrae integritas circa sui conditoris cultum fidei est ardore succensa! Ut longe lateque resplendeat . et in omni mundo adnunciata vestri operis multipliciter referat fructum; Sic enim vos reges esse cognoscitis! Dum regem et creatorem[3] vestrum orthodoxa praedicatione edocti Deum venerando creditis eique quod humana valet condicio[4] mentis vestrae sinceram devotionem exsolvitis; Quid enim Deo nostro aliud offerre valebimus nisi ut in bonis actibus persistentes! ipsumque auctorem humani generis confitentes eum colere eique vota nostra reddere festinemus? Et ideo excellentissime fili[5] paterna vos caritate qua convenit exhortamur! Ut hoc quod vos divina misericordia ad suam gratiam vocare dignata est! Sollicita intentione et adsiduis orationibus servare omnimodo festinetis! ut qui vos in praesenti seculo ex omni errore absolutos ad agniti[o]nem sui nominis est dignatus perducere!

Et caelestis patriae vobis praeparet mansionem; Praedicatoris igitur vestri domini mei apostolicae memoriae Gregorii frequenter lectione occupati! prae oculis affectum doctrinae ipsius quod[6] pro vestris animabus libenter exercuit habetote . quatinus[7] ejus oratio et regnum vestrum populumque augeat . et vos omnipotenti Deo irreprehensibiles repraesentet;

Ea vero quae a nobis pro vestris sacerdotibus ordinanda sperastis! hoc[8] pro fidei vestrae sinceritate quae vobis multimoda ratione per praesentium portitores laudabiliter insinuata est! gratuito animo adtribuere ulla sine dilatione praevidemus; Et duo pallia utrorumque metropolitanorum id est Honorio et Paulino direximus; Ut dum quis eorum de hoc seculo ad auctorem suum fuerit arcersitus! In loco ipsius[9] alterum [10] episcopum ex hac nostra auctoritate debeat subrogare; Quod quidem tam pro vestrae caritatis affectu quam pro tantorum[11] provinciarum spatia[12] quae inter nos et vos

[1] Eduino, B.; Edwino, C. [2] Servus servus, C. [3] Creatorem et regem, C. [4] Conditio, B. [5] Fili mi, C. [6] Quem, B. C.; quod, altered to quam, in Tiberius A., xiv, f. 61. [7] Quatenus, B. [8] Hac, B. C. [9] Superstes, added, C. [10] Alter, B. [11] Tantarum, B. C. [12] Spatiis, B.

esse noscuntur sumus invitati concedere! Ut in omnibus devotioni vestræ nostrum concursum et juxta vestra desideria præberemus; Incolumem excellentiam vestram! gratia superna custodiat;

[A.] Beda, *Hist. Eccl.*, ii, 17, in *Cott. MS.*, Tiberius C. ii, f. 53*b*, viiith century.
Tiberius A. xiv, f. 63*b*, ixth century.
[B.] Had. and St. iii, 83, from sources there quoted.
[C.] Rich. de Cirencestria, ed. Mayor, Rolls series i, p. 127.
Jaffé, No. 1563; Mansi, x, 579.

---

19. *Letter of Pope Honorius I to Honorius, Archbishop of Canterbury, upon the same subject.* 11*th June* A.D. 634.

Dilectissimo fratri HONORIO. HONORIUS;

Inter plurima quæ redemptoris nostri misericordia suis famulis dignatur bonorum munera prærogare! illud etiam clementer conlata[1] suæ pietatis munificentia tribuit! quoties[2] per fraternos affatus unianimem[3] dilectionem quadam contemplatione alterius aspectibus repræsentat; Pro quibus majestati ejus gratias indesinenter exsolvimus. eumque votis supplicibus exoramus. ut vestram dilectionem in prædicatione evangelii elaborantem et fructificantem sectantemque magistri. et[4] capitis sui sancti Gregorii regulam perpeti[5] stabilitate confirmet et ad augmentum ecclesiæ suæ potiora per vos suscitet incrementa! Ut fide et opere in timore Dei et caritate vestra adquisitio decessorumque vestrorum quæ per domini Gregorii exordia pullulat. convalescendo amplius extendatur! Ut ipsa vos dominici eloquii promissa in futuro respiciant! Vosque vox ista ad æternam festivitatem[6] evocet;—"Venite[7] ad me omnes qui laboratis et honerati[8] estis! et ego reficiam vos;" Et iterum;—"Euge[9] serve[10] bone et fidelis. quia super pauca fuisti fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium domini tui;" Et nos equidem fratres karissimi[11] hæc vobis pro æterna caritate exhortationis verba promittentes![12] Quæ rursus pro ecclesiarum vestrarum privilegiis congruere posse conspicimus. non desistimus impertire;

Et tam juxta vestram petitionem quam filiorum nostrorum regum vobis[13] præsenti nostra præceptione[14] vice beati Petri apostolorum principis auctoritatem tribuimus! Ut quando unum ex vobis divina ad se jusserit gratia evocari![15] Is qui superstes fuerit

[1] Collata, B. C. [2] Quotiens, C. [3] Unianimem, altered by expunction, A.; unanimem, B.; unanimem, C. [4] Vestri et, B. [5] Perpetua, altered perpeti, A.; perpeti, B. C. [6] Festivitatem, A. [7] Matt. xi, 28. [8] Onerati, B. [9] Matt. xxv, 23. [10] Bone serve, B.; and so marked for transposition, A. [11] Carissimi, B. C. [12] Præmittentes, B. C. [13] Per, after this word, erased, A. [14] Per præsentem nostram præceptionem, B. [15] Vocari, B.

alterum in loco defuncti debeat[1] episcopum ordinare; Pro qua etiam re singula vestræ dilectioni pallia pro eadem ordinatione celebranda direximus! Ut per nostræ præceptionis auctoritatem possitis Deo placitam . ordinationem efficere! Quia ut hæc vobis concederemus longa terrarum marisque intervalla quæ inter nos ác vos obsistunt! Ad hæc nos condescendere coegerunt ut nulla possit ecclesiarum vestrarum jactura per cujuslibet occasionis obtentum[2] quoquo modo provenire! Sed potius commissi vobis populi devotionem plenius propagare; Deus te incolumem custodiat . dilectissime frater!

Data die . iii . idus Junias[3] imperantibus dominis nostris piissimis[4] Augustis[5] Heraclio Anno . xxiiii . post consulatum ejusdem anno . xxiii[6] . et consulatus ejus anno tertio! sed et Heraclio felicissimo Cæsare id est[7] filio ejus . anno tertio . indictione septima id est anno dominicæ incarnationis . DCXXXIIII;

[A.] Beda, *Hist. Eccl.*, ii, 18, from *Cott. MS.*, Tiberius C. ii, f. 54b, viiith century; see also Tiberius A. xiv, ixth century.
[B.] Had. and St., iii, 84 and 500, from sources there quoted.
[C.] Rich. de Cirencestria, ed. Mayor, Rolls Series, i, 128.
Jaffé, No. 1866; Mansi, x, 550.

20. *Letter of Pope Honorius I to Honorius, Archbishop of Canterbury, giving the primacy to Canterbury.* A.D. 634.

Dilectissimo fratri HONORIO HONORIUS Episcopus servus servorum Dei.

Susceptis vestræ dilectionis litteris in eis reperimus vestri laboris sollicitudinem circa vobis commissum gregem multa fatigatione occupatam, multo labore et angustia crebrescentibus malis et mundanis usibus mentis vestræ difficultates sepius sustinere gravitatem. Nos vero hortamur vestram dilectionem, ut opus evangelii quod cepistis teneatis, quia in eo tibi laborandum atque perseverandum magis quam omittendum[8] est. Memento evangelici precepti quo dicitur:—"Ego[9] pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos." Et iterum[10] in Apostolo:—"Stabiles,[11] estote et immobiles[12] scientes quod labor vester non est inanis coram[13] Domino." Ideo suppliciter vestram dilectionem ammonemus ut fide et opere in timore Dei et

[1] Debeat defuncti, C. [2] Optentum, C. [3] Tertio iduum Juniarum, B. [4] Piissimis, omitted, B. [5] Et, added, C. [6] Vicesimo tertio atque Constantino filio ipsius anno vicesimo tertio, added, B. [7] Item, B. [8] Necesse, added, F. G. [9] Luc. xxii, 32. [10] Item, F. G. [11] 1 Cor. xv, 58; Fratres stabiles, G. [12] Abundantes in opere domini semper, added, F. G. [13] In, G.

caritate, vestra adquisitio decessorumque vestrorum, quæ per domni[1] Gregorii exordia pullulat, convalescendo amplius extendatur ut ipsa promissio[2] Dominici eloquii vos ad æternam festivitatem evocet, quæ dicit:—"Venite[3] ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos." Et iterum:—"Euge,[4] serve bone et fidelis, intra in gaudium domini tui; quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam."[5] Interea tuæ sedis auctoritatem nostræ auctoritatis privilegio firmari postulasti. Nos vero absque ulla dilatione gratuito animo annuimus,[6] quia rectum est ut quæ semel statuta atque disposita a prædecessoribus nostris cognovimus, hæc ipsa[7] et nos confirmemus. Eorum itaque vestigia sequentes,[8] juxta ritum priscæ consuetudinis quæ a temporibus sanctæ recordationis Augustini prædecessoris vestri nunc usque ecclesia tua[9] detinuit, ex auctoritate beati Petri Apostolorum principis, primatum omnium ecclesiarum Britanniæ tibi, Honorio,[10] tuisque successoribus in perpetuum obtinere concedimus. Tuæ ergo jurisditioni subici[11] præcipimus omnes Angliæ ecclesias et regiones, et in civitate Dorobernia[12] metropolitanus locus, et honor archiepiscopatus et caput omnium ecclesiarum Anglorum[13] semper in posterum servetur; et a nulla persona per aliquam malam suasionem in alium locum mutetur. Aliter autem si quis fecerit, tipo[14] superbiæ instinctus et nostræ præceptioni[15] inobediens, et prænominatæ ecclesiæ concessis suæ dignitatis[16] contenderit reniti, sciat se separatum a participatione corporis et sanguinis domini et redemptoris[17] Ihesu Christi. Deus te incolumem custodiat, reverende[18] frater.

From William of Malmesbury, *Gesta Pontificum*, p. 49, ed. Hamilton, A–E, see page 16.
[F.] *Cott. MS.*, Claudius E. v, f. 236, xiith cent.
[G.] Had. and St., iii, 65, from sources there quoted.
Jaffe, No. 1567; Mansi, x, 583, etc.

---

21. *Letter of Pope John IV to Eadbald, King of the Saxons. Between* A.D. 640 *and* 642.

.... Quoniam, sicut audivimus, fornicationis in vobis peccatum maxime regnat: eo quod sanctimoniales, et Deo jam devotas

[1] Domini, G. [2] Promissa, B. G. [3] Matt. xi, 28. [4] Matt. xxv, 21. [5] Quia...constituam, intra...tui, F. G. [6] Annuentes, B. G. [7] Hoc ipsum, B. E. F. G.; hec ipsa, C. [8] Assequentes, F. G. [9] Tua ecclesia, F. G. [10] Honori, G. [11] Subjici, G. [12] Dorovernia, G. [13] Populorum, added, G. [14] Typho, G. [15] Præceptionis, B. [16] Rationibus, added, F. G. [17] Nostri, added, F. G. [18] Reverentissime, B.; dilectissime, F. G.

fœminas, atque de propria consanguinitate homines regni vestri ultra sancti Gregorii statutum novello tunc populo necessario mandatum, uxores ducere præsumant: quod nimirum scelus graveque delictum, his apostolatus nostri literis, omnes qui sub jure vestro existunt, tam laicos quam clericos amodo, et deinceps cavere, ac propriam de factis pœnitentiam dignam peragere, et ultra talia nunquam committere monemus, hortamur, atque præcipimus. Quod si vobis hoc impium emendare fortasse grave videtur, pro quo talia sustinetis adversa, nostræ paternitati vestris innotescite litteris, ut apostolicæ sedis eos, qui tali nefando operi enerviter subjacent, corripiamus et modis omnibus aggravemus[1] decretis.

[A.] *Ivo Carnotensis Episcopus Decreti*, pars vii, cap. 130; in Mansi, *Concil.*, x, 687. | [B.] Migne, *Patrol. Cursus*, vol. 161, col. 574. Jaffé, No. 1583.

---

22. *Grant of Wulphere, King of the Mercians, etc., to the Monastery of Medeshamstede, of various lands and privileges.* A.D. 664.

✠ WULFHERE Dei beneficio rex Merciorum et Mediterraneorum Anglorum australium quoque regnorum præsentibus et posteris omnibus Christum sanctamque ejus æcclesiam colentibus perpetuam salutem. Benedicat anima mea dominum Jhesum salvatorem meum. et coram omnibus viventibus confitear ei cum fratribus et sororibus meis. populisque meis novo nuper baptismate iniciatis. quia sol justitiæ ortus est nobis. qui nos de tenebris idolatriæ transtulit in admirabile lumen suæ agnicionis. Qui non solum reos paternis erroribus absolvit. et advenas et pupillos suscepit: set eciam in filios adopcionis credentes elegit. Cumque æterna regna omnium regnorum distributor suis fidelibus repromiserit: eciam in hac brevi vita qua ad æternitatem transitur nos regnare facit. Quid ergo retribuam domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Cum sine ipso nichil habeamus. nichil valeamus. nichilque simus. magna eciam aviditate salutis nostræ omnium largitor accipit parva et infima nostra quatinus habeat causam retribuendi maxima sua. quodque dederimus sanctis suis. quodque dilectæ æcclesiæ suæ. hoc sibi datum et acceptum ipse attestabitur in fine. mercedem quoque justi justi susceptorem promittit. acceptarum esse.

Quapropter illum divinæ fidei et æcclesiarum principem regnique Dei clavigerum per quem admittar in paradisum domini

[1] "Arguamus," *Virt.*, B.

specialius reconciliari michi gestio per privilegium domus suæ quæ MEDESHAMSTEDE studio venerabilis abbatis Saxulfi gloriose est condita. et divina Monachorum familia bene disposita. Cui quicquid antecessor germanus meus Peada vel Oswius Christiana fide confrater et coregnator concessere ! non solum mea cupio auctoritate stabilire. verum eciam de meo aliqua addere. Deo et beato Petro et Monasterio suo de Medeshamsted' et Abbati et ejusdem loci Conventui in puram et perpetuam elemosinam omnia hæc subscripta tenementa confero et confirmo. Videlicet villam de Medeshamstede in qua situm est dictum Monasterium cum Mercato et Theloneo et omnibus appendiciis suis. Scilicet. Thorpe. Dodesthorpe. Estfelde. Newerke. Carton'[1] et Eye. et villam de Wytherington'[2] et Gunthorpe. Peichirche et Glinton'[3] cum Æcclesia et Capella. cum Theoloneo et Depingge et cum piscariis et omnibus pertinentiis suis. Totum præterea Mariscum de Peychirche. et totum Mariscum de Eye. cum Heremitorio de Sengleshołt. et cum aliis Heremitoriis in eisdem Mariscis. Villam de Castre et Eylesworthe, Sutton'[4]. Upton' et Milton'[5] cum capellis. Villam de Bernake cum appendiciis. Videlicet Suthorpe. Walcote. Pilesgate. Ufforde. Badington'[6]. Aiston'[7]. Torpel. villam de Thornhawe cum appendiciis. Videlicet Sibertone et Walmesforde. villam de Witheringge de Wirthorpe et Burle. Villam de Makeseye cum membris et appendiciis. Videlicet Loholm. Nunton'[8]. et Depingge. villam de Helpeston'[9]. et de Northburge. Villam de Etton'[10] cum Wodecrofte. villam de Paston'[11] cum Walton'[12]. et villam de Marham cum pertinentiis. stagna eciam et paludes. lacus et[13] piscaturas. cum terris et omnibus prædictis infrajacentibus. quæ de meo regali jure vel principum meorum mutuacione et[14] assensu amodo[15] imperpetuum libere famulentur Deo famulantibus. quæ ita determinari volumus. Ab ipso Medeshamstede ! ad Northburge. et inde ! usque ad locum quem vocant Folies, et inde ! totam paludem in directum usque ad Esendike. et de Esendike ad locum quem Fædermudem dicunt. et inde in directum ad locum via decem leugiarum ! quem Gugedike circa-habitantes nominant. et inde ad Raggewilhe. et de Raggewilhe ! quinque miliariis ad magistram aquam quæ ducit ad Elm. et ad Wisebeche. atque inde sicut itur tribus leugiis contra cursum magistræ aquæ usque ad Trokenholt in directum per immensam paludem ad

[1] Cartoune, K. [2] Wyðeringtoune, K. [3] Glintoune, K. [4] Suttoune, K. [5] Uptoune et Miltoune, K. [6] Badingtoune, K. [7] Aistoune, K. [8] Nuntoune, K. [9] Helpestoune, K. [10] Ettoune, K. [11] Pastoune, K. [12] Waltoune, K. [13] Que, K. [14] Cumque, K. [15] Amodum, A.; amodo, K.

Derevorde . longitudine viginti leugiarum . et inde ad Gretecros . et de Gretecros: per unam pulchram aquam Bradanea nomine sex leugiis ad Paccelade . et sic in medium partitis stagnis plurimis et inmensis paludibus cum habitatoribus Huntedenensis provinciæ . una cum stagnis et lacis Schelfremere et Witelesmere . et ne quis ignorantia lædatur de descriptione terminorum de Wittelesmere: eam sic cum suis piscuariis paludibus et aquis terminari volumus. In septemtrionali parte stagni est aqua nomine Merelade exiens de amne Nen ubi terminus Septemtrionalis est ipsius stagni . hæc vero cum suis paludibus illi adjacet, habens in fine piscuarium unum quod dicitur Ethemuthe in orientali parte sunt duo stagna quæ vocantur Wellepol et Trendemere. Inter hæc stagna est aqua angusta duorum stadiorum longa, quæ vocatur Trendemerebec, habens in se duo piscuaria . Est eciam ibi aqua angusta unius miliarii longa . quæ dicitur Falet habens in se unum piscuarium. In illa parte inter Wittelesmere et Kingesdelf ubi terminus est orientalis: est spacium paludis trium miliariorum in latitudine habens in se angustam aquam quæ vocatur Thescuf et silvam quæ dicitur Ragreholt. In australi vero parte illius est aqua angusta trium stadiorum longa quæ vocatur Schelfremerebec, habens in se duo piscuaria in cujus fine est stagnum quæ vocatur Schelfremere habens ad suam australem plagam aquam angustam quæ vocatur Ubbemerelade dimidii miliarii longa. In cujus eciam capite id est in fine stagni est unum piscuarium. Ad cujus aquæ medietatem in longitudine est locus e contra in palude qui vocatur Alduuines baruue ubi australis est terminus. In occidentali autem parte illius est aqua angusta duorum stadiorum longa quæ vocatur Trendemerebeke habens in se unum piscuarium. In cujus fine est stagnum quod dicitur Westetrendemere . Sunt in illa parte eciam aquæ quarum nomina sunt Dreigmere . Wellepol . Withibuscemere . Langemere . Keninges . et Musclemere . Est eciam ibi aqua unius miliarii longa usque ad terram de Opbec[1] vocata habens in se unum piscuarium . in hujus aquæ fine est terminus occidentalis paludum et aquarum ad Witelesmere pertinencium . Cum terris quoque et mansionibus quæ jacent in australi parte Schælfremere . et cum infra septa undique palude usque ad Medeshamstede . et de Medeshamstede: usque ad Welmesforde . et de Welmesforthe[2] usque ad Clive: et inde ad Eston'[3] et de Eston'[3]: ad Staunforde . et sic totam illam partem villæ de Staunforde quæ est versus Medeshamstede circa pontem cum terris et Molendinis eidem

[1] Opbete, K. [2] Welmesforde, K. [3] Estonne, K.

parti adjacentibus. Et cum Ecclesia sancti Martini et cum Ecclesia Omnium Sanctorum. Monasterium sancti Michaelis cum omnibus ad idem Monasterium pertinentibus. et sic de Staunforde sicut aqua currit ad supradictam Northburgam. Concedimus etiam præfato monasterio de Medeshamstede. Abbati et Monachis ibidem Deo servientibus: Villam de Wermington[1]. cum Ecclesia et Molendino et cum omnibus pertinenciis suis Villam de Undale, Aiston[2] et Chirchefelde cum Ecclesia et Capella et Molendino et cum Bercaria de la Bigge. et terris. et pascuis. et boscis circumjacentibus. et Villas de Stoke. Benifelde. Glapthorn[3] et Cotherstoke. cum omnibus suis pertinenciis. cum Mercato de Undale et Theoloneo[4] cum omni libertate donamus. Hundreda eciam sua quæ Ett-hundred vocantur cum omnibus suis libertatibus. Villam de Stanewigge cum Ecclesia et Molendino et cum omnibus pertinenciis suis. Villam vero de Irtelingburge[5] cum Ecclesia et Molendino et cum omnibus pertinenciis suis. Ketteringge cum Ecclesia et Molendino et cum omnibus pertinenciis suis. Cotingham cum Ecclesia et Capella de Carleton[6] eidem Ecclesiæ adjacenti cum molendinis et omnibus appendiciis suis. Pittelle: cum Ecclesia et Molendino et cum omnibus pertinenciis suis. In villa de Norhamtonne sexdecim mansuras cum omnibus appendiciis suis. Quandam vero modicam numinis mei particulam. decem videlicet mansas in illo loco qui dicitur Ollanege. Quadraginta vero terræ illius manentes ubi Hogh nuncupatur ad Hebureahge insulam pertingentes prædicto Monasterio de Medeshamstede Christique familiæ ibidem in propriam pro domino possessionem obtulimus.

Concedimus insuper beato Petro in hoc loco de Me[de]shamstede has terras et possessiones cum omnibus rebus ad eas pertinentibus. Hoc est terram de Hoveden. Bredun. Hrepingas. Cedenac. Swynesheved. Heanbirig, Lodeshale. Scuffanhalch. Costesforde. Stretteforde. Wecelleburne. Lusgerde. Ethelhuniglonde[7]. Barchanig. Langeledenham[8]. Wassingburge. Binnington[9]. Cuningesburge. et terram in Bernewelle. In Leycestreschira: Eston[10] et membra eidem pertinentia. videlicet Brimhirst. et Prestegrave. Draytun. Glathestun[11] cum Ecclesia et Capella et Molendino et villam de Langeton[12]. in Rotelandia: Tynewelle et Ingeðorp cum Ecclesia et Capella et molendinis et cum omnibus appendiciis suis.

[1] Wermingtonne, K. [2] Aistonne, K. [3] Glapðorne, K. [4] Theloneo, K. [5] Irtlingburge, K. [6] Carletonne, K. [7] Eðelhuniglonde, K. [8] Langele, Denham, K. [9] Binningtonne, K. [10] Estonne, K. [11] Glaðestunne, K. [12] Langetonne, K.

In Notinghamschira: Colingham et cum Ecclesia et cum libertatibus regiis et Molendino et cum omnibus pertinentiis suis. In Lincolnschira: Fiskerton[1] cum Ecclesia et Capella de Refham eidem æcclesiæ adjacenti. et cum omnibus appendiciis suis. Villam de Scotere et Scalðorpe cum Ecclesia et molendino et cum omnibus appendiciis suis. In Scotton':[2] sex carucas terræ in Thorpe. ii. carucas in Iolthorpe: dimidiam. In Rismu: dimidiam. In Messingham. iiii. Carucas et. vi. bovatas. In Malmiton'[3]. ii. carucas. In Cletam. i. Carucam. In Hibaldestowe. i. Carucam. et quartam partem Ecclesiæ. In Ragenildetorpe. ii; Carucas ii. Carucas et dimidiam. In Holm: ii. Carucas. In Riseby: dimidiam Carucam. In villa de Walcote super Humbram; vi. Carucas. In Alkebarue: unam et totam Ecclesiam. In Normanby: unam Carucam. In Alethorpe dimidiam carucam. In Mustam: unam Carucam et. ii. bovatas. Et villam de Thurleby cum Ecclesia et appendiciis. Et villam de Osgoteby cum omnibus pertinenciis suis. Et Walcote juxta Trikingham et Breidesthorpe. Rihale. et Belmesthorpe. Manthorpe. et Carletun. Et Quadaveringge in Hoylandia. cum salinis et pascuis et omnibus pertinenciis suis. In Huntingdonneschira villam de Fletton'[4] cum Ecclesia et Molendinis. Et villam de Overton'[5] cum pertinenciis suis. Et villam de Alewalton'[6] cum Ecclesia et Molendinis. cum theoloneo Navium et cum omnibus appendiciis suis. Mercatum vero in Medeshamstede constituimus singulare. ut nullum aliud habeatur inter Staunforde et Huntingdon. et ad idem damus. ibidemque solvi jubemus totum sine ulla contradictione theoloneum. et propter varia lucra corporalium et spiritualium utilitatum: hoc Mercatum decrevimus illic celebrari. et undique illic requiri. quatinus et Dei ministri inde adjuventur propinquius. et a concurrente populo inter terrena necessaria: cælestia petantur subsidia. dummodo per sancti Petri quæsita patrocinia. et per missarum audita misteria. secundum fidem cujusque ibi possint redimi diversarum offensionum debita.

Concedimus eciam prædictis Abbati et Monachis quod ipsi habeant francum plegium in omnibus dominiis suis in custodia sua. et prohibemus ne aliquis de hoc se intromittat nisi ipsi et ballivi sui. et prohibemus etiam ne aliquis præsumat emere. absque eorum licencia in mercatis suis de Medeshamstede et de Undale nisi illi qui ostenderint quod inde libertatem habeant. item præcipimus ut prædictum monasterium habeat omnes libertates et consuetudines quas regia potestas liberiores alicui ecclesiæ conferre potest.

[1] Fiskertonne, K. [2] Scottonne, K. [3] Malmitonne, K. [4] Flettonne, K. [5] Overtonne, K. [6] Alewaltonne, K.

Quare volumus et firmiter præcipimus quod prædicti abbas et successores ejus et monachi habeant et teneant omnia prædicta bene et in pace . libere et quiete . integre et honorifice . in bosco et in plano . in viis et semitis . in pratis et pascuis . in aquis et molendinis . in piscariis . in vivariis . in stagnis . et in mariscis et turbariis . cum soka et saka . et Tolle et Theem . et Infangenthefe . et utfangenthefe . hamsoke . grithbriche . blodewithe . murdro et Thesauro . forstalle . flemmeflethe . Ordel . et cum duello in omnibus dominiis suis . et in omnibus locis . et in omnibus causis quæ sunt vel esse possunt.

Præcipimus eciam quod ipsi et dominia sua sint libera et quieta ab omni Scotto et Geldo et ab omnibus auxiliis Regum . vicecomitum et omni Ministralium suorum . hidagio . et Danegeldo . et Schiris . et Hundredis . et placitis et querelis . Wardepeny et Boroupeny . et lestago . Wrec . et ab omnibus operibus Castellorum . Parcorum . Poncium et de clausturis . et ab omni Careio . et summagio . et Navigio . et regali domorum ædificatione . et omnimoda operatione . et silvæ eorum ad prædicta opera vel ad aliqua alia nullo modo capiantur.

Præcipimus etiam quod prædictum Monasterium et dominia sua sint libera et quieta ab omni dominacione . exactione . Comitum . Baronum . Vicecomitum . et Ministralium suorum . et prædicti abbas et monachi . homines . et omnia dominia sua sint quieta ab omni theoloneo[1] in omni foro . et in omnibus Nundinis . et in transitu viarum . poncium . et portuum maris per totum regnum nostrum in Anglia . et omnia Mercata sua sint similiter quieta . et hoc super forisfacturam nostram. Item catalla furium Merciæque ex Murdro et aliis forisfacturis quibuscumque contingunt ! quantum ad sua dominia sint. Hæc inquam omnia licet parva ita concedo ut ego regaliter tenui vel ab aliis effici libera . quatinus ab omni servitute absoluta in proprias tantum expensas liberrima possideat æcclesia tanquam regina non tanquam famula.

Inter[2] has donationes et sanctiones venerabilis pater monasterii Saxulfus habens monachos anachoreticæ conversacionis amatores suggessit michi cum nonnullis fratribus velle Dei quidem nutu et nostro assensu monasterium in ipsa subjacente heremo cum heremiticis cellulis in honore Dei genitricis construere in loco qui jam nomen accepit Ancarig . quatinus ibi vel cœnobitæ pro anachoritis . vel anachoritæ pro cœnobitis divina pace possent conversari . quibuscum[3] ego, quod semel inquam vobis perpetuavi eciam si ad

[1] Theloneo, K. [2] "'Inter.....ditionem in domino,' follows 'rapacitatis supplicium', in the other MSS," K.; L. 1; L. 2. [3] Quibus tum ego,—Quod, K.

alios vestros usus converteretis non habuissem contradicere . quanto magis cum id proposueritis in edificationem Ecclesiæ et in Augmentationem Religionis divinæ . immo ego faveo et laudo ut perficiatur eo loci hæc bona et laudabilis [voluntas] vestra juxta vestram ditionem in domino.

Hæc nobis beato Petro principante principalis in sua regione et specialius Romana sit ecclesia . hic quæramus ipsum patronum qui Romæ non possumus. Non decet immo non expedit nobis ut hæc serviat quæ fide ipsius Petri Christo regaliter desponsata est . "Reges[1] gencium" ait dominus Petro "a quibus accipiunt tributa . a filiis an ab alienis ?" "Ab alienis" inquit Petrus. "Ergo liberi sunt filii" dicit dominus. Ergo et a nobis sit libera hæc Regina mater cum filiis suis ministris Dei nostri . ut dimissis hiis quæ Regis erant ! tota libertate quæ sunt Dei Deo reddant. Alia quoque Monasteria quæ Dei famuli Saxulfi instancia assurgunt cum aliis Ecclesiis finitimis quæ deinceps generantur . Hujus primævæ matris visceribus fovenda et educanda pignora commendamus . quatinus Christiana religio nostris primum temporibus nostrum regnum ingressa ! ubique propagetur confirmetur perpetuetur . Hanc oblationem nostram beatissime pater Deusdedit . apostolica manu tua obsecro perhenniter corroborari qui successor legacionis fidei beati Gregorii et propagator Ewangelii pacis protodoctoris nostri Augustini sextus ab ipso beato Augustino apostolicus vicarius præsides ecclesiæ Dorobernensis. Tu quoque mi frater Ethelrede[2] et vos sorores piissimæ Kyneburga et Kyneswitha pro mutua animarum nostrarum redemptione huic Testamento nostro testes optimi ut primus[3] condigniores conscribite.[4] Precor eciam omnes successores meos . sive filii . sive fratres . sive externi Reges successerint . ut hoc nostrum pactum ita servent inviolatum ! sicut volunt recipere rectitudinis præmium . et evadere rapacitatis supplicium.

Quisque[5] autem benivola mente hanc nostram donationem et elemosinam amplificare satagerit ! in hoc præsente sæculo vitæ illius prospera feliciter augeantur . et æternæ vitæ gaudia æterna succedeant. Si quis igitur diabolica illectus pravitate hoc donum in aliud quam quod constituimus pervertere molitus fuerit ! maneat æternaliter retrusus inter flammivomas æstuantis gehennæ incorrupciones lucubre[6] sibi solium vendicans inter tres nefandissi-

[1] Matt. xvii, 24, 25. [2] Æðelrede, K. [3] Præmiis, "MSS., K."; L. 1; L. 2. [4] Subscribite, K. [5] In place of this paragraph, read :—"Quicunque ergo hæc quæ nostra vel cæterorum fidelium donatione beato Petro consecrata sunt auferre vel diminuere præsumpserit ipse janitor cœli diminuat ejus partem in retributione æterna ; ejus vero qui hæc largius auxerit augeat gaudia sempiterna.—Hujus confirmationis isti testes subscribuntur, L. 1, L. 2. [6] Lugubre, K.

mos proditores Christi . Judam . Annam . et Caiaphamn . et in Satanæ faucibus maneat deglutiendus [et][1] omnium infernalium morsibus carnificum sine fine laceretur . nisi hic digna satisfactione emendare curaverit quod contra nostrum Decretum inique commisit.

Hujus confirmacionis isti testes subscribuntur.

✠ Ego Uulfhere Rex cum sociis Regibus et patribus ac Ducibus hoc Testamentum donacionis meæ præsente apostolico patre nostro Deusdedit confirmavi.

✠ Ego Oswius Rex Northanhumbrorum amicus Abbatis Saxulphi . immo Ecclesiæ Dei debitus adjutor laudavi.

✠ Ego Sighere Rex voluntarie immo Christianæ fidei recenti perceptione Regi Uulfhero subjectus concessi.

✠ Ego Gibbius[2] Rex simili gratia devotionis ac nova industria baptismatis eundem Uulferum habens prælatum subscripsi.

✠ Ego Ethelredus[3] frater Regis cum eodem consensi.

✠ Ego Kyneburga soror Regis amplector.

✠ Ego quoque soror Regis Kyneswitha favi.

✠ Ego Dorovernensis Ecclesiæ Pontifex Deusdedit annui.

✠ Ego Itamar Rofensis Episcopus corroboravi.

✠ Ego Wyna Lundoniensis Episcopus subnotavi.

✠ Ego Jerumannus Merciorum Episcopus approbavi.

✠ Ego Tuda episcopus aspiravi.

✠ Ego Wilfridus presbyter famulus Ecclesiarum et bajulus Evangelii Dei in gentes affectavi.

✠ Ego Eoppa presbyter missus a Rege Uulfero legatione Dei convertendi gentes[4] in Whit[5] benedixi.

✠ Ego abbas Saxulfus sæpedicti Monasterii conclamavi.

✠ Signum Immine principis.

✠ Signum Eadberhti principis.

✠ Signum Herafridi principis.

✠ Signum Whitberti principis.

✠ Signum Abonis principis.

✠ Signum[6] Æðilbaldi ministri.

✠ Signum Brordani ministri.

✠ Signum Walberti ministri.

✠ Signum Eallumundi ministri.

✠ Signum Fredegysi ministri.

[1] [Et], K.; omitted, A. [2] Sibbius, K. [3] Æðelredus, K. [4] Convertendis gentibus, L. [5] Wiht, K. [6] ✠ Signum ...... Fredegysi ministri, K.; omitted, A.

Cum cæteris optimatibus ac Ministris Regis hæc collaudata sunt. Sancitum est hoc privilegium Anno dominicæ Incarnationis Sexcentesimo . Sexagesimo quarto . Uulferi Regis septimo . Deusdedit Nono . quod nullius insana et punienda cupiditas violet.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXIV, from: [A.] *Coll. Ch.*, Augustus II, 5. [B.] Reg. Penes Dec. et Capit. Petroburg. [C.] MS. Lambeth, 321, p. 62. [L. 1.] MS. Lansdowne, 992, f. 253. [L. 2.] MS. Lansdowne, 991, f. 126.

22A. *Grant of Wulfhere, King of the Mercians, etc., to the Monastery of Medeshamstede, of various lands and privileges.* A.D. 664.

✠ Wulfhere dei beneficio rex .... de meo aliqua addere (*as in* No. 22).

Ego itaque, faventibus fratribus meis Æðelredo et Mereuualde cum beatissimis sororibus meis Cyniburga et Cynisuuiða, quarum prior regina mutavit imperium in Christi ancillatum præsidens monasterio Cyniburgensi quod suo nomine decoratur; mater sanctarum virginum altera, illibata virginitate in divinum flagrat thalamum; his inquam consentientibus, trado beato Petro, ad præfatum Medeshamstede monasterium hæc stagna et paludes et lacus et piscaturas cum terris videlicet et omnibus infrajacentibus quæ de meo regali jure vel principum meorum mutuatione et assensu amodo in perpetuum libere famulentur Deo famulantibus.

Quæ ita hic determinari volumus:—Ab ipso Medeshamstede ad Northurc; et inde usque ad locum quem vocant Folies; et inde totam paludem in directo usque ad Esendic; et de Esendic ad locum quem Federmude dicunt; et inde in directum ad locum via decem leugiarum quem Cuggedik circahabitantes nominant; et deinde ad Raggeuuið; et de Rageuuið quinque miliariis ad magistram aquam quæ ducit ad Elm et ad Wysebeche; atque inde sicut itur tribus leugiis versus cursum magistræ aquæ usque ad Trokenholt; et de Trokenholt in directum per immensam paludem ad Dereforde longitudine viginti leugiarum; et inde ad Gratescros per unam pulcram aquam Bardanea nomine sex leugiis ad Paccelade et in medium partitis stagnis plurimis et immensis paludibus cum habitatoribus Huntedunensis provinciæ, una cum stagnis et lacis Scælfremere et Wittlesmere, et aliis quamplurimis ad hæc pertinentibus, cum terris quoque et mansionibus quæ adjacent in australi parte Scælfremere; et cum infra septa undique palude usque ad Medeshamstede; et de Medeshamstede usque ad Walms-

forde; et de Walmesforde usque ad Clive; et inde ad Æstune; et de Æstune ad Stanford; et de Stanforda sicut aqua decurrit ad supradictam Norðburc.

His igitur terminis omnia sint juris ejusdem apostolici monasterii. Hæc inquam omnia, licet parva, ita concedo sicut ego regaliter tenui vel ab illis effeci libera (*and so continued to end as in No.* 22).

Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXIV, vol. vi, p. 3, note, from MSS. Soc. Antiq. lx, f. 596. | [L. 1.] MS. Lansdowne, 962, f. 253. [L. 2.] MS. Lansdowne, 904, f. 128.

---

23. *Letter of Pope Vitalian to Oswi, King of the Saxons. After* A.D. 667.

Domino excellenti filio OSUIU[1] Regi Saxonum VITALIANUS episcopus Servus servorum Dei;

Desiderabiles litteras excellentiæ vestræ suscepimus ! quas relegentes cognovimus ejus piissimam devotionem ferventissimumque amorem quem habet propter beatam vitam ! Et quia dextera domini protegente ad veram et apostolicam fidem sit conversus. sperans ut sicut in sua gente regnat ita et cum Christo de[2] futuro conregnare; Benedicta igitur gens quæ talem sapientissimum et Dei cultorem promeruit habere regem ! Quia non solum ipse Dei cultor extitit ! Sed etiam omnes subjectos suos meditatur die ac nocte ad fidem catholicam atque apostolicam pro suæ animæ redemptione converti; Quis enim audiens hæc suavia non lætetur? Quis non exultet et gaudeat in his piis operibus ! Quia et gens vestra Christo omnipotenti Deo credidit. Secundum divinorum prophetarum voces ! sicut scriptum est in Isaia;—"In[3] die illa radix Jesse qui stat in signum populorum ! ipsum gentes deprecabuntur;" et iterum;—"Audite[4] insulæ ! et adtendite populi de longe;" Et post paululum; "Parum,"[5] inquit, "est ut mihi sis servus ad suscitandas tribus Jacob et fæces Israel convertendas ! Dedi te in lucem gentium. ut sis salus mea usque ad extremum terræ;" Et rursum; "Reges[6] videbunt et consurgent principes et adorabunt;" Et post pusillum; "Dedi[6] te in fœdus populi ut suscitares terram et possideres hæreditates dissipatas ! et diceres his qui vincti sunt, Exite ! et his qui in tenebris, Revelamini;" et rursum; "Ego[7] dominus vocavi te in justitia ! et adprehendi manum tuam et servavi et dedi te in fœdus populi in lucem gentium. ut

[1] Osuio, B. [2] In, B. [3] Isai. xi, 10. [4] Isai. xlix, 1, etc. [5] Isai. xlix, 6. [6] Ib., 7. [6] Ib., 8, 9. [7] Isai. xlii, 6, 7.

aperires oculos cæcorum . et educeres de conclusione vinctum de domo carceris sedentes in tenebris ;"

Ecce, excellentissime fili, quam luce clarius est non solum de vobis . sed etiam de omnibus prophetatum gentibus quod sint crediture in Christo omnium conditore; Quamobrem oportet vestram celsitudinem ! Utpote membrum existens Christi in omnibus piam regulam sequi perenniter principis apostolorum . sive in Pascha celebrandum . sive in omnibus quæ tradiderunt Sancti apostoli Petrus et Paulus ; qui ut duo luminaria cœli illuminant mundum ! sic doctrina eorum corda hominum quotidie inlustrat credentium ; * * * *

Hominem denique docibilem et in omnibus ornatum antistitem secundum vestrorum scriptorum tenorem minime valuimus nunc reperire pro longinquitate itineris ; Profecto enim dum hujusmodi apta repertaque persona fuit eum instructum ad vestram dirigemus patriam ! Ut ipse et viva voce et per divina oracula omnem inimici zizaniam ex omni vestra insula cum divino nutu eradicet ;

Munuscula a vestra celsitudine beato principi apostolorum directa pro æterna ejus memoria suscepimus ! Gratiasque ei agimus ac pro ejus incolumitate jugiter Deum deprecamur cum Christi clero ; Itaque qui hæc obtulit munera de hac subtractus est luce ! Situsque ad limina apostolorum pro quo valde sumus contristati cum hic esset defunctus; Verumtamen gerulis harum nostrarum literarum vestris missis beneficia sanctorum ! Hoc est reliquias beatorum apostolorum Petri et Pauli . et sanctorum martyrum Laurentii Johannis et Pauli et Gregorii atque Pancratii eis fecimus dari . vestræ excellentiæ profecto omnes contradendas ; Nam et conjugi vestræ nostræ spiritali filiæ direximus per præfatos gerulos crucem . clavem auream habentem de sacratissimis vinculis beatorum apostolorum Petri . et Pauli de cujus pio studio cognoscentes tantum cuncta sedes apostolica una nobiscum lætatur ! Quantum ejus pia opera coram Deo flagrant[1] et vernant ; Festinet igitur quæsumus vestra celsitudo ut optamus totam suam insulam Deo Christo dicare ! Profecto enim habet protectorem humani generis redemptorem dominum nostrum Jhesum Christum ! Qui ei cuncta prospera impertiet ut novum Christi populum co-acervet catholicam ibi et apostolicam constituens fidem ; Scriptum est enim ; "Quærite[2] primum regnum Dei et justitiam ejus et hæc omnia adjicientur vobis ;" Nimirum enim quærit Et impetravit . et ei omnes suæ insulæ ut optamus subdentur ; Paterno itaque affectu salutantes vestram excellentiam divinam precamur jugiter clementiam ! quæ

[1] Fragrant, B. [2] Matt. vi, 33.

vos vestrosque omnes in omnibus bonis operibus auxiliari dignetur! ut cum Christo in futuro regnetis sæculo; Incolumem excellentiam vestram gratia superna custodiat;

A.] Beda, *Hist. Eccl.*, iii, 29; *Cott.* Tiberius, C ii, f. 88b.

[B.] Had. and St., iii, 110. See note for the hiatus. S. i, 150; W. i, 40. Jaffé, No. 1613; Mansi, xi, 19.

---

24. *Letter of Pope Vitalian to Archbishop Theodore, giving supremacy to Canterbury over all England.* A.D. 668.

Dilectissimo fratri THEODORO VITALIANUS Episcopus servus servorum Dei.

Inter plurima quæ nobis per vestras sillabas intimari jussisti cognovimus etiam desiderium vestrum pro confirmatione diocesis, quæ tuæ subjectioni subjaceat,[1] quia in omnibus ex nostro apostolicæ auctoritatis privilegio splendescere desideras. Nos vero vestræ petitioni annuentes, quia[2] congruit pastorali sollicitudine[3] circa ecclesias Dei quæ a priscis temporibus ab hac apostolica sede statuta intelligimus irrefragabili ratione volumus, ut sicut a nobis ita et a nostris successoribus perpetua stabilitate muniantur. Unde nobis visum est te exhortari,[4] ac in presenti commendare tuæ sagacissimæ sanctitati omnes ecclesias in insula Britanniæ positas. Omnia ergo quæ a sancto Gregorio, predecessore nostro, Augustino sincello[5] suo statuta sunt atque firmata, vel etiam per sacrum usum pallii concessa, nos tibi in ævum concedimus, et Doroberniam civitatem, ubi primitus per revelationem Ihesu Christi domini nostri fides Catholica secundum institutionem sacrorum canonum suscepta est, habeto.[6] Ex auctoritate autem beati Petri apostolorum principis, cui a domino Deo potestas data est ligandi atque solvendi in cælo ac[7] terra, nos licet immeriti ejusdem beati Petri clavigeri regni cælorum vicem tenentes, tibi, Theodore, tuisque successoribus sicut abolitanis[8] temporibus fuerunt condonata in perpetuum, ita[9] in ipsa tua metropolitana sede, quæ sita est in civitate Dorobernia, immutilanda[10] concedimus obtinenda.

Si quis vero, quod non optamus, contra hanc nostræ apostolicæ diffinitionis[11] privilegii auctoritatem venire temptaverit, si quidem

[1] Subjacet, G. H. [2] Qua, G. [3] Sollicitudini, H. [4] Exortari, G. [5] Over "sincello" the words "id est ejusdem cellæ socio", D. [6] Originally habetote, but *te* erased, A.; habetote, B. E. H. [7] Et in, G.; ac in, H. [8] Abolitatis, G.; ab olitanis, H. [9] Ita in perpetuum, G. [10] Immutilata, G. [11] Vel, added, G.; et, added, H.

episcopus aut[1] presbyter aut[1] diaconus fuerit, ex hac apostolica auctoritate[2] decernimus ut episcopus ordine presulatus careat, et presbyter vel diaconus ' a suis gradibus se noverint[3] dejectos. Ex numero autem laicorum tam ex regibus quam[4] principibus sive magna sive[5] parva persona fuerit, sciat se alienum[6] a participatione corporis domini nostri Jhesu Christi. Hanc autem privilegii paginam suffultam autoritate beati Petri apostolorum principis, cujus ministerio fungimur, tibi, Theodore, tuisque successoribus in perpetuum obtinendam delegamus: Deus te incolumem custodiat, dilectissime frater.

From William of Malmesbury, *Gesta Pontificum*, Ed. Hamilton, p. 51. For the MSS. [A—E], see p. 16.
[F.] MS. Bodl., 357.
[G.] *Cott.* Claudius E. v, f. 236.
[H.] Had. and St., iii, 116; collated with [F] W. i, 41.
Jaffé, No. 1619; Mansi, xi, 24, etc.

---

25. *Grant by Ceduualla, i.e., Coenuuealha, king of Wessex, to Beorhtuuald Abbot (? of Glastonbury), of land at Ferramere.* A.D. 670.

✠ Regnante ac gubernante nos domino nostro Jhesu Christo.

Nichil intulimus in hunc mundum verum nec auferre quid possumus; ideo terrenis cœlestia et caducis æterna mercanda sunt. Quapropter Ego Ceduualla terram quæ dicitur FERRAMERE, unum cassatum BEORHTUUALDO abbati libenter largior necnon duas parvas insulas, hoc est cum captura piscium in utraque parte stagni, cum paludibus, silvis, pascuis apium, et omnibus ad se pertinentibus dabo ei, ut habeat diebus vitæ suæ et post obitum suum cuicumque voluerit derelinquat. Corroboravimus nunc crucisque signo confirmato, hoc donativum stabili jure gratum et ratum decerno durare quamdiu vixero, poli terras atque æquora circa æthera siderum jusso moderamine volvet. Si quis autem nisus fuerit hujus meæ donacionis testamentum confringere aut adimere conatur, ipse acrius multatus sit infernalis ergastuli pœna demersus, quam eo dæmon vel diis dampnatorum paravit.

✠ Ego Coenuualla basilleos Westsaxonum propriæ manus subscripcione sanctæ crucis designavi effigiem, ut nemo qui se regeneratum in Christo noverit hujus largicionis donum mutare præsumat.

[1] Vel, G. [2] Statuimus atque, added, G. [3] Se noverint a suis ordinibus, G.; a s. o. se n., H. [4] Quam ex, H. [5] Vel, H. [6] Alienatum, H.

✠ Signum manus Theodori archiepiscopi.
✠ Signum manus Leuteri episcopi.
✠ Signum manus Hedde abbatis.
✠ Signum manus Aldhelmi abbatis.

Scripta est hæc cartula privilegii anno incarnacionis Christi, DCLXX.

Kemble, *Cod. Dipl.*, VII, from MS. Bodl. Wood, i, f. 160.

---

26. *Grant by Cenuualch, King of Wessex, of privileges to the See of Sherborne.* A.D. 671.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi, Ego CENUUALCH regnante Deo rex hanc libertatem et potestatem sedi pontificali SCIREBURNENSIS æcclesiæ, per privilegii cautionem coram senioribus et testibus idoneis, communi consensu atque tractatu, firmiter atque inmarcessibiliter in æternum fore constituo, id est, ut omnium fiscalium ac secularium rerum, sive operum sive tributuum, et cunctorum negotiorum, seu in magnis seu in modicis, per omne modum universaliter sit libera, quia Dei singularis hæreditas est, et pontificalis officii sedis. De omnibus quoque curis et causis secularibus, fide catholica et recto baptismate perseverante, hoc decretum statuimus ut ab universis gravitudinibus et secularium hominum turbinibus hæc eadem ecclesia, cum tota terra et possessione illius, semper immunis et secura permaneat, ut illic inhabitantes pura et sobria ac sincera mente laudem domini celebrantes, et legem ejus diligenter tota plebe prædicantes, sine impedimento Deo servire valeant. Si enim aliquis successorum nostrorum, maligna fraude instructus, et spiritu cupiditatis illectus hoc infringere ausus fuerit, sciat se in inferni suppliciis suspiraturum, et in faculis tartariis crematurum, et absque ullo remedio sine fine ejulaturum. Si quis vero hæc in bona parte augere misericorditer pro Dei nomine voluerit, augeat omnipotens dominus bona ipsius, sive in hoc sæculo sive in futuro, centupliciter, et cum omnibus sanctis vitam mereatur æternam fæliciter.

Scripta est autem hæc cartula hujus privilegii, consentiente et confirmante Laurentio archiepiscopo, simul rege Merciorum Wlfherio, cæteris patricia potestate præditis corroborantibus et subscribentibus anno dominicæ incarnationis . DCLXXI.

Thorpe, *Dipl.*, p. 6, from Reg. Scireburn, f. 18.

27. *Grant by Cynewalc, King of Wessex, to Winchester Cathedral, of land in Duntun. Before* A.D. 672.

✠ Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo summo et ineffabili rerum creatori omnium visibilium et invisibilium.

Cunctis patenter mortalibus patet. quod cuncta quæ videntur finem habent, et quæ non videntur æterna sunt. Quapropter ego. CYNEVALC. alti throni annuente moderatoris imperio rex Occidentalium Saxonum quandam ruris partem mei[1] proprii juris. C. videlicet mansas in villa que. DUNTUN. dicitur cum pratis silvis pascuis omnibusque ad se rite pertinentibus,[2] cum consensu meorum optimatum, pro meorum expiatione piaculorum meique statu imperii ecclesiæque WINTONIÆ in honore sancti Petri apostolorum principis Paulique dedicata[3] consistit, libens perpetualiter concedo. Sit hoc prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum tribus exceptis rata videlicet expeditione pontis arcisve constructione. Et in domini nostri nomine precipio ut nemo meorum successorum regum episcoporum principumve hanc meam donationem præsumat violare. Quod si quisquam transgressus fuerit! Sciat se in judicio domini coram Christo et omnibus Sanctis ejus rationem redditurum poenasque in eternum passurum. nisi hic digna satisfactione celeriter emendare curaverit. quod contra sanctos Dei apostolos audacter deliquid.[4]

Ðis synt þa landgemaro[5] to Duntune. Erest of cradwan crundul on wereþan hylle; on fyrdinges leæ. on Ebblesburnon[6] to Afene. on pysere. on þa fulan lace. on earnesbeærh. on dic æt. beredes trowe. on þone herepað. to headdan grafe. þonne on þone hagan to witan wyrþe[7] on dyre broc. on welewe. on þa dic æt. hiceles wyrþe; þonne ofer þone feld on hagan ut þurch brember wudu. on þone stenenan stapol; anlang herepaþes to fobban wylle; anlang herepaþes to ðas hagan ende to fegerhilde forde. on þone hagan; on ceorles hlawe; on cradan crundul; þonne on þa yferan gemere on Ebblesburnan. on Stretford. on hrofan hric. andlang. weges. on þa dic to bymera cumbe. and þes[8] þwyres ofer þry crundelas. ofer þa stret. þwyres ofer þa dune to wudu beorch hylle. ofer berigancumb. on Ybbles burnan. on beordune. on þes blinces ende. on þone smalan weg. ofer higcumb. on þan smalan wege. on ðon stan. on þet heþ westeweard. on þone beorh to þan rigwege. þonne eæst andlang.

[1] Mei, written over inter, A. [2] Pertingentibus, with *g* erased, A. [3] Dedicatum, altered to dedicata, A. [4] Deliquit, K. [5] Gemæro, K. [6] Ebbles burnocn, A. [7] Pitan wyrðe, K. [8] ðer, K.

hrigweges . to Bryt . fordingea landscære þonne suð on Stretford .

✠ Ego Cynevvalc rex hanc donationem meam crucis vexillo corroboravi.

✠ Ego Æthelheard archiepiscopus donum regis confirmavi.

✠ Ego Hygebeorht archiepiscopus consensum præbui figens crucem.

✠ Ego Ceolvf[1] episcopus.

✠ Ego Haþored episcopus.

✠ Ego Vuvvana episcopus.

✠ Ego Brord dux.

✠ Ego Lylling præfectus.

✠ Ego Vibald comes.

Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXV, from [A.], Brit. Mus. Addl. MS. 15,350, f. 136 (*Cod. Winton*).

---

28. *Grant by Uighard to the Abbess Bernguidis, of land at Slæpi. October*, A.D. 672.

In nomine Dei patris!

Regnante Uulfhero rege anno xiiii° regni sui, ego UIGHARDUS, per consensum Uulfheri regis, dono tibi BERNGUIDI venerabili abbatissæ, et per te monasterio tuo . manentes XL^ta quæ sunt in loco qui appellatur SLÆPI; ut habeas, teneas jure dominio tam tuo quam monasterii tui vindices ac defendas.

Si quis contra hanc donationis meæ cartulam venire temptaverit, sciat se rationem redditurum in die judicii, et condempnatum esse cum ipsis qui ad sinistram ituri sunt.

Actum in mense Octobris, indictione IX^a.

Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus subscripsi. ✠
Ego Putta gratia Dei episcopus subscripsi. ✠
Ego Bosel gratia Dei episcopus subscripsi. ✠
Ego Æthelredus rex gratia Dei subscripsi. ✠

Kemble, *Cod. Dipl.*, XIII, from MS. Corp. Chr. Cantab. cxi, f. 59.

[1] Ceolm, K.

29. *Testament of Hean, afterwards first Abbot of Abingdon.*

TESTAMENTUM[1] HEAN ANTEQUAM ABBAS EFFICERETUR.

Ego HEAN dispensante domino abbas aliquam terræ possessiunculam quæ mihi ex munificentia parentum meorum qui regni gubernacula potiri noscuntur, in potestate concessa fuerat, in loco cujus vocabulum est BRADANFELD, cum adjacentibus, nec minus aliis sicut infra signatum est locis [h]ac[2] conditione CILLAN sorori meæ ad possidendam[3] contuli,[4] ut post obitum meum, si ipsa superstes vixerit, disponat et regat cum Dei timore et post se ad istud monasterium omnino reddat. Si vero omnipotentis Dei judicio, me vivente, vitæ suæ sortem disposuerit, jus ejusdem loci et dispensatio mihi cedat. Supradictæ vero quantitas terræ in Bradanfeld . XLVIII . Cassatorum est. In Escesdune LV . in loco qui vocatur Earmundeslea .[5] LXXXIII. Summa simul redacta in . CLXXXVI.[6] cassatos colligitur. Si quis ergo diffinitionem hanc a me factam una, concorditer, canonice et ecclesiastice[7] a rege Ini, necnon ab episcopo Daniele roboratam, irritam facere temptaverit, sciat se coram Christo rationem redditurum.

[A.] Claudius B. vi, f. 6, *b*. (Register of Abingdon Abbey.)
[B.] Claudius, C. ix, f. 102, *b*. (Register of Abingdon Abbey.)
[C.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXCVIII, from [A, B.]
[D.] Dugd. *Mon. Angl.*, i, 513, from [A.]

---

30. *Record of the Proceedings of the Council of Hertford. 24 September*, A.D. 673.

In nomine domini Dei et salvatoris nostri Jhesu Christi regnante in perpetuum ac gubernante suam ecclesiam eodem domino nostro Jhesu Christo. Placuit convenire nos juxta morem canonum venerabilium tractaturos de necessariis ecclesiæ negotiis; Convenimus autem die . xxiiii[8] . mensis Septembris . indictione prima . in loco qui dicitur HEORUTFORD;[9] Ego quidem Theodorus quamvis indignus ab apostolica sede destinatus . Doruvernensis[10] æcclesiæ episcopus et consacerdos ac frater noster reverentissimus Bisi Orientalium Anglorum episcopus! Quibus etiam frater et consa-

[1] Testamentum Hean abbatis, B. [2] Ac, A. B. D. [3] Possidendum, C.
[4] Contulit, with "t" expuncted, A. [5] Ærmundeslea, B. [6] CLXXXIII, D.
[7] Æcclesiæ, C.
[8] Vicesimo quarto, B.; vigesima quarta, C. [9] Herutford, B. C.
[10] Dorovernensis, B.

cerdos noster Vilfrid[1] Nordanhymbrorum gentis episcopus per proprios legatarios adfuit! Adfuerunt et fratres ac[2] sacerdotes[3] nostri Putta episcopus castelle[4] Cantuariorum quod dicitur Hrofescaestir[5] Leutherius episcopus Occidentalium Saxonum Uynfrid episcopus provinciæ Merciorum; Cumque in unum convenientes juxta ordinem quique suum resedissemus. "Rogo," inquam, "dilectissimi fratres propter timorem et amorem redemptoris nostri! Ut in commune omnes pro nostra fide tractemus! Ut quæque decreta ac definita sunt a sanctis et probabilibus patribus incorrupte ab omnibus nobis serventur;" Hæc et alia quamplura quæ ad caritatem pertinebant unitatemque ecclesiæ conservandam [prosecutus sum]![6] Cumque explessem prælocutionem interrogavi unumquemque eorum per ordinem si consentirent ea quæ a patribus canonice sunt antiquitus decreta custodire; ad quod omnes consacerdotes nostri respondentes dixerunt; "Optime omnibus placet quæquæ definierunt sanctorum canones patrum! Nos quoque omnes alacri animo libentissime servare;" Quibus statim protuli eundem librum cánonum et ex eodem libro . x .[7] capitula quæ per loca notaveram! quia maxime nobis necessaria sciebam illis coram ostendi et[8] ut diligentius ab omnibus susciperentur rogavi;

Primum capitulum! ut sanctum diem Paschæ[9] in commune omnes servemus dominica post xiiii^{a}mam[10] lunam mensis primi.

Secundum . ut nullus episcoporum parrochiam[11] alterius invadat! sed contentus sit gubernatione creditæ sibi plebis.

Tertium[12] ut quæque monasteria Deo consecrata sunt nulli episcoporum liceat ea in aliquo inquietare nec quicquam de eorum rebus violenter abstrahere;

Quartum ut ipsi[13] monachi non migrent de loco ad locum . hoc est de monasterio ad monasterium nisi per demissionem proprii abbatis! sed in ea permaneant obœdientia . quam tempore suæ conversionis promiserunt;

Quintum ut nullus clericorum relinquens proprium episcopum passim quolibet discurrat . neque alicubi veniens absque commendaticiis litteris sui præsulis suscipiatur; Quod si semel susceptus noluerit invitatus redire et susceptor et is qui susceptus est excommunicationi subjacebit;

Sextum ut episcopi atque clerici peregrini contenti sint hospitalitatis munere ablato![14] nullique eorum liceat ullum officium

[1] Uuilfrid, B. [2] Et, B. C. [3] Consacerdotes, B. C. [4] Castelli, B. C.
[5] Hrofaescaester, B. [6] Prosecutus sum, B. C.; omitted, A. [7] Decem, C.
[8] Hæc, added, B. C. [9] Pascæ, B. [10] .xiiii. mam, B.; quartam decimam, C.
[11] Parochiam, C. [12] Capitulum, added, C. [13] See note on *ipsi* in Hadd. and St., iii, 121, d.; *Episcopi*, Spelman, i, 152. [14] Oblato, B. C.

sacerdotale absque permissu[1] episcopi in cujus parrochia[2] esse cognoscitur agere;

Septimum ut bis in anno synodus congregetur! Sed quia diversæ causæ impediunt! placuit omnibus in commune. ut kalendis Augustis in loco qui appellatur Clofeshooh[3] semel in anno congregemur;

Octavum ut nullus episcoporum se præferat alteri per ambitionem. sed omnes agnoscant. tempus et ordinem consecrationis suæ;

Nonum capitulum[4] in commune tractatum est. ut plures episcopi crescente numero fidelium augerentur. sed de hac re ad præsens siluimus;

Decimum capitulum[4]. pro conjugiis. ut nulli liceat nisi legitimum habere connubium;[5] Nullus incestum faciat. Nullus conjugem propriam. nisi ut sanctum evangelium docet fornicationis causa relinquat; Quod si quisquam propriam expulerit conjugem legitimo sibi matrimonio conjunctam! Si Christianus esse recte voluerit. nulli alteri copuletur! sed ita permaneat aut propriæ reconcilietur conjugi;

His itaque capitulis in commune tractatis ac definitis. ut nullum deinceps ab aliquo nostrum oriatur contentionis scandalum. aut alia pro aliis divulgarentur! placuit ut quæque definita sunt unusquisque nostrum manus propriæ subscriptione confirmaret; Quam sententiam definitionis nostræ Titillo[6] notario scribendum dictavi! Actum in mense et indictione supra scripto[7]; quisquis igitur contra hanc sententiam juxta decreta canonum. nostra etiam consensione ac subscriptione manus nostræ confirmatam! quoquomodo[8] venire eamque infringere tentaverit![9] Noverit se ab omni officio sacerdotali et nostra societate separatum; Divina nos gratia in unitate sanctæ suæ ecclesiæ viventes custodiat incolumes.[10]

A.] Beda, *Hist. Eccl.*, iv, 5; *Cott. MS.*, Tiberius, C. ii.
[B.] *Cotton MS.*, Vespasian, A. xiv, f. 170, xith century.
[C.] Had. and St., iii, 118; from sources there quoted.

[1] Permisso, B. [2] Parochia, B. C. [3] Clofæshoch, B.; Clofeshoch, C. [4] Capitulum, omitted, C. [5] Conubium, B. [6] Titilo, B. [7] Scripta, B. C. [8] Quomodo, B. [9] Temptaverit, B. [10] "Facta est autem hæc synodus anno ab incarnatione domini .DCLXX. tertio, quo anno rex Cantuariorum Ecgbercht mense Julio obierat! Succedente in regnum fratre Hlothere." Continuation of text, A.

31. *Letter of Pope Adeodatus to Adrian, the Abbot of St. Peter's (St. Augustine's), Canterbury, granting privileges to the Monastery.* 23 *December*, A.D. 673.

ADEODATUS episcopus, servus servorum Dei, ADRIANO, abbati monasterii sancti Petri.

Evangelicis atque apostolicis sanctionibus luce clarius edocemur, nec servorum sollertiam in amministratione talentorum, nec dominicæ vineæ operarios pondere diei et æstu affectos a remuneratione boni operis esse fraudatos. Scriptum namque est :—"Voca",[1] ait, "operarios et redde illis mercedem suam"; et, "Dignus[2] est operarius proprio laboris commodo perpotiri." Quapropter oportet etiam nos, licet immeritos, pastoralem tamen curam amministrantes, eis qui ad lucrandas Deo animas sollerter invigilant, providenciam aliquam ad temporalem eorum sustentacionem utcumque peragere, ne eorum sagacitas erga lucrandarum animarum quæstum, necessitate scilicet temporali præpedita, ad opus implendum segnis efficiatur. Quam ob causam annuentes tuæ peticioni, quemadmodum nos fusa prece poposcit, a præsenti concedimus tibi Adriano, utpote abbati ab apostolica sede ordinato atque destinato, una cum tua propria congregacione, quæ nunc vel futura est, monasterium videlicet sancti Petri constitutum extra civitatem cognomento Doroverno cum omnibus redditibus ad eum pertinentibus, vel quicquid ei jure verbi competere videtur. Et si qua exinde ab aliquo injuste ablata sunt restitui absque recrastinatione censemus; quatinus dum nichil[3] quæ ad sustentationem corpoream sunt profutura, defuerint, licenter ad lucrandas, ut dictum est, Deo animas pervigil possit esse sollicitudo. Cujus ad cumulum firmitatis prævidimus præfatum monasterium apostolicis prærogativis nunc et in perpetuum præmunire, insolenciasque tam sacerdotum quam laicorum pariter ab eo inhibere; præcipientes ex auctoritate videlicet apostolicæ sedis, cui superna largiente gratia præesse dignoscimur, omnes omnino tam ecclesiæ præsules, quamque sullimium sæcularium dignitates, vel inferioris ordinis amministrationem gerentes, sese a præfati monasterii inquietudinibus atque gravaminibus suspendere nec per quamlibet occasionem tibi tuæque congregacioni in eo degenti, vel qui pro tempore suo[4] successerit in loco, quoquo modo dispendia vel inquietudinum molestias irrogare. Sed et hoc

[1] Matt. xx, 8. [2] Cf. Matt. x, 10; Luc. x, 7; 1 Tim. v, 18. [3] Eorum, added, B. [4] Eue, A.; suo, B.

nichilominus sancientes ut post tuum obitum futurus abbas, non alius, vel aliunde ad eorum regimen animarum, nisi quem ipsa sibi prorsus Deo serviencium congregacio de proprio videlicet monasterio communi assensu regulariter prælegerint, subrogetur. Si quis interea, quod non credimus, temerario ausu contra hæc sanctæ et apostolicæ sedis decreta contraire temptaverit,[1] et ea, quæ a nobis pie indulta sunt, privilegia convellere præsumpserit, noverit se, si præsul vel minister est, ex auctoritate videlicet beati Petri apostolorum principis, cui dominus Jhesus Christus, Deus noster, ligandi solvendique in cælo et in terra potestatem concessit, proprio esse privatum officio; si de sæcularibus laycisque fuerit, a participacione corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi cognoscat se esse segregatum, quousque videlicet quod temere perpetraverit[2] humiliter corrigat, et de excessu pœnitudinem gerat.

Data . x . kalend. Januarii imp[eranti]bus dominis piissimis Augustinis[3], Constantino majore imperatore anno . xxii . post c[onsulat]um ejus anno . vi.; sed et Heraclio atque Tyberio novis Augustis, ejus fratribus, anno . xviii.; indictione . xv.[4]

[A.] Claudius, D. x, f. 10.
[B.] Had. and St., iii, 123; from [E.] Elmham, 244, ed. Hardwick.
[W.] Wilkins, i, 43; and other sources. Jaffé, No. 1620. Mansi, xi, 103.

---

32. *Grant by Wulfhere, king of the Mercians, to Berhferð, his kinsman, of land at Dilingtun.* A.D. 624 for 674 (?).

℞ Regnante in perpetuum domino Deo vivo et vero . sine fine ullo in æternum cuncta tempora labenti sæculi in velocitate deficiunt adque instar umbræ meridiano tranando decidant et cotidie volendo nolendoque de hoc sæculo labimur . ideo magnopere cogit[and]um est ut cum caducis et temporalibus rebus æterna præmia conparare valeamus in cælis . memor illius exempli de quo dominus dixit:— "Sicut[5] aqua extinguit ignem ita elemosinam extinguit peccatum."

Ob quam causam ego WULFHERE rex Mercentium gentis pro amore omnipotentis Dei et illius fidelis ministri beati Petri apostoli . et quia in evangelio dictum est;—"Dilige[6] proximum tuum tanquam temet ipsum", et reliqua . ideo cum consensu et licentia amic[or]um meorum et optimatum meorum dabo BERHFERÐE pro-

[1] Tentaverit, B. [2] Perpetravit, B. [3] Augustis, B. [4] . xv., B.; over erasure, A. E.; secunda, W. [5] Eccl. iii, 33. [6] Matt. xix, 19.

pinqus meus aliquam partem agri in hereditatem perpetuam id est . v . manentes . ubi ruricoli nominantur DILINGTUN cum campis et silvis et omnibus utensilibus rebus ad isto agro pertinente æternaliter ac perseverabiliter possideat abendi vel dandi cuicunque eligere voluerit. Hoc agrum liberatum est cum . xxx . mancusis cocti auri . et semper liber permaneat omnibus habentibus ab omnibus duris secularibus notis et ignotis præter arcem atque pontem ac vulgare militiam . Si quis vero quod non obtamus . . . . . frangere vel minuere temptaverit . sciat se anathematum ab omnipotenti . . . . . orum nisi hic cum satisfacione digne D[e]o et hominibus emenda[verit] . . . . . . hanc meam donationem signo crucis Christi perscribere jussi . . . . . ege suisque præcipientibus perscripsi

✠ Wita episcopus .
✠ Tottà episcopus .
✠ Ofa princeps .
✠ Eadbriht princeps .
✠ Tepra princeps .
✠ Cynred princeps .
✠ Eadbald minister .
✠ Hearnbriht minister .
✠ Eada .
✠ Eoppa .
✠ Ofa .
✠ Acta est autem hæc donatio anno ab incarnatione domini . D.C.XXIIII.

Hæc sunt confinia istius ruris . ærest 7long diling broces ꝥ hi . . . . n . . . . to leofnes . . . o . . . a ꝥ be suðan þam broces xxx acera ꝥ eſt to þam broce 7long broces ꝥ on . . . . . 7long broces to þam ealdan stræte up 7long stræte be halh . . . . e . . . . r . . e ꝥ west on þo[ne] ſeld up rihte wið þri gemærū 7long heges to ald . . . ſe . . . . . lhe rithlan . be ſiſ acerum in ða lacu 7long þære la[ce] . . . . . norþuestan ſennes in broeces broc ꝥ eſt in dili[ng . . .

Brit. Mus., Addit. Ch. 19,788, Facsimiles of Anct. Ch., vol. iv. pl. 1.

33. *Confirmation by Wulfhere, King of Mercians, of lands given by Frithewald and Erkenwald to St. Peter's, Chertsey. Before* A.D. 675.

✠ Regnante domino nostro Jhesu Christo in perpetuum. Ego WLFARIUS rex Mercianorum. largiente domino et omnibus sanctis ejus omnes terras quas Fritheuualdus subregulus et beatus Erkenuualdus Ecclesiæ sancti Petri CERTESEYE dederunt æternaliter confirmo. et præcipio in nomine sanctæ et individuæ trinitatis ut omnes supranominatæ terræ æternaliter sint liberæ ab omni jugo terrenæ servitutis. necnon et hoc præcipio in nomine Dei omnipotentis et omnium sanctorum ejus quod nullus Rex aut episcopus vel aliquis alius potens sit tam audax ut hujus meæ confirmacionis condictum confringere præsumat.

Si quis vero hanc confirmacionem adaugere voluerit adaugeat ei Deus præmium in regno cœlorum. Si quis autem minuerit minuatur merces ejus hic et in regno Dei[1] nisi prius cum satisfactione digna emendaverit. Amen.

[A.] *MS. Cott.*, Vitellius, A. xiii, f. 23, b. | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXVI.

---

34. *Grant by Fritheuuald, subregulus of Surrey, of lands at Thorpe, etc., to Chertsey Abbey. Before* A.D. 675.

✠ In nomine domini salvatoris Jhesu Christi.

Hanc donationem ego FRITHEUUALDUS juris mei ad libertatem uniuscujusque rei concedo.

Quotienscunque aliqua pro opere pietatis membris Christi impendimus nostræ animæ prodesse credimus. quia sua illi reddimus et nostra non largimur. Qua de re ego Fritheuualdus provinciæ Surrianorum subregulus Regis Wlfarii Mercianorum propria voluntate sana mente integroque consilio a præsente die dono concedo transfero et de meo jure in tuam[2] transcribo terram ad augendum monasterium quod primo sub Rege Egberto constructum est manencium ducentos ad roborandum idem monasterium quod nuncupatur CIROTESIGE[3]. et quinque mansas in loco qui dicitur Thorpe[4]. non solum terram do set[5] confirmo et meipsum et unicum filium meum in obedienciam Erkenuualdi abbatis trado. Et

[1] Domini, B.; d'i, A.
[2] Tuum, B. [3] Cirotesege nuncup., B. [4] Dorp, B. [5] Sed, B.

est terra inter totum conjuncta manencium trescentorum . et insuper juxta flumen quod vocatur Thamis tota conjuncta simul Riparie fluminis usque ad terminum qui dicitur antiqua fossa id est Fullingadich. In alia parte iterum ejusdem fluminis Ripæ usque ad terminum alterius provinciæ quæ appellatur Sunninges. Est tamen de eadem terra pars semota manencium decem juxta portum Londoniæ ubi naves applicant super idem flumen in meridiana parte juxta viam publicam. Sunt tamen diversa nomina de ipsa eadem terra supradicta scilicet Cirotesegc[1]. Torpe[2] . Egeham[3] . Chebeham . Getinges . Muleseg . Wodeham . Huneualdesham . usque ad terminum supradictum dono tibi ERKENUUALDO et ad monasterium construendum et confirmo . ut tam tu quam posteri tui pro animæ meæ remedio intercedere debeatis . cum campis silvis . pratis . pascuis . et fluminibus et omnibus aliis rebus ad Monasterium sancti Petri apostolorum principis de Cerotesegt rite pertinentibus. Omnia igitur in circuitu ad prædictum monasterium pertinencia quemadmodum a me donata sunt et concessa et confirmata teneatis et possideatis . et quodcunque volueritis de eisdem terris facere tam tu quam posteri tui liberam licenciam habeatis . Nunquam me ullo tempore hæredeque meo contra hanc donacionis meæ cartulam esse venturis. Quod si quis contra hanc donacionem meam et confirmacionem venire temptaverit ! sit hic separatus ab omni societate Christiana et a cœlestis regni participatione privetur . et ut hæc cartula donacionis meæ et confirmacionis sit firma stabilis et inconcussa ! testes ut subscriberent rogavi quorum nomina infra sunt annexa.

Et ego Fritheuualdus qui donator sum una cum Erkenuualdo Abbate signum sanctæ crucis . ✠. pro ignorancia literarum expressi.

Signum manus Frithurici testis . ✠ .

Signum manus Ebbi testis . ✠ .

Signum manus Eguualdi testis . ✠ .

Signum manus Baduualdi testis . ✠ .

Signum manus Ceaddi testis . ✠ .

Similiter Humfridus episcopus rogatus ab abbate Erkenuualdo manu propria subscripsit ✠ .

Et isti sunt subreguli qui omnes sub signo suo subscripserunt.

Signum manus Fritheuuoldi testis . ✠ .

Signum manus Osrici testis . ✠ .

[1] Cirotesegt, B. [2] Dorp, B. [3] Egeham, B.

Signum manus Wigherdi testis. ✠.
Signum manus Æthelnuoldi testis. ✠.
Et ut firma sit hæc donacio et confirmacio stabilis a Wlfario rege Mercianorum confirmata est hæc cartula. Nam et super altare posuit manum suam in villa quæ vocatur Thamu et manu sua signo sanctæ crucis subscripsit. ✠.

Acta sunt hæc juxta villam Frithenuoldi juxta supradictam fossatum Fullingadich circa K[a]l[endas] Marcias.

[þis is þare viven] hida Boc to CEROTESEGE 7 to þorpe þe Frithenuold King ybehte Christe and seinte Petre and Erkenuuolde abbude to fullen friedome þurg alle þing sua se þe londgimere hit bieluppeþ þe on þisser bok iwrite biez.

[Ð]ys is þe landegemere to Cerotesege and to þorpe. þat is crest on Waiemuþe up endlonge Waie to Waigebrugge. of Waigebrugge innan þe ealde muledich mide uuerde. of þere dich on þere ealde herestræt. Andlange stræte on Woburne brugge. Andlang burne on þene grete wiþig. Of þane grete wiþig endlonge burne in þane pol buue Croeford. of þes poles heuede on gerigte to þane Ellene. Of þane ellene on gerigte. a be wertuualen on þe herestrate. Andlange strate to curten stapele. Of curten stapele eandlonge strate to þene hore þorne. Of þan þorne to Eecan treuue. Of Eecan treouue to þen þrem burghen. Of þam þrum beorghen into þe sihtran. Of þan siþren into merchebroke. Of merchebroke on Exlæpes burnen. Of Exlæpes burne to þene hare mapeldure. Of þene hore mapeldure to þen þrum treouuen. Of þam þrem treouuen andlange depenbrokes on gerihte to Wealagate. Of Wealagate on shiren pol. Of shiren pole on fulan broc. Of fulen broke to þan blake wiþig. Of þan blaken wiþig on gerihte to Wealas huþe. Andlange Temese on aþere halve Mixtenhammes in þere ea betweone Burghege and Mixtenham. Andlange þes weteres to Netel yge of þan ege andlange Temese abuten Oxelake. forþ andlange Temese to Boresburghe. And sua forþ endlange Temese to Hamen ege. And sua forþ andlange stremes be norþen Hamen yge. And sua forþ andlange Temese be hælven stremes eft on Waie muþe.

[þ]us feale synden þere ygetta þe liggeþ into Cherteseye and to þorþe þat synden. viii. leassen and maren. and. vii. werlære þa synden ealle betweonen Weales huþe and Waie Muþe.

[A]n oþer landimære me shal vinde 'herefterward' þat was[1], igon albuten bi Ælfredes þe wise kinges daie to Cherte.

[1] Wes, B.

Þis bet þe landimere of þe viftene hide lond in Egeham.

Þis bet þe landimere æt Egeham . þat is ærest at en shigtren bouen Halsam and swa forþ riste[1] to þe þrem burghen . fram þes burges to Eccan triwe forþriste[1] strechchinde to þe suþ ende of sire Giffreus Heþe de la Croix . fram þe Heþe forþriste[1] to Herdeies overende almest and swa forþ þurg þere porni hulle to Hertlys nuþerende of þe Menechene Rude . fram þe Rude dunrigte bi one weie an westhalf Poddenhale to Winebrigth almest fram Winebrigth westrigte to one weie þet geþ to Winchestre þat is ihoten shrubbeshedde bitwiene þe shrubbes and Winebrigt goinde adun norþrigte binuþe þe[2] parkesgate and sua forþ fram þe gate goinde bi þe Parkes heige to Herpesford to þere Mulle fram þere Mulle goinde forþ bi þe parkes heige to þe[3] niwe Hechche fram þe Hechche endlonge þes frithesbroke to þere 'hore' epeldure fram þere 'hore' æpuldure to þe kneppe bi þe quelmes . fram þe quelmes binuþe þere stonie helde and sua Goinde adun bi Tigelbeddeburne adun upe þat eigt þe stant in þere Temes æt Lodderelake and sua forþe endelange Temese bi mid streme to Glenthuþe fram Glenthuþe bi mid streme enlonge Temese to þare huþe 'afornegene stone' fram þare huþe endlonge Temese bi midstreme dun to Nippenhale to Wheles huþe . from Whelleshuþe oferrigte in þene blake wiþge[4] of þe wiþege in to fulebrok . of fulebrok in to Sirepol . of Sirepol in to Whelegate . of Whelegate 'oferrigte' in to depenbrok . of depenbrok to þe þrem triwen . of þe þrem triuuen to 'þe' hore Mapeldure . of þare hore Mapeldure to exlepesburne . of þere burne in to Merchebroke . of þene Merchebroke to þan Shigtren bouen halsam.

[þ]is bet þe londimere in to Chabbeham.

[þ]is bet þe londimere into Chabbeham . þat is arest on Eccan triuue . Of Eccan triuue andlange strete to þe Hore þorne . Of þe hore þorne to wihsan leage . Of wihsan leghe to woburnen andlange burnen to wopshete . Of Wopshete to Mimbrugge . Of Mimbrugge to Wiþelesshete . Of Wiþelesshete to þe hagan æt Mimfelda . Sua of Mimfelde to þare greten wich . Of þere wich to Wuhurste rithe . Of þere riþe to Siþunode hagan. Andlange hagan to flyþeke mere . of flyþeke mere to Hasulhurst . Of Hasulhurst forþ rigte ofer þane feld to Cuscetes hagen . Sua bi þan hagen to Cumore . Of Cumore to þe stondinde[5] stone . Of þe stone uprigte to Ruggestrate dun into Whiþeke mere . from Hwyþeke mere to burchshlede . from burchshlede to

[1] Forþrigte, B. [2] Sa, B. [3] Set, B.
[4] Wiþige, B. [5] Standind, B.

Eggelfus brugge. Of þere brugge to Cyterene forde. Of cyteren forde to wipsedone. Of þere done andlange strate to Hertlye. Of Hertlye eft on Eccan triuue.

Expliciunt limitationes quatuor maneriorum.

[A.] *Cott. MS.*, Vitellius A. xiii, f. 19, *b.* (Chertsey Register). | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXVIII.

---

35. *Grant*[1] *by Osuuini, King of Kent, to Æbba, an Abbess, of land at Sturrie, or Sturrey, co. Kent.* 17*th Jan.* A.D. 675.

✠ In nomine domini Jhesu Christi Salvatoris!

Ego OSUUINUS rex Cantuariorum aliquod munusculum pro Deo destino dare, ut sit refrigerium animæ meæ in perpetuum et vigilet mea memoria cum sanctis in sublime, anno secundo regni mei, indictione autem tertia, sub die. vi. kalend. Februarii, pro remedio animæ meæ, et absolutione peccatorum meorum ecclesiastico jure concedo quandam terram quæ dicitur STURRIE, id est, decem manentes ex ea cum silvis et campis ac paludibus cum fluminibus ac fontibus cum pratis ac pomeriis, et cum omnibus utensilibus in ipsa quantitate sicut principes a regibus antiquitus pardonatum possederunt, almæ ÆBBÆ abbatissæ atque carnali propinquitate proximæ in Deoque matri monasteriali juri dono perpetuo, quatinus habeat possideatque proprio arbitrio, et cuicumque voluerit vivens vel moriens habeat integram facultatem condonare tantum in domino. Istud autem territorium a me modo commemoratum ac pro Deo pardonatum in præsencia principum meorum qui ad præsens haberi possunt, hoc est Cantuariorum quos jure ac propria nostra potestate adipiscimur, pro testimonio confirmationis ad subscribendum ac ad consenciendum mihi huic donationi conduxi in hunc locum qui dicitur DOROVERNIS confirmamus stabiliter in ævum: ut quisquis hanc donacionem mente malivola disrumpere temptaverit sciat se coram Deo et sanctis angelis ejus æterno anathemate reum: quisquis vero bene addendo custodierit sit benedictus in sæcula.

✠ Theodorus gratia Dei archiepiscopus rogatus a rege subscripsi.

✠ Ego Osuuynus rex propria manu subscripsi et consensi.

✠ Ego Suebardus consensi et[2] subscripsi.

[1] Carta ejusdem Oswyni de Terra in Sturreya quam dedit Æbbæ abbatissæ de Menstre. B. [2] Ac. B.

✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi.
✠ Signum manus Ecca.
✠ Signum Osfridi.

Kemble, *Cod. Dipl.*, VIII; from MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 34. | [B.] *Harl. MS.* 686, f. 115, b.

---

36. *Grant by Hloðhari, King of Kent, to St. Augustine's Abbey, Canterbury, of land at Stodmerch, near Fordwich.* 1st April A.D. 675.

✠ In nomine domini Dei et salvatoris Jhesu Christi!

Ego LOTHARIUS rex Cantuariorum anno regni nostri primo, indictione tertia sub die kalendarum Aprilis, cum consilio venerabilis archiepiscopi Theodori atque consensu primorum meorum terram trium aratrorum in marisco qui appellatur STODMERCH juxta Fordeuuicum, cum pratis, campis, silvis, fontanis, paludibus, fluminibus, et omnibus ad eamdem pertinentibus rebus in ipsa quantitate sicut antiquitus prædecessores mei reges prædicti libere tenuerunt, abbati et monasterio beati Petri apostolorum principis, quod situm est juxta civitatem DOROVERNIS in suburbio in sempiterno possidenda concedimus et confirmamus, ita ut nec nobis nec aliquibus successorum nostrorum regum sive principum aut etiam ecclesiasticarum dignitatum gradibus nefario temeritatis ausu aliquando infringere vel diminuere aliquid de donatione nostra liceat, sed pro remedio animæ meæ et absolutione peccatorum meorum, ita ut prædixi, famulis Dei absque aliqua læsione omnia prædicta in ævum stabilia permaneant. Quisquis autem hæredum successorumque meorum regum Canciæ, vel si quilibet sæcularium dignitatum aut ecclesiasticarum de supradicta donatione quam pro æterna remuneratione animæ meæ omnipotenti Deo ad utilitatem famulancium ei in jus monasteriale constat esse largitum, aliquid disrumpere aut immutare vel irritum facere temptaverit, sciat se sine dubio omnipotenti Deo fraudem facere, et proinde coram eo et sanctis angelis ejus æterno anathemate reum. Quicunque vero hæc quæ largita prædiximus sub pia protectione custodierit, vel Dei intuitu misericorditer auxerit, sit benedictus in sæcula, audiatque in die novissimo tremendi examinis ab ipso judice omnium Christo domino æternæ benedictionis vocem:—"Venite[1] benedicti patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi." Manente igitur hæc cartula in sua semper firmitate cum

[1] Matt. xxv, 34.

religiosis testibus signo dominicæ crucis in hoc loco qui dicitur Dorovernis stabiliter in ævum confirmamus.

✠ Ego Lotharius rex Canciæ suprascripta signo sanctæ crucis per propriam manum roboravi.

✠ Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus rogatus a rege subscripsi.

✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi.

✠ Signum manus Ecca.

✠ Signum Osfridi.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.* ix; from MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 38. | [B.] *Harl. MS.* 686, f. 130, b.

---

37. *Charter of Leutheri, or Liuthari, Bishop of the West Saxons, to Aldhelm, the priest, of land at Malmesbury, to build a monastery.* 26*th August*, A.D. 675.

Solet[1] plerumque contingere ut, autumnali[2] torrido[3] facessente[4] caumate, brumali sevientium[5] ventorum flabra reciprocis alternatim cursibus succedant; quibus procellosa[6] pelagi cærula enormesque[7] oceani gurgites hinc atque illinc quatiuntur, quatinus navigero tramite[8] nullus absque discrimine[9] navigans, furibundo flamine carbasa rumpente, transfretet.[10] Ita nimirum prostrata mundi pompulenta gloria, jamque appropinquante ejusdem termino, fluctuantes sæculi turbines incumbere experimento evidenti[11] videntur, ut revera et absque ullo[12] ancipiti scrupulo, illa domini præsagmina[13] nostris tandem temporibus comprobentur impleri, quibus ita cœlesti oraculo effatus est[14]:—"Videte[15] ficulneam et omnes arbores," et cætera. Porro inter has turbulentas sæculi tempestates scripturarum flectenda sunt gubernacula, totiusque navigii armatura atque instrumenta[16] paranda; quatinus garrulo sirenarum[17] carmine spreto, ratis recto cursu ad portum patriæ prospere perducatur.

Quapropter[18] ego Leutherius, gratia Dei[19] episcopus, pontificatus Saxonici[20] gubernacula regens, rogatus sum[21] ab abbatibus, qui sub

[1] Solet enim, B. D. E. [2] Autumpnali, B. D. E.; autumali, C. [3] Corrolio, B. E. [4] Facessante, B. D. E.; facescunt, C. [5] Semencium, B. [6] Procella, C. [7] Innormesque, B. D. E. [8] Errante, C. [9] Discriminibus, C. [10] Transfretat, B. E.; transffretat, D. [11] Evid. exper., D. E. [12] Ullo absque, B. D. E. [13] Præsagia, B. [14] Est dictus, with note, *dicens*, B.; dicens, D.; dictus, E. [15] Luc. xxi, 29. [16] Intrumenda, C. [17] Syrenarum, B. C. D. E. [18] Quamobrem, B. D. E. [19] Dei gratia, B. D. [20] Saxoniæ, B. D. E. [21] Sum, omitted, B. D.

jure parrochiæ[1] nostræ cenobiali monachorum agmini præesse[2] noscuntur pastorali sollicitudine,[3] uti terram illam, cui vocabulum est inditum MALDUMESBURG,[4] Aldhelmo presbitero ad degendam regulariter vitam conferre largirique dignarer. In quo videlicet loco a primo ævo infantiæ atque ab ipso tirocinio[5] rudimentorum,[6] liberalibus litterarum studiis eruditus, et in gremio sanctæ matris ecclesiæ nutritus vitam duxit. Et ob hoc potissimum hanc petitionem fraterna[7] caritas suggerere videtur. Quapropter, prædictorum abbatum precibus annuens, ipsum locum de quo supra mentionem fecimus tam sibi quam suis successoribus normam sanctæ regulæ solerti[8] devotione sequentibus fraterna[7] petitione coactus, ultroneus impendo, quatinus in futuram posteritatem, remoto[9] omni disceptationum ingruentium conflictu[10] quiete continua et pace perpetua Deo famulari sine impedimento[11] valeant. Sed ne forte contentionis occasio deinceps emergat, hac rationis conditione interposita,[12] confirmo ut nullus succedentium demum episcoporum seu regum[13] hanc nostræ donationis cartulam tirannica[14] fretus potestate violenter invadat, asserens pertinaciter quod de jure potestatis[15] episcopatus ablatum sequestratumque fuisse videretur. Et iccirco sciendum est; et contra æmulos promulgandum, multo magis me commodum augmentumque pontificali[16] ecclesiæ addidisse, quam per vim abstraxisse. Postremo, ut firmior prædictæ[17] largitionis donatio[18] jugiter mansura sit, prædictos abbates propriis manibus subscribere jussimus. Quod si quis hæc scripta et definita et decreta nostra[19] irrita facere nitetur, sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum.

Actum publice, juxta flumen Bladon,[20] .VII. kalendas[21] Septembris anno incarnationis Christi .DC^mo^. LXX°. V^to^.[22]

✠ Ego[23] Leutherius ac si indignus episcopus, rogatus a fratribus hanc donacionis cartam subscripsi.

✠ Ego Cunuberhtus[24] abbas subscripsi.

[1] Parochiæ, C. D. E. [2] Regulariter præesse, but the first word crossed through, A. [3] Past. sol. pr. noa., E. [4] Meahlumesburg, B. D. E.; Maldumesburge, C. [5] Tyrocinio, B. D. E. [6] Liberarum, added, B. E. [7] Superna, B. D.; "frena. MS.", D. Mr. Brewer's note, evidently mistaking the contraction "fr'na", i.e., fraterna, the true reading; E. [8] Sollerti, B. C. D. E. [9] Remoto, A.; remota, B. C. E. [10] Conf. ingr., C. D. E. [11] Inpedimento, B. E. [12] Roborans, added, B. C. D. E. [13] Regem, C. [14] Tyrannica, B. C. D. E. [15] Potestates, C. [16] Pontificalis, B. D. [17] Prefate, C. D. [18] Donacionis largicio, C. E.; Donat. largit., D. [19] Scripta et decreta nostra difficultatis, B. D. E.; scr. et dec. n. definicionis, C. [20] Bladum, C. [21] Kalendarum, B. [22] DCLXXV, C. [23] The sentences containing the names of the witnesses omitted, A. [24] Cumbertus, C.; Cunilbertus, D.; Cunubertus, E.

✠ Ego Haeddi abbas subscripsi.
✠ Ego Wymberhtus[1] presbiter subscripsi.
✠ Ego Hiddi presbiter subscripsi.
✠ Ego Hedda subscripsi.

[A.] Will. of Malmesbury, *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 347; from MS. Coll. Magd. Oxon., 172, f. 82.
K., *C. D.*, xi; from [E.], and Wharton, *Angl. Sacr.*, ii, 9.
[C.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, 257; from MS. Bodl., Wood, v, f. 11 *b*.
[D.] Brewer, *Registrum Malmesburiense*, Rolls Series, i, 290.
[E.] MS. Lansdowne, 417, f. 1.

---

38. *Letter of Pope Agatho to Adrian, Abbot of St. Augustine's of Canterbury, granting privileges to the Abbey.* 15 *May*, A.D. 675.

AGATHO episcopus, servus servorum Dei, ADRIANO religioso abbati monasterii sanctorum apostolorum Petri ac Pauli quod ab Athelberto[2] primo Christiano rege Anglorum fundatum, juxta Doroverniæ metropolitanam civitatem est situm ejusque congregationi pacis prosperitatem in perpetuum.

Quoniam semper sunt concedenda quæ rationabilibus desideriis congruunt, oportet ut nostrum studium pii petitoris devocioni in præstandis privilegiis mimime denegetur. Igitur postulastis a nobis quatenus vestrum monasterium supranominatum privilegio apostolico decoretur, ut sub jurisdicione[3] sanctæ nostræ, cui, Deo auctore deservimus, ecclesiæ constitutum, nullius alterius ecclesiæ dicioni in posterum submittatur. Pro qua re piis desideriis faventes seu et prædecessorum nostrorum beatæ memoriæ pontificum privilegia confirmantes apostolica auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus hoc modo. Omnem cujuslibet ecclesiæ sacerdotem in præfato monasterio dicionem quamlibet aut auctoritatem, præter sedem apostolicam, habere prohibemus. Et cum abbatem loci illius obisse[4] contigerit, nullus monachis eisdem præferatur, nisi quem sibi ex seipsis regulariter præelegerint patrem, et nisi ab abbate monasterii quisquam fuerit invitatus, ne missarum solemnia ibi præsumat agere, sub anathematis interpositione nobis placuerit statuere. Interdicimus eciam omnibus omnino ecclesiæ præsulibus vel quacumque dignitate seu regali præditis potestate, ne vel ipsi hæc nostra infringere decreta audeant, nec aliis contraire volentibus consenciant. Si quis hæc despexerit a Deo omnipotente anathema sit.

[1] Wynilertus, C. E.; Wyniberctus, D.
[2] Æthelberto, B. [3] Jurisdictione, B. [4] Obiisse, B.

Data Idus Maii, imperantibus dominis piissimis[1] Augustis Constantino majore imperatore anno . xxv. , post c[onsulat]um ejus . ix . sed et Heraclio atque Tiberio novis augustis[2] ejus fratribus anno . xxi . indictione . v .

[A.] MS. *Cott.* Claudius D. x, f. 10, *b.* | [B.] Had. and St., iii, 124, from Elmham, ed. Hardwick, p. 286.

---

39. *Grant by Frithewuald, Subregulus of Surrey, and Bishop Erkenuuald, of Moulsey and various other lands to Chertsey Abbey.* A.D. 727 *(for 675).*

Hæc[3] est carta Fritheuualdi et Earkenuualdi fundatorum Monasterii quod nuncupatur Certeseig, id est insula Cirotis .

[I]n nomine domini Dei salvatoris nostris Jhesu Christi . Hanc donationem juris nostri ego FRITHEUUALDUS subregulus provinciæ Surrianorum una cum venerabili patre Erkenuualdo propria voluntate sana mente integroque consilio ad libertatem uniuscujusque rei concedimus et de nostro jure in monasterium quod nuncupatur Certeseg[4] transcribimus ad augendum idem monasterium quod primo sub Rege Egberto constructum est .

Hæc est enim reliqua villularum possessio ultra aquam quæ dicitur Waie , quæ ad idem monasterium jure hæreditario et de nostro patrimonio donavimus concessimus et confirmavimus. scilicet . xx . mansas apud MULESEIE . x . apud Pitericheshaim . vii . apud Totinge cum Stretham . vii . apud Micham . xxx . apud Suþtone . x . apud Euueltone[5] . xx . apud Bedintone[6] . vii . apud Whatindone . xx . apud Curedesdone[7] cum pascuis illuc rite pertinentibus . necnon . xx . apud Mestham . v . apud Chepstede cum Chalvedune . x . apud Benstede cum suþemeresfelda . v . apud þeddewurþe . xx . mansas apud Ebesham . xxx . apud Euuelle cum Cotintone . xx . apud Cegeham cum porcorum pascuis in þanewald . xx . apud Bocham cum Effingeham . xx . apud Coveham cum Pontintone . v . apud Essere cum quinque mansis apud Epse . x . apud Clenedone . et in altera Clenedone . ii . apud Aldeburi . iiii[or] . apud Comptone . v . apud Henlea . xxx . apud Winchefeld ' cum Elfteham ' apud Byflete . viii . mansas cum Weibrugge . x . apud Waltham. Hæc ergo donatio taliter a nobis concessa est et confirmata ut ab omni jugo mundiali sit libera et inviolabilis permaneat.

Si quis vero hanc donationem vel libertatem augere voluerit

[1] Dd. piiss., A. [2] Novv. Augg., A.
[3] This title is omitted, B. [4] Certesig, C. [5] Auueltone, B. [6] . x . apud Euueltone . x . apud Bedintone omitted, C. [7] Cu[?]Sþedesdune, B.; Euuedesdone, C.

adaugeat omnipotens Deus sibi longævam in hoc sæculo vitam et post finem istius vitæ cœlestis regni jocunditatem. Si quis vero, quod non optamus, hujus decreti syngrapham infringere temptaverit, aut aliter quam a nobis statutum est mutare studuerit, sit a consorcio æcclesiæ Christi et a collegio sanctorum hic et in futuro segregatus, parsque ejus cum avaris rapacibusque ponatur, ejusque ligamine se sciat esse constrictum cui Christus claves regni cœlestis commendans ait. "Tu[1] es Petrus et super hanc petram ædificabo æcclesiam meam, et tibi dabo claves regni cœlorum et quodcunque ligaveris super terram: erit ligatum et in cœlis, et quodcunque solveris super terram: erit solutum et in cœlis." Namque adhuc pro ampliori firmitatis testamento omnimodo præcipimus atque præcipiendo monemus et obsecramus ut maneat ista donacio atque libertas insolubiliter ab omni sæculari servitute exinanita et inconcussa, ut prædiximus, cum omnibus per circuitum ad se rite pertinentibus scilicet. campis. pascuis. pratis. silvis. aquis. stagnis. et rivulis. Idcirco hujus donationis et confirmationis munificentiam tam firmiter et immobiliter imperamus observari quia pro hoc ab omnipotenti domino cœlestis regni beatitudinem speramus accipere illo largiente cui est honor potestas et imperium per infinita sæculorum sæcula. Amen.

Acta est hæc præfata donatio et confirmatio anno dominicæ incarnationis. DCC. XXVII.

Ego Friþeuualdus donator una cum Erkenuualdo subscripsimus. ✠.

Et ut firmius hæc donatio et confirmatio stabilis fieret a Wlfario Rege Mercianorum hæc cartula confirmata est. Nam et in altare posuit manum suam in villa quæ vocatur Tamu et manu sua propria signo sanctæ crucis subscripsit. ✠.

Similiter Humfridus episcopus rogatus ab Erkenuualdo manu propria subscripsit. ✠.

[A.] *MS. Cott.*, Vitellius A. xiii, f. 22 b.
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXVIII; fr. [A.]
[C.] Dugd. *Mon. Angl.*, i, 429; from [A.]

---

40. *Grant by Osuuini, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land in Thanet.*

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi!

Ego OSUUINUS rex Cantuariorum gratias refero miseranti Deo

[1] Matt. xvi, 18.

omnipotenti qui confirmavit me in regno patrum meorum et dedit mihi donum cognacionis meæ. Quamobrem placuit mihi, ne ingratus beneficiis domini viderer, et terram quæ sita est in insula THANET. XVIII. manentes continentem quam aliquando Yrminredus possidebat et aliqua pars ipsius archiepiscopi erat ipso tamen consenciente et aliam a nobis accipiente monasteriali servituti subjeci. Nuncque in præsentia, adjuvante domino, perpetuavi sub manus Christicolarum, gubernatrici ÆBBÆ perpetuali donatione redegi, ut teneat possideat ac ipsa semper successoresque ejus incommutabili decreto defendant; atque ad confirmacionem istius cartulæ cespitem terræ supradictæ sacro altari superposui, ut omnis quicumque ausus fuerit aliquid ex ea temerare aut minuere vel etiam transmutare sine voluntate possidencium, sciat se alienum a participatione regni cœlestis[1] effici et a cœtu fidelium segregatus nisi regulariter emendaverit.

✠ Signum sanctæ crucis propria manu expressi.
✠ Signum manus Osuuini regis.
✠ Ego Suebhardus consensi et subscripsi.
✠ Signum manus Acce.

Kemble, *Cod. Dipl.*, x; from [A.] MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 34. | [B.] *Harl. MS.* 686, f. 116.

41. *Grant by Suæbhard, King of Kent, to the Abbess Æbba, of lands in Sturry and Boldesham.*

In nomine salvatoris!

Ego SUABERTUS rex Cantuariorum miserationum domini memor quas erga me exercuit; ideo ergo rectum judicavi, ut pro æterna salute animæ meæ atque meorum aliquid munusculum domino impenderem, id est, terram quæ sita est in STURIGE duorum aratrorum, atque trium aratrorum in loco qui dicitur BOTDESHAM, monasteriali potestati atque regulariter viventibus subicerem. Quod hodierna die, domino auxiliante, complevi, dedique venerabili abbatissæ ÆBBÆ,[2] ut ibi serviencium Deo preces protelentur atque pro vita mea sine defectu in conspectu Dei effundantur.

Et ad confirmationem donationis istius signum sanctæ crucis expressi, necnon et principes meos ut similiter facerent rogavi, sicque fecerunt; ut si aliquis ausu nefariæ temeritatis aliquid ex

[1] Eoclesiis in text [A.], corrected by a later hand in the margin [Kemble's note].
[2] Ebbæ, B.

ea auferre vel minuere voluerit, noverit se alienatum a Deo in resurrectione justorum.

✠ Signum Suaberti regis.
✠ Signum Gumbercti.
✠ Signum Æcci.

[A.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XV; from MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 353. | [B.] *Harl. MS.* 686, f. 119 *b.*

---

42. *Grant by Suæbhard, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land in Sudaneie in the Isle of Thanet.* 1 *Mar.* A.D. 676.

In nomine domini nostri Jhesu Christi Salvatoris!

Ego Suabhardus Rex Cantuariorum, anno secundo regni nostri, indictione. iiii. sub die kalendarum Martis cum consilio venerabilis archiepiscopi Theodori atque consensu primorum meorum, sed et cum[1] consilio quoque ac consensu patris mei Sebbe regis, terram quæ dicitur In Sudaneie intra insulam Thanet; quæ et continet antiquo jure. XLIIII. manentes quibus modo addidimus curtem. XII. manentes habentem, ultra insulam in loco qui dicitur Sturgeh, cum silvis et paludibus, cum fluminibus et fontibus, cum pratis et pomariis, cum domibus cunctisque utensilibus et omnibus ad eandem pertinentibus rebus, in ipsa quantitate sicut antiquitus principes a regibus sibi perdonatam habuerant Æbbæ abbatissæ jure ecclesiastico ac monasteriali et quibuscunque successoribus ipsa voluerit derelinquere, tantum in domino, in sempiternum possidendam perdonamus; ita ut nec nobis nec aliquibus successorum nostrorum regum sive principum, aut etiam ecclesiasticarum dignitatum gradibus, nefario temeritatis ausu, aliquando infringere vel diminuere aliquid de ea liceat, sed pro remedio animæ meæ et absolutione peccatorum meorum, ita ut prædixi, famulis Dei perdonata absque aliqua læsione in ævum permaneat. ✠[2]. Igitur hanc terrarum præscriptarum largitionem non solum pro pecunia quadam seu[3] propinquitate, sed mercede quoque ab omnipotente Deo, Æbbæ abbatissæ æternaliter possidendam contradimus. et confirmamus. Hanc autem donationem meam cum consensu et voluntate præcellentissimi regis Ædilredi[4] fecimus.

Quisquis autem hæredum successorum meorum Canciæ, vel si quilibet sæcularium dignitatum aut ecclesiasticarum de supradicta donatione, quam pro æterna remuneratione animæ meæ omni-

[1] Cum, omitted, B. [2] ✠, omitted, A. [3] "MSS. sui," K.; sui, B.
[4] Edilredi, B.

potenti Deo, ad utilitatem famulantium ei, in jus monasteriale constat esse largitam, aliquid disrumpere aut immutare vel irritum facere temptaverit, sciat se sine dubio omnipotenti Deo fraudem facere, et proinde coram eo et sanctis angelis ejus æterno anathemate reum. Quicunque vero hæc quæ largita prædiximus sub pia protectione custodierit, vel pro Dei intuitu misericorditer auxerit, sit benedictus in secula, audiatque in die novissimo tremendi examinis ab ipso judice omnium Christo domino æternæ benedictionis vocem:—"Venite[1] benedicti patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi." Manentem igitur hanc cartulam in sua semper firmitate cum religiosis testibus signo dominicæ crucis, in hoc loco qui dicitur Dorovernis, stabiliter in ævum confirmamus.

✠ Ego Sueaberdus rex Cancia suprascripta signo sanctæ crucis per propriam manum roboravi.
✠ Signum manus Gumbercti.[2]
✠ Signum Gebredi.
✠ Signum Osfridi.
✠ Signum Urbaldi.
✠ Signum Hagona.
✠ Signum Egisan.
✠ Signum Bernhardi.[3]
✠ Signum Sebbe regis.
✠ Signum Ecce.
✠ Signum Raban.
✠ Signum Alberti.
✠ Signum Gudhardi.
✠ Theodorus gratia Dei archiepiscopus subscripsi.
✠ Ego Adrianus abbas subscripsi.
✠ Ego Osuuini propria manu subscripsi.
✠ Signum manus Ædilredis regis Merciorum, dum ille infirmaverat terram nostram in hoc loco erat qui dicitur Mirafeld atque Stapulford.

Anno ab incarnatione Christi. DC. LXXVI°. Indictione. iiii, . viii. die mensis Januarii,[4] prima feria.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xxv; from [A.] MS. Aul. Trin., f. 34 b. | [B.] *Harl. MS.* 686, f. 117 b.

[1] Matt. xxv, 34. [2] Gumberedi, B. [3] Berhardi, B. [4] Kemble (i, 20, n.) suggests that the original reading here was *Junii*.

43. *Grant by Osric, King of the Hwiccas, to Bertana, Abbess of Bath, of land at Bath.* 6 *November*, A.D. 676.

✠ Regnante ac gubernante regimonia regni Osrici regis, anno recapitulationis Dionysii, id est, ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi sexcentesimo septuagesimo sexto, indictione quarta, mense Novembris. viii° idus Novembris.

Cum nobis evangelica et apostolica dogmata post baptismi sacramentum, Deo suffragante, fuissent delata, et omnia simulacrorum figmenta ridiculosa funditus diruta, tum primitus ad augmentum catholicæ et orthodoxæ fidei pontificalem dumtaxat cathedram erigentes, juxta synodalia decreta construere censuimus. At vero nunc cum gratia superna longe lateque profusius enitesceret cœnobialia etiam loca sparsim virorum, sparsimque virginum Deo famulancium, erigenda statuimus, ut ubi truculentus et nefandus prius draco errorum deceptionibus serviebat, nunc versa vice ecclesiasticus ordo in clero conversantium domino patrocinante, gaudens tripudiet.

Quamobrem ego supradictus OSRICUS rex pro remedio animæ meæ et indulgentia piaculorum meorum hoc privilegium impendere ad laudem nominis domini nostri decreveram: id est BERTANÆ abbatissæ quæ pro Christiana devotione et pro spe æternæ beatitudinis dei famulam se profitetur. centum manentes qui adjacent civitati quæ vocatur HAT BATHU tribuens ad construendum monasterium sanctarum virginum. Igitur subnixis precibus imploro, ut nullus post obitum meum de ea cespitis conditione tollere vel auferre quippiam, contra canonicæ auctoritatis interdictum, pertinaciter præsumat. Si quis vero, quod absit, succedentium episcoporum seu regum contra hanc nostræ diffinitionis cartulam propria temeritate præsumere temptaverit, sit sequestratus a communione corporis domini nostri Jhesu Christi et a consortio omnium sanctorum in ævum privatus.

Signum manus Osrici regis qui hanc cartam donationis fieri rogavi. ✠

Ego Æthelredus rex consensi et subscripsi. ✠

Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus testis subscripsi. ✠

Ego Leutherius acsi indignus episcopus subscripsi. ✠

Ego Uuilfridus episcopus consensi et subscripsi. ✠

Ego Hedda episcopus consensi et subscripsi. ✠

Ego Frignualdus[1] episcopus consensi et subscripsi. ✠

[1] "Probably Ercenualdus," K.

Ego Saxuulfus episcopus consensi et subscripsi. ✠
Signum Baldredi. ✠
Signum Gadfridi. ✠
Signum Æthelmodi. ✠

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XII; from MS. Corp. Chr. Cantab., cxi, f. 88.

---

44. *Grant by Lotharius, King of Kent, to the Abbess Ælba, of land in Sudancie.* A.D. 678.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris! Ego LOTHARIUS rex Cantuariorum anno quarto regni nostri, indictione . VI . cum consilio venerabilis archiepiscopi Theodori atque consensu primorum meorum, terram quæ dicitur in SUDANEIE intra insulam Thanet, quæ et continet antiquo jure . XLIIII . manentes quibus modo addidimus curtem . XII . manentes habentem ultra insulam in loco qui dicitur Sturgeh cum silvis et paludibus, cum fluminibus et fontibus,[1]...... absque aliqua læsione in ævum permaneat.

Quisquis autem hæredum successorum,[1] ...... stabiliter in ævum confirmamus.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCLXXXIX; from *Harl.* 686, f. 131b.

---

45. *Grant by Lotharius, King of Kent, to Abbot Bercuald, of land at Westanae.* A.D. 679.

✠ In nomine domini nostri salvatoris Jhesu Christi. Ego HLOTHARIUS rex Cantuariorum[2] pro remedium animæ meæ dono terram. in tenid. quæ[3] appellatur. UUESTANAE[4] tibi BERCUALD. tuoque monasterio cum omnibus ad se pertinentibus campis pascuis meriscis. siluis modicis. fonnis piscaris omnibus ut dictum est ad eandem terram pertinentia. sicuti nunc usque possessa est. juxta notissimos terminos a me demonstratus et proacuratoribus meis. eodem modo tibi tuoque monasterio conferimus. teneas possedeas[5] tu posterique tui inperpetuum[6] defendant a nullo contradicitur. cum consensu[7] archiepiscopi Theodori et Edrico. filium fratris mei necnon[8] et omnium principum. sicuti tibi donata est ita tene et posteri tui:—quisquis

[1] Same text as in No. 41 of this series.
[2] Catuariorum, H. [3] Que, K.; quæ, H. [4] Westan ae, H.
[5] Possideas, K. [6] In perpetuum, B. H. [7] Consensu, altered to consensu, B. [8] Nec non, K.

contra hanc donationem venire temptaverit sit ab omni Christianitata[1] separatus . et a corpore et sanguini domini nostri Jhesu Christi suspensus . manentem . hanc donationis chartulam in sua nihilominus firmitate et pro confirmatione ejus manu propria signum sanctæ crucis expressi[2] et testes ut subscriberent rogavi . actum in civitate recuulf . in mense maio[3] indictione[4] septima :— In ipsa ante memorato die adjunxi aliam terram in Sturia juxta notissimos terminos a me demonstratus[5] et proacuratoribus meis cum campis et silvis et pratis sicuti ante memorabimus[6] supra dictam terram . ita ista sit a me donata eodem modo cum omnibus ad se pertinentia[7] in potestate abbatis sit . inperpetuum[8] . a me donata . a nullo contradicitur quod absit . neque a me neque a parentibus meis neque ab aliis . si aliquis aliter fecerit a Deo se damnatum sciat . et in die judicii rationem reddet Deo in anima[9] sua :—

✠ Signum manus Hlothari regis donatoris .
✠ Signum[10] manus Gumberčti : —
✠ Signum manus Gæbredi[11] : —
✠ Signum manus Osfridi : —
✠ Signum manus Irminredi
✠ Signum manus Ædilmæri .
✠ Signum manus Hagani .[12]
✠ Signum manus Ældredi :
✠ Signum manus Aldhodi : —
✠ Signum manus Gudhardi :
✠ Signum manus Bernhardi .
✠ Signum manus Velhisci :. — :. —

[A.] The original charter in Brit. Mus., *Cott.* Augustus II, 2.
[B.] Brit. Mus. *Facsimiles* I. 1.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, xvi ; from [A.] and MS. Lambeth, 1212, f. 304.
[H.] Hardy, *First Report on Utrecht Psalter*, p. 34, *n*.
Birch, *History of Utrecht Psalter*, p. 78.

[1] Christianatate, H. [2] Express, H. [3] Erased letter between *a* and *i*, A. [4] Inđ, A.; ind', B. [5] Demonstratos, H. [6] Antememorabimus, B. [7] Pertin*centi*nentia, originally, A., but *centi*, erased. [8] In perpetuum, K. [9] Inanima, H. [10] From Signum to the end of text in a different handwriting, A. [11] Gebredi, K. H. [12] Hacani, H.

46. *Petition of Wilfrid, Bishop of York, against the partition of his diocese; read at Rome in Council before Pope Agatho.* A.D. 679.

Hæc est Petitio VVilfridi Episcopi.

UVILFRIDUS humilis et indignus episcopus Saxoniæ . ad hoc apostolicum fastigium , tanquam ad locum munitum turremque fortitudinis , gressus cordis ! Deo præviante, perduxit[1]; Quia 'unde' normam sacrorum kanonum in omnes Christi ecclesias per totum orbem diffusas[2] emanare[3] cognosco ! prædicatione[4] apostolica traditas , et plena fide susceptas[5] ! ex eo meæ humilitatis justitiæ censuram confidenter præstolor conservari[6] cognovisse . quippe non ambigo[7] vestrum pontificale fastigium , tam ex meæ parvitatis[8] suggestione ! quam quæ viva voce præsentialiter[9] intimavi.[10] Et per satisfactionem petitionis scriptis narrantibus obtuli , ejus[11] apostolicis obtutibus in ipso mei adventus[12] exordio 'præsentatus ! quod nulla in me supplici kanonicam culpam repperientes , quidam mei episcopatus invasores inlicita præsumptione , contra sacrorum canonum normas ac definitiones[13] in[14] conventu 'Theodori sanctissimi archiepiscopi Cantuariorum[15] ecclesiæ , 'aliorumque tunc temporis cum eo convenientium[16] antistitum,[17] sedem,[18] quam per x.cem et eo amplius 'annos cum Dei clementia . dispensabam ! raptorum more invadere . atque eripere moliti sunt[19] : et in eadem sedem subsedere.[20] Et non solum unum ! sed tres in mea ecclesia sese promoverunt episcopos ![21] licet canonica eorum non sit[22] promotio . Quid autem acciderit ut Theodorus sanctissimus archiepiscopus , me superstite , in sedem quam licet indignus dispensabam , absque consensu cujuslibet episcopi , tres sua auctoritate mea humilitate non adquiescente , ordinaret episcopos ! Omittere magis quam flagitare pro ejusdem viri reverentia condecet , quem quidem , eo quod ab hac apostolicæ summitatis sede directus est ! accusare non audeo ; Verum,[23] si claruit quod contra visu[m][24] regularium sanctionum de dispensatione ecclesiæ , cui licet

[1] Perduxi, B. [2] Per ... diffusas, omitted, B. [3] Manare, C. [4] Prædicatione, omitted, C. [5] Prædicatione .... susceptas, omitted, B. [6] Humilitati justitiam fieri confidenter expecto, B. [7] Quippe confido, C. [8] Ex humilitatis meæ, B. [9] Personaliter, C. [10] Præs. vo. obtuli, B. [11] Et ...... ejus, A.; vestris, B. [12] Adv. mei, B. [13] Præsentatus; quod quidam mei episcopatus invasores, nulla in me convicta culpa contra sacrorum scita kanonum, B. [14] Diffinitiones in, C. [15] Sanct. Theo. Cant. archiep., B. [16] Et aliorum convenientium, B. [17] Ant. cum eo conv. C. [18] Meam, added, B. [19] Annos tenueram, usurpare moliti, B. [20] Subsidere, C. [21] Et in meo episcopatu tres episcopi promoti sunt, B. [22] Non sit eorum, B. C. [23] Verumtamen, B. [24] Iussu, altered by erasure to visu, A.; jus, B. C.

indignus præeram, ab infectis[1] propulsus sum ! sine convictione cujuspiam criminis, et absque culpa facinoris[2] ! citra ullius delicti piaculum quod canonica percellit severitas 'et neque de pristina sede pulsus tumultuosus cuipiam[3] ap'p'arui ! 'neque seditionis quæstione[m] succensi, neque ambitiosis contentionibus obstiti ! sed confestim hujus sacrosanctæ sedis appellavi subsidium; Confamulos atque consacerdotes meos earundem provinciarum episc[opos] tantummodo protestatus[4]: abscessi. Siquidem prævidit vestra apostolica summitas. una cum consedentibus sanctissimis episcopis[5] privatum me esse. qui pro nulla culpa convictus sum[6] ! humili devotione quæ censentur[7] amplector; Si autem et pristinum episcopatum percipere[8] sequor totisque viribus venerari[9] ab apostolica sede prolatam sententiam ! tantum ut invasores de pristinis parrochiis ecclesiæ cui ego indignus vester famulus prefui ! Vestra synodali sanctione[10] pellantur; Et si rursus in eadem parrochia cui præfui presules adhibere previderit ! saltim[11] tales jubeat[12] providere[13] promovendos. cum quibus possim pacifica atque tranquilla inter nos[14] concordia optinente, Deo unanimiter deservire ![15] ut videlicet unusquisque nostrum concessæ ecclesiæ jura cognoscat ! et vigilantiam sibi commissis impertiat. ut si ita placuerit archiepiscopo et coepiscopis meis ut augeatur numerus episcoporum ! tales eligant de ipso clero ecclesiæ, quales in synodo placeat congregatis episcopis ! ut non a foris et ab alienis dampnetur ecclesia. Quicquid enim confusum et indiscretum est inextricabiles atque inexplebiles dissensiones exaggerat ! nec valebit a quodam pacifice[16] ullatenus de quo contenditur dispensari. Confido enim quod omnem devotæ obœdientiæ obsequelam statutis apostolicis exhibebo ! ad cujus æquitatem omnibus abjectus[17]. cum tota mentis confidentia properavi.

[A.] *Cott. MS.*, Vespasian D. vi, f. 94*b*.

[B. Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 227.

[C.] Had. and St., iii, 137, from several sources there quoted.

Acta Sanctorum, Sæc. iv, para. i, p. 692, ed. 1677.

[1] Infestis, C. [2] De dispensatione ...... facinoris, omitted, B. [3] De pristina pulsus sede tumultuosus nulli, B. [4] Sed tantum confamulos et consacerdotes meos illius provinciæ episcopos contestatus, B. [5] Una ... episcopis, omitted, B. [6] Qui ... sum, omitted, B. [7] Libenter, added, B. [8] Suscipere, B. [9] Veneror, B. C. [10] Vestra syn. sanctione, omitted, B. [11] Saltem, B. C. [12] Jubeas, C. [13] Providere, omitted, B. [14] Inter nos, omitted, B. [15] B ends here with: Et cætera. [16] Pontifice, C. [17] Abjectis, C.

47. *Grant by Eddi, or Headdi, Bishop of Winchester, to Hemgisl, Abbot [of Glastonbury], of land at Lantocal.* 6 *July*, A.D. 680.

Regnante ac gubernante nos domino nostro Jhesu Christo! mense Julio, pridie nonas, indictione quinta, anno incarnationis ejusdem . DCLXXX.

Nichil intulimus in hunc mundum verum nec auferre possumus; ideo terrenis cœlestia et caducis æterna comparanda sunt. Quapropter ego EDDI episcopus terram quæ dicitur LANTOCAL , tres cassatos , HEMGISLO abbati libenter largior : necnon terram in alio loco , duas manentes , hoc est in insula quæ giro cingitur hinc atque illinc pallude cujus vocabulum est Ferramere . Denique solerter peto ut nullus post obitum nostrum hoc donativum in irritum facere præsumat . Siquis vero id temptaverit sciat se Christo rationem redditurum.

✠ Ego Eddi episcopus subscripsi.

Kemble, *Cod. Dipl.*, XIX; from MS. Bodl., Wood, I, f. 149 *b*.

---

48. *Letter of Pope Agatho to Æthelred, King of the Mercians, and Theodore, Archbishop, granting privileges to the Monastery of Peterborough. About* A.D. 680.

✠ Gloriosissimo filio regi Merciorum ÆÐELREDO , fratribus quoque et coepiscopis Theodoro Dorobernensi et Saxulfo , Mediterraneorum Anglorum vel Merciorum episcopo , cæterisque consacerdotibus , AGATHO servus servorum Dei in domino salutem.

"Dominus[1] regnavit , exultet terra , lætentur insulæ multæ"; reges terræ et omnes populi et cætera omnia laudent nomen domini , quia exaltatum est nomen ejus solius. Gratia domini nostri Jhesu Christi regis omnium sæculorum feliciter cotidie adimpletur hæc prophetica exhilaratio[2], quando reges et gentes orbis terrarum et præcipue juxta divinum oraculum reges insularum multarum adorant et colunt ipsum Jhesum Christum unicum dominum et regem suum; unde etiam sanctum nomen ejus specialius benedicimus quod vos , præcellentissime fili , cum vestris piæ memoriæ fratribus non solum dampnosa sculptilia dæmoniorum cum paternis erroribus exterminantes , verum salvatorem agnovistis et veræ divinitatis effecti estis cultores , verum-

[1] Ps. xcvi, 1. [2] Exhileratio, C.

etiam ad vertendos subjectos vobis reges et populos fidei balteo ut boni ministri Christi vos accinxistis.

Cumque in æcclesiis et baptisteriis extruendis quibus populus adquisitionis Dei multiplicetur, devote laboretis, hanc caritatis vestræ flagrantiam familiarius amplectimur, quod de æcclesia beati Petri quam a Deo[1] primitivam abbatiam censetis in regione vestri imperii, quæ est Mediterraneorum Anglorum, in loco qui appellatur MEDESHAMSTEDE præclaram, tam benevola vota nobis regia scilicet legatione mandaveritis. Hanc quippe, ut perhibetis, antecessores vestri et fratres Christianissimi per venerabilem virum, nuper abbatem nunc sacerdotem, Saxulfum regaliter condidere et amore beati Petri præcipue coluere, hanc regia largitate necnon et libertate regia cum privilegii descriptionibus gloriosius extulere; hanc et vos clarissimi filii non minori fervore regalis industriæ vultis Romana et apostolica auctoritate contra omnes impetus procellosi mundi perpetuo muniri, immo etiam[2] quantum est in vobis prompta vestri benevolentia Romanam et apostolicam eam facere, ubi beatum Petrum, nobis quidem corpore, vobis vero spiritu, semper præsentem possideatis, ubi et a vobis et a toto regno vestro ac si Romæ requiratur et piis veneretur votis fidelium. Apparet nimirum vos esse intimum filium hujus quæ totius orbis mater est principalis æcclesiarum et ipsum ejus præsidium affectare patronum qui clavigeri potestate vobis aperiat regna cœlorum.

Quapropter non solum voluntarie sed et maxime gratias agentes annuimus piæ vestræ petitioni; quatinus prædicta æcclesia in Medeshamstede, sicut regia auctoritate regia, ita apostolica confirmatione sit apostolica; sit ab omni servitute sæculari libera, ita videlicet ut quemadmodum vos dictastis, nec rex nec episcopus nec præses aliquis abbati ipsius post electionem æcclesiæ et regis assensum quicquam terreni oneris injungat; non census, non tributum, non militia, non aliqua unquam servitutis occasio de omnibus rebus ad ipsam æcclesiam pertinentibus vel in magno vel in minimo ab ullo exigatur, quatinus sub rege suo defensore non tyranno libere Christo soli deserviat. Episcopus quoque dioceseos non typo prælationis sed officio caritatis huic se impendat, abbatemque ipsius, ac si Romanum legatum et comministrum evangelii habeat, et secundum sibi socium æstimet non subjectum. Nullum vero potentatum in hoc monasterium præripiat, nec ordinationem ibi nec quodlibet officium sine abbatis favore arroget, sed neque ab ipsius intimis et peculiaribus locis aut parochiis vel in omni privilegio ipsius, juris quicquam præter ejusdem abbatis assensum

[1] Quam adeo, C. [2] Et jam, A. B.

accipiat vel faciat, ne qua scilicet abusione pacem perturbet gregis dominici, quales scandalizare est cum mola asinaria in profundo dimergi. Ubi autem electus ab ipsa congregatione abbas ordinandus erit, ab archiepiscopo Doroberuensi, Romani pontificis vicario, aut a quo ipse modo inefficatior jusserit, rege favente, ordinetur, nec parochianus pontifex, sive ipse sive aliquis alius prædicta dumtaxat auctoritate ordinaverit, quicquam in eum præter fraternitatis obsequium præripiat. Hanc autem æcclesiam cæteris imperii vestri monasteriis quæ modo assurgunt, vel deinceps in omnem posteritatem nascentur, tanquam religionis primicias excipimus, quatinus apostolica gratia suique Petri vestræque promotionis prærogativa præstet cæteris a Tamense fluvio in aquilonem, sicut et orta perhibetur mater primaria; abbas quoque ejus aliquis arctoæ plagæ prior habeatur et in omnibus conventibus anterior sedeat, ita duntaxat ut ad sacræ fidei, religionis, caritatis, et concordiæ compaginem, loco primogeniti et vice Romana affectuose præluceat, confratribus non imperet[1], sed et in aula regia et regalibus consiliis sicut et monasterii præstantial audamus, ut primus vel inter primos adhæreat, et exemplo Saxulfi omnes successores opportune seu importune regem frequentent religiosa conversatione, a terrenis revocent, ad cœlestia erigant, ad pietatem, ad justitiam, ad Dei cultum, hortatu crebro accendant. Hanc quoque ad vestrum votum, non solum voluntarie verumetiam necessarie concedimus benedictionem huic apostolicæ æcclesiæ quatinus tam vos quam cæteri populi vestri imperii totius quoque Britanniæ sed et proximorum regnorum nationes, quicumque, vel viæ longinquitate vel varia necessitudine præpediti, Romæ beatum Petrum in urbe sua revisere non sufficitis, hic cum spiritu vobis cohabitantem plena fide requiratis, hic vota persolvatis, hic absolutionem peccatorum et apostolicam benedictionem per ipsum ligandi ac solvendi principem fideliter speretis, et justa desideria cum precibus exaudiri ac cœli januam vobis aperiri credatis. Hæc, igitur, et c[æteræ] quæcumque sunt tam a vobis quam a fratribus et antecessoribus vestris huic monasterio in æternam libertatem hæreditatemque perpetuam donata, ac privilegiorum sanctionibus perenniter commendata, quæcumque etiam in posterum aut a vobis aut a successoribus vestris vel a quibuslibet personis usque in finem jure tradentur, omnia, scilicet, secundum vestram postulationem apostolica beati Petri auctoritate confirmamus, et ita hæc observanda ab omnibus regibus et principibus Britanniæ contestamur, sicut ipsum cœli janitorem timent offendere.

[1] Imparet, C.

Si quis autem hæc in aliquo, quod absit, violare præsumpserit, cujuscumque potestatis aut ordinis sit, excommunicatorio ipsius sancti Petri gladio nisi emendaverit, excidatur. Qui vero custodierit, quique res æcclesiæ amplificare maluerit, ipsius clavigeri gratia suscipiatur, et sicut infernus raptoribus, ita defensoribus ejus paradisus aperiatur. Huic ergo definitioni regia dignitas vestra, ut vestram majestatem decet, indelebiliter subscribat. Tua quoque devotio, reverentissime frater Theodore, quem, tam Græcis quam Romanis institutionibus atque eruditionibus præstantissimum, in lucem totius Britanniæ beatæ memoriæ Vitalianus prædecessor meus destinavit, hanc quæso regiam et apostolicam sæpedictæ æcclesiæ libertatem vobiscum corroborare, et omnem perversorum injuriam divina animadversione recidere satagat; sed et cætera aquilonalia a Tamense monasteria hoc sibi cum abbate suo paterna auctoritate præstare unanimi corpore foveant. Similiter et tua caritas, frater Saxulfe, sicut et obnixe petisti hanc confirmationem perseverabiliter cum coepiscopis et amicis subscribi, ut videlicet nec tu nec quisquam successorum episcoporum quicquam hujus æcclesiæ usurpet præter abbatis præsidentis voluntatem, ne qua contentionis oriatur occasio. Sic vos omnes cum vestro rege filio nostro karissimo in pace custodiat Dei gratia.

Hoc privilegium a sancto papa Agathone, assentiente concilio centum. xxv. episcoporum, per reverentissimum episcopum Wilfridum destinatum, Ego Æðelredus[1] Dei dono rex anno domini. DC. LXXX. meique regni. vi. suscipiens approbante etiam domino archiepiscopo Theodoro cum concilio celebrato in campo Estfeld[2], tam gratanter regali subscriptione confirmo, quam ipse desideriosus in hoc exactor extiti, ut scilicet dilectum nobis monasterium beati Petri in Medeshamstede per industriam spiritualis patris nostri Saxulfi alienigena carnis genitore præeunte, benignissimæ memoriæ fratres mei Peada regaliter instituit, Wlferus regali opulentia et privilegio principaliter nobilitavit; ego quoque tam pro meæ animæ quam ipsorum fratrum salute, necnon et pro sacratissimis sororibus meis, beatissimæ scilicet memoriæ Kyneburga, et quæ adhuc superstes sacrata Christo virginitate deservit[3] Kyneswida, et rebus augere et divina auctoritate munire curavi.

[1] Athelredi, C. [2] *Sic*, for Hæðfeld, A., Estfeld, B. C. [3] Deseruit, ambiguous in A.

Proinde trado beato Petro in hoc loco Medeshamstede has terras et possessiones cum omnibus rebus ad eas pertinentibus, hoc est, Bredune, Hrepinges, Cedenac[1], Swinehafed, Heanbyrig, Lodeshale, Scuffanhalch, Costesford, Stratford, Watelleburne, Lusgard, Ædelhuniglond, Bardunig. Hæc inquam beato Petro regaliter habita regaliter concedo habenda in perpetuam hæreditatem atque liberrimam æcclesiæ proprietatem, obsecrans per ipsum Apostolorum principem et per apostolicam sententiam præsumptam. ne quis unquam succedentium tam de hiis quam de omnibus rebus ad ipsam æcclesiam appendentibus quicquam detrahat. Quod si quis fecerit omnibus episcopis dampnantibus et hiis præsentialiter subscribentibus apostolico gladio animadvertatur.

✠ Ego Theodorus Romana legatione in hos fines terræ destinatus et licet indignus vice beatæ memoriæ Augustini Dorobernensi cathedra inthronizatus, juxta apostolicum papæ Agathonis mandatum privilegium monasterii Medeshamstede subscriptione nostra confirmo, cujus inviolatores dampno et excomunico, defensores vero gratifico et benedico.

✠ Ego humilis Saxulfus regali beneficio ejusdem monasterii fundator, ita ipsius in omnibus libertatem et prærogativam corroborare gaudeo, sicut ei specialius optima omnia cupio, ut nichil usurpem vel de rebus vel officiis ipsius monasterii præter voluntatem et postulationem abbatis, nec ego nec successores mei; ego quoque omnem violentiæ abusionem anathemate hinc excludo.

✠ Ego Wilfridus apostolico favore repetens sedem Eboracensem testis et relator hujus sanctionis votivæ assentior.

✠ Ego Ostrich[2] regina Æðelredi regis prompto animo hiis annuo.

✠ Ego Adrianus apostolicus legatus et comes et suffraganeus reverentissimo Theodoro hæc approbo.

✠ Ego Johannes Romanus legatus conlaudo.

✠ Ego Putta Rofensis episcopus ultro subscribo.

✠ Ego Waldhere Lundoniensis episcopus confirmo.

✠ Ego abbas Cuðbaldus ejusdem monasterii Medeshamstede successor venerabilis Saxulfi speciali

[1] Cederac, C.

[2] Osðryð, A. (note).

amore amplector, ut quisquis hæc servaverit valeat, quisquis prævaricatus fuerit, quod absit, omnium episcoporum ac sacerdotum excommunicatione dispereat. Amen.

[A.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXC; from Registr. penes Dec. et Capit.:Petroburg.
[B.] Had. and St., iii, 153, from [A.], and S., I, 164; and other sources there quoted.
[C.] Dugd., *Mon. Angl.*, I, 378. Wilkins, i, p. 49.

---

49. *Anglo-Saxon Version of No. 48, but differing in many points from it.*

✠ Ic Ægaðo[1] papa of Rome grete wel seo wurðfulle Æðelred. Myrcene kynning[2]. ⁊ se ærcebiscop Theodorum[3] of Cantwarbyrig. ⁊ seo Myrcene biscop Saxulf. seo ær wæs abbot. ⁊ ealle[4] ða[5] abbotes ða[5] sindon on Englalande Godes gretinge ⁊ minre bletsunge.

Ic hawe[6] geheord seo kynninges[7] Æðelredes geornunge ⁊ ðes[8] ærcebiscopes Theodorus ⁊ ðes[8] biscopes Saxulfes. ⁊ ðes[8] abbotes Cuðbaldes. ⁊ ic hit will ðat[9] hit on ælle wise beo. swa swa ge hit sprecon hawen[10]; ⁊ ic bebeode on[11] Godes half. ⁊ sancte Petres. ⁊ ealra halgan. ⁊ ealre hadode heafde. ðet[12] ne kynning[2]. ne biscop. ne eorl. ne nan man ne habbe[6] nan onsting. ne gafle. ne geold. [illegible] feorðing[13]. ne nannes cinnes[14] ðeowdom[15] ne nime man of ðæt[9] abbotrice of Medeshamstede.

Ic beode æc ðæt[9] ðe[16] scyrbiscop ne seo swa dyrstlece ðæt[9] he ne hading. ne haleging ne do on ðis[17] abbotrice buton seo abbot hit him bydde. ne biscopwite. ne sinað. ne nanes cinnes þing, na hawe[6] ðær[19] nan onsting.

⁊ ic wille ðæt[26] seo abbot beo gehealden for legat of Rome ofer eal ðæt[9] iglande. ⁊ hwilc abbot ðe[16] ðær[19] beð[18] coren of ðe[16] munecan ðæt[9] he beo gebletsad of ðan[20] ærcebiscope[21] of Cantwarbyrig.

Ic wille ⁊ cyðe[22] ðæt[9] hwilcman swa hawed[23] behaten to faren to Rome. ⁊ he ne muge hit forðian[24]. oðer[25] for untrumnisse. oðer[25] hlafordes[26] neode. oðer[25] for hawelest[27] oðer[25] for hwilces cinnes oðer[28]

[1] Agatho, B.; Agaðo, G.
[2] Kyning, B. G.
[3] Deodorum, G.; and so throughout.
[4] Alle, B. G.
[5] þa, B. G.
[6] Haue, B. G.
[7] Kynniges, B. G.
[8] þes, B. G.
[9] þæt, B.; ꝥ, G.
[10] Hauen, B. G.
[11] Of, B. G.
[12] þet, B. G.
[13] Feording, B. G.
[14] Kinnes, B. G.
[15] ðeudom, B.; þeudom, G.
[16] þe, B. G.
[17] þis, B. G.
[18] Beþ, B.
[19] þær, B. G.
[20] þan, B. G.
[21] Ærcebiscop, B. G.
[22] Tyðe, B. G.
[23] Haueð, B.; haued, G.
[24] Forþian, G.
[25] Ouðer, B.; ouþer, G.
[26] For lauerdes, B. G.
[27] Haueleste, B. G.
[28] Oþer, G.

neod he ne muge ðær[1] cumon . beo he of Englelande . oðer[2] of hwilc oðer igland beo he . cume to ðæt[3] mynstre on Medeshamstede . ⁊ hawe[4] ðæt[3] ilce forgiwenesse[5] of Criste . ⁊ Sancte Peter , ⁊ of ðone[6] abbot . ⁊ of ðone[6] muneca ðæt[3] he scolde hawen[7] gif he to Rome fore .

Nu bidde ic ðe[8] broðer Theodorus . ðæt[3] ðu[9] lete bedon geond al Englelande ðæt[10] seo sinað wurðe gegaderod . ⁊ ðis[11] write wurðe geredd ⁊ gehealdon .

Alswa ic beode ðe[8] Saxulf biscop . ðat[3] swa swa ðu[9] hit geornest . ðæt[3] seo mynstere beo freo . swa ic forbeode ðe[8] ⁊ ealle ðe[8] biscopas ðe[3] after ðe cumon of Criste ⁊ of ealle his halgan . ðæt[3] ge nan onsting ne hawen[7] of ðat[3] mynstre . buton swa micel swa ðone abbot wille[13]:

Nu wille ic hit segge mid worde ðæt[3] hwa swa halt ðis[11] write ⁊ ðis[11] bode . ða[25] wurðe he efre wunnende[14] mid God ælmihtig[15] on heawenrice[16] . ⁊ hwa swa hit tobreceð[17] , ða[25] wurðe he amansumod[18] ⁊ aniðrod mid Judas . ⁊ mid ealle deofle on helle . buton he come to dedbote . Amen.

Ðas writ seond seo papa Agaðo[19] . ⁊ an hundred ⁊ fif ⁊ twenti biscopes bi Wilfrid ærcebiscop of Eorferwic[20] to Englelande : . Ðis[21] was gedon after ure drihtnes se[22] acennednesse .DC.LXXX. ðes[23] kininges .VI. gear Æðelredes.

Ða heot seo kining ðone[6] ærcebiscop Theodorus ðæt[3] he scolde setton ealle witene gemot[24] æt ðone[6] stede ðe[8] man cleopeð Heatfelde. Ða hi wæron ðær[1] gegaderod ða[25] leot he rædon ða[25] gewrite . ðe[8] seo papa ðider[26] seonde ⁊ ealle hit getton and fulfeastnodon.

Ða seide se kyning, Ealle ða[25] þing ðe[8] min broðer[27] Peada . ⁊ min broðer Wulfere . ⁊ mine swuster Kineburh[28] ⁊ Kynesuið[29] geafon ⁊ getton sancte Peter ⁊ ðone[6] abbot , ða[25] wile ic ðæt[3] stande , ⁊ ic wile on min dæi hit æcon for here sawle . ⁊ for minre sawle.

Nu gife ic sancte Peter to-dæi into his minstre Medeshamsted[30] ðas[31] landes ⁊ eal ðæt[3] ðærto[32] liggeð , ðæt[33] is . Bredune . Hre-

[1] þær, B. G. [2] Ouðer, B.; ouþer, G. [3] þæt, B.; ꝥ, G. [4] Haue, B. G. [5] Forgiuenesse, B. G. [6] þone, B. G. [7] Hauen, B. G. [8] þe, B. G. [9] þu, B. G. [10] þæt, B. G. [11] þis, B. G. [12] þe, G. [13] ƿile, B. G. [14] Wuniende, B. G. [15] Ælmihti, B. G. [16] Heuenrice, B. G. [17] To-brecceð, B. G. [18] Amansumed, B. G. [19] Agatho, B. [20] Eoferwic, B. G. [21] þis, B. [22] Omitted, B. G. [23] þas, B. G. [24] Ealle gewitenemot, B. G. [25] þa, B. G. [26] þider, B. G. [27] Broþer, G. [28] Cineburh, G. [29] Kyneswith, B. [30] Medeshamstede, B. G. [31] þas, B. G. [32] þær to, B. G. [33] þæt, B.; þet, G.

pingas . Cedenac . Swineshæfed . Heanbyrig . Lodeshalc[1] . Scuffanhalch . Costesford . Stretford . Wætelleburne . Lusgeard[2] Æðelhuniglond[3] . Barðanig.[4] Das landes ic gif[5] sancte Peter eal swa freolice . swa ic seolf hit ahte . and swa ðæt[6] nan min æftergengles ðær[7] nan þing of ne nime; gif swa[8] hit doð . ðæs[9] papa curs of Rome . ⁊ ealre biscope curs he habbe . ⁊ here ealre ðe[10] her be gewitnesse. ⁊ ðis[11] ic festnie mid Cristes tacne . ✠.

Ic Theodorus . ærcebiscop of Cantwarbyrig . am witnesse of ðas[12] gewrite of Medeshamstede . ⁊ ic festnie mid min gewrite . ⁊ ic amansumie ealle ða[13] ðær[7] any þing[14] of breke . ⁊ ic bletsige ealle ða[13] ðe[10] hit healden . ✠.

Ic Wilfrid ærcebisceop of Æferwic . ic eam witnesse of ðas[12] gewrite , ⁊ ic gæte ðæs[15] ilce curs . ✠.

Ic Saxulf . ðe[10] wæs first abbot . ⁊ nu eam biscop . ic gife hi min curs and ealle min æftergengle . ðe[10] ðis[11] tobrecit[16] . ✠.

Ic Osðriðe[17] . Æðelredes cwen . hit tyðe . ✠.

Ic Adrianus legat hit gete[18] . ✠.

Ic Putta . biscop of Rofecestre . ic hit write . ✠.

Ic Waldhere . biscop of Lundene . hit festnie . ✠.

Ic Cuðbald abbot hit geate.

Swa ðat[19] hwa swa hit breket . ealre biscope cursunge ⁊ eal cristine folces[20] he hafe . Amen.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXC, as before.
[B.] Had. and St., iii, 157; from the *Chronicle ad ann.* 675 (*sic*), ed. Earle, p. 37.
[G.] *Chronicon Saxonicum*, ed. Gibson, 1692, p. 41; from the Laud MS.

---

50. *Grant by Cædualla, King of Wessex, to Bishop Wilfrid, of land at Peganham and other places.* A.D. 680.

✠ In nomine salvatoris nostri Jhesu Christi . Nihil intulimus in hunc mundum verum nec auferre quid poterimus . idcirco terrenis et caducis æterna et cœlestia supernæ patriæ premia mercanda sunt.

[1] Lodeshac, B. G. [2] Lufgeard, B. G. [3] Æþelh., B. [4] Barþanig, B. G. [5] Gife, B. G. [6] þæt, B.; þ, G. [7] þær, B. G. [8] Hwa, B. G. [9] þæs, B. G. [10] þe, B. G. [11] þis, B. G. [12] þas, B. G. [13] þa, B. G. [14] Aniþing, B. G. [15] þæs, B. G. [16] To-brekct, B. G. [17] Ostriðe, B. G. [18] Iete, B. G. [19] þet, B. G. [20] Foces, B. G.

Quapropter ego CÆDUALLA disponente domino rex rogatus a venerando UUILFRIDO æpiscopo ut sibi aliquantulam terram ad suffragium vitæ suæ fratrumque suorum qui secum conversarentur et in divino servitio hujus peregrinationis quam vir venerandus diutius peregit pro relaxatione criminum et perpetui premii receptaculo largiri dignarer . cujus precibus annuens terrenam sibi possessiunculam de qua sugerere videbatur pro remedio animæ meæ libenter impendi . et hanc libertatem sub estimatione . lxx . tributariorum taxavimus in illo loco qui dicitur PECGAN HAM[1] . aliisque locis circumquaque adjacentibus hoc est Scrippan eg . Ceorla tun . Bucgan ora . Beorgan stede . north Beorgan stede . Crymes ham[2] . se northra Mundan ham[3] . other Mundan ham[3] . et hæc omnia venerabili viro Uuilfrido cum consensu et devota confirmatione Ecgualdi subreguli in potestatem propriæ dominationis pro suæ nimiæ sanctitatis conversatione . et nostrorum peccatorum relaxatione redigimus . insuper addidimus fratribus suis Deo servientibus ad æcclesiam sancti Andreæ super ripam positam[4] orientalem portus qui dicitur Uedring mutha[5] . terram quæ dicitur Tang mere[6] . x . tributariorum ut eis quamdiu fides catholica regnet hinc necessaria corporalis usus specialiter prebeantur.

Si quis vero quod absit contra hæc decreta firmiter statuta contraire et ea solvere conatus fuerit noverit se ante tribunal examinis Christi rationem redditurum et habere partem cum Juda traditore domini nostri Jhesu Christi , in inferno inferiore .

Hæc[7] sunt territoria ad Pecgan ham pertinentia primitus ab occidente Uedringmutha . per illum portum ad locum qui dicitur holan horan fleot et sic ducitur in lang port , inde ad aquilonem to unning lande . sic ad orientem on fleot super illud quod dicitur inufes ford . inde in locum qui dicitur cynges uuic . et sic ad locum qui dicitur langan ersc . inde on loxan leage . et sic in locum qui dicitur bebbes ham . inde in pontem thel brycg . et sic ad aquilonem juxta palustria loca . super hæc ad locum qui dicitur hylsan seohtra et sic ad orientem in uuærmundes hamm . hinc in nuadan hleu . ab illo loco in fisc mere . et sic in brynes fleot . sicque dirigitur in mare .

Sed et hi sunt termini pertinentes ad tang mere . primitus of hleap mere per viam puplicam ad terram heantunensem ad angulum circianum . inde in locum horsa gehag . et sic ubi dicitur bean

[1] Pecganham, B. [2] Scrippaneg . ceorlatun . bucganora . beorganstede . north-beorganstede . crymesham, B. [3] Mundanham, B. [4] Positum, B. [5] Uedringmutha, B. [6] Tangmere, B. [7] The two paragraphs containing the boundaries are omitted in K., *Cod. Dipl.*, xviii.

ersc . hinc ad ælrithe . ab ipso rivo ad fraxinum unum . et sic ad locum cealc mere . hinc ad headan scræf. ab illo loco . to lulan treouue . et sic in tatan ham . sic ad risc mere . ab illo loco to hleap mere . et sunt pascua ovium in meos dune pertinentia ad tang mere .

Anno dominicæ incarnationis dclxxx . Ego Cædualla rex a prefato rogatus æpiscopo hanc donationis meæ cartulam scribere jussi . et absque triinoda[1] necessitate totius Christiani populi id est arcis munitione. pontis emendatione. exercitu congestione liberam perstrinxi .

Ego Ecguald subregulus mente devota consensi et subscripsi.

✠ Ego Æthelredus domino prestante rex pro remedio animæ meæ hanc donationem corroboravi.

✠ Ego Hæddi episcopus consensi et subscripsi.

✠ Ego Ercenuualdus episcopus consensi et subscripsi.

✠ Ego Aldhelmus scolasticus archiepiscopi Theodori hanc cartulam dictitans prout regis majorumque imperia statuerunt scribere jussi . illisque sancientibus constitutum est .·. ut beato viro Uuilfrido liberum remaneret arbitrium in vita sua de hac ruris possessiuncula . et post obitum cuicumque voluerit in æternam possessionem jure hereditario derelinqueret .

Pax cunctis legentibus .
Consensumque prebentibus .
Sitque laus utentibus .
Luxque perpes credentibus .
Virtus vita faventibus .
Rite constet senatibus
Anglorum atque cetibus
Qui dona firment nutibus .

Endorsed :— ✠ PACGAN HAMM[2]; *(xth century).*

✠ Uuilfridus æpiscopus cartulam hanc . multimodasque et humillimas Theodoro archiepiscopo in Christo salutes :—*(xth century).*

Rex[2] ceduuala dedit Paggeham Sancto Wilfrido episcopo . latine *(xiith century).*

[A.] Brit. Mus., *Cott.* Augustus II, 86; Facs. iv 2. | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xvIII, from [A.] and MS. Lambeth, 1212, f. 301.

[1] Trimoda, B. [2] These in A. only.

51. *Grant by Oshere, King of the Hwiccas, to Frithowald the monk, of land at Rippell.* A.D. 680.

✠ Regnante inperpetuum ac gubernante domino nostro salvatore sæcula universa. Anno recapitulationis Dionisi[1] . id est ab incarnatione Christi sexcentessimo . octuagessimo indictione sexta revoluta . Nihil ergo intulimus secundum apostolum in hunc mundum verum nec auferre quid possumus . Qua propter ego OSHERE rex Catholicam regulam majorum meorum humili qua valeo imitatione subsecutus praditus etiam ad majorem . Confirmationem licentia præstantissimi regis Brittanniæ domini silicet[2] mei nomine indito . Æðilred[3] . pro absolutione scelerum meorum Terram .XXX. manentium in loco qui dicitur RIPPELL . Confirmantibus episcopis ac principibus et abbatibus FRIÐOÞALDO[4] monacho Uuinfridi episcopi tradidi quatenus ibidem ecclesiasticæ conversationis normam Christo favente exerceat . Et eam liberam conscribo ab omnibus tributis et vectigalibus Cum utilitatibus ad illam æcclesiam rite pertinentibus silvaticis pascuis . campis . pratis . fluminalibus piscationibus . Et ab omni opere regale a pastu regis et principis et subditorum eorum quid plura ab omni vi tribulationis parvi et magni nisi quattuor[5] causis expeditionem arcem et pontem facere et singulare prætium solvere adversus alium et ad pœnam nihil de cæteris omnibus in sua libertate hæc terra secura permaneat in sempiternum in alma[6] Dei nomine præcimus.

Si quis vero contra hanc donatione venire tyrannica præsumptione conaverit supernæ indignationis offendiculum horrescens et in tremendo examine ultimæ discussionis districtam animadversionem pertimescat.

[A.] Brit. Mus., *MS. Cott.*, Tiberius A. xiii, f. 80 b. | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xvii.

---

52. *Council of Hatfield.*[7] 17 *Sept.* A.D. 680.

In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris . imperantibus piissimis dominis[8] nostris Ecgfrido rege humbronensium[9] . anno

[1] Dionisii, B. [2] Scilicet, B. [3] Æthelred, C. [4] Frithuuualdo, B.
[5] Quatuor, B. [6] Almo, B.
[7] The Editors of *Mon. Hist. Brit.* suggest Hatfield Chase, p. 227, marginal note.
[8] Do . pi ., B. C. [9] Hymbronensium, B. C.

decimo regni ejus . sub die . xv. kalendas[1] Octobres indictione . VIII[2]. et Ædilredo regi[3] Mercinensium . anno sexto regni ejus ; et Aldulfo[4] rege Estranglorum . anno .XVII.[5] regni ejus ; et Lothario[6] rege Cantuariorum . regni ejus anno . VII[7] ; præsidente Theodoro gratia Dei archiepiscopo Brittaniæ[8] insulæ et civitatis Dorovernis[9] una cum eo sedentibus ceteris episcopis Brittaniæ[8] insulæ viris venerabilibus præpositis sacrosanctis evangeliis . In loco qui Saxonico vocabulo Haethfeld[10] nominatur ; Pariter tractantes fidem rectam et orthodoxam exposuimus ; Sicut dominus Jhesus Christus incarnatus tradidit discipulis suis . qui præsentialiter viderunt et audierunt sermones ejus ; Atque sanctorum patrum tradidit symbolum . et generaliter omnes sancti et universales synodi . Et omnis probabilium catholicæ ecclesiæ doctorum chorus ; Nos itaque sequentes hos pie atque orthodoxe . juxta divinitus inspiratam doctrinam eorum professi credimus constanter[11]. Et confitemur secundum sanctos patres propriæ[12] et veraciter patrem et filium et spiritum sanctum . trinitatem in unitate consubstantialem . et unitatem in trinitate ; Hoc est unum Deum in tribus subsistentiis. vel personis consubstantialibus æqualis gloriæ et honoris ;

* * * * * * *

Suscipimus[13] sanctas et universales quinque synodus[14] beatorum et Deo acceptabilium patrum . id est qui in Nicena[15] congregati fuerunt . ccc . orum . xviii[16] . contra Arrium[17] impiissimum et ejusdem dogmata ; et in Constantinopoli . cl[18] . contra vesaniam Macedonii et Eudoxii et eorum dogmata . In[19] Efeso[20] primo ducentorum contra nequissimum Nestorium et ejusdem dogmata ; Et in Chalcedone dc . rum et . xxx .[21] contra Euthycen[22] et Nestorium et eorum dogmata ; Et iterum in Constantinopoli quinto congregati sunt concilio in tempore Justiniani minoris contra Theodorum . et Theodoreti . et Iba epistulas[23] et eorum dogmata contra Cyrillum ;

* * * * * * *

Et synodum quæ facta est in urbe Roma in tempore Martini papæ beatissimi indictione . viii[24] . imperante Constantino piissimo anno nono suscipimus[25] ; Glorificamus dominum nostrum Jhesum

[1] Quinta decima kalendas, B. C. [2] Octava, B. C. [3] Rege, B. C. [4] Aldaulfo, B. C. [5] Decimo septimo, B. C. [6] Hlothario, B. C. [7] Septimo, B. C. [8] Brittanniæ, C. [9] Doruuernis, B.; Doruvernensis, C. [10] Haethfelth, B. C.; rer. Hetfeild, B. [11] Consonanter, B. C. [12] Proprie, B. C. [13] Suscepimus, B. C. [14] Synodos, B. C. [15] Nicæa, B. C. [16] Trecentorum decem et octo, B. C. [17] Arium, B. C. [18] Centum quinquaginta, B. C. [19] Et in, B. C. [20] Epheso, B. C. [21] Sexcentorum et triginta, B. C. [22] Eutychen, B. C. [23] Ibæ epistolas, B. C. [24] Octava, B. C. [25] Suscepimus et, B. C.

sicut isti glorificaverunt nihil addentes vel subtrahentes[1] et anathematizamus corde et ore quos anathematizarunt . et quos susceperunt . suscipimus[2] ! Glorificantes Deum patrem sine initio et filium ejus unigenitum ex patre generatum ante sæcula ! Et spiritum sanctum procedentem ex patre et filio inenarrabiliter ! Sicut prædicaverunt . hii[3] quos memoravimus supra . sancti apostoli et prophetæ[4] doctores . Et nos omnes subscribimus[5] qui cum Theodoro Archiepiscopo fidem catholicam exposuimus ;

Beda, *Hist. Eccl.*, iv, 17, from [A.] *MS. Cott.*, Tiberius C., II, f. 105 *b*.
[B.] *Mon. Hist. Brit.*, 227.
[C.] Hadd. and St., III, 141, from sources there quoted.

---

53. *Decree of Archbishop Theodore respecting the division of bishoprics.* A.D. 680.

De auctoritate duorum Metropolitanum Dorovernia et Eboriaca civitatibus .

✠ Regnante inperpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo qui cœlestia simul et terrestria imperio patris cuncta quæ[6] sancti spiritus gratia in æquitate disponit . atque per ejusdem Dei prædestinationem hoc synodus congregatum fuerat in loco celeberrimo ubi nominatur Heðfeld . Anno vero dominicæ incarnationis . D.C . LXXX . indictio . IX . præsidente autem THEODORO gratia Dei episcopo cæterisque episcopis et Dei sacerdotibus per universam Britanniam pariter cum regibus Anglorum Ægfrido regi Humbronentium et Athelredo[7] regi Marcentium cum consensu Halduulfi regi AesterAnglorum[8] atque Clotherio regi Cantuariorum . de multis necessitatibus tractantes maxime de statu æcclesiarum Dei . quorum ab olitanis temporibus in primordia Christianitatis tocius Britanniæ constituta atque firmata noscuntur . quomodo vel qualiter secundum normam rectitudinis his temporibus vel futuris ad servandum disposuimus cum communi consilio omnium nostrorum regum episcoporum vel etiam tocius gentis Anglorum hanc discretionem statuimus atque decrevimus . nostrisque successoribus id ipsum in posterum præcipimus huic duobus metropolitanis a primitibus locis quæ sunt universæ Britanniæ capita constituta . prima ut in Dorovernia civitate principali honor archiepiscopi et

[1] Substrahentes, with the second *s* expuncted, A. [2] Susceperunt suscepimus, B. [3] Hi, B. C. [4] Et, added, B. C. [5] Subscripsimus, B. C.
[6] *Per cunctaque* (?). [7] Athelredo, D. [8] Easter-Anglorum, B. C.

indumento paleg[1] habeatur . sicut archiepiscopo AUGUSTINO priscis jam temporibus at nunc usque detenta est . a sui juris ditioni per singula loca . xii . episcopi seu omnis nationes Anglorum et Brittonum in australis[2] partibus usque ad confinia Norðanhumbrorum . Alia vero in Eboraica civitate fundata similiterque sui juris dicioni[3] . xii . episcopi semper in futurum subjugati . et partes aquilonales sicut disposuit prædecessoribus nostris pater noster Gregorius illis duobus sedibus ad servandum imperpetuum . Ut ex illis prænemoratis civitatibus omnis ordo æcclesiastici officii servatur[4] atque inde ministratur tam ordinacio episcoporum vel etiam unccio regum: Quamque canonicas instituciones quæ suis exhortacionibus et assiduis sollicitudinibus ad regimen Christianitatis pertineant . Et nunc ergo[5] iterum ad memoriam retracti per dominum apostolicum Agathonem papam ita inrefragibilis et inviolabilis a nobis nostrisque successoribus utrorumque prænominatorum[6] civitatum perpetuo[6] stabilitate firmavi .

Si quis uero quod non optamus obstinata contumacia his salubris[7] statutis obpugnando contraire temptaverit . quisquis ille sit sciat canonica subjacere sentencia , et a synodali[8] hujus communione esse damnatum . vel a participatione corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi separatum.

✠ Ego [Ægfridus][9] rex Humbrensium his synodalibus et canonicis constitutis consentiens subscribo;

✠ Ego [Æðelredus][9] rex Merciorum his synodalibus et canonicis constitutis consentiens subscribo;

✠ Ego Alduulf rex ÆstrAnglorum[10] his synodalibus et canonicis constitutis consentiens subscribo;

✠ Ego [Cloðerius][9] rex Cantuariorum his synodalibus et canonicis constitutis consentiens subscribo;

✠ Ego Theodorus gratia Dei Archiepiscopus Britanniæ et civitatibus Doroverniæ consentiens subscribo;

[A.] Brit. Mus., *Addit. MS.* 15,350, f. 110 (*Cod. Winton.*)

[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXCI, from [A.]
[C.] Had. and St., iii, 152.
[D.] Thorpe, *Dipl.*, p. 7.

[1] Pallii, B. [2] Australibus, B.; australibuts (!), C. [3] Ditioni, B. C. D. [4] Cervatur, D. [5] Ego, B. C. [6] *Sic*, A. B. C. D. [7] Salubribus, B. C. [8] Synodi, B. C. [9] B.; omitted, with space left for name, A. [10] Easter-Anglorum, B. C.

54. *Grant by Kenfrith, Earl of the Mercians, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Wdetun,* i.e., *Wootton, co. Wilts.* A.D. 680.

Fortuna fallentis seculi procax, non lacteo immarcescibilium liliorum candore amabilis, sed fellita ejulandæ corruptionis amaritudine odibilis, filios in valle lacrimarum fetentis carnis rictibus venenosis mordaciter dilacerat; quæ quamvis arridendo sit infelicibus attrectabilis, Acheruntici tamen ad ima Cociti, ni Satus alti subveniat boantis, impudenter est declivis. Et ideo, quia ipsa ruinosa tanaliter dilabitur, summopere festinandum est ad amena indicibilis letitiæ arva, ubi angelica hinnidicæ jubilationis organa, mellifluaque rosarum odoramina, a bonis beatisque naribus inestimabiliter dulcia capiuntur sineque calce auribus felitium hauriuntur.

Cujus amore felicitatis illectus, ego[1] CENFRITHUS, comes Mertiorum, quandam telluris particulam venerabili abbati ALDHELMO, sub estimatione. X. cassatorum, in loco qui dicitur WDETUN ad serviendum Deo et sancto Petro in perpetuum jus largitus sum cum consensu domini mei Ethelredi regis.

Anno ab incarnatione domini. DC.^{mo} LXXX.$_{mo}$, indictione viii.[2]

William of Malmesbury, *Gesta Pontificum*, ed. Hamilton, Rolls series, p. 349. Omitted by Kemble. For witnesses, see No. 64.

---

55. *Privileges granted by Pope Agatho to the Monastery of St. Paul, London.* A.D. 678-681.

Dilectissimo nobis ERKENWALDO Episcopo monasterii Sancti Pauli AGATHO Papa servus servorum Dei.

Quæ ad securitatem et refugium fideliter Deo servientium pertinent, sollerti cura speculatoris oportet perspicere vigilantiam, ut dum immunitati devote Deo servire cupientium prospexerit, plurimos ad bonæ conversationis indolem provocet. Rogas pro hoc privilegio ex apostolica auctoritate concesso, sub tuitionem hujus ac regulam perhenniter conservari. Hujus postulationis probabilem ac spiritualem judicantes intentum, quod etiam maximos præsules et doctores ecclesiæ fecisse meminimus, statuimus atque decerni-

[1] See a similar proem and opening of grant under Æthelstan, 21 Dec., A.D. 937.

[2] Written over an erasure.

mus venerabile MONASTERIUM in Londonia civitate, quod dedicatum est in nomine SANCTI PAULI Apostoli, gentium doctoris, cujus divina dignatio prece nos voluit, ita videlicet ut nihil de rebus ecclesiæ vel materiis in ejus nomine oblatis ac consecratis, ab jure venerabilis monasterii, a tua reverentia subtrahatur. Hic pacifico tempore a Deo concesso qui ad episcopatus ministerium delatus fuerit se ipsum apostolicis repræsentet obtutibus. ut ex hoc illibatam firmitatem obtineat. Si vero presbyterum ob missarum solempnia sibi proposuerint consecrari, dum vero ad percipiendam laborum vicissitudinem de hoc migraverit sæculo, eligendi episcopum licentiam soli congregationi ejusdem venerabilis monasterii concedimus.

Si quis vero hanc libertatem augere voluerit, adaugeat omnipotens Deus sibi longævam in hoc sæculo vitam, et post finem istius vitæ cælestis regni jocunditatem: si quis vero, quod non optamus, hujus decreti syncrasian infringere temptaverit, aut aliter quam a nobis statutum est mutare studuerit, sit a consortio Christi et ecclesiæ et a collegio omnium sanctorum in hoc et in futuro sæculo segregatus.

Had. and St., iii, 161; from MS. penes Decan. et Capit. S. Pauli, London.
Ellis, *Hist. Eccl. S. Pauli*, p. 269.

---

56. *Privileges granted by Pope Agatho to the Monastery of Chertsey.* A.D. 678-681.

Dilectissimo nobis ERKENUUALDO episcopo nunc Abbati monasterii[1] Certeseg AGATO episcopus servus servorum Dei.

Quæ ad securitatem et refugium fideliter Deo servientium pertinent sollerti cura speculatoris oportet prospicere vigilanciam ut dum immunitati devote Deo servire cupiencium prospexerit plurimos ad bonæ conversationis indolem provocet. Iccirco tuæ reverentiæ obsecrationem effectui mancipantes rogantis post multas ecclesiasticæ dispensacionis sollicitudines diversosque labores et corporales molestias ob corporis inbecillitatem et senium. licentiam tibi a nobis concedi ut venerabilis Monasterii. cujus nuper dispensacionem facere noscebaris contentus latibulo divino servicio sedule deditus ejusdem tantum regularem dispensationem et disciplinam exerceas ad deserviendum adtencius Deo. Nullis negotiis sæcularibus saltemve ecclesiasticis sollicitudinibus et curis occupatus. Rogasque per hoc privilegium ex apostolica auctoritate concedi.

[1] De, added, B.

Hujus postulacionis probabilem ac spiritalem judicantes affectum quod etiam maximos præsules et doctores ecclesiæ fecisse meminimus statuimus atque decernimus venerabile Monasterium quod appellatur CERTESEYA situm in regione Surreyæ. juxta fluvium quod appellatur Tamisa. In quo et oratorium in beati Petri apostolorum principis dedicatum est. a tua reverencia in omnibus dispensari. sub tuitionem videlicet ac regulam hujus apostolicæ sedis cujus divina dignatio præesse nos voluit. ita videlicet, ut nichil[1] de rebus ecclesiæ vel materiis in ejus nomine oblatis ac consecratis ad jus memorati venerabilis Monasterii a tua reverentia subtrahatur.

Propterea nulli aditum licenciamve concedimus cuilibet dispensacioni ejus se ipsum immiscere saltemve introeundi non rogatum a religioso Abbate qui pro tempore fuerit facultatem habere vel disciplinæ Monachicæ semet ipsum inserere. seu de numero episcoporum quisquam sit sive præsbyterorum vel diaconorum vel quiqui ecclesiastici ordinis fuerint. similiter etiam laicorum set[2] tocius dispensacionis summam et regularis disciplinæ custodiam tuæ reverenciæ. vel qui pro tempore huic monasterio ex apostolica auctoritate præfuerint tantum concedimus. Dum vero ad percipiendam laborum vicissitudinem de hoc migraverit sæculo. eligendi Abbatis licenciam soli congregacioni ejusdem venerabilis Monasterii concedimus. et dum inter eos convenerit de probitate vitæ atque sollertia Abbatis electi! consona postulacione eligentis et electi simul episcopum vicinum expostulent electum Abbatem episcopali benedictione consecrare. Tuncque pacifico tempore a Deo concesso qui ad Abbatis Ministerium delatus fuerit. semet ipsum apostolicis repræsentet obtutibus[3] ut ex hoc illibatam firmitatem optineat. Si vero presbyterum ob missarum sollempnia sibi poposcerint consecrari! prius apud semet ipsos tam religiosus Abbas quamque ejus congregacio electionem faciant dignæ personæ. et quem voluerint venerabilium episcoporum vicinum expostulent, cumque rogatus fuerit! canonicam de eo sollicite inquisicionem efficiat et dum inoffensum invenerit. ad sacerdocium promoveat. similiter autem et 'si' diaconem sibi fieri poposcerint. Neque tamen ex hoc quod ordinacionem presbyteri vel diaconi erga eorum postulacionem hunc facere præcepimus. facultatem ullam pensandi[4] vel usurpandi dominium in qualibet re vel materia ei concedere noscimur. Nulli licenciam concedentes quæque Deo seu a Christianis et sublimibus regibus. sive a quocunque fidelium. aut infidelium eidem venerabili Monasterio

[1] Nihil, B. [2] Sed, B.
[3] Obtuitibus, B. [4] Presumendi, B.

oblata sunt vel dicata . vel post hoc quacumque obvenerint utpote divinæ majestati semel consecrata . de hiis[1] aliquid segregandi atque usurpandi quocunque modo vel tempore sed tantum luminariis venerabilis Monasterii ibique Deo serviencium sustentacioni proficiant . illud Ananiæ et Saphiræ eis opponentes exemplum .

Qui vero obstinatis mentibus contra hujus privilegii apostolica auctoritate suffulti disposicionem venire temptaverit[2] ex auctoritate apostolica cujus Dei nutu ministerio fungimur decernentes sancimus si quidem episcopus fuerit presbiter vel diaconus, ab ordine quo intra ecclesiam fungebatur . se noverit esse dejectum . Similiter de numero clericorum cujuslibet ordinis fuerit . sin vero laicus qui tam profanam præsumpcionem proruperit primum quidem sciat se ante Deum cum judex advenerit æterna condemnacione percelli . quod res ei a Christianis oblatas atque ejus nomini dedicatas humano ambitu vel ineffrænata cupiditate usurpare temptaverit . ita quoque a participacione sacratissimi corporis et sanguinis redemptoris nostri Jhesu Christi ex apostolica auctoritate se noverit alienum . Culpas denique delinquencium servorum Dei apostolicæ sedis reservamus judicio erga canonicam sancionem[3] plectendas . Cum omni denique districtione sollertia tua invigilet ac reverenda religiosaque sedulitas tam in Psalmorum sollempniis statutis temporibus deferendis quam in disciplina conversacionis monachicæ laudabiliter conservanda ! ut exemplum atque hortamen et incentiva virtutum tua tuæque congregacionis probitas censeatur . Ad cujus decretalis privilegii firmitatem apostolica auctoritate suffulti manus nostræ subscripcionem impressimus . Bullamque nominis nostri adnecti præcepimus. ✠ Bene Valete ✠ .

[A.] MS. Cott. Vitellius A., xiii, f. 24 | [B.] Had. and St., iii, 161

---

57. *Grant by Æthelmod to the Abbess Bernguidis, of land near the River Ceruelle, or Cherwell.* October, A.D. 681.

In nomine domini Dei salvatoris nostri Jhesu Christi !

Ego ÆTHELMOD, per consensum regis Æthelredi, pro remedio animæ meæ, dono tibi BERNGUIDI venerabili abbatissæ et Folcburgi, et per vos monasterio vestro, manentes . xx[ti] . juxta flumen quod appellatur CERUELLE, ut habeatis jure dominioque vestro, quam monasterio vestro vindicetis. Si quis vero contra hanc

[1] Iis, B. [2] Tentaverit, B. [3] Sanctionem, B.

donationis meæ cartulam venire temptaverit, sciat se rationem redditurum in die judicii. Et ut hæc donatio mea in sua firmitate persistat, subter propria manu signum sanctæ crucis feci, et Theodorum sanctissimum archiepiscopum ut subscriberet rogavi, simul et Æthelredum regem ut subscriberet rogavi.

Actum in mense Octobri, Indictione nona,

Signum sanctæ crucis Æthelmodi . ✠ .
Æthelredus, rex gratia Dei, ascriptio . ✠ .
Theodorus, gratia Dei archiepiscopus, subscripsi . ✠ .
Putta, gratia Dei episcopus, subscripsi . ✠ .
Bosel, gratia Dei episcopus, subscripsi . ✠ .

Kemble, *Cod. Dipl.*, xxi; from MS. Corp. Chr. Cantab., cxi, f. 60.

---

58. *Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Niuentun, or Newnton, etc., co. Wilts.* A.D. 681.

In nomine domini Dei nostri Jhesu Christi salvatoris!

"Nichil[1] intulimus", ut apostolicum confirmat[2] oraculum, "in hunc mundum nec[3] auferre quid[4] possumus". Iccirco terrenis ac caducis æterna ac[5] mansura mercanda sunt. Quapropter ego ETHELREDUS,[6] rex Mertiorum[7], rogatus a patricio meo ac[5] propinquo Ceufritho[8], pro remedio animæ meæ, ac pro oratione fratrum in Meldulfesbirg[9] servientium . XXX.[10] cassatos ab occidentali parte stratæ publicæ, et non longe in alio loco . XV .[10] prope Tettan[11] monasterium ALDHELMO[12] abbati et successoribus ejus in libertatem terrenarum servitutum perpetualiter,[13] libenter largitus sum . Et hanc donationem meam sacræ crucis signaculo propria manu confirmavi, et favorabilium virorum claro consensu[14] corroboravi; ut nulla post obitum nostrum regalis audatia[15] nec secularis dignitas[16] decretum nostrum confringere attemptet.[17] Si quis vero hanc donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus partem ejus in libro vitæ. Quod si quis, tirannica[18] potes-

Niuentun.

[1] 1 Tim. vi, 7; nihil, B. C. D. E. [2] Testatur, B. C. D. E. [3] Verum nec, B. C. D. [4] Quicquid, E. [5] Et, B. C. D. E. [6] Ætheiredus, B. C. D. E. [7] Merciorum, B. C. D. E. [8] Cenfritho, B. C. D. E. [9] Meldunesburg, B. C. D. E. [10] Quindecim, B. C. D. E. [11] Tectan, B. C. [12] Aldelmo, B. C. E. [13] Perpetualem, B. [14] Concensu, C.; cunconsu, E. [15] Audacitas, B. C. D. E. [16] Contra, added, B. C. D. E.; and so originally, but crossed through, A. [17] Temptaverit, B. C. D.; and so originally, but altered, A. [18] Tyrannica, B. C. D. E.

tate fretus, demere[1] sategerit, sciat se coram Christo novemque angelorum ordinibus rationem redditurum.

Scripta est autem hæc cirographi[2] cartula anno ab incarnatione domini. DC.^{mo} LXXX.^{mo} I°., indictione. IX.^{na}

✠ Signum[3] manus Æthelredi[4] regis Merciorum.
✠ Signum manus Coenfrithi comitis.
✠ Ego Theodorus, gratia Dei archiepiscopus, confirmavi.
✠ Ego Saxulfus[5] episcopus subscripsi.
✠ Ego Bosellus[6] episcopus subscripsi.[7]

A.] Will. Malmesbury, *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, Rolls Series, p. 350, from MS. Coll. Magd. Oxon., 172, f. 82 *b*.
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XXII; from
[C.] MS. Lansdowne, 417, f. 2 (Malmesbury Chartulary).
[D.] *Registr. Malm.*, Rolls Series, p. 281.
[E.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, 258; from *MS. Bodl.*, Wood, v, f. 13 *b* (Malm. Chartulary).
Anglia Sacra, ii, 10.

---

59. *Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land near Tetbury.* A.D. 680 (*for* 681).

In nomine domini Dei nostri Jhesu Christi salvatoris!

"Nihil[8] intulimus", ut apostolicum testatur oraculum, "in hunc mundum, verum nec auferre quid possumus"; Iccirco terrenis ac caducis æterna et mansura mercanda sunt. Quapropter ego ÆTHELREDUS[9] rex Merciorum, rogatus a patricio meo et propinquo Coenfritho[10] pro remedio animæ meæ, ac pro oratione fratrum in Meldunesburg Deo servientium,. XV. cassatos prope Tectan[11] Monasterium ALDELMO[12] abbati libenter largitus sum.

Si quis vero hanc donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus partem ejus in libro vitæ: quod si quis, tyrannica potestate fretus, demere vel auferre satagerit, sciat se coram Christo novemque angelorum ordinibus in tremendo examine rationem redditurum.

[1] Demere vel satagere, originally A., but the last two words crossed through; demere vel auferre, B. C. D. E. [2] Cyrographi, B. C. D. E. [3] The names of witnesses from B.; *See* No. 64. [4] Æthelrech, D. [5] Saxulbus, D.; Saxulphus, E. [6] Borel, D.; Bolsel, E. [7] The following rubric in C. D. E.:—"Quomodo Edelredus rex contulit Aldhelmo Abbati et Meldunensi cenobio Newentune et Cherletune juxta Tetteburi."
[8] Nichil, B. [9] Athelredus, B. [10] Cenfritho, B.; Cenfrito, D.
[11] Tettan, C. D. [12] Aldhelmo, C. D.

Scripta est autem hæc cyrographi cartula, anno ab incarnatione domini. DCLXXX. Indictione. IX.

✠ Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus confirmavi.
✠ Ego Saxulfus[1] episcopus subscripsi.
✠ Ego Bosel episcopus subscripsi.
✠ Signum manus Æthelredi[2] regis Merciorum.
✠ Signum Cenfrithi comitis.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XXIII; from
[B.] MS. Lansdowne, 417, f. 2 b.
[C.] *Registr. Malm.*, p. 202.
[D.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, 253 (see No. 57).
Boundaries in Kemble, *Cod. Dipl.*, iii, 374 (see No. 59A).

59A. *Boundaries of the Land granted in No.* 59.

DE CHERLETONE.

Hii sunt termini terræ de CHERLTONE.

Imprimis a loco qui dicitur Totleie directe per viam usque quiccaeleyen versus aquilonem; et ex inde versus meridiem usque la done; usque la notte stokke; et ab eodem usque cweok ende; et ab illo loco usque oddeburne, videlicet, ad le crundle; et tunc per filum aquæ vel cursum usque æt waldes forde; et sic directe per viam usque ceasterbroke; et tunc per cursum aquæ usque la hide; et ab eodem versus occidentem ultra montem usque scorte slade; et tunc directe per amnem usque cuewan welle; et ab eodem fonte usque le niwe heme wodeweye; et sic per viam directe usque ad metam de Hanekyntone versus meridiem; et tunc ab eadem meta usque sondheye; et ab eodem usque ad boscum inter duo clausa; et sic per quandam viam directe usque la brande stokke; et ab eodem usque le hælde rode in parte aquilonari del perer; et ab illo loco directe per viam usque ad locum primo scriptum, scilicet, Totleie.[3]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, vol. iii, p. 374.

[1] Saxulfus, B. C.; Saxulbus, D.
[2] Athelredi, B. C.
[3] Totleye, K.

60. *Charter of King Æthelred, founding the Monastery of St. Peter, Gloucester.* A.D. 671 (*for* 681).

In nomine domini nostri Jhesu Christi.

Solet non nunquam inter multos sacerdotes domini vel quoslibet minores gradus ecclesiæ, et inter ipsos etiam laicos fideles, de possessionibus agrorum vel quis vel ad quamlibet ecclesiæ pertineat, vel quis etiam cujuslibet magis sit, maxima discordia oriri, quapropter ego ETHELREDUS, Deo adjuvante, rex Merciorum fui cogitans de remedio animæ meæ ut aliquid fecerim mihi in elemosinam pro nomine omnipotentis Dei in sæcula. Concedens autem donabo duobus ministris meis nobilis generis in provincia Huicciorum, OSRICO scilicet et Ospaldo fratri[1] ejus in vicarium, cum nostra licentia et consensu, aliquam partem telluris, id est . ccc . tributariorum at Gleapeceasore Osrico,[2] et altera[3] similiter . ccc . cassatorum at Pershoram, hoc est, ut Osric acciperet illud obe Gleapeceasdre, Ospald etiam et Pershoram haberet.

Postquam ego Etheldredus[4] rex fui rogatus a venerabili viro præfato Osrico licentiæ meæ ut monasterialem locum et vitam in illa civitate construere potuisset, et cœnobialem regulam perenniter ibi constitueret; et tunc ita fiebat, et ipse comparavit illam civitatem cum agro suo, et ad liberam potestatem omnis rei, cum uno sulcaurea,[5] in quo fuit . xxx . milia, sibi in perpetuam hæreditatem possidendum et adhabendum, et post se in suam genelogiam qualicunque manu voluerit donandum.

Facta vero est hæc conditio in quinto anno regni Ethrelpedi[6] regis Merciorum, hoc est, anno dominicæ incarnationis sexcentesimo septuagesimo primo, tunc fuerunt domini archiepiscopus Deusdedit, et Saxulphus episcopus, gentes Mercini, et sinodus congregata[7] fuit in loco famosa Ethcealchy de istis rebus sic factis .

[H.] *Historia et Cartularium Monast. S. Petri, Gloucestriæ.* Ed. W. H. Hart, Rolls Series, 1863, vol. i, p. lxxi, from [MS.] Gloucester Cathedral, Register A.

[1] Fratre, MS. [2] Osrice, MS. [3] Altero, MS. [4] Ethredus, MS. [5] Sulinga, H. (*note*). [6] *Sic*, H. [7] Congregatus, MS.

61. *Grant by Baldred of the Mercians, to Hamgisl, Abbot [of Glastonbury], of land at Pengerd, or Pennard, co. Somerset.* A.D. 681.

✠ Omnia quæcunque secundum ecclesiasticam normam justo moderamine decernuntur. quanquam proprium robur juris obtincant[1]. attamen[2] quia incertus humanæ vitæ status evidenter agnoscitur. paginis saltim[3] vilibus pro ampliore[4] firmitate robarentur[5]. Denique. ego BALDREDUS rex. ob amorem cœlestis patriæ et indulgentiam criminum meorum aliquam terræ particulam[6]. HAMGILSO[7]. abbati libenter. ad supplementum honorabilis ecclesiæ beatæ Mariæ et Sancti Patricii[8] confero. cum consensu pontificis nostri Haeddi[9]. qui etiam eundem venerabilem Hamgilsum[10], Centuuine[11] rege Consentiente ibidem abbatem, pro sua fideli conversatione constituit. et cæterorum cognatorum gubernacula regni regentium; Prælargita vero terra est super verticem montis cujus uocabulum est PENGERD[12]. et est sub estimatione. xii.[13] manentium. et his[14] intro ad æcclesiam beatæ Mariæ circumcincta dinoscitur confiniis.

Of colkanlege up anlang broces to totanlege. Thonon east andlang[15] slædes. Of tham slæde on thone burnan. Sua to cullanbyrig. ⁊ east to stangedelfe. Thonon north anlang ueges to there stænenaubrycge. on hone aldan pyll. ⁊ sua andlang mores ut on briuu.

Sit obsecro augentibus pars in regno Dei. Si quis autem quod absit tirannica fretus potestate: hoc decretum violenter irritum facere temptaverit sciat se iram et indignationem æterni judicis incursurum per omnia[16] seculorum.

Hæc vero cartula scripta est anno ab incarnatione Christi. DCLXXX^mo. I°. Feliciter augeat Christus vitam æternam. augentibus hanc donationem;

Ego Haedde[17] episcopus kartulam[18] scripsi. ✠.
Signum manus Baldredi regis. ✠.
Ego Aldhelm[19] abbas subscripsi. ✠.

The boundaries in Kemble, "Cod. Dipl.," vi, 226, are given as follows:—"Of obanleighe up endlang brokes to cantanleighe;

[1] Optineant, B. [2] Ac tamen, B. [3] Saltem, B. [4] Ampliori, B.
[5] Roborentur, B. [6] Particulam, B. [7] Hamgislo, B. [8] Patrici, B.
[9] Heddi, B. [10] Hemgislum, B. [11] Kentuuine, B. [12] Pennard, B.
[13] Hos, B. [14] Hus, B. [15] Andlang, S. [16] Tempora, B.
[17] Hedde, B. [18] Hanc cartulam, B. [19] Aldelm, B.

ðanen est endlang slades; of ðan slade on ðon bourne; so to Collamburi; and est to Standelue; ðanen norð endlang weies to ðere stanene brugge, on ðen olden pil; and soa endlang mores out on Bru."

[A.] Charter in possession of the Marquess of Bath, printed in facsimile by the Ordnance Survey Commission.
[S.] Text by Mr. W. B. Saunders of the above.

[B.] Kemble, *Cod. Dipl.* xx; from MS. Bodl., Wood, i, f. 183.
Dugd., *Mon. Angl.*, i, 48.

---

62. *Grant by Centwini, King of the Saxons, to Hamegils, Abbot of Glastonbury, of land at Cantucuudu, or Quantock-wood, West-Monkton, co. Somerset.* A.D. 682.

Carta Centwyny Regis de Cantucuudu nunc Westmonketon juxta Tantoniam.

✠ Omnia que videntur temporalia sunt. que non videntur eterna sunt. Ideo parvis et vilibus rebus eterna et mansura jugiter mercanda sunt. Quapropter ego CENTWINI Saxonum rex pro remedio anime mee aliquam porcionem HAMEGILSO abbati ad supplementum vite regularis in monasterio Glastingabirg sub divini timoris instinctu humiliter largitus sum. hoc est viginti tres mansiones in loco juxta silvam famosam que dicitur CANTUCUUDU. habentes ad austrum fluvium qui dicitur Tan; ad aquilonem vero silve prefate partem non modicam ad se trahens. usque ad vallem Helsdena deinde per rivulum unum usque ad vadum quod dicitur Wealaford. et sic in directione illius rivuli usque ad Tanis alveum. Habent vero ad occasum fontem qui dicitur Ealduuylle, deinde alterum fontem qui dicitur Acuuylle; ab illo fonte ad locum qui dicitur Hægstaldescumb; et per viam qui dicitur Hrycuueg. ab hac via ad rivulum qui appellatur Segbroc; ab hoc rivulo vergit territorium ad zephirum ad alveum prefati fluminis Tan. In locum qui dicitur Horspol; Et tres cassatos in australi parte amnis Tan ad insulam juxta collem qui dicitur brittannica lingua Cructan apud nos Crycbeorh. et hec pars telluris evidentissimis cingitur limitibus, habet enim ab austro Blacanbroc, ab aquilone Tan.

Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi. DCLXXII. Indictione. x. hoc prefatum donum. sic prefigimus ut immobile quamdiu christianitas vigeat in servicio Glastingensis æcclesie permaneat.

Siquis hanc donationis carticulam violenter invadere temptaverit. noverit proculdubio culpam sacrilegii se incurrisse. hujusque ligamine se constrictum donec divini examinis conspectui conpresentetur ni prius hoc inorme scelus detergendo emaculet; et

augeat omnipotens Deus hoc donum augenti vitam eternam per omnia secula seculorum. Amen.

✠ Ego Hæddi episcopus consenciens signum sanctæ crucis impressi.

✠ Signum manus Centuuini regis hanc munificentiam signo crucis perstringentis.

✠ Ego Aldhelm hanc scedulam scripsi et subscripsi.

Proceedings of Somersetsh. Archæol. and Nat. Hist. Soc., 1883. From MS. at Longleat.

---

63. *Grant by Cædwalla, King of Wessex, [to Malmesbury Abbey] of land at Kemele, or Kemble, co. Wilts. Aug.* A.D. 682.

Omnia "quæ[1] videntur temporalia sunt: et quæ non videntur æterna sunt". Iccirco visibilibus invisibilia et caducis cælestia præferenda sunt.

Quamobrem ego CEDWALLA,[2] regnante domino rex, aliquod emolumentum ecclesiæ impendere decrevi. Id est terram ex utraque parte silvæ quæ appellatur KEMELE, CXXXII[3]. cassatos. Et ita fixa et immobilis hæc donacio perseveret; ut nullus hoc decretum frangere aut irritum facere præsumat.

Si quis vero superba inflatus tyrannide hanc donacionem violare aut prævaricare temptaverit: noverit se in tremendo cunctorum examine coram judice vivorum et mortuorum rationem redditurum.

Scripta est vero hæc cartula. Indictione. I. mense Augusto. Anno ab incarnatione domini. DCLXXXII.

✠ Ego[4] Heddi[5] episcopus consensi.

✠ Signum manus Cedwallani[6] regis.

✠ Signum manus Cisi.

✠ Ego Wynberchtus subscripsi.

(A.) MS. Lansd. 417, f. 2 b.
(B.) Kemble, *Cod. Dipl.*, XXIV.
(C.) *Malm. Regist.*, ed. Brewer, Rolls Series, i, 282.
Dugd., *Mon. Angl.*, i, 258.

---

64. *Grant by Cædualla, King of Wessex, to Bishop Wilfrid, of lands to found an Abbey at Seolesige, or Selsey, co. Sussex. 3rd August,* A.D. 683.

✠ In nomine salvatoris nostri Jhesu Christi! Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec auferre quid possumus; idcirco

[1] 2 Cor. iv, 18. [2] Cædualla, B. [3] Scilicet. XXXII, B. C. [4] This and the following line transposed, C. [5] Hæddi, B. [6] Caeduuallani, B.; Cedwalla, C.

terrenis et caducis æterna et cœlestia supernæ patriæ præmia mercanda sunt.

Quapropter ego CÆDUUALLA, disponente domino, rex, rogatus a venerando UUILFRIDO episcopo uti sibi aliquantulam terram ad suffragium famulorum Christi, qui vitam cœnobialem degant, et ad construendum monasterium in loco qui vocatur SEOLESIGE, pro relaxatione criminum et perpetui præmii receptaculo, largiri dignarer: cujus precibus annuens, eandem terram de qua suggerere videbatur, pro remedio animæ meæ libenter impendo; id est . LV . tributarios in illis locis qui vocantur Seolesige, Medemenige, Wihttringes, Iccannore, Bridham, Egesauude, simulque Bessenheie, Brimfastun, et Sidelesham, cum aliis villis sibi cohærentibus, et cum omnibus ad se pertinentibus. Necnon terram illam quæ appellatur Aldingburne, et Lydesige . VI . cassatos; et in Geinstedisgate . VI ., et in Mundham . VIII ., [in Amberla] et Holtun . VIII ., et in Unaldham . IIII . , id est . XXXII . tributariorum , cum consensu Uuilfridi archiepiscopi, et Æthuualdi[1] subreguli, cæterorumque episcoporum, ducum, optimatumque Anglorum in potestatem propriæ donationis dabo.

Si quis vero contra hæc decreta firmiter statuta contraire, et solvere conatus fuerit, noverit se ante tribunal examinis Christi rationem redditurum, et habere partem cum Juda traditore domini in inferno inferiori.

Scripta autem est hæc cartula anno ab incarnatione domini . DC . LXXXIII . , indictione . XI . , mensis Augusti die . III .

Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.[2] Ab introitu portus qui appellatur Anglice Wynderynge post retractum mare in Cumeneshora; sic versus occidentalem plagam juxta mare usque Rumbruge in ante juxta litus maris usque Chenestone; inde in ante juxta littus usque Heremuðe; et inde versus septentrionalem plagam in longum fluvii usque Wialesflet; sursum [a Wialesflet] usque quo Brimesdik exit; inde versus orientem in longum prædicti fossati in Woflet; inde versus orientem in longum fluvii; et sic versus australem plagam usque Wuderingemuðe.

✠ Ego Cæduualha rex, a præfato rogatus Episcopo, donationis meæ cartulam subscripsi.

✠ Ego Uuilfridus archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Birhtuualdus archiepiscopus consensi et subscripsi.

✠ Ego Egnualdus episcopus[3] consensi et subscripsi.

[1] Eewaldi, B. [2] "Tunc sequuntur limites et bundæ terrarum prædictarum in lingua Saxonica, videlicet in carta originali; sed in quadam alia copia veteri cartæ prædictæ sequuntur bundæ dictæ terræ sub hac forma," etc., A. [3] Omitted, B.

✠ Ego Uuilfridus episcopus terras mihi donatas crucis Christi roboratione confirmo.

✠ Ego Eadberhtus episcopus consensi et subscripsi.

✠ Ego Eaddulfus dux Suðsaxonum consensi et subscripsi.

Omnes isti et multi alii consentientes subscripserunt et confirmaverunt.

Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXCII; from [A.] Reg. B., xviii, f. 46, penes Decanum et Capit. Cicestr., and [B.] Reg. A., xviii, f. 16, penes D. et C. Cicestr.

---

65. *Grant by Berhtwald, subregulus, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Sumerford, or Somerford, co. Wilts. 30th July,* A.D. 683.

Ea quæ secundum timorem et amorem domini religiosa largitionis devotione diffiniuntur, quamvis solus sermo sufficeret promulgare[1], tamen, pro incerta futurorum temporum conditione scriptis publicis et documentorum gestis sunt confirmanda.

Quapropter ego BERHTWALD[2], regnante domino, rex[3], pro remedio animæ meæ et indulgentia commissorum criminum, aliquam terram conferre largirique ALDELMO[4] abbati decrevi[5], id est illam de orientali parte[6] fluminis quod appellatur[7] Temis, juxta vadum cujus vocabulum est[8] SUMERFORD. XL^{ta} cassatos; ea scilicet diffinitione[9], ut omni servitute secularium potestatum portio terræ illius perpetualiter sit libera, ad serviendum necessitatibus monachorum Deo servientium in monasterio quod nominatur Maldumesburg[10]. Et, ut firmius ac tenatius[11] hæc donatio in perpetuum roboretur, etiam præcellentissimum monarchum Ethelredum[12] ad testimonium ascivimus regem[13], cujus consensu et confirmatione hæc munificentia acta est.

Si quis contra hanc donationem venire temptaverit, aut, tirannica[14] fretus potestate, invaserit, sciat se in tremendo cunctorum examine coram Christo rationem redditurum.

Actum publice in sinodo[15], juxta vadum Bregford[16], mense Julio,

[1] Promulgare, omitted, B. C. D. [2] Berthuualdus, B. C. D. [3] "Non quidem rex potestate, sed subregulus", A. in text, p. 351. [4] Aldhelmo, B. [5] Decreveram, B. C. D. [6] Plaga, B. C. D. [7] Fluminis cujus vocabulum est, B. C. D. [8] Vadum qui appellatur, B. C. D. [9] Definitione, B. C. D. [10] Maeldubesburg, B. C. D. [11] Tenacius, B. C. D. [12] Æthelredum, B.; Athelredum, C. D. [13] Regem ad testimonium, B. C. D. [14] Tyrannica, B. C. D. [15] Synodo, B. C. D. [16] Berghford, B. C. D.

tricesima die mensis ejusdem, indictione . XIII .[a], anno ab incarnatione domini . 'DC' . octogesimo quinto[1] .

[A.] Will. Malmesb., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, Rolls Series, p. 351, from MS. Magd. Coll. Oxon., 172, f. 83.
[B.] *Registr. Malm.*, ed. Brewer, Rolls Series, i, 279.
[C.] MS. Lansdowne, 417, f. 1.
[D.] Kemble, *Cod. Dipl.*, xxvi; from [C].
Anglia Sacra, ii, p. 10.
Dugd., *Mon. Angl.*, i, 257.

---

66. *Grant by Egfrid, or Ecgfrith, of Northumberland, to Cuthbert, of land at Crec and Lugubalia.* A.D. 685.

In nomine patris et filii et spiritus sancti . Amen .

Anno dominicæ incarnationis . DCLXXXV . congregato sinodo circa fluvium Alne in loco qui dicitur Æt-tuiford, cui Theodorus archiepiscopus Do[r]uvernensis præsidebat, cum Cuthbertus legatariis ac literis ad se præmissis nequaquam sua insula posset erui; tandem ego Egfridus rex, Northumhymbrorum cum antistite Trumuini[2] et aliis religiosis viris insulam navigavi, et invitum ad synodum pertraxi, ubi omnium jussione episcopatus officium suscipere compellitur. Cui et omnibus successoribus ejus, consilio Theodori archiepiscopi Trumuuini[3] et totius consilii, pro salute animæ meæ et successorum meorum, donavi villam quæ vocatur CREC et tria miliaria in circuitu ipsius villæ:

Donavi eciam civitatem quæ vocatur LUGUBALIA, et in circuitu ejus quindecim miliaria; ut hæc tam ipse quam successores ejus, ad Dei servitium imperpetuum habeant, ita sicut ego habui, libera et quieta et secundum suam voluntatem disponenda.

Ego Theodorus archiepiscopus Doruvernensis subscripsi . ✠ .
Ego Cedd Orientalium Saxonum episcopus subscripsi . ✠ .
Ego Bosa episcopus subscripsi . ✠ .
Ego Saxuulf[4] Merciorum episcopus subscripsi . ✠ .
Ego Eata Hagustaldensis episcopus subscripsi . ✠ .
Ego Trumuuni[5] Pictorum episcopus subscripsi . ✠ .
Ego Ceadda Lichefeldensis episcopus subscripsi . ✠ .
Ego Eadhaed[6] Lindissi episcopus subscripsi . ✠ .

Hæc donatio[7] scripta est tempore Agathonis papæ, anno ætatis regis Egfridi quadragesimo, regni vero ejus decimo quarto.

Kemble, *Cod. Dipl.*, xxv; from MS. Dodsw., ix, f. 8.

[1] Sexcentesimo . xxxv° . B. C. D. (but see note in D.). "Subscripserunt his tribus [*i.e.*, Nos. 54, 58, 64], Theodorus archiepiscopus, Ethelredus rex Mertiorum, Berhtwaldus, Ceufrithus patritius, Sexuulfus Licitfeld et Bosel Wigorniæ episcopi." A. in text, p. 352.

[2] Trumum, MS. [3] Trumui, MS. [4] Seguli, MS. [5] Trumus, MS. [6] Eadhert, MS. [7] Donationem, MS.

67. *Grant by Eadric, King of Kent, to the Monastery of St. Peter at Canterbury, of land at Stodmersch, or Stodmarsh, co. Kent. June,* A.D. 686.

In nomine salvatoris, cujus pietate regimen assequuti sumus, quo etiam gubernante regnamus, et omnia quæ habere cognoscimur ipso largiente habita possidemus! Pro qua Ego EADRICUS rex Cantuariorum a præsenti die et tempore terram juris mei quamvis prætium competens acceperim, hoc est argenti libras decem, in monasterio beati Petri apostolorum principis quod situm est juxta civitatem Dorovernis, una cum consensu meorum patriciorum, in perpetuum donavi et dono, quæ supradicta terra conjuncta est terræ quam sanctæ memoriæ Lotharius quondam rex beato Petro pro remedio animæ suæ donasse cognoscitur.

Quæ terra determinatur; ex una parte habet vadum quod appellatur Fordstreta publica indirectum, et a parte alia flumen quod nominatur Stur, omnes terras sationales, cum pratis, campis, silvis, fontanis, vel mariscum quod appellatur STODMERSCHE[1] cum omnibus ad supradictam terram aratrorum trium pertinentia. beato Petro ejusque familiæ, in qua nunc præesse Adrianus abbas dinoscitur, tradidi possidendam, et quicquid exinde facere voluerint, utpote domini liberam habeant potestatem sicut donatum est manere decerno, nunquam me hæredesque meos vel successores contra hanc donationis meæ cartulam ullo tempore esse venturos. Quod si aliquis præsumpserit, sit separatus a participatione corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi, manente hac cartula nihilominus in sua firmitate, de quibus omnibus supra dictis ac a me definitis, ut ne aliquis in posterum sit adversitas, propria manu signum sanctæ crucis expressi, et sanctissimum atque reverentissimum Theodorum archiepiscopum nostrum ut subscriberet[2] rogavi, et alios testes similiter.

Actum in mense Junio, indictione xiiii.ª.

Ego Ædricus rex in hanc donationis meæ[3] cartulam signum sanctæ crucis expressi. ✠.

Ego Theodorus archiepiscopus gratia Dei subscripsi ✠.

[A.] Kemble, *Cod. Dipl.*, xxvii; from MS. Aul. Trin. Cantab., f. 20A. | [B.] Harl. MS., 686, f. 120b.

[1] Stodmerch, B. [2] Scriberet, B. [3] Me, B.

68. *Letter of Archbishop Theodore to Ethelred, King of the Mercians, respecting Wilfrid.* A.D. 686.

Gloriosissimo et excellentissimo EÐILREDO[1] regi Merciorum THEODORUS gratia Dei archiepiscopus in domino perhennem[2] salutem.

Cognoscat itaque[3] fili mi dilectissime. tua miranda sanctitas; pacem me in Christo habere cum venerando episcopo Vilfriðo[4]. et idcirco[5] te carissime paterna dilectione ammoneo[6]. et in Christi caritate[7] tibi præcipio[8]. ut ejus sanctæ devotioni quantum vires adjuvant[9]; præstante Deo[10] patrocinium sicut semper fecisti quamdiu vivas impendas[11]. quia longo tempore propriis orbatus substantiis; inter[12] paganos in domino laboravit. et idcirco ego Theodorus humilis episcopus decrepita etate[13]. hoc tuæ beatitudini suggero; quia apostolica hoc velut sanctis[14] commendat auctoritas. ut[15] vir ille supra nominatus[16] sanctissimus "in patientia sua" sicut dicit scriptura[17] "possedit[18] animam suam"; et injuriarum sibi injuste[19] inrogatarum[20]. humilis et mitis[21] caput suum dominum salvatorem sequens; et medicinam expectans[22]; Et si inveni gratiam in conspectu tuo; licet tibi pro longinquitate itineris 'durum esse[23] videatur; oculi mei faciem tuam jocundam[24] videant et benedicat tibi anima mea antequam moriar; Age ergo fili mi. fili mi[25]. taliter de illo supra fato viro[26] sanctissimo. sicut te deprecatus sum. quia[27] si patri tuo non longe de hoc seculo recessuro obœdieris[28]. multum tibi proficeret[29] ad salutem; Vale[30] in pace; vive in Christo. dege in domino; dominus sit tecum;

[A.] MS. Cott., Vesp. D. vi, f. 103*b*. (Ed. Steph. *Vita Wilfridi.*)
[B.] Had. and St., iii. 171; from [A.] Gale's edition, c. xliii, p. 74.
[C.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, Rolls Series, p. 234.

[1] Ethelredo, B. [2] Perennem, B. [3] Itaque, omitted, C. [4] Wilfrido, B.; Wilfritho, C. [5] Ideo, C. [6] Karissime, te ammoneo, C. [7] Karitate, C. [8] Præ.ti., C. [9] Suppetunt, C. [10] Præstante Deo, omitted, C. [11] Indulgeas, C. [12] Multum inter, C. [13] Ætate, B. C. [14] Hoc, sicut scis, C. [15] Et, C. [16] Su.no., omitted, C. [17] Si.di.scr., omitted, C. [18] Possideat, B. [19] Injuste, omitted, C. [20] [Immemor], added, B. [21] Mi.et hu., C. [22] Expetens, B.; caput suum sequens medicinam expectavit, C. [23] Grave, C. [24] Jo.fa.tu., C. [25] Fili mi, omitted, C. [26] Viro, omitted, C. [27] Quod, B. [28] Obedieris, C. [29] Proficiet, B.; profitiet, C. [30] C ends here.

69. *Grant by Ceodwala or Cædwualla, King of Wessex, to Christ Church, Canterbury, of land at Geddinyge, etc.* A.D. 687.

✠ Anno dominicæ incarnationis . DC. LXXXVII .

Ego CEODWALA rex cum conjuge mea Kenedriða concedimus tibi pastor THEODORE archiepiscope et familiæ æcclesiæ Christi in Dorobernia terram juris nostri nomine GEDDINGGE et UUDETUN , scilicet terram . IIII . aratrorum , pro spe salutis æternæ , liberam ab omni sæculari servitio , exceptis expeditione pontis et arcis constructione .

Si quis eas a jure prædictæ æcclesiæ auferre conatus fuerit , nisi Deo et hominibus satisfaciat , perpetuo anathemate feriatur ; ad cumulum autem confirmationis ego Cenuualh cespitem prædictæ terræ super sanctum altare salvatoris posui , et propria manu , pro ignorantia litterarum , signum sanctæ crucis expressi et subscripsi .

Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXCIII; from MS. Lambeth, 1212. p. 306. | Twysden, *Hist. Angl.*, col. 2208.

---

70. *Grant by Cædwualla, King of Wessex, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of lands at Cemele, or Kemble, co. Wilts, etc.* 19 *August*, A.D. 688.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi ![1]

Omnia "quæ[2] videntur temporalia sunt , et quæ non videntur æterna sunt." Et iterum lubrica sæculi fragilitas ostenditur , cum per eundum apostolum dicitur : "Nichil[3] intulimus in hunc mundum , nec[4] auferre quid possumus." Iccirco caducis et terrenis æterna celestis[5] infulæ corona comparanda est .

Quamobrem ego CEDUUALLA , regnante domino , rex aliquam terram , pro animæ meæ remedio et indulgentia piaculorum meorum , conferre ac[6] donare abbati ALDELMO[7] decreveram , id est , ex utraque parte silvæ cujus vocabulum est CEMELE[8] , de orientali parte termini stratarum , usque famosum amnem qui dicitur Temis . CXL.[mo][9] manentes , et in alio loco . XXX[a] . de orientali parte silvæ

[1] Salvatoris, added, C. D. [2] 2 Cor. iv, 18. [3] 1 Tim. vi, 7 ; Nihil, B. [4] Verum nec, B. C. [5] Cœlestis, B. [6] Et, B. [7] Aldelmo abbati devota mente, B. C. ; Aldhelmo de me , D. [8] Kemele, B. C. D. [9] . C . et . XL., B. C. D.

Bradon, et. v^que. manentes in loco ubi conjunguntur duo flumina Aven et Wileo[1], et hoc maxime ad piscationem fratrum.

Ita ergo[2] firmiter et immobiliter hæc largitio in futuram[3] progeniem permaneat, ut nullus frangere hujus donationis privilegium præsumat. Si quis vero contra hanc munificentiam, tirannica[4] postesta inflatus, venire temptaverit, sciat se obstaculum iræ Dei incurrere, et ultimo examine coram Christo et angelis ejus rationem reddere.

Scripta autem est[5] hæc munificentia indictione. I.[6], anno ab incarnatione domini sexcentesimo octogesimo octavo[7], mense Augusto, quarta decima[8] kalendarum[9] Septembrium die, feliciter.

✠ Ego[10] Haeddi episcopus subscripsi.
✠ Signum manus Centuuini.
✠ Signum manus Ceduuallan.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, Rolls Series, p. 352.
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XXIX; from
[C.] MS. Lansdowne. 417, f. 3.
[D.] *Malm. Registr.*, ed. Brewer, Rolls Series, p. 284.
Anglia Sacra, ii, p. 11.

---

71. *Grant by Baldred to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land near the River Avon in exchange. August,* A.D. 688.

In nomine domini Dei nostri et salvatoris Jhesu Christi!

Ego[11] BALDRED aliquam terram ALDELMO[12] abbati impendere decrevi, id est juxta flumen AVENE[13] et circa silvam quæ vocatur Stereanlei[14] et Cnebbanburg[15] centum[16] manentes; et ab eo. C. cassatos pro vice suscepi, id est, ex plaga orientalis silvæ cujus vocabulum est Bradon; et hoc cum consilio et confirmatione Kentwini regis et omnium principum ac senatorum[17] ejus roboratum est.

Si quis contra hæc[18] venire temptaverit, sciat se ante tribunal æterni judicis et coram sanctis angelis rationem redditurum.

[1] Abon et Uulig, B. C. D. [2] Ergo, omitted, B. C. D. [3] Posterorum, added, B. C. D. [4] Tyrannica, B. C. D. [5] Est autem, B. C. D. [6] XIII, B. C. D.; and so originally, but altered, A. [7] DCLXXXVIII, B. C. D. [8] XIIII, B. C. D. [9] KL, B. [10] The subscriptions omitted, A.; but see No. 70.

[11] Nihil intulimus in hunc mundum verum nec auferre quid possumus; icciroo terrenis ac caducis æterna cœlestis patriæ præmia mercanda sunt. Quapropter ego, B. C. D. [12] Aldhelmo, D. [13] Abon, B. C.; Avon, D. [14] Stelcanleag, B. C. D. [15] Crebanburg, B. C.; Crebbanburg, D. [16] . C ., B. C. D. [17] Sanatorum, C. [18] Scripta, added, B. C. D.

Scripta est autem[1] hæc donatio, immo vicaria commutatio, mense Augusto, indictione prima, anno ab incarnatione Christi, DC^mo. LXXX.° VIII^vo.[2]

✠ Ego[3] Headdi episcopus confirmavi.
✠ Signum manus Ceduuallani.
✠ Signum manus Baldredi.
✠ Signum manus Cisi.
✠ Ego Uuudda[4] subscripsi.
✠ Ego Uuinberchtus subscripsi.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, Rolls Series, p. 333.
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XXVIII; from
[C.] MS. Lansdowne, 417, f. 3.
[D.] *Malm. Registr.*, ed. Brewer, Rolls Series, p. 281.
Anglia Sacra, II p. 11.

---

72. *Grant by Cedwalla, King of the Saxons, of land at Fernham or Farnham, co. Surrey, for a Monastery.* A.D. 688.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris.

Quotienscunque aliquid pro opere pietatis Christi membris impendimus nostræ animæ fore prodesse credimus quia sua illi reddimus non nostra largimur.

Qua de re ego CEADWAL, dispensante domino rex Saxonum pro remedio animæ meæ terram vobis ad construendum monasterium in postestate confero cujus vocabulum est FERNHAM, in cassatos . LX . id est Cedde Cisi Criswanq[ue] . quorum . X . in Bintungom[5] . II . in Cert . ceteros autem propriis locis et nominibus adsignantur . hoc est . Cusanweoh . Cum omnibus ad se pertinentibus . campis . silvis . pratis . pascuis . piscariis . fluminibus . fontanis . libertam[6] a me habeatis licentiam donandi commutandi, et in arbitrio vestro sit posita . Numquam ego heredesque mei ullo tempore contra hanc donationis cartulam venire temptaverit .

Quod si quis superba præsumpserit inruptione infringere aut minuere per tyrannidem hanc a me actam donationem sit separatus ab omni societate Christiana: manentem vero in sua nichilominus firmitate .

[1] Autem, omitted, B. C. D. [2] Octuagesimo octavo, B. C.; Octagesimo octavo, D. [3] The subscriptions omitted, A., who, however, gives a paragraph of text in continuation of this charter, referring to Nos. 70 and 71. "Subscripserunt his duabus cartis Hedda episcopus Wintoniensis, Centuuinus rex, Cissa pater Inæ postea regis." [4] Wdda, C. D.
[5] Bintungom, B. [6] Liberam, B.

Actum in loco cujus vocabulum est Be singa hearh[1]. Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DC.LXXXVIII . indictione . I .

Signum manus Cenwal regis et donatoris .
Ego Wilfridus episcopus hanc donationem subscripsi .
Ego Herconwaldus episcopus ejusdem donationis subscripsi .
Ego Hedda episcopus donationem a rege factam subscripsi .
Ego Aldelmus indignus abbas hoc cyrographum subscripsi .
Ego Hugon abbas .
Ego Eadbertus abbas.
Ego Wadda presbyter .
Ego Guda presbyter .
Ego Buda presbyter .
Ego Bicca presbyter .
Ego Welisc presbyter .
Signum manus Wuddan .
Signum manus Headdan .
Signum manus Eadbert .
Signum manus Coænes .
Signum manus Rewes .
Signum manus Teodan .
Signum manus Oswine .
Signum manus Snoccan .
Signum manus Moccan .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15 350, f. 57*b*. | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, DCCCCXCIV.

---

73. *Grant by Osuuyni, King of Kent, to Adrian, Abbot, and the Abbey of St. Peter, Canterbury, of an Iron Mine near Lyminge, co. Kent.* A.D. 689.

In nomine domini nostri Jhesu Christi !

Ego OSUUYNUS rex Cantiæ, pro absolutione meorum peccatorum, de terra juris mei quæ mihi ex propinquitate parentum meorum venit, atque ex confirmatione clementissimi Æthelredi regis collata est, unum aratrum in quo mina ferri haberi cognoscitur, quod pertinebat ad cortem quæ appellatur LIMINGE, quod etiam conjunctum est terræ venerabilis presbiteri Brytuualdi abbatis a parte meridiana, a præsenti die et tempore, monasterio beati Petri apostoli in quo præesse ADRIANUS dinoscitur . qui a Romana

[1] Besingahearh, B.

urbe directus est, in perpetuum contuli possidendum; tam ei dum advixerit, quam ejus congregationi quæ post eum habitura est; ut præfatam terram unius aratri sibi vendicent ac defendant cum omnibus ad se pertinentibus.

Quicumque vero, tam ego quam posteri mei, qui in loco meo successerint contra hanc largitatis meæ cartulam quolibet tempore venire præsumpserint, sint separati a corpore et sanguine domini nostri Jhesu Christi; manente hac cartula perpetualiter nihilominus donationis meæ in sua firmitate; ad cujus etiam confirmationem, pro ignorantia litterarum signum sanctæ crucis expressi, et testes ut subscriberent rogavi.

Actum in mense Julio, indictione secunda.

✠ Ego Osuuynus rex Canciæ donator ad omnia supra dicta consensi et subscripsi. ✠. signum sanctæ crucis feci.

✠ Signum manus Ecca.

✠ Ego Sabertus[1] signum feci.

✠ Signum manus Osfridi.

✠ Signum manus Uaeba.

✠ Signum manus Suydredi.

✠ Signum manus Ædilmari.

✠ Signum manus Burgredi.

✠ Signum manus Frod.

✠ Signum manus Eana.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, xxx; from [A.] MS. Trin. Hall, Cambr., f. 34. | [B.] Harl. MS., 436, f. 113b.

---

74. *Grant by Ini, King of Wessex, to Hean and Ceolswith, of lands at Bradanfeld, or Bradfield, co. Berks, etc.* A.D. 688 x 690.

✠ Ego INI rex Westsaxonum pro animæ meæ remedio terram .XLV. cassatorum HEAN patricio et Ceolswiðæ[2] ad monasterium construendum. Quæ terra appellatur in BRADANFELDA et Bestlesforda[3] et alia quæ nominatur Stretlea cum omnibus ad se pertinentibus.

Cui donationi testes affuerant Ebba[4]. Æthilbald. et Eadfrith filius Iddi, et cum jussione episcoporum Cedde, Germani, Ƿinfridi[5].

[1] Gabertus, B.
[2] Ceolswithæ, C.; Ceolswithe, K. [3] Bestlesforda, K. C. [4] Æbba, K.
[5] Uuinfridi, K.

Quam terram primus dederat Eadfrith filius Iddi super altare in æcclesia quæ ibi constructa est . pro anima ejus .

Ego[1] Theodorus servus Dei archiepiscopus consensi et subscripsi .

[A.] MS. Cotton, Claudius C. ix, f. 102*b*.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, xxxi.
[C.] *Histor. Monast. de Abingdon*, ed. Stevenson, Rolls Series, i, p. 12.

---

75. *Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Oftfor, Bishop of Worcester, of land at Heanburg, or Hanbury, co. Worc., etc.* A.D. 691 × 692.

✠ Apostolus Paulus de extremo judicio manifestissime loquens ita dixit :—"Omnes[2] enim stabimus ante tribunal Christi ut recipiat unusquisque prout gessit sive bonum sive malum ." Etiam ipse dominus in evangelio suo manifestat dicens :—"Ibunt[3] impii in supplicium æternum justi autem in vitam æternam ." Hoc sane tremendum et terribile Dei omnipotentis judicium omnibus est nobis perhorrescendum .

Quapropter ego ÆTHELRED Christo donante rex Mercensium pro absolutione criminum meorum , et pro amore Dei viventis , terram qui vetusto vocabulo nuncupatur HEANBURG et in alio loco ÆTAUSTIN . hoc est circiter in illis duobus locis . xxx . cassatorum OFTFORO[4] meo venerabili episcopo in propriam possessionem tradidi ad illam ecclesiam beati Petri principis apostoli quæ sita est in Uueogorna civitate cum antiquis confiniis et captura piscium et cum omnibus utilitatibus campo , vel in silva , vel in flumine ad se rite pertinentibus illi . . . . . perfruantur in ævum ; similiter etiam ab[5] secularibus omnibus servitutibus . . . . . levis sint in perpetuum liberati nisi tantum . . . . . et expeditione contra hostes ñ st̄ . . . . . servantibus minuentibus vero vel con . . . . . sempiterna . Amen .

✠ Ego Æthilred rex propriam donationem corroborans , titulo sanctæ crucis subscripsi.

✠ Ego Headda episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego[6] Oftfor[7] episcopus donationem quam a rege [accepi] propria manu connotavi .

✠ Ego Torhtuuald[8] consensi et subscripsi .

1 ✠ Ego, K.
2 Rom. xiv, 10.
3 Matt. xxv, 46.
4 Ostforo, D.
5 A, D.
6 This paragraph before ✠ [Ego Folchere], etc., C.
7 Oftuor, D.
8 Forhtuuald, D.

✠ Ego Eaduuald consensi et subscripsi .
✠ Ego Cille consensi et subscripsi .
✠ Ego Osfrith consensi et subscripsi .
✠ Ego Ecgfrith consensi et subscripsi .
✠ Ego Tuddul consensi et subscripsi .
✠ Ego Guthlac consensi et subscripsi .
✠ Ego Sigiuuald consensi et subscripsi .
✠ [Ego Folchere] consensi et subscripsi .
✠ [Ego Berhttred] consensi et subscripsi .

[A.] MS. Harl. 4660, f. 1, "ex autogr. in archivis Wigorn".
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XXXII, from which and the following charter the bracketed words are supplied.
[C.] Hickes, *Thesaurus*, i, 169.
[D.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, 584.
See Birch, *Anglo-Sax. Ch. of Worcester Cath.*, in *Journ. Brit. Archaeol. Assoc.*, XXXVII, 34, Nos. 10, 11.

---

76. *Grant by Æthilred, King of the Mercians, to Oftfor, Bishop of Worcester, of land at Fledanburg, or Fladbury, co. Worcester.* A.D. 691 × 692. (*With later endorsement of exchange by Bishop Ecguuine.*)

✠ Apostolus Paulus de extremo judicio domini manifestissime loquens ita refert :—" Omnes enim stabimus ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque prout gessit sive bonum sive malum ." Quid autem sit quod apostolus pro meritis suis quosque percepturos adfirmat , ipse dominus in evangelio suo manifestat dicens :— "Ibunt impii in supplicium æternum , justi autem in vitam æternam :"

Hoc sane tremendum ac terribile omnipotentis domini judicium ego ÆTHILRED, Christo largiente rex , tota cordis formidine sine cessatione perhorresco ; quapropter ut ibidem sub præsentia almi judicis veniam merear adipisci , pro absolutione criminum vel meorum vel conjugis quondam meæ Osthrythæ[1] , terram quæ dicitur FLEDANBURG . XLIIII . cassatorum capacem , OFTFORO[2] episcopo in possessionem tradidi ; ut quemadmodum primitus tradita fuerat , rursus per illius diligentiam monachorum in ea sub abbate degentium honestissima conversatio recuperetur .

Si quis autem pertinacium contra hanc donationem fractoris animo venire temptaverit , eamque infringere conatus sit , sciat se sub tremendo examine pœnas debitas luturum .

[1] Ob. A.D. 697, K. [2] Ob. A.D. 692, K.

✠ Ego Æthilred propriam donationem corroborans, titulo sanctæ crucis subscripsi.
✠ Ego Headda episcopus consensi et subscripsi.
✠ Ego Torhctuuald, comes regis, consensi et subscripsi.
✠ Ego Eaduuald consensi et subscripsi.
✠ Ego Cille consensi et subscripsi.
✠ Ego Osfrith consensi et subscripsi.
✠ Ego Ecfrith consensi et subscripsi.
✠ Ego Tuddul consensi et subscripsi.
✠ Ego Guthlac consensi et subscripsi.
✠ Ego Sigiuuald consensi et subscripsi.
✠ Ego Folchere consensi et subscripsi.
✠ Ego Berhttred consensi et subscripsi.
✠ Ego Oftfor episcopus donationem quam a rege accepi propria manu confirmans subnotavi.

Endorsement.—Reverentissimæ semper memoriæ pontificis Oftfori ego ECGUUINE, Deo dispensante, successor in episcopatum existo. Monasterium autem cui nomen est Fledanburg, quod in hac eadem cartula ex altera ejus parte eidem prædicto prædecessori meo subscriptione regali traditum asseratur, huic venerabili nostro secundum sæculum ÆTHILHEARDÆ[1], quantum id a me fieri potest, in possessionem concedo; ea tamen conditione, ut semper mihi inibi cœnobialis vitæ statuta serveutur. Pro recompensatione vero hujus nostræ donationis, in loco cujus nomen est ÆT-STRETFORDÆ . XX . cassatorum terram ab eo in jus æcclesiasticum accepi. Sciendum tamen me rationabili quadam causa compulsum id voluisse facere, ut ei . XLIIII . manentium terram pro viginti manentium darem; id est ea conditione ut post diem ejus terra ista sine contradictione alicujus ad Uuegernensem ecclesiam in jus episcopalis sedis sit donata, mihi et illi Oftforoque meo antecessori, in elemosinam sempiternam.

Pax confirmantibus atque servantibus; minuentibus vero vel contradicentibus dispersio perveniat sempiterna.

Æthelric[1]. Æthelberht[1].
Æthelueard[1]. Omolincg abbas.

Hii sunt confirmatores et testes.

Smith's *Beda*, app. p. 764.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XXXIII.

See Birch, *Anglo-Sax. Ch. of Worcester Cath.*, in *Journ. Brit. Archæol. Assoc.*, xxxviii, 37, No. 9.

[1] The four sons of Oshere, King of the Hwiccas, K.

77. *Grant by Æthelred, King of the Mercians, to Worcester Cathedral, of land at Wichbold, co. Worcester, in reversion.* A.D. 692.

Tempore certo cadunt cuncta quæ in hoc sæculo possidentur et perpetua possessione manebunt quæ propter Christum fideliter dividuntur.

Quapropter Ego ÆTHELRED rex Merciorum rogante me Oslauuo. qui aliquando fuit minister meus. et nunc manet in Dei servitio in civitate quæ nostratim dicitur Uuegerna cester. Ut aliquam partem terræ. id est. x. manentium illi perdonarem. Et ego libenter petitioni ejus adquiescens particulam terræ illius quam ille postulavit. cum campis silvisque et cum devota mente propter Christum et pro retributione ministerii ejus et laboribus quos mecum diu patienterque toleravit. jure ƿEOGORNENSIS æcclesiæ possidendum. et tamen se vivente vel etiam post obitum ejus cui voluerit dimittendum libenter concedendo. trado. Hac etiam conditione. ut cathedræ episcopalis potestati nunquam auferatur. in Dei omnipotentis nomine precipio. Est autem prefati agelli particula juxta fluvium quem dicunt Saluuerpe in vico quem nobili vocitant nomine UUICBOLD. Et ut elemosina mea quam pro omnipotente domino fideli amico meo nec non et fauta[1] congregationi donabo! Eo amplius. et altius coram Deo adcrescat. terram illam in libertatem totius rei puplicæ hoc est in vectigalibus in expeditionibus in operibus et in omnibus rebus concedens libenter donabo.

Augentibus hanc donationem pro domino factam. augeat Deus bona illius. diminuentes autem damnet et minuet regnum et potentiam ejus et hic et in futuro sæculo. amen.

Hec autem acta est anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi. DCXCII. coram his testibus infrascriptis.

Ego Æðelred rex hanc donationem meam propria manu corroborans subscripsi.
Ego Berhtuuald gratia Dei archiepiscopus consensi et subscripsi.
Ego Eguuine episcopus consensi et subscripsi.
Ego Æðilheard consensi et subscripsi.
Ego Æðilpeard consensi et subscripsi.
Ego Æðelberht consensi et subscripsi.
Ego Æðelric consensi et subscripsi.
Ego Osuuidus consensi et subscripsi.

[1] Fausta, K.

Ego Scefthere consensi et subscripsi .
Ego Eadberht consensi et subscripsi .
Haelric abbas .
Pehtat abbas .
Tæbba abbas .
Eadpald princeps ,
Waldhere pr̃ .
Pinepald exorc[ista] .

[A.] MS. Cott. Tiberius A. xiii, f. 172b. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xxxiv.

---

78. *Grant by Noðelm, King of the South Saxons, to Noðgiðe, of land to found a monastery in Lydesige, Aldingburne, etc., or Lidsey, Aldingbourn, etc., co. Sussex.* A.D. 692.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris !

Ego NODELMUS rex Suðsaxonum , pro remedio animæ meæ , sciens mihi in futuro prodesse quicquid Christi membris de mea propria possessione impendo , tibi NODGIDÆ[1] sorori meæ aliquam terræ partem libenter dabo , ad construendum in ea monasterium basilicamque erigendam , quæ divinis laudibus et sanctorum honoribus servire videatur , id est . XXX[V]III[2] . cassatos in locis qui appellantur ; hoc est in LYDESIGE[3] et ALDINGBURNE[4] . XII . æt Genstedegate[5] . X . in Mundhame[6] . XI . in orientali plaga . II . in occidentali . III . ut possidendo teneas[7] cum omnibus ad eam pertinentibus rebus , campis , silvis , pratis , pascuis .

Si quis hanc donationem attributam tibi , in maximo aliquo vel in modico minuere ausus sit , sciat se in districto omnipotentis Dei judicio pœnam præsumptionis suæ incurrere .

Scripta est hæc cartula anno ab incarnatione Christi . DC.XCII .

✠ Ego Nunna[8] rex Suðsaxonum[9] consensi et subscripsi . .
✠ Ego Uuattus rex consensi et subscripsi .
✠ Ego Coenredus rex Uuestsaxonum consensi et subscripsi .
✠ Ego Ine consensi et propria manu subscripsi .
✠ Ego Eadberhtus[10] episcopus consensi et subscripsi .
✠ Ego Aldhelmus abbas subscripsi .
✠ Ego Haguna[11] abbas subscripsi .

Kemble, *Cod. Dipl.*, No. DCCCCXCV ; from [A.] Reg. B. xviii, f. 4b, penes Dec. et Cap. Cicestr. | [B.] Dugd., *Mon. Angl.*, vi, 1163.

[1] Nothgidæ, B. [2] . XXXIII, B. [3] Lydesey, B. [4] Aldingborne, B. [5] Et Leustedergate, B. [6] Mondehame, B. [7] Teneat, B. [8] Numa, B. [9] Sussex, B. [10] Eæ, B. [11] Laguna, B.

79. *Grant by Nothgide to Bishop Wilfrid, of the lands mentioned in No. 78; with later confirmation.*

Ego NOTHGIDE, famula Christi, præfatam terram illam, quæ michi hæreditarie, per manus consanguineorum meorum, in propriam potestatem trado WILFRIDO episcopo reverendissimo; hoc est. XXXIII. tributariorum; meque ei monacham facio, præstante domino, devota mente paratam peregrinari coram Deo omnipotenti.

Ego Offa, rex Merciorum, illam donationem, quæ in alia parte hujus paginulæ plenissima scripta tenetur, cum meis fidelissimis testibus firmiter firmo. Ego Offa rex Sanctæ crucis signum impono ✠ cum aliis testibus.

✠ Ego Edelwlf, gratia Dei, Occidentalium Saxonum rex, quæ donavi cum signo crucis Christi, propria manu impono, ab omni regali servicio, et omni secularium causarum absoluta servitute. Si hoc quis minuere, vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal Christi rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

✠ Ego Edwlf, rex Merciorum, hanc præfatam terram, secundum petitionem Renired episcopi, et ejus placabili . . . . . id est in numero. C. mancusæ, ab omnibus curis secularibus in ecclesiasticam libertatem perdonabo si meis fidelibus testibus, et illis rogantibus et consentientibus.

✠ Eadbricth episcopus.
✠ Renired episcopus.
✠ Sired dux.
✠ Wulfrid dux.

Acta sunt hæc in villa quæ dicitur Deaniton.

Dugd., Mon. Angl., vi, 1160; from the Chichester Cathedral Register.

---

80. *Grant by Bruny, Duke of the South Saxons, to Abbot Eadbyrt, of land at Hilegh in Selsey.*

✠ In nomine domini nostri salvatoris.

Ego BRUNY dux Suthsaxonum. partem agri juris mei, pro

remedio animæ meæ, EADBYRTO abbati, ad insulam quæ appellatur Selesey, libenter concedo, ✠ id est, quatuor manentes in loco qui vocatur HILEGH.

✠ Ego Numa rex hanc donationem consensi et subscripsi.
✠ Ego Wattus rex consensi et propria manu scripsi.

Dugd., *Mon. Angl.*, vi, 1163; from the Chichester Cathedral Register.

---

81. *Grant by Hodilred, or Oedilred, to the Abbess Hedilburga, of land at Ricingham. March,* A.D. 692 *or* 693.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris.

Quotiens sanctis ac venerabilibus locis vestris Aliquid offerre videmur Uestra vobis reddimus non nostra largimur. Quapropter ego Ho[DI]LREDUS parens Sebbi provincia Eastsexanorum. Cum ips[i]us consensu propria v[o]luntate Sana mente int[e]groque consilio Tibi HEDIL[B]URGE abbatissæ Ad augmentum monasterii tui quæ dicitur Beddanhaam. perp[e]tualiter trado et de meo [j]ure in tuo transscribo terram Quæ appellatur RICINGAHAAM Budinhaam Dæccanhaam Angenlabeshaam Et campo in silva quæ dicitur Uidmundesfelt Quæ simul sunt conjuncta. XL. manen[ti]um usque ad terminos quæ [ad] eum pertinent Cum omnibus ad se pertinentibus Cum campis silvis pratis et marisco Ut tam tu quam posteri tui teneatis possideatis Et quæcumque volueris de eadem facere terra liberam habeatis potestatem.

Actum mense Martio et testes competenti numero ut subscriberent rogavi.

Si quis contra hanc donationis cartulam venire temptaverit aut corrumpere Ante omnipotentem Deum et Jhesum Christum filium ejus et Spiritum Sanctum Id est inseparabilem trinitatem Sciat se condemnatum et separatum ab omni societate Christian[a] M[anentem] hanc kartulam donationis in sua nihilominus firmitate. et ut firma et inconcussum sit donum termini sunt autem isti hujus taerre cum quibus accingitur ab oriente pritolaburna ab aquilone caentinces triop et hanchemstede ab australe flumen tamisa.

Si quis autem hanc donationem augere voluerit augeat Deus bona sua in regione vivorum cum sanctis suis sine fine amen:.

✠ Ego Sebbi rex Eastsax pro confirmatione subscripsi.
Ego Oedelraedus[1] donator subscripsi.
✠ Ego Erenuualdus episcopus consensi et subscripsi.

[1] Oedilraedus, B.

Ego Uuilfridus episcopus consensi et subscripsi.
✠ Ego Haedde episcopus consensi et subscripsi.
Ego Guda presbiter et abbas consentiens subscripsi.
✠ Fgo Egcbaldus presbiter et abbas consensi et subscripsi.
✠ Ego Hagona presbiter et abbas con[sentiens] subscripsi.
✠ Ego Hooc presbiter et abbas consen[tiens] subscripsi.
Sig ✠ num manus Sebbi regis.
Sig ✠ num manus Sigiheardi regis.
Sig ✠ num manus Suebredi regis.

Endorsed :—"De terra quam donavit Odilredus . XL . manentium . ✠ ." "þis is seo boc to bercingon."

[A.] Orig. ch. in Brit. Mus., Cott., Augustus II, 29.
Brit. Mus. Facsimiles, part i, No. 2.
MS. Cott., Vesp. A., ix, f. 143. (A late copy on paper.)
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xxxv from [A.]
Dugd., *Mon. Angl.*, i, 439.

---

82. *Grant of land at Batrices ege, or Battersea, co. Surrey, etc., to St. Peter's, Westminster.* 13 *June*, A.D. 693.

In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris.

Ea que secundum decreta canonum et statuta synodalia salubriter definiuntur . quamvis sermo solus ad testimonium sufficeret . attamen ob incertam futurorum condicionem . firmissima scripturarum syngraffat . et cautionum cyrografis sunt roboranda.

Qua propter ego[1] . . . . . absque meritorum precedentium prerogativa pontificali nomine functus aliquam terram æcclesiæ beati . . .[2] libenter impendere decrevi : His locorum limitibus designatum . Id est in BATRICES EGE . XXVIII . manentes . et alibi in villam quæ vocabulo fungitur Wætsingahám . XX . Ex occidentali vero plaga fluminis . cujus vocabulum est Hidaburna . XX . cassatas . Quam videlicet terram a venerando rege Cedunala acceptam . et ab Æthelredo regali culmine freto . roboratam : in cassatos sexaginta . VIII . regulariter receperam . sub testificatione plurimorum ! quorum nomina infra tenentur asscripta.

Si quis vero hanc donationis munificentiam augere et amplificare voluerit ! augeat Deus partem ejus in libro vitæ . Si quis vero tirannica fretus potestate . irritam facere nisus fuerit . noverit se in tremendo vivorum et mortuorum examine coram Christo singulorum facta . æqua discretionis lance librante . Novemque ange-

[1] See the endorsement at end of the charter, for the words erased in the original. [2] Petri de Westmonasterio, probably omitted.

lorum ordinibus zizaniorum fasciculos sequestrata beatorum caterva couligantibus rationem districte reddituram.

Scripta est autem hæc cartula idibus Junii mensis. indictione. VI. Anno ab incarnatione domini sexcentesimo nonagesimo. III°.

Ego . . . . . propria manu subscripsi.
Ego Wilfridus episcopus consensi: et subscripsi. ✠
Ego Hædde episcopus consentiens. subscripsi. ✠.
Signum manus Æthelredi regis. ✠.
Signum manus Hagona abbatis. ✠.
Signum manus Hooc presbiter. ✠.
Signum manus Eadberht.
Ego Headda episcopus consentiens subscripsi. ✠.
Ego Tirtil episcopus crucem infeci. ✠.
Ego Eadgar electus crucem infeci. ✠.
Signum manus Wecca. ✠
Ego Tidbald abbas crucem infeci. ✠.
Signum manus Ceduualla regis. ✠.
Signum manus Wynberhti abbatis. ✠.
Signum manus Cissi ministri. ✠.
Ego Brihtuuoldus archyepiscopus crucem infeci. ✠.
Ego Brihtmærus episcopus consentiens subscripsi. ✠.
Ego Waldhere episcopus consentiens subscripsi. ✠.
Ego Eadmund electus crucem infeci. ✠.
Ego Cotta abbas crucem infeci. ✠.

Hæc sunt termina hujus telluris. Þis syndon þa landgemæru to badrices ege ⁊ to pendles purðe: þæt is ærest heah ẏfre. of heah ẏfre into ceokan ege. of ceokan ege into gryddeles elrene. of gryddeles elrene. into ðara smalan ác. Of þara smalan ác: into rysmere. Of rysmere into leoddebeorge. Of leoddebyrge. into uckebyrge. Of uccebyrge into bernneárdes bẏriels. Of byrnǽrdes byrielse. inne þane blacan mór. Of þan blacan móre: oð middan hlida búrnan. Of hlida burnan. in gibbe felde. Of gibbe felde. in þa blaca díc. Andlang blaca dic: into béferiþi. Of beferiðe: andlang stræte[1]: into fugel riþie. Andlang fugel riðie[2]. into þære tæmese oþ midne streame. Andlang streames. eft into heah efre.

Endorsed[3]:—Westmonasterium. Surreia. Batricheseia. Telligraphia Agelrici Dorkiensis episcopi de terris de Baterseye Wassingham et Hideborne ecclesie Westmonasteriensi concessis anno DC.^mo^. nonagesimo tertio.

Batersey cum limitibus. In prima rasura deberet scribi "Agel-

[1] Andlang stræte, underlined, MS. [2] Riðe, S. [3] In handwriting of the fifteenth century.

ricus". In secunda rasura deberet scribi "Petri de." In tertia rasura deberet scribi "Agelricus Dorkiensis episcopus."

(A.) Original Ch. in possession of the Dean and Chapter of Westminster. | Facsimiles of Angl. Sax. MSS., Ordnance Survey Commission. Part II. (B.) Mr. Saunder's transliteration, ibid.

---

83. *Letter of Pope Sergius I, to Ethelred, King of the Mercians, and others, bidding them receive Bertwald, Archbishop of Canterbury, as Primate of all England.* A.D. 693.

SERGIUS episcopus, servus servorum Dei, ETHELREDO, Alfrido, Aldulfo, regibus Anglorum.

Donum gratiæ spiritualis sancti spiritus illustratione fidelium corda succendit, et reparando reficit, et virtutis mirificæ constantia roborat, et cælestium beneficiorum instituit perhenniter[1] promereri suffragia, et labentium rerum exitia nichilominus[2] præcavere. Quo usi munere pietatis Dei sancti patres, ut quædam astrorum cælestium splendifera luminaria mundi totius perambitum renitentes, gloriose post præsentis vitæ felitia gaudia inter numerum electorum meruere ascribi. Porro vos, gens sancta, genus electum, populus adquisitionis, filii lucis, stirps regia, fidei propago, ac incrementa virtutum, gaudete in domino et exultate[3], quod vestri non immemor studii egregius ac primus apostolorum Petrus fidei firmissima petra, dum mentis ac conscientiæ vestræ censu letatur, nominum quoque vestrorum reminiscitur et agnoscit. Confidimus nempe quod et aditum regni cælestis aperiat, quibus tantum inter gentes, quibus Deo auspice præpolletis, favorem contulit dignitatis.

Et vos igitur Christianissimi ac dilectissimi filii, ejus auctoritate collatum vobis antistitem BERTWALDUM, Cantiæ sedis præsulem, totiusque Britanniæ primum pontificem, alacri pectore menteque devota suscipite, scientes quod mercedem prophetæ accipiet si quis hunc ut prophetam accipiat. Et si spernere illum forsan, quod absit! fastu quisquam prosiliat, non eum sed a quo missus est spernet. Qui juxta dominicam vocem absque ullo amminiculo[4] condempnabitur[5]. Procul ergo a vobis longeque talis absit infanda temeritas, ne diram hostis antiquus inobedientiæ fatiem[6] in vobis inveniat, quos sancta Dei æcclesia in gremio

[1] Perenniter, B. [2] Nihilominus, B. [3] Exsultate, B. [4] Adminiculo, B. [5] Condemnabitur, B. [6] Faciat, B.

filiorum adoptionis sotiare[1] dignata est. Optamus autem quo misericordia solita dominus noster Jhesus Christus fatiat[2] vos ineffabiliter ministerii ac regii culminis honore sullimari[3], et in examine futuri juditii[4] reservari.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 52. | [B.] Had. and St., iii, 229.

---

84. *Letter of Pope Sergius I to all the Bishops of Britain on the same subject as No.* 83.

Dilectissimis fratribus universis EPISCOPIS per Britanniam constitutis SERGIUS.

Sicut nobis quibus curam offitii[5] pastoralis beati Petri apostolorum principis supernæ dignatio miserationis, regimenque concessit, fratris incogniti reverendam advexit præsentiam, ita quoque vestri religiosissimi præsulatus collegii agnita salus, geminum attulit tripudii munus. Nam omnium auctori bonorum domino Deo nostro immensas peregimus gratias, reperta fratrum fidelium in sinu sanctæ matris ecclesiæ unanimitatis devota constantia et amore fervente inter se dilectionisque consortio. Sic enim sagaci sollertia Deum complacare noscuntur. offerentes ei pura libamina, cum in ara pectoris splendorem veri luminis refoventes, nullis illecebris mentem illudant, nullis fratrum stimulis corda percellant, nullis proximos nocentibus mentibus annuant; sed ut Dei ministri speculum se subjectis vitæ morumque probitate exhibeant. Hinc sibi Deum prosperantem inveniant in adversis, nec quicquam[6] poterunt hostis insidiæ eis nocendo surripere. Etenim ubi præsto est domini adjutorium, cuncta fugatur spirituum malignorum adversitas.

Cum ita sit, paternis affatibus colletantes[7] vestræ fraternæ dilectionis unanimi religiositati, insinuamus vobis quod præsens dilectissimus frater BERTHWALDUS, Cantuariorum provinciæ præsul, qui in sedem reverendæ memoriæ Theodori quondam archiepiscopi subrogatus est, juxta ritum priscæ consuetudinis, quæ a tempore sanctæ ac venerandæ memoriæ domni[8] et prædecessoris nostri Gregorii Romani pontificis nunc usque sua æcclesia detinuit, a nobis immo a beato Petro apostolorum principe prima-

[1] Sociare, B. [2] Faciat, B. [3] Sublimari, B. [4] Judicii, B.
[5] Officii, B. [6] Quidquam, B. [7] Collætantes, B. [8] Domini, B.

tumque omnium æcclesiarum Britanniæ sortitus, cum sacro usu pallii ac venerabilis dalmaticæ, illic demandatus est. Quod non incommode, fratres karissimi[1], indeptus promeruit, cum nequaquam fastu sive tumore jactantiæ, sed mente subnixa ac humili corde tantum munus dignus obtinuit. Quocirca hortamur fratres vestrum a Deo dicatum consortium salubrique consilio commonemus, ut propter Dei amorem, atque futuræ vicissitudinis spem, eidem fratri vestræ regionis archiepiscopo, ac si nobis debitum ministerii honorem exsolvere, et ut presuli[2] primatum gerenti efficaciter sciatis obedire, non ignari quid vas electionis insinuet: "Obedite[3] præpositis vestris", et rursum:—"Qui[4] potestati resistit, Dei ordinationi resistit." Ideoque, fratres, vos ammonemus, universosque ordinum gradus, præcipientes ex hac apostolica auctoritate, ut nullus sit, qui præsumat contra hæc quæ ab hac apostolica sede olim sunt constituta præsentibus vel futuris temporibus contraire, sed semper præmemoratæ æcclesiæ concessæ potestates, illibatæ serventur in perpetuum. Et quia vos, annuente divina clementia, hæc peracturos indubitata mente confidimus quæ commonere statuimus fraternitatis vestræ religiosum propositum, ineffabilem salvatoris nostri potentiam exoramus, ut pia vos semper religione pollentes, perhenni[5] tribuat lætitia gratulari, et fraternis affectibus collætantes, sanctorum meritis in eterna[6] beatitudine sotiari[7].

Deus vos incolumes custodiat, dilectissimi fratres.

(A.) Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 60. | (B.) Had. and St., iii, 230.

85. *Grant by Oshere, of the Hwiccas, to the Abbess Cutsuida, of land at Penitanham.* A.D. 693.

✠ In nomine domini Jhesu Christi.

Omnia enim, ut ait apostolus, quæ videntur temporalia sunt quæ autem non videntur æterna sunt.

Pro qua re ego OSHERE rex Huiccorum pro remedio animæ meæ, cum Æthilheardo filio meo, dabo terram quæ dicitur PENITANHAM quindecim tributariorum cum dylla uuidu[8] cassatas con-

[1] Carissimi, B. [2] Præsuli, B. [3] Hebr. xiii, 17. [4] Rom. xiii, 2.
[5] Perenni, B. [6] Æterna, B. [7] Sociari, B.
[8] Dyllauuidu, B; some of the latter letters of this word probably represent numerals referring to the following word.

sentiente comite meo Cutberhto, ad construendum monasterium CUTSUIDÆ abbatissæ cum campis sylvisque cum piscariis pratisque et cum omnibus . . . . aris quæ ad eam sunt pertinentia hanc cum omnibus his jure possidendam in perpetuum perdonabo.

✠ Ego Oshere supradictus rex consentiens et subscripsi signum salutare.
✠ Ego Ædilhard consentiens et subscripsi.
✠ Ego Ediluuard consentiens et subscripsi.
✠ Ego Ædilberht consentiens et subscripsi.
✠ Ego Edilric[1] consentiens subscripsi.
✠ Ego Osuuido consentiens et subscripsi.
✠ Ego Oftoforis episcopus consentiens propria manu signum conscripsi.
✠ Ego Edilredus consentiens.
✠ Ego Berehtuualdus archiepiscopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Uuilfridus episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Headda episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Tyrtel episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego . . . . de episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Beduuin episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Gebmund[2] episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Alricus episcopus consensi et subscripsi.
✠ Ego Cuiniricus consensi et subscripsi.
✠ Ego Pehthætius[3] consensi et subscripsi.

Si quis hanc donationem minuetur sciat se reddidurum rationem in die judicii, et partem ejus esse cum peccatoribus et cum Juda traditore cruciciatus sine fine in inferno cum diabulo.

[A.] MS. Harl., 4660, f. 3 b.
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XXXVI.
[C.] Hickes, *Thesaurus*, i, 169.
Dugd., *Mon. Angl.*, i, 585.
Birch, Worcester Charters, No. 88.

---

86. *Grant by Wythred, King of Kent, to the Abbess Æbba, of land at Humantun, in the Isle of Thanet.* 17 *July*, A.D. 694.

De carta Wrthredi regis pro terra quatuor aratrorum in Thaneto Ebbe abbatisse de menstre eodem anno quo Brithuualdus in archiepiscopum fuerat ordinatus cujus carte tenor iste est.

[1] Ediline, A. C. [2] Gelmund, A. C. [3] Rehthaetius, C.

In nomine domini Dei salvatoris!

Ego WYTHREDUS rex Cantiæ, una cum conjuge mea Kynigitha[1] regina, referens gratias largitori bonorum domino, qui dilatavit terminos nostros juxta paternam antiquitatem, in commune pertractavimus aliquam partem terræ nobis collatæ ad vicem rependere[2], ne ingrati beneficiis videremur largitoris nostri.

Qua de re, a præsenti die et tempore, tibi religiosæ ÆBBÆ abbatissæ Deoque dicatæ feminæ, terram juris nostri quæ sita est in insula Thæneti[3], quæ quondam appellata est HUMERATUN, aratrorum quatuor, contulimus inperpetuum possidendam, ut cum omnibus ad eandem pertinentibus pratis, campis, fontanis, sylvis[4], piscariis, fluminibus, marisco, et quicquid ad supradictam terram pertinet, a quatuor partibus, orientis, occidentis, aquilonis et meridiei, tuo usui[5] ditionique subicias, teneas possideas, dones, commutes, venundes vel quicquid exinde facere volueris liberam habeas potestatem; successoresque tui defendant inperpetuum; nunquam me hæredesque meos contra hanc cartulam descriptionis nostræ aliquando esse venturos. Ad cujus cumulum etiam affirmationis, cespitem hujus supradictæ terræ super sanctum altare posui, et propria manu, pro ignorantia litterarum, signum sanctæ crucis in hac cartula expressi; sed et Kynygytha id ipsum fecit, principesque meos ut pari modo propriis manibus facerent rogavi, quorum nomina subtus annecta sunt.

Si quid, quod absit, contra hanc cartulam a me factam, vel hæredes mei contraire præsumpserint, noverint se a participatione corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi esse alienos, et a cœtu fidelium segregandos hic et in æternum. Quam sæpe dictam cartulam scribendam dictavi et tibi Eabbæ abbatissæ tradidi conservandam.

Actum. XVI. Kalend. Augusti, Indictione. VII. Anno regni nostri tertio.

✠ Signum manus Wihtredi regis.
✠ Signum manus Kinigithæ reginæ.
✠ Signum manus Bernhardi.
✠ Signum manus Alhuuardi.

(A.) MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 47.
(B.) MS. Harl., [illegible], f. [illegible].
(K.) Kemble, Cod. Dipl., No. xxxvii; from (A.)

1 Kynigitha, B. 2 Rependa, B. 3 Thaneti, B. 4 Fontanis sylvis, K. 5 Visu, B.

87. *Grant by Bishop Ercnwald, of privileges and confirmation of lands to the monastery of Berecingas or Barking, co. Essex.* A.D. 695.

In nomine domini Dei nostri et salvatoris Jhesu Christi!

Ego ERCNUUALDUS episcopus provinciæ Eastsæxanorum, servorum dei servus, dilectissimis in Christo sororibus in monasterio quod appellatur BERECINGAS, habitantibus, quod Deo auxiliante construxi, concedo ut tam vos quam posteri vestri in perpetuum, ut constructum est, ita possideatis. Et ne quis præsul cujuslibet sit ordinis, vel qui in locum meum successerit, ullam in eodem monasterio exerceat potestatem, nec sui juris ditione contra canonum decreta inquietudines aliquas facere præsumat; ea vero tantum faciat in prædicto monasterio, quæ ad utilitatem animarum pertinent, ordinationes sacerdotum, vel consecrationes ancillarum Dei. Ipsa vero sancta congregatio, qui propter Dei amorem ibidem Deo laudes exhibet, moriente abbatissa, ex seipsa sibi aliam eligat cum Dei timore. Omnes terras quæ mihi ex donationibus regum sunt concessæ ad nomen ejusdem monasterii, quemadmodum donatæ sunt, ex integro et quieto jure possideant, sicut chartulæ donationum continent, quas in præsenti vobis tradidi. Et ne quis forte improbus negator hujus donationis erumpat, ideo singillatim has terras in hac chartula enumerandas et nominandas optimum duxi. Quarum prima fuit quæ mihi a Suidfrido[1] rege data fuerat. XL. cassatarum, et appellatur BERECINGAS et Beddanham[2]. Secunda quæ ab Oedilredo tradita fuerat. LXXV. manentium, et appellatur Ricingahaam, Bydinhaam, Dæccanhaam, Angenlabeshaam, cum campo qui dicitur Uuidmundes felth[3]. Terra tertia, quæ ab eodem Oedilredo data fuerat. X. manentium, appellatur Celta. Quarta quæ ab Ædilredo rege data fuerat. LIII. manentium, et vocatur Gislheresuuyrth. Quinta juxta Hydaburn[an], donata a Cæduualla[4] rege. LXX. manentium appellatur [Ba]doricesheah. Sexta juxta Lundoniam unius manentis, data a Uulfhario rege. Septima supra vicum Lun[do]niæ data a Quoenguyda uxore . . . . . aldi[5]. X. manentium. Octava quæ appellatur Suanescamp et Earhyð[6], donata ab Ædilredo rege. XL. cassatarum.

S[i] quis autem episcoporum cujuslibet dignitatis fuerit, vel o[mni]um secularium potestatum, contra hanc chartulam, canonice ac [re]gulariter a me constitutam, contendere præsumpserit, vel

[1] [Suid]frido, C. [2] Beddanhaam, B. [3] Felt, B. [4] Ab Æduualla, A.
[5] [Æ . . .]ldi, C. [6] Earhyth, B.

aliquid exinde subtrahere, sit separatus a consortio sanctorum in hoc sæculo omnium, et in futuro cœlestis regni portas clausas contra se undique inveniat a sancto Petro clavicolario cœlestis regni; a quo mihi licentia hujus privilegii data et permissa fuerat per os beatissimi Agathonis, apostolicæ sedis præsulis, cum Romam adii ante annos. XVIII. anno ab incarnatione domini. DCLXXVII. indictione Iª. Chartula autem hæc a me dictata confirmata in sua stabilitate nihilominus maneat.

✠ Ego Ercnuualdus episcopus donator pro confirmatione subscripsi.
✠ Ego Uuilfridus episcopus consensi et subscripsi.
✠ Ego Hædde episcopus consensi et subscripsi.
✠ Ego Guda presbiter et abbas consensi et subscripsi.
✠ Ego Eggbaldus presbiter et abbas consensi et subscripsi.
✠ Ego Hagona presbiter et abbas consensi et subscripsi.
✠ Ego Heoc presbiter et abbas consensi et subscripsi.
Sig ✠ num manus Sebbi regis Eastsæxanorum.
Sig ✠ num manus Sigiheardi regis.
Sig ✠ num manus Suebredi regis.

[A.] MS. Cott., Vesp. A, ix, f. 142. (A late copy on paper.)
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XXXVIII.
[C.] Dugd., *Mon. Angl.*, i, p. [illegible]

---

88. *Confirmation by Wythred, King of Kent, of privileges to the Abbess Mildryth. February*, A.D. 696.

Carta ejusdem Withredi regis de defensione hominum et rerum Mildrede abbatisse in Thaneto et successorum ejus qui fuerint in regimine monasterii illius.

In nomine domini nostri salvatoris!

Ego WYTHREDUS rex Cantuariorum, anno quinto regni nostri, cum concilio Brithuualdi archiepiscopi, Adriani abbatis, et omnium ecclesiasticorum graduum, una cum Gebmundo Rouesciestre episcopo, dabo et concedo propinquæ meæ MILDRYTHÆ abbatissæ, et suis successoribus futuris in regimine monasterii sui in Thaneto, ut defensio ejus in hominibus et in omnibus rebus sit sicut regum antecessorum nostrorum fuerunt.

Si quis autem hanc donationem meam minuerit, sciat se separatum esse a societate sanctorum omnium.

Actum est hoc in loco qui dicitur Berkamystede indictione nona anno regni nostri. V. in mense Februarii.

✠ Signum manus Withredi regis donatoris .
✠ Signum manus Brithuualdi archiepiscopi .
✠ Signum Adriodi .
✠ Ego Adrianus abbas indignus subscripsi .
✠ Ego Gemundus[1] expressi .

[A.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xxxix; from MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 47 *b*. | [B.] MS. Harl., 686, f. 163.

---

89. *Grant by Cædwala to the Abbot Egbalth, of land at Hogh, or Hoo, co. Kent, with later confirmations.*

In nomine Christi totius creaturæ recuperatoris!

Cum igitur dominus secularia regimina rite creator regere ita decreverit . ut nobis non solum quæ temporalia creaverit ad victum largiendo cotidie distribuit . immo etiam eisdem ipsis momentaneis æterna posse mercare[2] promiserit : quamobrem ego CÆDUUALA regiæ quantacumque potestatis Christo gubernante functus officio . ut meorum criminum incendia elemosinarum latice[3], juxta Salomonis sententia[4] , valuissem extinguere . bona quoque prophetata psalmigraphi oraculis , Christo duce largiendo capessere promerear . "Credo"[5], inquiens vates "videre bona domini in terra viventium". Cum dispensanti domino Cantuariorum regimina nostro obtemperarent imperio . XL . terræ illius manentes ubi HOGH nuncupatur ad Heburealg insulam pertingentes . viro venerabili EGBALTHO abbati eique Christi familiæ subdito in propriam pro domino possessionem obtuli . ut tenere et regere et largire etiam cuicumque utile judicaverit perpetua libertatis condicione fruatur . Quam quidem donationem certissimis auctorum subscriptionibus ita ut infra cernuntur firmavi . ut si quis quod absit sua aut suorum diræ cupiditatis facibus atrociter inflammatus . hoc Deo munus oblatum fraudare certaverit . non jam mea . sed domini nostri salvatoris et sancti Petri substantia sibimet ipsi perniciter populare persentiet .

Cumque postmodum evoluto annorum circulo præfata regna Cantiæ dominio imperioque Sigheri Saxanorum regis succumberet . prioris ipse præmonitus exemplo . ut omnia quæ videntur æternaliter possideri nequierunt . promptissima voluntate donationi antiquæ consensit .

At vero SUEBEARDUS regiæ[6] utique status lectissimus flos , et futuræ maturitatis si aura vitalis venerit[7] certissima spes . dum

[1] Gebmundus, K.
[2] Mercari, K.
[3] Latiae, A. K.
[4] Eccl. iii, 30.
[5] Ps. xxvii, 13.
[6] Regii, K.
[7] K. Aura vitale reueranter, A.

sibimet dominus mundi monarchia mirabiliter disponens . regna prædicta Cantiæ concessit . hæc eadem non solum firmare sed et addere curaverit . "Mihi enim", inquiens , "non ea tantum quæ a prioribus regni possessoribus Deo tradita sunt firmare et subscribere sufficit . quia unicuique dominus juxta actiones proprias reddere decreverit . ideoque honorabili abbati EGBALTHO una et cœtu cenubialiter[1] secum degente , cum consensu omnium et patron[or]um[2] meorum consilio , terræ illius adjacentem terminis quam ante ea in HOGE possederat . XX . terram manentium addere pro Christo curaverim. In alio quoque loco sex cassatos uti silvarum necessitas haberetur ubi Fercanhamstede nuncupatur perpetualiter possidendam tribuam . Wigtredus quoque quem et idem dominus ad culmen devexit regiminis . fideli et religiosa subscriptione firmavit .

Succedente vero aliquantulo temporis spatio , contigit ut coram Æth[e]lredo regi Christianissimo Merciorum . immo ut ita dixerim totius insulis Brittanniæ , hujus donationis cartula legeretur , et res geste per ordinem omnia explicantur in monasterio Medeshamstede. Rogatus autem rex a supradicto abbate Egbaltho, ut sua auctoritate ac propriæ manus subscriptione roborare et confirmare dona priorum dignaretur . ille vero non distulit . sed absque ulla excusationis apollogio , adhibita secum ipsius consensum episcopi Saxulfi . propriaque manu et omnium comitum suorum ibi præsentium subscriptionibus quorum hic infra nectuntur nomina , perpetuali in domino sanxione firmavit .

Hi sunt testes donationis Ceaduualæ regis Saxonum .

✠ Ego Ceaduuala manu propria signum crucis expressi .
✠ Ego Theodorus archiepiscopus consensi et subscripsi .
✠ Ego Erconuualdus episcopus consensi .
✠ Ego Berhtualdus abbas consensi .
✠ Ego Hagona abbas consentiens subscripsi .

[Donatione[3] vero Sigheri infra cernuntur .]

✠ Signum crucis Sigheri regis .
✠ Signum crucis Ædberhti .
✠ Signum crucis Gebredi .
✠ Signum crucis Egeran .
✠ Signum Snoccan .
✠ Signum Teodan[4] .
✠ Signum Cuffan .

Donatione vero Suebeardi infra cernuntur .

✠ Ego Suebeardus signum crucis manu propria depinxi .

[1] Cœnubialiter, K. [2] Patronum, A, K. [3] This line not in A. [4] Theodan, K.

✠ Signum Sebbi episcopi[1].
✠ Ego Adrianus abbas consensi et subscripsi.
✠ Signum crucis Huduc.
✠ Signum Ealuuardi[2].
✠ Signum Sigheri.
✠ Signum Hæcci.

[Donatione[3] vero Uuihtredi regis infra cernuntur.]

✠ Signum Vihtredi regis[4].
✠ Ego Gemmundus[5] episcopus consentiens subscripsi.
✠ Ego Berhtualdus[6] abbas subscripsi et consensi.
✠ Signum Beornheardi.
✠ Signum Hæcci.
✠ Signum Iseardi.
✠ Signum Ealuuardi[7].

Donatione et firmatione Æthelredi regis.

✠ Signum Æth[e]lredi regis.
✠ Ego Saxulfus episcopus consensi et subscripsi.
✠ Signum Æduualdi principis.
✠ Signum Haldhere principis.
✠ Signum Hælrici[8] principis[9].
✠ Signum Cilli principis.
✠ Signum Teoda principis[9].
✠ Signum Etencan.
✠ Ego Haddan abbas 'Medeshamstede'[10] indignus testis consentiens subscripsi.
✠ Ego Helmulfus[11] consensi et subscripsi.

[A.] MS. Soc. Antiq., LX, f. 86. [K.] Kemble. *Cod. Dipl.*, No. XL; from [A.]

---

90. *Grant by Wihtred, King of Kent, to St. Peter's, Canterbury, (St. Augustine's), of land at Littelburne. March*, A.D. 696.

Carta ejusdem Withredi regis eodem anno in mense Martio sequenti de terra . v . aratrorum in Littelborne quam donavit presenti monasterio anno regni sui quinto.

Beneficiis Dei et domini nostri Jhesu Christi nobis collatis non immemores. Ego WIHTREDUS, rex Canciæ, et conjux mea Ædelburga, pro remedio animarum nostrarum beati Petri apostolorum principis monasterio, quod situm est in suburbano hujus DOROVERNIS civitatis, in quo preesse dinoscitur Adrianus abbas huc

[1] Regis, K. [2] Ealhuuardi, K. [3] This line not in A. [4] Uuihtredi, K.
[5] Gebmundus, K. [6] Berhtuualdus, K. [7] Ealhuuardi, K. [8] Ælrici, K.
[9] Principis, omitted, K. [10] Medeshamstede, omitted, K. [11] Helmuulfus, K.

missus ab apostolica sede, ejusque familiæ quæ nunc atque futura est, terram juris nostri quinque aratrorum, quæ appellatur LITTELBURNE, cum omnibus ad se pertinentibus, a præsenti die et tempore, a nostra jurisdictione transferentes inperpetuo tradimus possidendam, et quicquid exinde facere volueritis vestri erit arbitrii, conditione interposita, ut nostri memoriam habeatis, tam in missarum solempniis, quam in orationibus vestris, incessanter nobis misericordiam a domino postulantes.

Quisquis vero contra hanc largitatis nostræ donationem quolibet tempore contraire præsumpserit, noverit se, quisquis ille sit, a participatione corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi alienum, et a consorcio[1] fidelium segregandum, manente hac cartula nostræ donationis in sua nichilominus firmitate. Ad cujus confirmationem, pro ignorancia litterarum, signum sanctæ crucis expressimus, et testes ut subscriberent rogavimus.

Actum in mense Martio, Indictione nona.

✠ Signum manus Wihtredi regis et donatoris.
✠ Signum manus Ethelburgæ[2] reginæ et donatricis.
✠ Hoc ego Gemundus[3] episcopus expressi.

[A.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xli; from MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 47 b. | [B.] MS. Harl., 686, f. 168 b.

---

91. *Grant by Wihtred, King of Kent, to the Kentish Churches and Monasteries, at the Council of Baccancelde, or Bapchild, near Sittingbourne, co. Kent.* A.D. 696 × 716 (? 697); *with confirmation at Clovesho, A.D.* 716.

✠ In nomine domini Dei nostri et salvatoris Jhesu Christi:— Congregatum est magnum concilium in loco ubi nominatur. BACCANCELDE[4]. Præsidente autem eodem concilio. UUIHTREDO[5]. clementissimo regi[6] Cantuariorum. necnon. BERHTUUALDO[7]. reverentissimo[8] archiepiscopo. Brittanniæ. simulque Tobiæ[9] Hrofensis[10] æcclesiæ. ceterisque Abbatibus. abbatissis. presbiteris. diaconibus. ducibus. Satrapis. in unum glomeratis. pariter tractantes. ancxie[11] examinantes de statu æcclesiarum Dei vel monasteriorum intra Cantiam. quæ a fidelibus regibus prodecessoribus[12] meis. et propinquis. Deo omnipotenti in propriam hereditatem condonata

[1] Consortio, A. [2] Ethelburgæ, A. [3] Ge(b)mundus, A.
[4] Baccanceldе, B. [5] Uuihtredro, B. [6] Rege, B. C. [7] Brrtuualdo, B.; Berhtuualdo, C. [8] Reverendissimo, B. [9] Episcopo, added, C.
[10] Roff., B. [11] Anxie, B. C. [12] Predecessoribus, B. C.

fuerunt . quomodo . vel qualiter secundum normam æquitatis stare . quidve servare ámodo[1] et usque ad finem sæculi constituimus.

Ideo ego UUIHTRED[2] rex terrenus . a rege regum compunctus . zelo rectitudinis accensus . ex antiqua traditione sanctorum patrum . et mandatis didici non . esse . licitum alicui ex laico[3] habitu sibi ipsi usurpare . vel ad se trahere quasi suam propriam possessionem . quod ante fuerat domino concessum . et cruce Christi firmatum . atque dedicatum . quia scimus et veraciter extat . ut si quid semel acceperit homo de manu alterius in propriam potestatem . nullatenus sine ira et ultione illud dimiserit impunitus . Ideo horrendum est hominibus exspoliare Deum vivum . et scindere tonicam[4] ejus . et hereditatem ejus . quotquot ex aliquo ei concessum fuerit de terrenis substantiis ad id ut éo facilius promereri valeant æternam retributionem percipere in cælis . quia manifeste declaratur . quanto incautius adplicaverit se homo secularis in hereditatem regis æterni . et[5] ad ejus imperium trahere desiderat . tanto districtius ab eodem Deo in igne inextinguibili puniatur . Pro ac[6] ré firmiter statuimus . atque decernimus . et in nomine omnipotentis Dei omniumque sanctorum precipimus omnibus successoribus nostris . regibus . principibus vel omnibus qui in habitu laico[3] constituti sunt . ut nullus umquam[7] habeat licentiam accipere alicujus æcclesiæ vel familiæ monasteriis[8] dominium . quæ a me ipso . vel antecessoribus meis priscis temporibus tradita erant in perpetuam hereditatem Jhesu Christo . et sanctis apostolis etiamque Maria virgine[9] domini nostri sacrata . Sed magis sicut decet et in canonibus precipitur servandum est . quando quis evenerit ex numero dominorum obigere de sæculo . Abbas . vel abbatissa . propterea invitatur[10] propriæ porræhiæ[11] episcopus et cum ejis consilio . vel consensu . quisquis dignus inveniatur . et ejus vita atque munditia ab episcopo examinatur . talis eligatur . et ab episcopo benedicatur . sanctificatur[12] dominus spiritalis . gradui Dei servitiæ et tonsure seu sacræ[13] velamine mancipatus . et nullo modo sino consultu . et licentia archiepiscopi in diœcesi suo[14] Abbas . vel abbatissa eligatur .

Si quis per insipientiam aliter faciat[15] . pro nihilo habeatur . citiusque abiciatur . neque de ac[6] ré aliquid pertineat ad regis secularis imperium . quia illius personis est . principes . prefectos .

[1] A modo, C. [2] Uuihtrede, B.; Wihtred, C. [3] Layco, B. [4] Tunicam, B. C. [5] Quæ, C. [6] Hac, B. C. [7] Unquam, C. [8] Monasterii, C. [9] [Matri], added, C. [10] Immitatur, C. [11] *Sic*, A.; parochiæ, B. C. [12] Sanctificetur, C. [13] Sacro, B. C. [14] Sua, B. C. [15] Faciet, B.

seu duces seculares statuere[1]. Metropolitani episcopi est æcclesias Dei regere . gubernare . atque abbates . abbatissas . presbiteros . diacones eligere . statuere . et sanctificare . firmare . et ammonere . ne quis ovis de ovibus æterni pastoris erret.

Hoc preceptum statuimus hís[2] monasteriis . quorum nomina hæc sunt adnotata . primus primi apostolorum principis Petri . Id est Upmynster . Raculf . Suðmynster[3] . Dofras . Folcanstan . Limming[4] . Scepeig[5] . Æt Hoe[6] . Hæc omnia interdicimus sicut ante diximus . ut nullus habitus ex numero laicorum[7] ad se pertrahat vel suscipiat ullum monasterium de his[2] prenominatis.

Hæc lex supra dicta per evum completa permaneat; Adhuc addimus majorem libertatem.

Inprimis Christi æcclesiæ . cum omnibus agris ad eam pertinentibus . Similiter Hrofensis[8] æcclesiæ cum suis . ceterisque predictis omnibus ecclesiis Dei nostri subiciantur[9] pro salute animæ meæ meorumque prodecessorum[10] . et pro spe celestis regni . ex [h]ac[11] die et deinceps concedimus . et donamus ab omnibus difficultatibus secularium servitutis . a pastu regis . principum . comitum[1] . necnon ab operibus majoribus minoribusve gravitatibus et ab omni debitu . vel pulsione regum censuris[12] . liberas eos . esse . perpetua libertate statuimus . nisi suo[13] spontanea voluntate ex largitate beneficiorum quid facere velint . tamen hoc inposterum non servetur . nec habeatur in malam consuetudinem . sed magis securi possint pro nobis Deo omnipotenti hostias dignas offerre . et inmaculatis[14] muneribus nostra abluere peccata . ut per eorum intercessiones mereamur audire felicem sententiam. "Venite[15] benedicti patris mei percipite regnum . quod vobis paratum est ab origine mundi."

Si quis autem rex umquam post nos elevatus in regnum . aut episcopus . aut abbas . vel comes . seu ulla potestas hominum contradicat huic kartule[16] aut infringere temptaverit . sciat se sequestratum a corpore . et sanguine . domini nostri Jhesu Christi . seu etiam síc excommunicatum . sicut qui non habet remissionem neque in hoc seculo neque in futuro . nisi ante pleniter emendaverit judicio episcopi . Manente tamen[1] hac kartula[17] inrefragabilis[18] sua firmitate . muniatur . servetur . et habeatur semper ad ecclesiam salvatoris . que sita est in civitate Doroberuia ubi metropoli-

[1] MS. torn and stained here, A. [2] His, B. C. [3] Sudmynstre, B. [4] Lymmynge, B. [5] Sceapeie, B. C. [6] Et Hoe, B. C. [7] Laycorum, B. [8] Roffen. B.; Hrofensi, C. [9] Subijciantur, B.; subjiciantur, C. [10] Predecessorum, B. C. [11] 'Ac, A.; hac, B. C. [12] Tensuris, C. [13] Sua, B. C. [14] Imm., B. C. [15] Matt. xxv, 34. [16] Cartulæ, B. [17] Cartula, B. C. [18] Irr., B. C.

tanum capud habetur ad exemplum atque defensionem omnibus æcclesiis Dei quæ in hac Cantia morantur .

Hæc lex inviolabilis usque ad consummationem sæculi permaneat . quia nulli homini terreno data sunt . sed hæc omnia in manus Dei omnipotentis sanctorumque ejus concedimus . et donamus . . —

✠ Ego Uuihtredus . auxilio Christi rex his[1] legibus constitutis pro me . et Uuerburgam reginam[2] . itemque filio nostro Alrico[3] subscripsi .

✠ Ego Berhtuuald[4] gratia Dei archiepiscopus . his[1] legibus a nobis constitutis subscripsi[5] .

✠ Signum manus Æþelberhti[6] pro se . et fratre suo Eadberto .

✠ Signum manus Tobie episcopi .

✠ Signum manus Myldryðe[7] abbatisse .

✠ Signum manus Æþeldryðe[8] abbatisse .

✠ Signum manus Ætte[9] abbatisse .

✠ Signum manus Ƿilnoðe[10] abbatisse .

✠ Signum manus Herespyðe[11] abbatisse .

✠ Signum manus Redempti presbiteri .

✠ Signum manus Æscƿaldi[12] presbiteri .

✠ Signum manus Eatfriði presbiteri .

✠ Signum manus Botredi presbiteri[13] .

✠ Signum manus Hyssan[14] presbiteri .

✠ Signum manus Kynheri presbiteri .

✠ Signum manus Aldƿulfi[15] presbiteri .

✠ Signum manus Ƿalh presbiteri .

✠ Signum manus Beonna[16] presbiteri[17] .

Hoc privilegium prescriptum ex altera parte ecclesiis Dei constitutum Ƿihtredo regi Cantuariorum roboratum . est . atque firmatum in synodo mense Julio in loco qui vocatur CLOVESHOH[18] . cum auctoritate omnium . quarum[19] hæc sunt nomina adscripta . Anno ab incarnatione domini . DCC . XVI . Indictione . XIII . Anno primo regni regis Æþelbaldi Merciorum .

Si quis autem tyrannica potestate inflatus ex habitu secularium seu ecclesiasticarum infringere minuere temptaverit auctoritatem

[1] Hiis, B. C. [2] Uuerburga regina, B. C. [3] Aluico, B. C. [4] Berthuuald, B. C. [5] Scis, A.; sanctis, B. [6] Ethelbarti, B. [7] Mildrede, B.; Mildryðe, C. [8] Etheldride, B. [9] Acte, B. [10] Ƿilnode, B. [11] Hereþride, B. [12] Escƿaldi, B. [13] Episcopi, B. [14] Byssan, B. [15] Aldulfi, B.; Aldwlfi, C. [16] Bonna, B. C. [17] B. ends here. [18] Clovesho, C. [19] Quorum, C.

archiepiscopi et Christi[1] ecclesiæ . vel libertatem cœnobiarum . carebit letitia et communione nostrorum omnium vivens et moriens . non solum ipse sed et qui ei viventi vel morienti conjungitur . nisi digna satisfactione correxerit judicio episcoporum.

✠ Ego BERHTWALDUS[2] gratia Dei archiepiscopus hoc privilegium 'in' synodo[3] constitutum subscripsi .
✠ Ego Hædda[4] episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Uuor episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Ecgpine episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Forðhere episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Danihel[5] episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Eadberht episcopus hoc idem subscripsi
✠ Ego Acca episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Inguuald episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Hærdred episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Nothbert[6] episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Torhthere[7] episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Tobias episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Ego Eadgar episcopus hoc idem subscripsi .
✠ Signum manus Þihtbaldi presbiteri .
✠ Signum manus Boseli presbiteri .
✠ Signum manus Cylani presbiteri .
✠ Signum manus Bultfriði[8] presbiteri .
✠ Signum manus Þiligeldi presbiteri .
✠ Signum manus Badoþini presbiteri .
✠ Signum manus Eadbaldi presbiteri .
✠ Signum manus Eoredi diaconi .
✠ Signum manus Aðugilsi prepositi .
✠ Signum manus Ludhere prepositi .
✠ Signum manus Duddan . prepositi .
✠ Signum manus Albini abbatis .
✠ Signum manus Æðelfridi[9] comitis .

✠ Beornheard .	✠ Adulf .
✠ Passa .	✠ . . . . . igea.[10]
✠ Abba .	✠ . . a.[11]
✠ Dunna .	✠ Bregpald .
✠ Þilbald .	✠ Siba .
✠ Ecca .	✠ Genbald[12].

[1] Et ep'i, A.; et Christi, C. [2] Berutwaldus, C. [3] Over an erasure, A. [4] Hedda, C. [5] Daniel, C. [6] Nothberd, C. [7] Torthhere, C. [8] Vultfrið, C. [9] Æthelfrið, C. [10] MS. torn and stained here, A.; Ayingus, C. [11] Acca, C. [12] Genbald, C.

✠ Egisberht[1].
✠ Ald pulf.[2]
✠ Scir heard.[3]
✠ Fug.
✠ Herewald.
✠ Pohta.
✠ Tuna.
✠ Tigga.
✠ Gormund.

Endorsed:—"Privilegium Wichtredi Regis Cantie et Brihtuualdi archiepiscopi de libertate Anglicane Ecclesie. latine." (xith or xiith cent.)

[A.] Charter in the British Museum; Ashburnham (Stowe) No. 2; (12th century copy.)
[B.] MS. Cott., Claudius D. ii, f. 29. (14th cent.)
[C.] Had. and St., iii, 238, 240; from MS. Lambeth, 1212, p. 355, and other sources there quoted.

---

92. *Another form of No. 91, in general terms.* A.D. 694 (? *for* 697).

✠ [5]Anno ab incarnatione domini[4]. DC. XCIIII[5]. WHYTREDUS[6] gloriosus rex kanciæ[7] cum reverentissimo[8] archiepiscopo BRIGHTWALDO[9] præcepit congregari concilium in loco qui nominatur BACHANCILD,[10] præsidente eodem concilio jam nominato clementissimo rege Cantuariorum Whytredo,[11] et eodem venerando patre[12] primate totius Britanniæ,[13] simulque Tobia episcopo Roffensis æcclesiæ, cum abbatibus, abbatissis, presbyteris, diaconibus, ducibus, satrapis, pariter tractantes de statu æcclesiarum Dei in Anglia, et de hiis quæ a fidelibus regibus prædecessoribus ejus et propinquis, Æðelberto[14] videlicet posterisque ejus, Deo omnipotenti in propriam[15] hæreditatem data fuerunt, qualiter secundum veram justiciam stare et permanere valeant, vel quomodo ea servare oporteat amodo et usque in finem sæculi constituentes.

Ego, inquit, Whytredus.[6] rex terrenus, a rege regum compunctus, zelo rectitudinis accensus, ex antiqua traditione sanctorum patrum didici, non[16] esse licitum alicui homini in laico habitu constituto usurpare sibi quasi propriam possessionem quod fuerat ante domino concessum et cruce Christi firmatum[17]. Scimus

[1] Egisberth, C. [2] Aldwlf, C.. [3] Scireheard, C.
[4] Anno dominicæ incarnationis, C. D. [5] [Ho]c anno, B. [6] Wihtredus, B. [7] Cancie, B. C.; Cantiæ, D. [8] Reverendissimo, B. [9] Brithwaldo, B. D.; Brihtwaldo, E. [10] Bacanceld, B.; Bachanchilde, C.; Baccancelde, D. [11] Withredo, B.; Wihtredo, D. [12] Et, added, B. D. [13] Brittanniæ, D. [14] Athelberto, B. D.; Ethelberto, C. [15] Propria, B. [16] Non, omitted, C.R. [17] Confirmatum, B.

enim et veraciter constat quia quod semel acceperit homo donatione alterius in propriam potestatem, nullatenus sine injuria illud iterum dimittet. Horrendum[1] est itaque hominibus Deum vivum exspoliare[2], tunicamque ejus et hæreditatem scindere. Cum ergo Deo oblatum aliquid[3] fuerit de terrenis substantiis, ad hoc ut facilius promereri valeant offerentes æternam retributionem percipere in cœlis manifeste declaratur, quod quanto incautius homo sæcularis applicuit[4] se in hæreditatem regis æterni, tanto districtius a Deo punietur. Pro qua re firmiter decernimus, et in nomine[5] omnipotentis Dei omniumque sanctorum præcipimus, omnibus successoribus nostris regibus, principibus et omnibus in laico[6] habitu constitutis, ut nulli unquam liceat alicujus æcclesiæ vel monasterii dominium habere[7] quæ a me vel antecessoribus meis priscis temporibus tradita sunt Deo in perpetuam hæreditatem et sanctis ejus: magis autem sicut in canonibus præcipitur servandum est 'ut quando aliquis de prælatis defungitur episcopus, abbas, vel abbatissa, intimetur archiepiscopo propriæ parochiæ et cum ejus[8] consilio et consensu vita ac[9] munditia ejus examinata qui dignus invenitur eligatur, et nullo modo sine consensu et consultu archiepiscopi promoveatur. Neque enim de hac re aliquid pertinet ad decretum vel imperium regis. Illius autem est comites, duces, optimates, principes, præfectos, judices sæculares, statuere; metropolitani vero est archiepiscopi[10] æcclesias Dei replere[11] gubernare, episcopos, abbates, abbatissas, cæterosque prælatos eligere statuere, firmare, admonere, ne quis de ovibus Christi, scilicet æterni pastoris, aberret. Hæc lex per ævum in regno nostro in perpetuum permaneat omnibus æcclesiis Dei nostri pro salute animæ meæ meorumque prædecessorum, proque spe cœlestis regni. Igitur ex hac die et deinceps concedimus et donamus æcclesiis regni nostri liberas esse perpetua libertate ab omnibus difficultatibus sæcularis servitutis, ab omni debito vel pulsione regalium tributorum, ut possint pro nobis Deo omnipotenti hostias dignas offerre nostraque peccata abluere immaculatis muneribus.

Si quis autem rex post nos levatus in regnum, aut episcopus aut abbas, seu aliqua alia persona contradixerit huic concilio, vel scripto judicio concilii facto, sciat se a corpore et sanguine domini sequestratum et sic excommunicatum, sicut ille qui non habebit remissionem, neque[12] in hoc sæculo neque[13] in futuro, nisi ante

[1] See the passage on p. 129. [2] Expoliare, B.; expoliare, C. [3] Al. ob., B. [4] Applicuerit, B. D. [5] Et in nomine, omitted, C.R. [6] Layco, B. [7] Do. ha. mo., C. [8] Ut q'm ejus, B. [9] Et, B. [10] Arch. est, B. D. [11] Regere, B. D. [12] Neque, omitted, C.R., C. [13] Nec, C.

mortem secundum judicium archiepiscopi emendaverit. Hoc scriptum irrefragabile sua firmitate muniatur, servetur, et semper habeatur in æcclesia salvatoris, quæ sita est in civitate Dorobernia ubi primas habetur, ad exemplum omnium æcclesiarum atque deffensionem[1] quæ in Anglia habentur.

✠ Ego Wihtredus auxilio Christi rex[2] hiis legibus constitutis pro me et Werburga[3] regina itemque filio nostro Ælrico[4] subscripsi.

✠ Ego Brihtuualdus[5] gratia Dei archiepiscopus hiis legibus constitutis subscripsi.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. DCCCCXCVI; from [C.R.] Reg. C. C. Cantuar. A, f. 8 (14th cent.), and [L.] Lambeth MS., 1212, p. 307 (13th cent.) Twysden, *Hist. Angl.*, col. 2208.

[B.] MS. Cott., Claudius D. ii, f. 25.
[C.] MS. Harl., 1757, f. 170 (a late copy).
[D.] Had. and St., iii, 243; from [L.], [K.], and other sources there quoted.
[E.] Thorpe, *Dipl.*, p. 9; from [C.R.] and [L.]

---

93. *Early Norman Version of No. 92, entitled:—Primum privilegium regale ecclesiæ Anglicanæ concessum.*

Le an de Grace. DC. XCIIII. Le Glorious Roy de Kent. WITHRED en un cuncil ke le Erseveske de Kaunterbire Brithwald a BAKECHILDE celebra. present le eveske de Rovecestre Tobie. ansemblement ovek abbes. abbesses. e autres ministres de seynte Eglise. e princes de la tere plusurs ensemble tretauns del estat del eglise Deu en Engletere des choses ke des Rois cristiens predecessurs cesti Withred. Ethelbert e les autres. e auci de ceus ke apres ly vendroyent en la tere regner. en queu manere ceo ke dones avoyent en le propre heritage Deu tut puyssaunt. ou a doner fuysent[6]. coment solum verray droyt ester puyst e demorer. e en queu maner ceo garder e meyntenir covendroyt de cel tens en avaunt iekes au fyn du secle. certeyn establiauns: en cestes paroles.

Jeo WITHRED Roy terrien par le Roy des Roys compunct. du zel de droit alume de auncien bail de seynts peres ey apris. vient estre cungeable chose a accun humme en lay habit devers ly mesprendre ausi cum propre possessiun ceo ke avaunt fust a Deu

[1] Defensionem, B. C. [2] Whytredus rex auxilio Dei, C. [3] Warburga, B. D. [4] Alrico, D. [5] Brithwaldus, B.; Brythwaldus, C.
[6] This word has been corrected in the MS., and the first two letters look like ei.

graunte . e de la croiz Crist cunferme . Kar ceo savums e verrayment estable est . ke ceo ke une foiz ad humme ressu del doun un autre en sa propre seignurie . ceo lesser apres ne doit sauns a li fere tort . Abhominable chose issi est a humme Deu vif despoyler sa cote . ⁊ sun heritage diviser. Dunt cum a Deu accune chose soyt offert des substances terrienes a ceo ke le plus tost puysent les offrauns par esperaunce de servir merci ⁊ gerdoun perdurable en cel receyvre . apertement est declare taunt humme seculer le plus estreyt de Deu estre a punir . cum plus soteument en le heritage Deu perdurable se avera medle ⁊ intrus. Pur quey fermement pur decret determinoums e en le nun Deu tut puysaunt e de touz seins comaundums a tuz nos successurs Roys . princes . e a tuz lai habyt pertauns . ke ne lise iames a accun la seygnurie de aucune eglise avoyr ke de moy . ou de mes predecessurs a Deu sunt livres . en perpetuel heritage . e a ces seyns . mes plus tost ausi cum en canun est comaunde a garder . ke kaunt aukun des prelats mort est . eveske . abbe . ou abbesse . al erseveske de ki propre paroche est soyt mustre . e de son cunseil e son assent la nettete de la vie examinee . ky digne serra trove ! elu soit . E en nule manere sauns le cunseil e assent del erseveske ne soyt avaunce. Ne de ceste chose riens ne apent al decret ne au comaundement de Roy . A li est cuntes ducs baruns . princes . e autres juges seculers establir . E al erseveske metropolitan est . les eglises Deu gwier ⁊ governer . les eveskes . Abbes Abbesses . e les autres prelats elire . establir . fermer . e amonester . ke accun des oweiles Ihesu Crist pastur perpetuel ne mespreygne errer . Ceste ley duraunt le secle en nostre regne perpetuel demurge a tuz les eglises nostre Deu . pur le salut de malme . e les almes mes predecessurs . e pur lesperaunce del Regne celestien . Si grauntoums a decertes de ceo iour en avaunt . e donoums les eglises de nostre regne fraunches estre de perpetuele fraunchise de tuz les entrikemens de seculers services . de chescune manere dette . ou demaundes des reaus tributs . ke seynte eglise par nous puise a Deu omnipotent dignes hoystes offrir . ⁊ nos pecches alegger par douns plesauns . E si accun Roy apres nous leve en le Reaume . ou eveske . ou Abbe . ou accun autre persone . ke a cest cuncil . ou a cest escrist cuntredie . par decret de ceo cuncil se sache del cors e del saune notre seygnur Jhesu Crist sequestre . e ensi escumenge . si cum celi ke remissiun navera . ne en ceo secle . ne en celi avenir . si devaunt sa mort solum le ingement del erseveske ne le eyt amende . Cest escrist conferme en sa force garde soit e perpetueument soit eu . en le eglise del sauveur ke assise est dedens la cite de Doruberne . ou le primat est .

Al ansaumple e au defens de tuz les eglises ke en Engletere sunt.

> Jeo Withred par le eyde Crist Roy. a ces leyes establis pur moy e Werburgh la Royne. e ausi pur nostre fiz Alric ey suzescrist.
>
> Jeo Brithwald par la Grace de Deu erseveske a ces leyes establis ey suzescrist.

MS. Harl., 636, f. 36 (xivth century).

---

94. *Anglo-Saxon Account of the Council of Bapchild.*

⁊ sona ðas ðe he cing pas. he het gaderian mycel Concilium. on ðare stope ðe is geclypod BACCANCELDE. On ðare pas[1] Ƿihtred sittende. Cantpare cing ⁊ se arceb'. 'of Cantuarebyri' Brihtpald. ⁊ se biscop Tobias of Hroueceastre. ⁊ mid heom abbodas ⁊ abbedessen. ⁊ manige pise menn ðar pæron gegaderade. ealle to smeagende embe Godes cyrcan bote. ða beoð innan Cent. Nu agann se cing to sprecende '⁊ sæde':—

Ic pylle ꝥ ealle ða mynstra ⁊ ða cyrican þa[2] pæron giuene ⁊ beepeðene Gode to pyrðmynte be geleafulra[3] cinga dagan. minra forgenglan. ⁊ be minra magan dagon be Ægelberhtes cinges. ⁊ þara ðe him æfter fyligdan. spa beliuan Gode to pyrðmynte ⁊ fæstlice standan. á to ecnisse æure ma. Forðon ic ƷIHTRED eorþlic cing from þam heouenlice cinge onbryrd. ⁊ mid andan ðare rihtpisnisse anæld[4]. of uran ealdran faderan gesetnesse[5] ic habbe ð[6] geleornod. ð[7] nan læpedeman nah mid rihte 'to' stingan hine an anre[8] cirican. na anan[9] ðara ðingan ðe 'to' cyrcan belimpð. And for ði stranglice ⁊ tryplice pe gesettað ⁊ demað. ⁊ on Godes naman þes ealmihtiges. ⁊ on ealra halgena pe forbeodað eallon uron æfter-gengan cingan. ⁊ ealder mannum. ⁊ eallan læpedan mannum. æure ænne hlauordscipe ouer cyrcan. ⁊ ouer eallan heora ðingan. þe ic oððe mine yldran on ealdon dagan[10] giuan criste to loue on 'ece' erfpyrðnesse. ⁊ ure hlæfdian scā. Marian. ⁊ ðan halgan Apostolan. Ac loc hpenne hit gepurðe ꝥ biscop. 'oððe' abbot. oððe abbedesse gepite of ðysan liue. sy hit gecydd ðan Arb'[11]. ⁊ mid his ræde ⁊ geðealhte sy gecoren spilce purþe beo.

[1] Erasure here in the MS. [2] ða, C. [3] Geleaf-fulra, B. [4] Vel acend, MS.; atend, C. [5] Gesetnesse, omitted, B. [6] ꝥ, B. C. [7] þat, B. C. [8] Annare, C. [9] An an, C. [10] Erasure here in MS. [11] Arcb', and so throughout, B.

⁊ his lif ðe 'man sceal' to spa gedonne[1] ðynge cysan . asece se Arb'[2] ⁊ his clænnesse . ⁊[2] an ane[3] pisan ne purþe gecoren nan . na to spa gedonan[4] þingan gehalgod . butan þes Arb' . ræde . Cynges sceolan settan eorlas . ⁊ ealder[5] men . sciri-reuan . ⁊ domes-menn . ⁊ Arb' . sceal Godes gelaðunge pissian ⁊ rædan . ⁊ biscopas ⁊ abbodas . ⁊ abbedessan . preostas[6] ⁊ diacon[as] . ceosan ⁊ settan . ⁊ halgian ⁊ getryman mid godan mynegunga ⁊ 'fore'bysene . þe læste þe æni of Godes heorde dpelie ⁊ losie:.

[A.] MS. Cott. Domitian A. viii, f. 43 (late xith century). (*Angl. Sax. Chron.*)
[B.] *Anglo-Saxon Chronicle*, ed. Gibson, p. 48.
(A.D. 694). The ð and þ frequently transposed in this edition.
[C.] *Anglo-Saxon Chronicle*, ed. Thorpe, Rolls Series, p. 66.

95. *Another Form of Nos.* 91, 94.

Statim autem cum potitus est regno . precepit congregari magnum concilium in loco ubi nominatur BACCANCELDE . præsidente eodem concilio Wihtredo clementissimo rege Cantuariorum . necnon Brihuualdo[7] reverentissimo archiepiscopo et patre et primate totius Brittanniæ . simulque Tobia episcopo Hrofensis æcclesiæ . cum cæteris . 'episcopis' . abbatibus . abbatissis . presbiteris . diaconibus . ducibus . satrapis . in unum glomeratis . pariter tractantes de statu æcclesiarum Dei . vel monasteriorum intra Cantiam. 'et de his' quæ a fidelibus regibus prædecessoribus ejus[8] et propinquis . Æðelberhto posterisque ejus Deo omnipotenti in propriam hereditatem condonata fuerunt . quo modo vel qualiter secundum normam æquitatis stare valeant . quidve servare oporteat . amodo et usque ad finem seculi[9] constituentes . Ego 'inquid'[10] WIHTREDUS[11] rex terrenus . a rege regum . compunctus . zelo rectitudinis accensus ex antiqua traditione sanctorum patrum et mandatis didici non esse licitum alicui homini ex laico habitu sibi ipsi usurpare vel ad se trahere quasi suam propriam possessionem quod ante fuerat domino concessum . et cruce Christi firmatum atque dedicatum[12] , scimus 'enim' et veraciter extat quia[13] quod semel acceperit homo de manu alterius in propriam potestatem nullatenus sine ira et ultione illud iterum dimittet[9] inpunitum[14] . Ideo'que dico' horren-

[1] Gedonne, B. [2] Erasure here in MS. [3] Nane, C. [4] Gedonan, B. [5] Ealdran, B. [6] ⁊ preostas, B.

[7] Brihtwaldo, W. [8] *Meis*, expuncted, and *ejus* overline, A. [9] Alteration here, A. [10] Inquit, W. [11] Wihtredus, W. [12] Erasure here, A.; W. suggests nam. [13] Quia partly erased, A. [14] Impunitū, A.; impunitum, W.

dum est hominibus expoliare Deum vivum . et scindere tunicam ejus et hereditatem . Cum[1] autem Deo oblatum ali'quit' fuerit de terrenis substantiis ad hoc ut facilius promereri valeant eternam retributionem percipere in cælis[2] . manifeste declaratur . quod quanto incautius applicuerit se homo secularis in hereditatem regis æterni . tanto districtius ab eodem Deo inextinguibili igni puniatur. Pro hac re firmiter[2] decernimus et in nomine omnipotentis Dei omniumque sanctorum precipimus omnibus successoribus nostris . regibus . principibus . et omnibus qui in habitu laico constituti sunt . ut nullus umquam[3] habeat licentiam accipere alicujus æcclesiæ vel[4] familiæ monasteriorum dominium . quæ a me vel ab antecessoribus meis priscis temporibus tradita erant in perpetuam[5] hereditatem Jhesu Christo[6]. Sed magis sicut decet et in canonibus precipitur . 'hoc' servandum est . quando[2] evenerit ut ex numero dominorum migret de seculo . 'episcopus vel' abbas vel abbatissa . invitetur archiepiscopus propriæ parochiæ . et cum ejus . consilio et consensu quisquis dignus invenitur . ejus vita . atque munditia ab illo[7] examinetur . talisque eligatur . et ab eo[8] benedicatur . et nullo modo sine consensu et consultu et licentia ejus . abbas vel abbatissa eligatur. Si quis per insipientiam aliter fecerit . pro nichilo habeatur . citiusque abiciatur . Neque de hac re aliquid pertinet ad regis secularis imperium . quia illius personæ est principes . prefectos . seu judices seculares statuere. Metropolitani 'autem' archiepiscopi . est . æcclesias Dei regere . gubernare . atque 'episcopos' . abbates . abbatissas . presbiteros . diacones eligere . statuere[9] . sanctificare . firmare[9] . admonere . ne quis de ovili Christi . 'scilicet' æterni pasteris 'ab'erret[10] . Hæc lex supra dicta per evum completa permaneat[11] . in primis ecclesie Christi quæ est in Dorobernia[12] cum[13] omnibus agris ad eam pertinentibus . similiter hrophensi ecclesiæ cum suis . cæterisque omnibus[14] æcclesiis Dei nostri[2] . pro salute animæ meæ . meorumque predecessorum . pro spe cælestis regni . 'et' ex hac die et de'h'inc[2] concedimus et donamus ab omnibus difficultatibus secularis servitutis . a pastu regis . principum . comitum . necnon ab operibus majoribus . minoribusve gravitatibus . et ab omni debito . vel pul-

[1] Cum ... aliquit, written over an erasure, A. [2] Erasure here, A. [3] Unquam, W. [4] ul', A.; id est, W. [5] Perpetuam, A. [6] A whole line of text erased, A. [7] Archiepiscopo, with "illo" over line, A. [8] Archiepiscopo, with "eo" overline, A. [9] Et, erased, A. [10] Six lines erased or partially erased here, A., apparently containing the sentence, "Hoc præceptum......his prenominatis", see No. 91, p. 130; W. conjectures several disconnected words. [11] Permaneat completa, A. [12] In primis...Dorobernia, written over an erasure, A. [13] Ecclesie cum, but the first word underlined for omission, A. [14] Predictis omnibus, but first word underlined for omission, A.

sione regalium tributorum[1] . liberas eas esse perpetua libertate[2] . nisi sua spontanea voluntate ex largitate beneficiorum quid facere velint . tamen hoc in posterum non servetur . nec habeatur in malam consuetudinem . sed magis securæ sunt . ut possint pro nobis Deo omnipotenti hostias dignas offerre et immaculatis muneribus nostra abluere peccata . si quis autem rex post nos 'unquam' levatus in regnum . aut episcopus . aut abbas . vel comes seu ulla postestas hominum contra dixerit huic cartulæ . aut 'eam' infringere temptaverit . sciat se sequestratum a corpore et sanguine domini nostri Jhesu Christi . seu etiam sic excommunicatum sicut qui non habet remissionem neque in hoc seculo neque in futuro . nisi ante pleniter emendaverit judicio archiepiscopi ; Manente tamen hac cartula 'quæ' irrefragabilis[3] sua firmitate muniatur . servetur . et habeatur[4] semper in æcclesia salvatoris quæ sita est in civitate Dorobernia . ubi metropolis habetur . ad exemplum atque defensionem omnibus ecclesiis Dei[5] . Hæc lex inviolabilis permaneat usque ad consummationem seculi . quia nulli hominum terreno data sunt . set hæc omnia in manus Dei omnipotentis sanctorumque 'ejus' concedimus et donamus.

✠ Ego Wihtredus auxilio Christi rex . his legibus constitutis pro me et Warburga regina . itemque filio nostro Alrico subscripsi.

Ego Brihtuuoldus gratia Dei archiepiscopus . his legibus constitutis subscripsi.

[A.] MS. Cotton, Domitian A. viii. f. 41. (Late xith century. *Anglo-Saxon Chronicle*, with Latin additions.) See Had. and St., iii, 241, for an account of the passage here printed.
[W.] W. Wake, D.D. *State of the Church*, 1703. Appendix, p. 1.

---

96. *Grant by Wihtred, King of Kent, to Abbess Eabba, of land at Haeg. 2nd April*, A.D. 697.

Carta ejusdem Withredi regis Eabbe abbatissæ de terra vocata Hæg . xl^a. manencium .

Ego WIHTREDUS rex Cantuariorum , consentiente regina Æddilburga[6] , atque [Beretuualdo][7] gratia Dei archiepiscopo , non solum consentiente sed etiam persuadente , una cum omnibus provincialibus principibus , anno regni mei sexto , secunda feria Aprilis,

[1] Erasure here, A. [2] Statuimus, here, expuncted, A. [3] Irrefragabilis, W.
[4] Erasure here, A.; et, W. [5] Erasure, A.; quæ in Cantia habentur, W.
[6] Æthilburga, K. [7] Omitted, A. B.

terram nominatam HÆG, quadraginta manencium, pro anima mea atque[1] meorum, absolutam ab omnium secularium dominorum [servitio][2], in Dei tributum, abbatissæ EABBE in propriam possessionem atque monachilem regulam perhenniter perdonavi, ut Deo servientium preces sine mutatione pro vita mea protelentur.

Qui autem ausus fuerit aliquid aut auferre aut transmutare sine licencia possidencium, quod absit, reddet rationem Christi genitricis[3] Mariæ in die judicii, in cujus suffragio perdonavi. Quam perdonationem cum signo crucis ornatam omnium præsentium manus adfirmant, ut qui sine voluntate Dei refregerit audax, crux Christi super eum in vindictam veniat, nisi regulariter emendaverit.

✠ Archiepiscopi Berctualdi.	✠ Wihtgari.
✠ Agesmundi.	✠ Gefredi.
✠ Wihtredi regis.	✠ Cynyadi.
✠ Germani.	✠ Guhtardi[4].

[A.] MS. Trin. Hall, Cambridge. f. 48.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLII.
[B.] MS. Harl., 686, f. 164.
[C.] Thomas of Elmham, ed. Hardwick, p. 291.

---

97. *Grant by Wihtred, King of Kent, to the Church of St. Mary at Lyminge, of land at Wieghelmestun, co. Kent. July,* A.D. 697.

✠ In nomini domini Dei nostri Jhesu Christi.

Ego UIHTREDUS Rex Cantuariorum providens mihi in futuro decrevi dare aliquid omnia mihi donanti et consilio accepto bonum visum est conferre bassilicæ beatæ Mariæ genitricis Dei quæ sita est in loco qui dicitur LIMINGAE terram . IIII . aratrorum quæ dicitur ƿIEGHELMES[5] . TUN . cum omnibus ad eandem terram pertinentibus juxta notissimos terminos id est bereueg . et meguines paed et stretleg . quam donationen meam volo firmam esse inperpetuum ut nec ego seu heredes mei aliquid minuere præsumant. Quod si aliter temptatum fuerit a qualibet persona sub anathematis interdictione sciat se prævaricari ad cujus confirmationem pro ignorantia litterarum ✠ signum sanctæ crucis expressi et testes idoneos ut subscriberent rogavi id est Berichtualdum archiepiscopum virum venerabilem.[6]

✠ Ego Berichtualdus episcopus rogatus consensi et subscribsi. ✠.

[1] Et, B. [2] Servitio, C.; omitted, A. K. B. [3] *Sic*, A.; genitrici, K.
[4] Cyniathi, Guthardi, K.
[5] The first two letters are an erasure, see the corresponding word on p. 142.
[6] Virum venerabile, added in an eighth century handwriting.

✠ Signum manus Uihtredi regis.
✠ Signum manus Ædilburgæ reginæ.
✠ Signum manus Enfridi.
✠ Signum manus Ædilfridi.
✠ Signum manus Hagana.
✠ Signum manus Botta.
✠ Signum manus Bernhærdi.
✠ Signum manus Theabul.
✠ Signum manus Frodi.
✠ Signum manus Aehcha.
✠ Signum manus Aessica.
✠ Signum manus Adda.
✠ Signum manus Egisberichti.

Actum in mense Julio indictione xma.

Endorsed:—"Ðes landes boc æt berdelhames ƿicum núnc ƿigelmignctún." *and*

"Ƿichtredus rex Ca'. ad ecclesiam de Liming Ƿielmestun. IIII. arat'."

[A.] Original Charter in the British Museum; Ashburnham (Stowe), No. 1.
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, XLIII; from a facsimile in *Antiquarian Repository*, vol. ii, p. 153, and MS. Lambeth, 1212 f. 306. Twysden, *Hist. Angl.*, col. 2208.

---

98. *Grant by Wihtred, King of Kent, to the church of St. Mary at Lyminge, of land at Pleghelmestun and Ruminingseta.* A.D. 697.[1]

✠ In nomine domini Dei nostri Jhesu Christi.

Ego UIHTREDUS rex Cantuariorum providens mihi in futuro decrevi dare aliquid omnia mihi donanti et consilio accepto bonum visum est conferre basilicæ beatæ Mariæ genetricis Dei quæ sita est in loco qui dicitur LIMINGAE terram. IIII. aratrorum quæ dicitur PLEGHELMESTUN. cum omnibus ad eandem terram pertinentibus juxta notissimos terminos id est bereueg. et meguuines paed' et stretleg. terrulæ quoque partem ejusdem Dei genetrici beatæ Mariæ similiter in perpetuum possidendam perdono. cujus vocabulum est RUMINING SETA. ad pastum videlicet ovium trecentorum. ad australem quippe fluminis quæ appellatur Liminaea.

[1] Kemble's date is "700 or 715"; the indiction "XIII ma" here written is evidently an error caused by misreading the "m" of xma in the previous document. Nos. 97 and 98 are identical in fact, but this has an additional clause inserted.

benda[1] sunt facere curavi ut ab omni exactione publici[2] tributi atque dispendio vel læsione a præsenti die et tempore liberæ sint mihique et posteris meis talem honorem vel obœdientiam exhibeant qualem exhibuerunt antecessoribus meis regibus sub quibus eis justitia et libertas servabatur et ut tam ego quam posteri mei in hac pia definitione[3] permaneant decerno nec per quamlibet transgressionem[4] quæ a nobis et prædecessoribus nostris recte indulta sunt concutiantur sed ita ut jam[5] jamque dictum est in perpetuum abhinc et deinceps domino gubernante custodiantur. Ad cujus cumulum firmitatis manu propria signum sanctæ crucis expressi et tam[6] reverentissimum Berhtualdum[7] archiepiscopum atque Gemmundum[8] sanctissimum episcopum quam etiam venerabiles presbyteros et religiosos abbates præsentibus ibidem[9] clarissimis[10] abbatissis[11] hoc est Hirminhilda[12] Irminburga[13] 'et Æbba et Nerienda[14] ut subscriberent rogavi.

Actum die. VI. id[15]. Aprilis anno regni nostri octavo[16]. indictione duodecima[17] in loco qui appellatur Cilling.[18]

✠ Ego Wihtredus rex Cantiæ ad omnia suprascripta et confirmata[19] atque a me dictata propria manu signum sanctæ crucis pro ignorantia litterarum expressi. ✠.

✠ Ego Berhtwaldus[20] archiepiscopus ad omnia suprascripta rogatus a Wihtredo rege testis subscripsi. ✠.

✠ Ego Gemmundus[21] episcopus rogatus testis subscripsi[22].

✠ Ego Tobias presbyter rogatus testis[23] subscripsi.

✠ Ego Æna presbyter testis[23] subscripsi.

✠ Ego Wingeld[24] presbyter rogatus testis[23] subscripsi.

✠ Ego Hadrianus[25] indignus monachus rogatus testis subscripsi.

✠ Ego Ædilmer[26] abbas rogatus subscripsi.

✠ Signum manus Vihtgari[27].

✠ Signum manus Cyniadi[28].

✠ Signum manus Ecca.

[1] Subscribenda, B. D. [2] Publica, B. [3] Diffinitione, C. D. [4] Tergiversationem, C. D. [5] Jam, omitted, B. [6] Tam, omitted, C. D. [7] Brihtuualdum, B.; Brithwaldum, C. [8] Ge(b)muudum, B.; Gemundum, C. D. [9] Præsentes, etiam, B.; pr. id idem, C. D. [10] Clarissimas, B. C. D. [11] Abbatissas, B. C. D. [12] Hermenhildam, B.; Hirmynhildam, C. D. [13] Irminbergam, B.; Irmynburgam, C. D. [14] Et Ælbam reverendam, B.; Æbbam et Neriendam, C. D. [15] Id., omitted, B.; idus, D. [16] Mei. XXVIII, C. D. [17] Secunda, C. D. [18] Cilline, C. D. [19] Confirmavi, B. [20] Brihtuualdus, B. D. [21] Ge(b)mundus, B.; Gemundus, C. D. [22] B. ends here with "✠ cum aliis pluribus in codicello annotatis". [23] Testis, omitted, C. D. [24] Vinigeld, C. D. [25] Adrianus, C. D. [26] Ailmer, C. D. [27] Withgari, C.; Wintgari, D. [28] Cynadi, C.

✠ Signum manus Ueba[1].
✠ Signum manus Suitbaldi.
✠ Signum manus Scirierdi[2].
✠ Signum manus Ædilfridi[3].
✠ Signum manus Hagana.
✠ Signum manus Headda[4].
✠ Signum manus Beornheardi.
✠ Signum manus Headda[4].

[A.] Brit. Mus. MS. Stowe, 636, f. 2 b.
[B.] Kemble. *Cod. Dipl.*, No. XLIV; from MS. Trin. Hall, Cambr., f. 48 b, and
[C.] MS. Harl. 686, f. 167.
[D.] Had. and St., iii, 245, from [B.] and other sources.

---

100. *Confirmation by Ini, King of Wessex, to the Abbot Hean, of lands at Bradanafeld, or Bradfield, co. Berks, etc.* 5 *July*, A.D. 687 *for* 699.

Ego INI rex WESTSAXONUM ob indulgentiam criminum meorum aliquam terram ad æcclesiæ munificentiam libenter impendo. Dispensante enim domino HEAN abbati in potestate concessa fuerat in . IIII^or. partibus terræ id est in BRADANAFEL[5]. XV. cassatuum et . XV. cassatuum apud Bestlesforda . et manentium . XXV. cujus vocabulum est Stretlee . et . LXXX. cassatos apud Æaromundeslee[6]. quæ scilicet donationes ut firmius ac tenatius reliquum durarent in ævum . etiam coram summis pontificibus id est Brihtwallo[7] archiepiscopo et Daniele episcopo peractæ sunt ! necnon et cespites horum locorum pro ampliore firmitate libro supposui quem ipsi duo præfati episcopi in manibus suis tenuerunt . Porro ut firmior præfatæ donationis largitio inextricabili tenacitate jugiter servaretur . etiam testes adjunximus quorum nomina subter tenentur inserta .

Si quis vero contra hæc nostræ diffinitionis decreta propriæ temeritatis pertinacia fretus violenter venire nisus fuerit . noverit se in tremendo ultimæ discussionis examine coram judice Christo æqua discretionis lance singulorum facta librante rationem redditurum .

[1] Here C. adds, ✠ Signum manus Headda . ✠ Signum manus Headda; and D., ✠ Signum Headda. [2] Surierdi, D. [3] Adilfridi, C. [4] This line omitted, C. D.

[5] Bradanafeld, K. [6] Aeaorumundesleas, K. [7] Brihtuualdo, K.

Signum manus Ini regis . Westsaxonum . ✠

Signum manus Ethelredi[1] regis Merciorum . ✠

Signum manus Ethelfrith[2].

Ego Daniel servus servorum dei hanc donationem confirmavi . ✠ .

Hæc carta scripta est tercio nonas mensis Julii . indictione . XII . anno ab incarnatione Christi .DC.LXXXVII .

✠ Ego Winberctus[3] hanc cartam scripsi et subscripsi .

Hæc terra præfata jugiter æcclesiæ sanctæ Mariæ in Æbbandune[4] subjecta sit .

[A.] MS. Cott. Claudius C. ix, f. 103 b. (xiith century).
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLV, with final sentence in vol. iii, p. 374; from [A.] and MS. Cott. Claudius B. vi, f. 6 (wr. ref.)
[B.] *Hist. Mon. de Abingdon*; ed. Stevenson, Rolls Series, i, 11.

---

101. *Grant by Ini, King of the Saxons, to the Abbot Hean, of lands for the Monastery of Abingdon.* A.D. 699.

CARTA INE REGIS.[5]

✠ In nomine domini Dei nostri Jhesu Christi saluatoris . Ea quæ secundum decreta canonum salubriter decernuntur quamvis sermo tantum ad testimonium sufficeret , tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmissima litterarum astipulatione roborentur . Quapropter ego . INI.[6] rex Saxonum[7] terram juxta Abbendune . C . LXX . III . cassatorum HEAN abbati libenter reddidi quam CISSA rex sibi ac Cillan sorori suæ atque abbatissæ aliquando dederat . sed Ina[8] rex eandem terram postea dum regno potiretur diripiens ac rei publicæ restituit nondum constructo monasterio in ea nec ullo admodum oratorio erecto . rursus autem[9] ad ædificandum[10] monasterium eidem Heano[11] patricio tunc temporis suo eandem terram redonavit dicens .

Ego Ina[8] monarcus[12] Saxoniæ regnante domino regalia gubernans sceptra terram quam prædecessores mei Cissa et cæteri Heano[11] patricio suæque germanæ Cillan dedisse noscuntur iterum cum consilio plurimorum reddo et relinco[13] . Deinde predictus patricius Hean se cum omni facultate sua et præfata terra omnipotentis Dei

[1] Æthelredi, K. [2] Æthelfrith, K. [3] Uuinberctus, K. [4] Abbandune, B.
[5] Carta Ceadwalle Regis, C. [6] Ceadwalla, C. [7] Westsaxonum, C.
[8] Ini, B. C. [9] Autem, omitted, C. [10] In ea, added, C. [11] Hean, C.
[12] Monarchus, B. C. [13] Relinquo, B. C.

servitio subdidit . meque ad construendum monasterium illud in loco supra nominato . id est . juxta ABBENDUNE , regulariterque regendum illud abbatem elegit . sponteque sua seipsum meo regimini[1] commisit votoque monachico constringens.[2]

At nunc nondum evoluto ad integrum quinquennio ex quo hæc vota vovit solvenda immutare decreta cupiens Inique regem in suffragium sibi repente hereditatis assumpsit . quibus ego libenter cessi præfatamque terram et monasteria quæ construximus ut dixi in toto retribuam . Insuper et de orientali parte fluminis Tamise . XX . cassatos quos mihi Cuthredus regulus et Merciorum rex Ethelredus[3] necnon et Ini rex Saxonum tradiderunt adiciam[4] . X . quoque cassatos secus vadum BESTLESFORD et . C . in BRADENFELD[5] ubi monasterium erexi . quos Ini et Conred[6] simul dederunt pariter tribui qui fiunt simul . CC . LXX . III . cassatos . votum autem monachi quod mihi spopondit relaxans clementer indulsi presente venerando antistite Hedde necnon Aldelmo[7] abbate et Wintra et omni familia nostra in ecclesia .

Si quis vero contra hoc decretum abbatatus venire temptaverit vel has donationes regum religiosorum tirannica fretus potestate violentur demere vel auferre satagerit . sciat se coram Christo rationem in ultimo vivorum et mortuorum examine redditurum .

Scripta est vero hæc cautionis singrapha anno ab incarnatione Christi . DCXCIX . Indictione XII[8].

✠ Ego Ine rex consensi .
✠ Ego Athelbald rex subscripsi .
✠ Ego Daniel episcopus subscripsi .
✠ Ego Befpha subscripsi .
✠ Ego Egfrid subscripsi .
✠ Ego Herrid subscripsi .
✠ Ego Aldbriht subscripsi .
✠ Ego Sranglic subscripsi .
✠ Ego Halda subscripsi .
✠ Ego Oba subscripsi .
✠ Ego Selred subscripsi .
✠ Ego Egbrith subscripsi .

[A.] MS. Cott. Claudius B. vi, f. 6 (xiiith century).
[B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLVI ; from [A.]
Thorpe, *Dipl.*, p. 11 ; from [A.]
Dugd., *Mon. Angl.*, i, 513 ; from [A.]
Chron. Abingd., ed. Stevenson, Rolls Series, i. 9 ; from [A.] collated with
[C.] MS. Cott. Claudius C. ix, f. 102 (xiiith century).

[1] Regimonio, C. [2] Astringens, B. C. [3] Æilredus, C. [4] Adjiciam, B.
[5] Bradanfeltha, C. [6] Coenred, C. [7] Aldhelmo, B. [8] C. ends here.

102. *Grant by Ine to Winchester Cathedral of land at Alresford, co. Hants.* A.D. 701.

Donum[1] Ine regis de Alresford ad vetus cenobium.

✠ Domino nostro Jhesu Christo imperpetuum regnante cui cuncta jure famulantur elementa mundi!

Omnibus ut reor luce clarius mortalibus patet quod digna gloria parvipendenda est mundi, quia decidit ut flos foeni. Quapropter ego INE[2] largiflua summi tonantis annuente clementia regali fretus dignitate quandam ruris partem. XL. scilicet mansas. in loco qui ab incolis hujus patriæ. ALRESFORD. nuncupatur. cum omnibus ad se rite pertinentibus. pratis. silvis. pascuisque[3]. Sicut predecessor meus. Cyneƿalh. divino scilicet adtactus instinctu. jamdudum concessit. æcclesiæ quæ WINTONIÆ in almæ trinitatis veræque unitatis honore necnon et apostolorum Petri Paulique consecrata consistit. pro meorum expiatione facinorum. libens perpetualiter restituo. Hanc donationem cum omnium mei temporis consensu procerum tali curavi renovari assertione ut nulla meorum persona successorum diabolicæ astu callidatis insollescens eam umquam 'in aliud' transferre præsumat. Sit autem praedictum rus omni terrenæ servitutis jugo solutum. tribus exceptis expeditione pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem augere voluerit. ei plura in præsenti vita adicientur[4] bona; minuentem vero terra vivum dehiscat. atque ejus anima pro tanti commissi criminis reatu cum Juda Christi proditore perpetuas sine fine lugeat pœnas. nisi hic digna satisfactione emendaverit. quod contra almam trinitatem veramque unitatem temere deliquid[5].

Ðis synd þa landgemere to Alresforda. Ærest of Cendefer. on ða. ⁊ heafda. ⁊ lang ⁊ heafda on þa pitan dic. ⁊ lang dic on beorlea. of beorhlea. ⁊ lang mearcƿeges on smalan dene. þonon to Bucgan oran; þonon ford[6] be ƿyrtdene. ⁊ lang dene to ƿada. sƿa be mearce to grenmenes stigele. þonon to lammeres geate. of þam geate to bohmeres stigele. þonon to bealmmeres geate. of þam geate to Hamerdene geate. þonon to hremmescumbes geate. þonon to etges geate. þonon to dunnes stigele. þonon on ƿytleage. þonne to þere bradan æc. þonne ⁊ lang mearce to Dregtune on þone ford. of ðam forda to Ƿudaforda. þonon suð andlang mearce to þes gores suð ende. þonne andlang mearce. inon eƿillas. ⁊ lang eƿillas. inon Ticce-

[1] This title omitted, B. [2] Ine written over an erased name, Cyneƿalh, A. [3] Pascuis, B. [4] Adjicientur, B. [5] Deliquit, B. [6] Ford, B.

burnan . ⁊lang Ticceburnan . on Icenan . ⁊lang Icenan þer Cendefer ⁊ Icene cumað to gædere . ⁊lang Cendefer þer hit ær upéode[1].

Hanc scedam domino Deo omnipotenti et sancto Petro suisque vicariis imperpetuum jus hereditariam[2] anno dominicæ incarnationis . DCC . I . indictione . XIIII . scribere curavimus .

Signum manus Danielis episcopi cum inpressione sanctæ crucis .
Signum manus . Ini . regis .
✠ Signum manus Æþelheardi .
✠ Signum manus Fortheres .
✠ Signum manus Puttuces .
✠ Signum manus Cumman .
✠ Signum manus Tunbeorti abbatis .
✠ Signum manus Hagenan .
✠ Ego Cuthred rex hoc donum prefixum signum sanctæ crucis signavi .
✠ Et ego Aldelmus abbas signum agiæ crucis impressi .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 13 b. | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. DCCCCXCVII, from [A.]

---

103. *Grant by Ina, King of the Saxons, to Aldhelm, Abbot of Malmesbury, of land at Iserdon, or Garsdon, co. Wilts.* A.D. 701.

In[3] nomine Domini Jhesu Christi Salvatoris nostri!

Ego INA[4], domino regnante[5], rex Saxonum, cogitans vitæ æternæ præmium, verens penas inferni perpetuas[6], pro remedio animæ meæ et relaxatione criminum meorum aliquam terræ particulam donare decrevi[7] venerabili ALDHELMO[8] abbati ad augmentum monasterii sui quod vocatur MELDUMESBURG[9]. Id est, xl[ta] v[que]. casatos in locis ab accolis infra nominatis. Id est, quinque[10] manentes in loco qui dicitur ISERDUN;[11] et ubi rivulus qui vocatur Corsaburna oritur . xx[ti] .; et in alio loco juxta eundem rivulum . x .; et juxta laticem qui vocatur Redburna[12] . x .

[1] B. substitutes ð for þ, and "w" for ƿ in this paragraph. [2] Hereditarium, B.; B. also places crosses at the commencement of each signature.

[3] De Meldumesburg quam Yna rex dedit eidem ecclesie, title in B. D. [4] Yna, B. D. [5] Reg. dom., B. D. [6] Iccirco, added, B. D. [7] Decreveram, B. D. [8] Aldelmo, B. [9] Maldunensburg, B. C.; Mældumesburgg, D. [10] v., B. D. [11] Gersdune, B. C. D. [12] Reodburna, B. C. D.

Et hoc actum est anno ab incarnatione Christi septingentesimo primo[1], indictione x^{ma} iv^{ta}.

Signum[2] manus Yni regis.
Signum manus Oshelmi.
Ego Haddi episcopus huic donationi consensi et subscripsi.
Ego Wynberchtus hanc donacionem dictans subscripsi.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 384.
[B.] MS. Lansd. 417, f. 36.
[C.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLVIII, from [B.]
[D.] *Malm. Registr.*, i, 283.

---

104. *Letter of Pope Sergius I to Ceolfrid, Abbot of Wearmouth, desiring him to send one of the members of the Abbey to the Papal Court. About* A.D. 701.

SERGIUS Episcopus servus servorum Dei, CEOLFRIDO[3] religioso abbati presbyteroque salutem.

Quibus verbis et[4] modis clementiam Dei nostri atque inenarrabilem providentiam possumus effari, et dignas gratiarum actiones pro immensis circa nos ejus beneficiis persolvere? Qui in tenebris et umbra mortis positos ad lumen suæ scientiæ producit[5], errantes[6] etiam in viam veritatis convertit, incipientes perficit rectum propositum gerere, atque circa commissorum sollicitudinem tribuit amoris dilectionem; ut tam ille, qui in eis est, quamque etiam ipse, qui pro eis excolitur, piæ sedulitatis consonantiam reddant, et ne iterum, quod absit, in labe seculi devolvantur, custodit; ut expedire saluti nostræ præscivit, miseratus dispensat; et quos nimirum in seculo, ut subsisterent, condidit, ad vitam eos æternam possidendam invitat. Hac de re, religiosissime fili, domini atque salvatoris nostri Jhesu Christi doctrinam, qua beatos apostolos suos ad seculi contemptum instituit puro corde assequere, inquientis: "si[7] quis diligit patrem aut matrem, fratres vel sorores, plus quam me, non est me dignus." Et iterum: "si[8] quis dereliquerit patrem aut matrem fratres aut sorores propter nomen meum, centuplum accipiet, et cætera usque possidebit." Possessura itaque vitam æternam non diffidat religio tua obedientiam, quam per nostram exhortationem assumpsit, et in sanctis suis evangeliis

[1] DCC.I., B. D. [2] Signum, to end, B. D.; omitted, with the following sentence in text:—"Subscripsit Hedda episcopus et Winberhtus, clericus regis, qui et hanc et ceteras Ceadwallæ donationes dictaverat." A.
[3] Cheolfrido, B. [4] Ac, B. [5] Perducit, B. [6] Errantes . . . deus benedicitur, omitted, B. [7] Matt. x, 37. [8] Matt. xix, 29.

dicit : "qui[1] vos audit, me audit :" per quam proculdubio et confidentiam magnam habemus, eam esse usque in finem servaturam. In hoc etenim dominus noster Jhesus Christus conlaudatur, ubi Christianitatis concordia fratrum comprobatur, et fides illibata monstratur ; et dum glorificatur ac benedicitur Deus per fidelium suorum studia, hæc facientem sicut scriptum est, consequatur. Dicit enim : "benedictus homo per quem Deus benedicitur."

Benedictionis interea gratiam, quam nobis per præsentem portitorem tua misit devota religio, libenti et hilari animo, sicuti ab ea directa est, nos suscepisse cognosce ; et[2] pro ejus nimirum conscientiæ puritate dominum ejusque apostolos deprecamur, ut per cujus prædicationem ad lumen veritatis accessimus, tribuat pro parvis magna et cælestis regni perpetua beneficia condonari concedat. Opportunis ergo ac dignis amplectendæ tuæ sollicitudinis[3] petitionibus arctissima devotione faventes, hortamur Deo dilectam bonitatis tuæ religiositatem[4], ut quia exortis quibusdam ecclesiasticarum causarum capitulis, non sine examinatione longius innotescendis, opus nobis sunt ad conferendum artium literatura[5] imbuti ; sicut decet devotum auxiliatorem sanctæ matris universalis ecclesiæ, obedientem devotionem huic nostræ exhortationi[6] non desistas accommodare ; sed absque aliqua remoratione religiosum famulum Dei N.[7] venerabilis monasterii tui[8], ad veneranda[9] limina apostolorum principum dominorum meorum Petri et Pauli, amatorum tuorum ac protectorum, ad nostræ mediocritatis conspectum non moraris dirigere. Quem, favente Deo, tuisque sanctis precibus, non diffidas prospere ad te redire ; peracta præmissorum capitulorum cum auxilio Dei desiderata sollennitate[10]. Erit enim, ut confidimus, etiam cunctis tibi creditis profuturum, quicquid ecclesiæ generali devoto sancto collegio claruerit præstantissime[11] impertitum.

[A.] MS. Cott., Tiberius A. xv, f. 60 b. (xith century); Had. and St., iii, 21–; from [A] and other sources.

[B.] Will. Malm., *Gesta Regum*, ed. Hardy, i, 86.

[1] Luc. x, 16. [2] Et......concedat, omitted, B. [3] Sol. tuæ, B. [4] Religiositatis tuæ bonitatem, B. [5] Arte litteraturæ, B. [6] Hortationi, B. [7] Dei famulum Bedam, B. [8] Presbyterum, added, B. [9] Veneranda omitted, B. [10] Sollemn., B. [11] Generali claruerit per ejus præstantiam, B.

105. *Grant of privileges by Pope Sergius I to the Abbot Aldhelm and the Abbeys of Malmesbury and Frome, co. Wilts. About* A.D. 701.

SERGIUS, servus servorum Dei, ALDELMO abbati ejusque successoribus, et, per vos, venerabili vestro monasterio.

Ea quæ religiosæ conversationis intuitu monachis servis Dei pro libera vivendi facultate conferuntur, non pro illecebrarum licentia, sed pro sedulitate bene conversandi, et divinis servitiis seipsos proculdubio mancipandi, a præsulibus atque cultoribus Deo decretæ Christianæ religionis indulgentur; ut nexu humanæ conditionis exuti, dum ab omni munere secularium functionum effitiuntur immunes, sicut professionis eorum regula protestatur, Deo penitus vacent; et ejus solius sint intenti servitio, pro cujus majestatis reverentia non solum ab oneribus temporalium ditionum sunt liberi, sed etiam amore religionis maximo honore sunt digni. Unde, poscente a nobis religione vestra, ut auctoris nostri beati Petri apostolorum principis vice, cui creator et redemptor noster dominus Jhesus Christus claves ligandi atque solvendi in cælo atque in terra dignatus est impertire, cujus et nos, licet impares, ministerio fungimur, et ecclesiam ejus Dei dignatione disponimus, monasterium beatorum apostolorum Petri et Pauli, quod Meldum religiosæ memoriæ condidit, quod etiam nunc MELDUMESBURG vocatur, situm in provintia Saxonia, atque aliud monasterium quod in honore sancti Johannis Baptistæ est in eadem provintia positum juxta fluvium qui vocatur FROM, quae tuam religionem, Deo co-operante, provide dispensare multorum veridica relatione cognovimus, apostolicis privilegiis roboremus.

Piæ devotionis fatientes assensum, hortamur vos in Dei laudibus, et orationibus studiosos atque pervigiles, abstinentiæ, castimoniæ, purificationi tenaciter inherentes, hospitalitatis atque humanitatis offitiis deditos, ac devotos obedientiæ et humilitatis Christi existere, vos amatores, circa invicem pia caritate concordes, mandatis spiritualibus et sanctorum patrum regulis serviendo apostolicæ fidei rectitudinem illibate servare, bonis studiis operam dare, humanitatem peregrinis et egentibus impendere, ecclesiarum Dei præsulibus et sacerdotibus venerationem debitam exhibere, Deo vacare, sæculares curas et quæstus effugere, temperantiam et paupertatem diligere, psalmis et himnis spiritualibus atque orationibus assiduis cum Deo colloquium inserere, abstinentiam tanquam purificationem corporis in cunctis

vitæ studiis adhibere, in omnibus Dei mandatis alterutros excitare, et profitientes in melius emulari sollicitos circa sui salutem esse, et in Dei præsidio confidere, immaculatos vos non solum a contagione carnali, sed etiam a sermonibus noxiis et cogitationibus custodire, ut castitas atque sobrietas corporis simul et spiritus vestri ante Dei oculos luceat; quatinus et interior homo gratia virtutis illustretur, et exterior bonæ conversationis atque opinionis laudem obtineat.

Quia igitur talibus debetur pontificalis indulgentiæ benefitium, præsentibus apostolicis privilegiis prædicta venerabilia monasteria decernimus munienda, quatinus sub jurisdictione atque tuitione ejusdem cui et nos deservimus, auctoris nostri beati Petri apostoli, et ejus quam dispensamus æcclesiæ, et nunc sint et in perpetuum permaneant, sicut tua religio petiit. Nulliusque alterius juris ditioni sint subjecta, nec quisquam episcoporum aut sacerdotum, aut cujuslibet æcclesiastici ordinis clericus, quoquo tempore sibi in ea qualemcunque juris ditionem defendere, aut susceptionem vel quælibet munuscula a religiosa congregatione extorquere vel exposcere præsumat, neque in eorum oratorio episcopalem cathedram constituere, aut missarum sollemnia ibidem gerere, præter si a religioso abbate et congregatione ascitus advenerit. Presbiterum vero, si necesse habuerint, pro missarum sollemniis sibi ordinari, aut diaconum a reverentissimo episcopo qui e vicino est consecrandum expostulent; illo duntaxat quæ ad sacram regulam pertinent sub divino judicio perquirente, et absque muneris datione ordinante. Si autem et religiosum abbatem obire contigerit, et ad electionem alterius fuerit ventum, illum, quem religiosa congregatio servorum Dei communi consilio delegerit, promovendum e vestigio; ut non detrimentum monachicæ conversationis disciplina incurrat, vel res monasterii abbatis privatione depereant. Presul quoque, qui similiter in vicino fuerit, ex apostolici pontificis auctoritate orationem ei abbatatus attribuat.

Dum hæc ita sint, si quisquam episcoporum, presbyterorum, vel cujuslibet æcclesiastici ordinis clericus, sive etiam laicus, cujuscunque dignitatis fuerit, hæc, quæ a nobis sub divino juditio statuta sunt, transgredi vel temerare temptaverit, reum se noverit ante conspectum Dei, et a participatione corporis salutiferi et sanguinis Domini alienum. Condempnationem, quam Judas Scarioth assecutus est, assequatur, et ab ejus apostolorum principe, ut Ananias et Saphira, percellatur, nisi de incepto temerariæ præsumptionis peniteat. Vita vero, salus, et beatitudo perpetua

his qui hæc conservaverint et conservari mandaverint . Bene valete , dilectissimi fratres .

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 367.

---

106. *Anglo-Saxon Version of No.* 105.

✠ SERGIUS papa , Godes þeopa þeop , ALDHELM[E abbode æt] Mealdumesbyrig . ⁊ his æfter fylgendum . ⁊ þ[urh eop eoprum] arpyrðum mynstre . ærp fulre drohtnunge [munecum] , godes þeopum .

Þa þincg þe ðar synd tobrohte ⁊ togyfe[ne for] frigre are ⁊ æhte to liblenne . na for luðre gelæfedne[sse] . ac for geornfulnesse pel to drohtnienne . . . . [⁊ godcundum] þeopdomum hi sylfe þa munecas nædsyndrige gepis[sun]ge to þeopigienne . Buton ælcum tpyn beon hi generude fram bis[c]eopum ⁊ Godes big genegerum . þi ðe Godes b . g . . butan . . . alysede fram bende ælces mennissces domes eallicre his . . . fram ælcere gersuman poruldlicra brucunga gepord[ene] clæne ⁊ unmæne . eall spa hyra munuc behat ⁊ hyra [regol] him cyþ . ꝥ hi Gode hi sylfe ge æmtigean . ⁊ his sylfes þeopdome beon atihte . for þæs mycelan mægan þrymmes arpyrþnysse hi synd gefreode . na ꝥ án poruldlicra doma befitemum byrþenum . ac eac spylce beon hi pyrþe þæs mæstan pyrþscipes for þære rihtre regules lufan . þanon eoper eadmodnyss . ⁊ eoper æpfæstnyss us bitt ꝥ pe scylon getrymman mid apostolicum sunder freo domum ꝥ mynster . ꝥ is sancte petre ⁊ sancte paule gehalgud . on þam mǽran gemynde gelogud æt MELDUM . ꝥ is oþrum naman Maldumes burnh geclypud . gesett ⁊ arǽred on angel sexena scire . ⁊ eac oþer mynster is arǽred on þære ylcan scire . piþ þa ea þeo is geclypud From . on pyrþscipe þæs mæran fulluhteres Iohannis is . . . þis pe doþ for ure ealdres lufe sancte Petres þa . . . . ⁊ ure alysend hælend Crist gemedemude be . . . . to ge;riþenne . ⁊ to unbindenne . on heofenan . . . . as Senunge ⁊ ciricean pe eac brucaþ . ⁊ Gode . . . . gendum ge ende byrdaþ ⁊ dihtaþ . þeah þe peunpyr[þe] ⁊ ungelice synd . Be þisum fore specenum cyricum pe hal[haþ] . . . . manegra soþra race gehyred þe to us . . , ðu him . . . fore gleaplice ⁊ pislice pissudest ⁊ dihtest . . . þæs pel uþon eopre est fulre eadmodnysse , to eoprum fultume . Pe mynegiaþ eop gebroþru ⁊ halsiaþ ꝥ ge beon on Godes lofu carfulle . ⁊ on gebedum þurh pacule . on forhæfednysse ⁊ on clænnysse . fæst hafule . ⁊ on clyfigende . cumliþnysse ⁊ manscipes pel dædum beon under þeodde . Hyrsumnysse ⁊ Cristes

eadmodnysse þurh ƿunian æfre lufigendras ⁊ eoƿ eall abutan mid þære arfæstre soðre lufe. anræde gastlicum bebodum ⁊ haligra yldrena regulum to þeoƿigenne. ⁊ þæs apostolices geleafan rihtincge ungeƿemmedlice gehealdan. Godum big gencgum simble to ge æmtigean. Manscipe gyfan be þearfendum ⁊ æl þeodigum. Godes cyricena bisceopum ⁊ mæsse preostum arwyrðnysse gegearƿian sƿa hi hit geearnian. Gode æfre ge æmtigean. gemedemunge ⁊ þearflicnysse lufian. on sealmum ⁊ on gastlicum ymnum ⁊ on singalum gebedum. on eallum Godes bebodum eoƿ gemænelice aƿreccan ⁊ beoþ hicgende æfre ⁊ þeonde fram beteran to beteran. ⁊ huru on eornust ꝥ ge beon carfulle embe eoƿre saule þearfe. ⁊ simble truƿian on Godes fultum eoƿ [sylfe] ungeƿemmede. ꝥ clænnyss ⁊ sidefulnys eoƿres lichaman. ⁊ saule æt foran Godes eagan. ꝥ se inra mann ꝥ is seo saul sie mid mihte Godes gyfe ⁊ eac se uttra ꝥ is se [lichama] begyte lof goddre drohtnunge ⁊ Godes hlisan … eorn[ige] … ƿe ge demaþ ⁊ gesettaþ mid andƿeardum apostolicum …. sunderfreodomum beon to beƿerigende ⁊ … þas fore sædan ⁊ arƿyrþan mynstru forþi þe … nað ⁊ beon sceal ure bisceoplicre gyfe ƿel dæd þylcum Godes freondum þe hi þus healdaþ sƿa ƿe gefyrn embe sƿæcon … ꝥ hi under rihtum dome. ⁊ beƿerunge þas sylfan þe ƿe þeoƿiað ures aldres þæs eadigan petres apostoles ⁊ his haligan cyricean þære ƿe dihtniað eall sƿa þin godnyss. ⁊ þin æƿfaestnyss us bæd ꝥ scel þurh ƿunian mid godes fultume ⁊ mid sancte petres nu ⁊ on ecnysse. Na hi næfre na gyrnan nanne oððe bisceopa. oþþe sacerda. oþþe ænigra cyriclicre endebyrdnysse preost. na hi huru þinga na gesetten nanne bisceop stól innon hyra cyricean oððe furþon þær lætan þæne bisceop mæssan singan butan gyf he þyder cymð gelaþud of þam abbude ⁊ þære geferrædde nne gyf hi neode habbað to halgigenne enigne mæsse preost oþþe diacon for mæssena neode ⁊ ꝥ buton ælcum tƿeon halgie buton ælcum scette under godes dome sƿa sƿa ealle þincg to þam haligan regule belimƿan. gyf ꝥ getimie ꝥ is eallum mannum gemære ꝥ se abbud geƿite of þissum life ⁊ hit cume þærto ꝥ hi beon cyres ƿyrþe na aƿende man næfre of þære [halgan] gegaderunge gemænum geþeahte. ꝥ þæne þe hi [ceosað] of godes þeoƿum si ꝥ stede fæst. ꝥ nan lyre oððe .. acume on þa lare þære munuclicre drohtnunge .. my .. es þincg forƿyrþan for abbudleaste; Se bisceop …. ne aƿiste beo be ure apostolicre leafe ⁊ ealdor[dome nime] … ræd þærto ꝥ þær abbud ƿyrþe. Nu ge gebroðru … þincg synd þus gelogud. gyf ænig bisceop si oððe mæsse preost oþþe æniges gehadudes oþþe læƿedes na si he na sƿa rice ꝥ se ne understande þas þincg to aƿendenne oþþe geþristlæcre to abreccenne þe her sind under Godes

dome . ⁊ sanctus petrus ⁊ uru eac gesette . pite he hine scyldigne æt foran godes gesihþe . ⁊ fram ascyrudne fram gemænnysse þæs halpendes lichaman blodes ures drihtnes hælendes Cristes ⁊ gehleote eac þa genyþerunge is ðe Scarioth ures drihtnes hælendes Cristes belæpend gecarnude .... si he ..... gedemed eall spa pæs Annanias ⁊ Zafira his pif fram sancte petre þæs apostol ... e ⁊ si he to bealue ⁊ to ecere yrmþe efre geteald ⁊ betæht , buton he hit er hæle ⁊ bete ; Si æfre lif . ⁊ hæl . ⁊ ece eadignyss þam þe þas ðincg gehealdan ⁊ þam þe hi beo .. to healdenne .

✠ Hand tacen æþelredes Myrcena kyncges .
✠ Hand tacen Ines Wessexena cyncges .

P Ic Ealdhelm brohte to Ine Wessexena kyncge . ⁊ to Æþelrede Myrcena kyncge þas privilegia . ꝥ sind syndrie freodomas þe se apostolica papa Sergius aprat to ðæra apostola mynstre Petres ⁊ Paules ; ⁊ hi geþpæredon ⁊ hi hit spa geendudon . ꝥ spa hpeþer spa hit pære spa sibb spa tpyrednys betpeonan Saxan ⁊ Myrcenum .. ꝥ þæt mynster beo æfre on sibbe ⁊ þa þe [þær Gode ðeopiað].

[A.] MS. Cott., Otho C. i. f. 6b (Gospels. xth century).

[B.] Will. Malm. *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 371, from [A.], with the words supplied, in brackets.

---

107. *Grant by Coinred, to the Abbot Bectune, of land on the R. Funtamel, Fontmell, near Shaftesbury, co. Dorset. About* A.D. 704.

In nomine domini nostri Jhesu Christi Salvatoris!

Ea quæ secundum ecclesiasticam disciplinam ac sinodalia decreta salubriter definiuntur, quamvis solus sermo sufficeret, tamen, pro evitanda futura temporis ambiguitatem[1] fidelissimis scripturis et documentis sunt commendanda. Quapropter ego COINREDUS, pro remedio animæ meæ et relaxacione piaculorum meorum, aliquam terræ particulam donare decreverim venerabili viro BECTUNE abbati, id est . XXX . manentes, de aquilone rivus nomine FUNTAMEL, ex meredie[2] habet terram beatæ memoriæ Leotheri episcopi; nam earumdem supradictarum cespites pro ampliori firmitate evangelium super posui, ita ut ab hac die tenendi, habendi, possidendi, in omnibus liberam et firmam habeat potestatem.

Si quis vero episcoporum seu regum contra hanc definitionis

[1] Ambiguitate, B. [2] Meredie, B.

cartulam propria temeritate, vel potius sacrilega debacacione[1] venire temptaverit, inprimis iram Dei incurrat. a liminibus sanctæ ecclesiæ et separatus, et hoc quod repetit, vindicare non valeat.

Ego Coinredus qui hanc cartulam donationis meæ per omnia in manu propria signavi, et ad roborandum fidelibus testibus tradidi ✠.
Ego Leotherius, quamvis indignus, episcopus hanc cartulam donationis subscripsi ✠.
Ego Cunibertus abbas subscripsi. ✠.
Ego Hadde abbas subscripsi ✠.
Ego Uuimbertus presbiter qui hanc cartulam rogante[2] supra effato abbate scripsi et subscripsi et ceteri. ✠.

[A.] MS. Harl. 61, f. 19 b (Shaftesbury Cartulary, xivth century). | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cv; from [A.]

---

108. *Grant of Privileges by King Ini to the Churches of Wessex.* *26th May*, A.D. 704.

In nomine domini Dei nostri salvatoris!

Ego Ini[3], regnante domino rex, cum consilio et decreto præsulis nostri Aldhelmi[4], simulque cunctorum Dei sacerdotum suggestione[5] et monachorum petitione qui in parrochia Saxonum[6] conversantur, hanc libertatem æcclesiis impendo, et hanc privilegii dignitatem monasteriis confero, ut sine impedimento secularium rerum et absque tributo fiscalium negotiorum liberis mentibus Deo soli serviant, et monasticam cenobii disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant, ac pro statu et prosperitate regni nostri et indulgentia commissorum criminum[7] ante conspectum divinæ Majestatis preces fundere dignentur, et orationum offitia[8] frequentantes in ecclesiis pro nostra fragilitate interpellare nitantur.

Si quis vero contra hujus decreti singrapham venire temptaverit, sciat se coram Christo novemque angelorum ordinibus in tremendo examine rationem redditurum. Hoc vero decretum a nobis libenter concessum taliter servari et confirmari[9] decernimus, ut tam nobis,

[1] Debaccatione, B. [2] Rogantes, A.
[3] Yna, B. E. [4] Aldelmi, B. D. [5] Sugestione, B.; suggessione, E.
[6] Uuest Saxonum, C.; [Uuest-]Saxonum, D. [7] [Criminum], C. D.; omitted, B.
[8] Officia, B. C. E. [9] Conf. et serv., B. C. D. E.

vita comite, propitia[1] divinitate regni gubernacula regentibus, quam futuris successoribus hereditatis jure regnandi monarchiam tenentibus[2] inextricabili lege firmiter roboretur. Nam pro ampliore firmitatis testamento, principes et senatores, judices et patritios[3] subscribere fecimus[4]. Actum publice et confirmatum in loco qui appellatur Eburleagh[5], .VII.[6] kalendarum Juniarum die, indictione. II^{da}., anno ab incarnatione Christi. DCCIIII$_{ta}$. feliciter.

✠[7] Signum[8] manus Ini[9] regis qui hæc omnia manu propria confirmavit.
✠ Ego Aldelmus[10], servus servorum Dei, hoc decretum manu propria roboravi[11].
✠ Ego Hagona abbas consentiens[12] subscripsi.
✠ Ego Adlbertus[13] abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Haeha[14] abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Uuintra[15] abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Uuedr abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Beornuuald abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Uuilgar abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Bealuulf abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Froda abbas consentiens subscripsi.
✠ Ego Uuitta abbas consentiens subscripsi.
✠ Signum manus Beoban.
✠ Signum manus Eanberht.
✠ Signum manus Coenberht[16].
✠ Signum manus Coen.
✠ Signum manus Æthilfridi[17].
✠ Signum manus Eascuualdi.
✠ Signum manus Duduc[18].
✠ Signum manus Ticcean.
✠ Signum manus Bealdhun.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. [illegible]
[B.] MS. Lansd. 417, f. 3 b.
[C.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. 1; from [B.]
[D.] Thorpe, *Dipl.*, p. 13; from [B.
[E.] *Malm. Regist.*, i, p. [illegible]
Anglia Sacra, ii, p. 22.

[1] Propicia, B. D. [2] Quam ..tenentibus, omitted, B. E. [3] Patricios, B. C. D. E. [4] Quorum nomina infra tenentur ascripta, added, B. C. D. E. [5] Eburleah, C.; Everley, co. Wilts, *Hamilton*. [6] Septem, B. D. [7] Crosses omitted, D. [8] Subscripsit Ine rex, in place of this sentence, A. [9] Yni, B. D. E. [10] Aldhelmus, C. E. [11] A. ends here with :—"Subscripserunt x. abbates, presertim . &c." [12] Consenciens, and so throughout, D. [13] Edbertus, E. [14] Heaha, E. [15] Wintre, E. [16] Coenberht, B. D. E. [17] Adilfridi, B. D.; Ædilfridi, E. [18] Duduc, E.

cooperante gaudemus : fervorem fidei cernentes in vobis . quam ex prædicatione principis . apostolorum Deo vestras animas illuminante percepistis ! et efficaciter retinetis . ut gaudium nostrum melior accessus amplificet . illud vero animos nostros afficit ! et consacerdotum ac[1] totius ecclesiæ contristavit auditum , inextricabilis quorumdam dissensio ! quod et ad correctionem oportet Deo annuente perducere . ut non contemptores pontificalium decretorum . sed ut obœdientiæ filii ! ante Deum omnium judicem conprobemini[2] esse custodes ; Dudum enim sub apostolicæ memoriæ prædecessore no[stro][3] Agathone pontifice . dum Uuilfridus[4] episcopus ad hanc sedem apostolicam veniens appellasset . præsentibus ejus contrariis , qui a Theodoro venerandæ memoriæ archiepiscopo sanctæ Cantuariorum ecclesiæ ex hac apostolica sede mandato . et Hildæ[5] religiosæ memoriæ abbatissæ . ad eum accusandum huc prius advenerant . etiam hic episcopi de diversis provinciis cum suprafato sancto pontifice congregati . quæ a partibus dicebantur , regulariter quæsierunt ! et sententialiter decreverunt . eandemque sententiam successores ejus sancti pontifices prædecessores nostri secuti sunt .

Nec hoc venerandæ memoriæ Theodorus præsul . qui ab hac apostolica sede directus est[6] . contravenisse recognoscitur , neque accusationem aliquam postmodum ad hanc sedem apostolicam demandavit ; Magis autem ut ex ejus dictis , apparuit ! et decretis pontificalibus obsecutus est[6] ; Succurrendum est itaque cum Dei præsidio . ne perseveret in uno loco dissensio ! dum cæteris consacerdotum ac plebium unanimitas maneat ; Et hæc de præteritis memoravimus ! de præsentibus quoque innotescere inclitæ vestræ Christianitati prævidimus quod hii[7] qui de eadem insula Britannia huc advenerunt . accusationes contra Uuilfridum[8] episcopum detulerunt . ille superveniens cum fratribus suis in accusatores ejus quod accusaverunt retorserunt ; Quorum conflictus apud conventum reverentissimorum episcoporum et sacerdotum qui hic ad præsens inventi sunt . per dies aliquos[9] fieri procuravimus : apud quos omnia quæque in scriptis . vel anterioribus , vel modernis partes detulerunt . vel hic inveniri potuerunt . vel a partibus verbialiter[10] dicta sunt , suptiliter[11] inquisita , ad cognovitionem[12] nostram perducta sunt : donec ipsæ principales personæ de quibus contentio omnis exorta est præsentes affuerint . quos necesse est ut contentio omnis finem accipiat advenire et considere ! et idcirco commo-

[1] At, B. [2] Comprobem', A. [3] No', A. [4] Wilfrithus, B.
[5] Hyldæ, B. [6] Erat, B.; e', A. [7] Hi, B. [8] Wilfrithum, B.
[9] Aliquot, B. [10] Verbaliter, B. [11] Subtiliter, B. [12] Cognitionem, B.

nemus Berchtuualdum[1] præsulem sanctæ Cantuariorum ecclesiæ, quem auctoritate principis apostolorum archiepiscopum ibidem confirmavimus reverentissimum fratrem nostrum . ut synodum convocet una cum Uuilfrido[2] episcopo . et concilio regulariter celebrato ! Bosam atque Johannem episcopos in synodum faciat advenire ! vocesque partium audiat . et consideret quid sibi invicem partes valeant approbare , Et si quidem eo suffragante apud synodum hoc regulariter determinare voluerit ! gratum nobis et partibus expedit ; Sin aliter acciderit ! illos synodaliter moneat . et[3] commonitionibus suis et quæquæ prodesse suis partibus unaquaque consideret ad hanc[4] sedem apostolicam simul occurrant ! ut in ampliori concilio flagitetur ac[5] decidatur ! quod hactenus non valuit terminari ! atque per gratiam sancti spiritus . qui cum discordia venerant . revertantur in pace ; Scire autem debet quicumque de eis advenire distulerit ! vel quod est exsecrandum venire contempserit , seipsum dejectioni submittat ! et hinc abiciendus[6] nec ibidem ab ullo præsulum sive fidelium recipiendus ! Qui enim suo inobœdiens existit[7] auctori ! non poterit inter ministros ejus atque discipulos recenseri ; Vestra proinde Christiana et regalis sublimitas pro Dei timore et Christianæ fidei reverentia et pace , quam dominus Jhesus Christus suis dedit discipulis . subventum faciat atque concursum ! ut hæc quæ a Deo aspirante[8] perspeximus ad effectum perveniant ! ut pro hujusmodi religioso annisu . merces vobis adscribatur in cælis ! quatinus[9] et in hoc sæculo Christo protegente regnetis incolumes . et æterni regni ejus beatum consortium habetis[10]; Ideo recordemini , O filii carissimi , quid de hác eadem ré beatissimus Agatho , cæterique post eum consóna voce nobiscum præsules romanæ ecclesiæ apostolica auctoritate sanxerunt ; Quicumque enim cujuslibet personæ audáci temeritate contémpserit non erit á Déo impunítus neque sine dampno[11] cælitus alligatus evadit[12] ; Incolomem[13] eminentiam vestram ! gratia superna custodiat .

[A.] MS. Cott., Vespasian D. vi, f. 113*b* (Edd. Steph. *Vita Wilfridi*).
[B.] Had. and St., iii, 262, from Gale's Eddius, and other sources.

Will. Malm., *Gesta Pontif.* ed. Hamilton, p. 240. (See No. 110 A.)
Mansi, xii, 162; Savile, *Rer. Angl. Scrip.*, 152; Jaffé, No. 1645, etc.

[1] Berhtwaldum, B. [2] Wilfritho, B. [3] Ut, B. [4] Quæquæ prodesse consideret, hanc, B. [5] Ad decidetur, A. [6] Abjiciendus, B. [7] Exstitit, B. [8] Inspirante, B. [9] Quatenus, B. [10] Habeatis, B. [11] Damno, B. [12] Evadet, B. [13] Incolumem, B.

110A. *Shortened form of No.* 110.

Dominis eminentissimis ETHELREDO regi Mertiorum et ALFRIDO regi Deirorum et Bernitiorum JOHANNES papa.

De vestræ quidem religionis accessibus, gratia Dei co-operante, gaudemus, fervorem fidei cernentes in vobis, quam ex prædicatione principis apostolorum, Deo vestras animas illuminante percepistis et efficaciter retinetis. Et utinam gaudium nostrum meliorum accessus amplificet. Inextricabilis vero quorumdam dissensio nostros animos afficit, quam oportet corrigi, ne apostolicorum præceptorum prævaricatores, sed custodes, esse inveniamini. Dudum enim sub apostolicæ memoriæ Agathone papa, cum Wilfridus episcopus pro sua causa sedem hanc appellasset, et accusatores a Theodoro sanctæ Cantuariorum ecclesiæ archiepiscopo hinc illuc mandato, et ab Hilda religiosæ memoriæ abbatissa missi, venissent, episcopi tunc, hic de diversis partibus congregati, rem regulariter quæsierunt et diffinierunt, eandemque sententiam successores ejusdem pontificis, prædecessores nostri, tenuerunt. Sed neque Theodorus archiepiscopus obviasse cognoscitur, qui nunquam postmodum aliquam huc accusationem demandavit. Nunc quoque eorum accusationes, qui contra Wilfridum episcopum huc de Britannia advenerunt, et ejus excusationes apud conventum reverentissimorum episcoporum, qui hic inventi sunt, per dies aliquot fieri procuravimus, tam de epistolis anterioribus et modernis, quam quæ verbialiter partes detulerunt, dum principales personæ, de quibus contentio omnis exorta est, hic non affuerint, quas necesse est, ut contentio finem accipiat, advenire. Iccirco commonemus Bertuualdum archiepiscopum fratrem nostrum ut sinodum convocet una cum Wilfrido episcopo, et Bosam atque Johannem in sinodum fatiat convenire, vocesque partium audiat, et consideret quid sibi invicem partes valeant approbare. Et si quidem apud illam sinodum potuerit rem determinare, gratum erit nobis. Sin autem, moneat eos ad apostolicam sedem accurrere, ut majori concilio decidatur, quod hactenus non potuit terminari. Sciat autem quod quicunque venire contempserit seipsum dejectioni summittet, nec hic nec ibi pro episcopo amplius suscipiendus. Vestra proinde regalis sullimitas fatiat concursum, ut ea quæ, Christo aspirante, perspeximus perveniant ad effectum. Quicunque autem cujuslibet personæ audaci

temeritate contempserit, non erit a Deo impunitus, neque sine dampno celitus alligatus evadet.

Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 140.

---

111. *Grant by Sucabræd, King of Essex, and Pæogthath, Earl, to Waldhari, Bishop of London, of land at Tuican hom, or Twickenham, co. Midd.* **13th June, A.D. 704.** *With later confirmation by Ciolred, King of the Mercians.*

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris.

Quamvis solus sermo sufficeret Ad testimonium attamen pro cautella futurorum temporum ne quis forte posterum fraudulentam[2] ignorantiæ piaculum perperam incurrat idcirco scedulis saltim vilibus pro ampliore firmitatis supplimento necessarium reor adnectere Quapropter ego SUEABRÆD rex Eastsaxanorum et ego PÆOGTHATH cum licentia Ædelredi regis comis aliquantulum agri partem pro remedio Animarum nostrarum UUALDHARIO episcopo in dominio donare decrevimus id est. xxx. cassatorum in loco qu dicitur TUICAN HOM[1] in provincia quæ nuncupatur Middelseaxan. Hæc autem terra his locorum limitibus designatur Ab oriente et austro flumine Tamisæ terminata a septemtrione plaga torrente Cujus vocabulum est Fiscesburna possessionem. 'autem' hujus terræ taliter ut supradiximus Cum campis sationalibus pascualibus pratis palludibus piscuariis fluminibus Clusuris omnibus quæ ad eam pertinentibus in dominio supra dicti Episcopi possidendum perpetuale jure tradidimus et liberam habeat potestatem agendi quodcumque voluerit porro ut firmior hujus donationis largitio jugiter servaretur etiam testes adjunximus quorum nomina subter tenentur inserta.

Si quis vero successorum nostrorum hanc donationis nostræ munificentiam augere et amplificare maluerit augeat dominus partem ejus in libro vitæ si quis e diverso quod absit tyrannica potestate fretus infringere temptaverit sciat se ante tribunal Christi tremibundum rationem redditurum Maneatque nil hominus[2] in sua

[1] Tuicanhom, K. [2] Sic, A.

firmitate hæc kartala scripta Anno ab incarnatione domini nostri DCC . IIII . indictione . II . tertia decima die mensis Junii quod est idus Junii .

✠ Ego Coenredus rex Mercensium hanc terram Waldhario episcopo pro remedio animæ meæ in dominio donare decrevi in loco qui dicitur Tuiccanham et libenti animo propria manu crucem infixi .
✠ Ego Headda episcopus consensi et subscripsi .
✠ Ego Cotta abbas consensi et subscripsi .
✠ Ego Suebrædus rex Eastsaxonum propria manu.
✠ Ego Peohthat signum manus imposui .
✠ Ego Friodored signum manus .
✠ Coenheard[1] signum manus .
✠ Cudræd signum manus .
✠ Uilloc signum manus .
✠ Eadred signum .
✠ Cymmi signum .
✠ Pagara signum .

✠ Ego Ciolred [rex] Mercensium hanc donationem quam ante donavit propinquus meus Coenrædus rex et ego confirmavi in loco Arcencale et signum sancte crucis expressi .
✠ Ælric signum manus .
✠ Lulla signum manus .
✠ Cynric signum manus .
✠ Eadberht signum .
✠ Sceftwine signum .
✠ Wulfhat signum .
✠ Tuduna[2] signum .

Endorsed :—" Tuicanham". (*Contemporary.*)
"Suebred Rex dedit Tuickenham Waldhario episcopo . Latine ." (*xiith century*).

A.] Orig. Charter in Brit. Mus., Cotton Augustus II, 82. | Brit. Museum Facsimiles, i, 2.] [K.] Kemble, Cod. Dipl., No. lii, from [A.]

[1] Coenhard, K. [2] Tudiuna, K.

112. *Grant by Ini, King of the Saxons, to Beorhwald, Abbot of Glastonbury, of land at Doulting, co. Somers. June,* A.D. 702 (*for* 705).

In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris!

Ea quæ secundum decreta canonum tractata fuerint, licet sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta[1] futuri [temporis fortuna[2]], cirographorum[3] cedulis sunt roboranda. Quapropter Ego INI[4], regnante domino rex Saxonum, viginti cassatos pro remedio animæ meæ BEORHWALDO[5] abbati, ad sanctum monasterium in Glastingaburghe, videor contulisse; et hæc pars modica telluris[6] ex utraque parte fluminis cujus vocabulum est DOULTING, hiis marginibus videtur designata. Limites—Of driganhurste and lang pillis þanen on þe olde Gore an scan Roanleighe on þe olde hege rewe so up end lang humbers bi twixe douningleighe. þanen on crichhulle and soa bi linen bitwixe abbingleie and soa on Doultingstrem up end langes at Winterwelle of þan Welle on lincombesleighe on þe rizte on the stanleie Wal. þanen on croppanhulle and soa endlang dich on trindleaic mideward. þanen on rizt on midden merkesburi. þanen endlangweies on Rāmer' þanen est rizt end lang pathes on þan olden fosse and lang fosse south on pulle a doune bi pulle on lutletone south op on pennard and soa bi Wyrt t[a]man West to Weie ende langweies north est on pil.

Si quis autem hanc[7] cartam[8] amplificare voluerit amplificet[9] Deus partem ejus in libro vitæ. si quis frangere temptaverit, sciat se coram domino[10] et angelis ejus rationem redditurum.

Scripta est hæc cingrapha anno ab incarnatione domini. DCC. secundo[11], indictione quarta[12] mense Junio[13].

✠ Ego Ini signavi salutifero signo.

✠ Ego Beorthwald[14] archiepiscopus signavi.

✠ Ego[15] Hedda episcopus subscripsi sub testimonio multorum.

[1] Tamen pro incerta, omitted, B. [2] Omitted A. B.; [conditione], K., but cf. No. 113. [3] Cirograforum, B. [4] Yni, B. [5] Beorthwaldo, B. [6] Tellure, B. [7] Hauuc, B. [8] Cartulam, B. [9] Amplicet, B. [10] Christo, B. [11] This is apparently an error of the scribe, who has read "decii" for "decu", the reading of the companion charter, No. 113; DCC.V. B. [12] "Ind. xv." Kemble's note. The indiction for 705 is 3, for 706, 4. For two charters closely resembling each other, just as these two, Nos. 112, 113, with an additional paragraph inserted in one, see Nos. 97, 98. [13] Indictione......Junio omitted B, but ✠ inserted. [14] Biarthwald, B. [15] This paragraph omitted, B.

The boundaries in MS. Wood I, f. 171, *are given as follows*:—

"Of driganhurste and lang pilles þanen on þan altengiran and so on ruanleighe on þan olde herewey . so vp and laughundesbires bitwixe douningleighe . þauen on Crichhulle . and so biline bi twixe abingleighe . so on doultingstreme vp and lang ottuintirwelle . of þan Welle on lindescombeleighe on þe rizte houde to Stanleighe. Vram þanen on croppanhulle and so endelang dich on tridanleighe mediward . þanen ou rizt on Middan merkesburi . þanen end langweies on reumere þanen est rist enlangpathes on þe olde fosse endlangfosse suthe on pil a doune bi pille on lintone . þanen suthe op on pennard . and so bi Wirtt[a]man West to Weie enlangweies North est on pil."

(A.) MS. Bodl., Wood I, f. 179 b.
(B.) MS. Bodl., Wood I, f. 171.

(K.) Kemble, *Co'. Dipl.*, No. xlix; from (A.) and (B.).

---

113. *Grant by King Ini to Abbot Beruuald of land on the River Tone, and at Pouelt, Doulting, etc., co. Somers. June,* A.D. 705.

In nomine domini Dei nostri Jhesu Christi salvatoris.

Ea quæ secundum decreta canonum tractata fuerint . licet sermo tantum ad testimonium sufficeret tamen pro incerta futuri temporis fortunam cirographorum sedulis sunt roboranda . Quæ propter ego . INI . regnante domino rex . lxu . casatos pro remedio animæ meæ BERUUALDO abbati videor contulisse his locorum limitibus designatam juxta flumen quod appellatur TAN.[1] . xx . casatos et alibi in loco qui dicitur . POUELT[2] . xx . manentes necnon ex utroque margine fluminis cujus vocabulum est DULUTING . xx . casatos pertingentes usque ad convallem qui dicitur Corregos cumb .[3] ex occidentali vero plaga ejusdem vallis quinque casatos .

Si quis hanc donationis cartulam augere et amplificare voluerit auget[4] et amplificet Deus partem ejus in libro vite . si quis frangere aut irrita facere tirannica potestate temtaverit sciat se coram Christo et angelis ejus rationem redditurum . · . Scripta est autem

[1] The word is Tan in the facsimile, A.; Tan, S.; Tamar, Migne, ed. of Will. Malm. de Antiq. Glaston., vol. clxxix, col. 1703. Cf. No. 62. [2] Pubolt, S. (translation); Bouelt, Migne. [3] Corecombe, S. (translation). [4] Sic, A.

hæc singrapha indictione . i . i . i . i . mense Junio anno ab incarnatione domini . d . cc . u .

✠ Ego Bercuualdus[1] archiepiscopus consentiens subscripsi .
✠ Ego Headda episcopus subscripsi .
✠ Ego Ecce episcopus subscripsi .
✠ Ego Tyrctil episcopus subscripsi .
✠ Ego Uualdarius episcopus subscripsi .
✠ Ego Egguuinus episcopus subscripsi .
✠ Ego Eluuinus episcopus subscripsi .
✠ Ego Aldhelmus episcopus subscripsi .
✠ Ego Daniel . plebi . Dei ministrans subscripsi .

[A.] Charter in possession of the Taunton Museum, printed in facsimile by the Ordnance Survey Commission (part ii). | [S.] Text of the above, by Mr. W. B. Saunders.

---

114. *Deed setting forth the consent[2] of Aldhelm, Bishop of Sherborne, to retain the Abbacy of his monasteries of Malmesbury, Frome, and Bradford, co. Wilts, and grant freedom of election to the same.* A.D. 705.

Nichil in hoc sæculo prolixa felicitate perfruitur[3], nichil diuturna dominatione potitur, nichil quod non ad fatalem vitæ terminum loci[4] cursu protendatur[5]. Et ideo nobis sic[6] mundanarum rerum patrimonia sunt perfruenda[7], ut tamen æternæ patriæ emolumentis numquam fraudemur[8].

Hinc est[9] quod ego ALDHELMUS[10], postquam me immeritum[11], nullisque pene dignis[12] moribus comprobatum, in pontificatus offitii sedem divina gratia subthronizasset, proposui archano mentis meæ affectu ut monasteriis meis[13], quibus jamdudum in abbatatus gradu constitutus, suffragante domino, regulariter præfui, religiosum abbatem, quem sibi spontanea familiarum mearum optio consona voce eligissent, canonica ratione[14] atque regulari sanctione

[1] Berenualdus, S.
[2] "Epistola beati Aldelmi præsulis de libertate propriæ electionis omnibus congregacionibus concessis sub ejus regimine constitutis," title in B. C. [3] Fruitur, B. C. [4] Veloci, D. E. [5] Tendere videatur, B. C. D. E. [6] Sic vobis, B. C. D. E. [7] Patrimoniæ sunt perfruendæ, B. C. [8] Fraudaremur, B. C. [9] Enim, added, B. C. [10] Aldelmus, B. D. [11] Immeritum, B. [12] Predignis, B. C. D. E. [13] Maeldumesburg, Froom, Bradeneforde, added, B.; Maeldumesburgh, Froin, Bradanford, C. [14] Creatione, D. E.

constituerem[1] . His[2] voluntariis propositionibus meis pia monachorum meorum restitit pertinacitas . Et cum hoc sedulo sepiusque in conventu fratrum meorum fidutialiter[3] narrassem , nullus his[3] votis meis placidissimum præbebat assensum ; dicentes[4] quod " Quamdiu vitali vegetaris spiritu , nobiscumque præsentis vitæ deputaris stadio , tuæ semper dominationis jugo humillima[5] colla subdere non dedignamur . Sed hoc suplici[6] prece communique rogatu deprecamur , quod sub sacra scripturarum testificatione et favorabilium virorum claro consensu corrobores, ut nullus post obitum tuum , nec regalis audacitas , nec pontificalis auctoritas , vel aliquis æcclesiasticæ seu secularis dignitatis vir , sine nostro voluntatis arbitrio in nobis sibi vindicet[7] principatum" .

Huic debitæ monachorum meorum maximeque[8] famulorum Dei petitioni libentissime consensi, et in monasterio quod juxta fluvium qui dicitur Winburna[9] situm est, cui venerandi regis nostri germana Cuthburg[10] præsidet, cum optabili famosissimi regis Ini[11] consensu et reverentissimi[12] fratris et coepiscopi mei Danihelis[13] nutu præsentatæ professionis devotionem decentissimam et[14] vernarum domini postulationem sacræ crucis signaculo confirmavi ; identidemque[15] venerandus rex et prænominatus pontifex pari devotionis manu subscripserunt . Nec multo post in sacrosancto concilio, quod juxta fluvium qui dicitur Noodr[16] congregatum esse dinoscitur,[17] idem omnium Saxonicæ gentis archimandritarum cum regalis potentatus assensu[18] et pontificalis[19] prioratus nutu consensit auctoritas .

Si quis vero contra hæc tam illustrium personarum decreta moliri machinetur , et sacra præsentis sceculæ scita prævaricari præsumpserit , sciat se ante terribilem divinæ majestatis thronum cum prævaricatoribus præceptorum domini lugubri dampnationis juditio percellendum[20] . Sunt autem hæc nomina monasteriorum , Maldubesburg , Froom , Bradanford[21] . Scripta est hujus confirmationis cartula anno[22] ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCC° . v^to [23] . indictione iii° .

[1] Constituissem, B. C. [2] Hiis, B. C. [3] Fiduciaiter, D. E. [4] Quod, added, D. E. [5] Humillime, D. E. [6] Supplici, D. E. [7] Vendicet, D. E. [8] -que, omitted, B. C. [9] Wymburnam, B. [10] Cuthburh, D. E. [11] Yni, B. C.; Uuinburna, D. [12] Reverendissimi, D. E. [13] Danielis, B. C. D. E. [14] Præsentatæ promissionis devote nutu decentissimam, B. C. [15] Itidemtidem, B.; itidem idem, C. D. E. [16] Woder, D. E. [17] In, added, D. E. [18] Ascensu, B. C. [19] Pontificali, B. C. [20] Percelleurum, B. C. [21] Sunt...Bradanford, omitted, B. C. [22] Anno, omitted, B. [23] DCC v^to, omitted, B.

Signum[1] manus Danielis episcopi.
Signum Yni[2] regis.
Signum manus patricii Ethelfridi[3].

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 370.
[B.] MS. Lansd., 417, f. 4.
[C.] *Malm. Registr.*, ed. Brewer, p. 288.
[D.] Thorpe, *Dipl.*, p. 14, from *Angl. Sac.*, ii, 21.
[E.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LIV, from same.

---

115. *Letter of Ualdhari, or Waldhere, Bishop of London, to Archbishop Berctuald, relating to a meeting appointed to take place at Brentford to settle disputes between Wessex and Essex.* A.D. 705.

Domino reverentissimo[4] et catholicorum patrum præconiis beatificando BERCTUALDO totius Brettaniæ[5] gubernacula regenti VALDHARIUS tuæ almitatis suplex servulus salutem.

Quærere etenim tuæ sanctitatis consilium prospere rebus succedentibus tuisque sapientissimis jussionibus famulari animus devotus mihi semper inerat. quanto magis in adversis et in difficilibus rerum eventibus tuæ providæ considerationis industriam consulari voluntaria necessitas meam insciolam parvitatem perurget. Inde ergo nunc instante necessitatum causa quid agi debeat tuæ benivolentiæ ingenium flagitando inquirere opere pretium reor. Latere quidem tuam notitiam potuisse non arbitror quanta et qualia inter regem. Uestsæxanorum[6]. nostrique[7] patriæ regnatores discordiarum jurgia interim pululabant. Et quod adhuc infelicius est ecclesiastici etiam in hanc ipsam dissensionem qui sub ipsis regiminis gubernacula sortiuntur volentes nolen[tesque] de utraque parte implicantur. Sæpe tamen in utrorumque partium conventibus pacem verbis firmabant fœdusque ingerunt ut exules eliminarentur a nobis et ipsi nobis inferre non molirentur tantum malum quantum minabant dictis. quæ omnia opere adhuc nec[8] inplebantur. Ante paucos autem dies hoc placitum communi consensione condixerunt ut in idus Kalendarum Octobrium in loco qui dicitur Bregunt ford[9] omnes advenissent reges amborum partium episcopi et abbates judicesque reliquos. Et ibi[10] adunato concilio

[1] These subscriptions in B. C. E.; omitted, A. D.; A. however, adds in text:— "Subscripserunt Ina rex, Danihel episcopus, Ethelfrith patritius." [2] Ini, E. [3] Æthelfridi, E.
[4] Reverendissimo, B. [5] Britanniæ, B. [6] Uestsaxonum, B. [7] Nostræque, B. [8] Nec, A.; non, B. [9] Breguntford, B. [10] Inibi, B.

omnium dissimultatum causæ determinarentur et in quo unusquisque convictus sit offendisse alio recta emendatione satisfaciat. Huic 'autem' concilio illis rogantibus nostrisque juventibus propriisque causis nostræ ecclesiæ cogentibus me præsentem inesse condecet. Maximæ utrisque permittentibus illam pactionis condicionem se observaturos quam ego et eorum præsul pacifice et unianimiter paciscebamur. Inde per omnipotentem rerum conditorem tuæ sanctitatis privelegium[1] obsecro ut mihi innotescere digneris quid de hac re agere debeam, quia nullo modo possum inter illos reconciliare et quasi obses pacis fieri nisi maximum communionis consortium inter nos misceatur. quod nec volo nec ausus sum agere nisi tuæ licentiæ voluntas adnuerit quia memor sum quomodo in præteriti anni sinodo statutum est illis non communicandum si non tuum judicium in ordinatione episcoporum implere festinarent quod adhuc neglectui[2] habentes non perficiebant ideo ergo licet illis invitantibus nostrisque suplicantibus tui oris imperio obedire memet ipsum amplius paro. Tuque obtime[3] pater utere prudenti consilio ut vel consentiam voci deprecantium si ita placuerit vel subter fugiam[4] et me ipsum a conloquio huj[u]s concilii subtraham si ita justum indicaveris.

Tantum ut omnimodo in eodem sensu tecum semper maneam. Hac enim pro causa ad conventum Coenredi regis episcoporumque ejus et ducum reliquorum ejus quem nuper de reconciliatione Ælfdrydæ inter se habuerunt licet advocatus non veni. quia ignarus fui quid de hac re tuæ relegionis prærogativa decrevere[5] voluisset ut postquam hoc dedicerim liberius consentissem[6] si non[7] aliorum inventione me prius miscuissem. quid plura elego quæ elegeris rennuo[8] quæ rennueris[9] et id ipsum in omnibus tecum sapiam.

Hoc tibi per litteras intimare curavi ne inter plures devulgatum[10] innotescat + +[11] orantem pro nobis almitatem vestram divina trinitas jugiter tuere dignetur.

(A.) Orig. Charter in Brit. Mus. Cotton. Augustus II. 18.
Text in Brit. Mus. Facs., part I, pl. 5.

(B.) Had. and St., iii. 274, from (A.) and Smith, App. to Bede, p. 783.

[1] Privilegium, B. [2] Neglectum, B. [3] Optime, B. [4] Subterfugiam, B. [5] Decernere, B. [6] Consensissem, B. [7] Si n', A.; sin, B. [8] Renuo, B. [9] Renueris, B. [10] Divulgatum, B. [11] + +, omitted, B.

116. *Grant by Æthelweard, Subregulus of the Wiccii, to Ecgwine, Bishop of Worcester, of land at Ambreslege or Ombersley, co. Worcester.* A.D. 706. *With later confirmation.*

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi.

Ego ÆÐELPEARD subregulus, Osheri quondam regis Wicciorum filius, terram . XII . cassatorum in loco quem dicunt AMBRESLEGE, consentiente COENREDO rege Merciorum, cum omnibus ad se[1] pertinentibus rebus necessariis . hoc est in silvis in campis . in captura etiam piscium quæ terræ illi adjacet . ubi sunt scilicet 'duo' quod nostratim dicitur Weres . id est alter ubi fontanus qui nominatur Ombreswelle derivatur[2] in fluvium qui dicitur Saberna . alter qui est ad vadum qui nuncupatur Leverford . ad amplificationem ecclesiasticæ possessionis, pro redemptione animæ meæ et pro spe salutis æternæ, venerando ECGWINO episcopo ad æcclesiam semper virginis Dei genitricis[3] Mariæ quæ fundata extat in CRONUCHOMME coram idoneis testibus libenter pro domino largitus sum . eo quod ipse etiam pretio approbato a me conquirebat . Ea dumtaxat conditione in præfata traditione a me composita in perpetuam libertatis possessionem statuens de cetero ut ab omni publico vectigali . a victu . ab expeditione . ab opere regio sit libera . tantum ut æcclesiæ præfatæ beatæ Mariæ hoc est fratribus ibidem servientibus cuncta quæ in eo loco ad aptum et ad utilitatem pertinere possunt serventur . Excepto eo ut si quando in insula eidem ruri pertinente proventus copiosior glandis acciderit ! uni solummodo gregi porcorum faginæ[4] pastus regi concederetur[5] . Et præter hoc nulli neque principi neque præfecto neque tiranno alicui pascua constituantur . ut elemosina mea quam pro remedio animæ meæ libenter donavi inviolata et inconcussa permaneat. Si quis autem donationem Christo a nobis traditam temptaverit infringere ! confringat Deus regnum et potentiam ejus hic et in futuro sæculo . sitque pars ejus cum Juda infideli traditore.[6]

Si quis autem benivolo animo augere voluerit ! augeat Deus partem illius cum fideli latrone qui meruit audire: "Hodie[7] mecum eris in paradiso."[8]

Dys[9] sind þa lande gemære to Ambreslege . Ærest up of[10] firne

[1] Rite; added, C. [2] Dirivatur, B. C. [3] Genetricis, C. [4] Saginæ, B. C. [5] Con. reg., B. [6] Tra. inf., B. [7] Luc. xxiii, 43. [8] Here B. C. introduce the paragraph, Hæc carta, etc., see below. [9] Another copy on A., f. 22, reads :—Dis sind þa landegemæræ to Ambreslege . Ærest up of sæfyrne on lincumb . of lincumbe on geofandene . of geofandene on mæredic . ⁊lang dice on sæucceanes . of sæucceanes on uffan heales . of uffan heale om mære broc . ⁊lang mære broc on douerdale . ⁊lang douerdales on saleperpan . ⁊lang saleperpan ut on sæfyrne . up ⁊lang sæfyrne þ eft up on lincumbe þer it er aras. [10] On, C.

on Lincumbe . of Lincumbe on æscenego . of æscenego on mære dic . ⁊lang dice on geofandene . of geofandene to þam blaca[1] more . of ðam more to merbroc[2] . ⁊lang merbroces on uffan heales . of uffanheale on Douerdale . ⁊lang Douerdæles[3] on saleperpæn . ⁊lang saleperpæn ut on sæfyrne[4] . up ⁊lang sæfyrne . þæt eft up on Lincumbe þær hit ær aras.

✠ Ego Aðelpeard subregulus hanc donationem meam confirmando signo sanctæ crucis munivi.

✠ Ego Coenredus Dei dono rex Merciorum rogante me et obsecrante Ecgwino venerando episcopo eandem libertatis donationem telluris hoc est in Ambreslege quam Aðelpard subregulus Wicciorum me concedente donavit æcclesiæ beatæ Mariæ . pro spe mercedis æternæ concedens donabo . et signo crucis Christi munio .

✠ Ego Bertpald[5] archiepiscopus hau[c] donationem confirmans subscripsi .

✠ Ego Eadda episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Tobias episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Eadgar episcopus subscripsi .

✠ Ego Nothberht episcopus subscripsi .

✠ Ego Cuthberht comes Wicciorum consensi et subscripsi

✠ Ego Eadbert comes subscripsi .

✠ Ego Eoppa comes subscripsi .

✠ Ego Cuthberht comes subscripsi .

✠ Ego Omulung abbas subscripsi .

✠ Ego Wecta abbas subscripsi .

✠ Ego Truttuc subscripsi .

✠ Ego Wada subscripsi .

Hæc[6] carta scripta est anno dominicæ incarnationis .DCC°. VI°. Indictione . iiii°.

✠ Ego Ceolredus divina providentia rex Merciorum antecessorum meorum executus pro ut potui exempla libertatem ecclesiasticæ t?lluris quam primitus cum licentia Coenredi regis ÆÐelpardus subregulus Wicciorum ecclesiæ beatæ Mariæ semper virginis concessit . isdemque rex crucis vexillo munivit : ego quamvis indignus eadem regia libertate concessa . eodemque pontifico[7] me postulante Ecgwino videlicet.

[1] Blacan, C. [2] Merebroc, B. [3] Doueredeles, B. [4] Saefern, C.
[5] Berhtuuald, C. [6] Hæc, to the end, omitted, B. C. [7] *Sic*, A.

et consensi . et signum propria manu pro majore munificentia subscripsi .

✠ Ego Æðilbaldus gratia Dei Rex Merciorum pro obsecrationibus ecclesiæ sanctæ Mariæ quibus incessabiliter preces fundit die noctuque ad dominum ! quatinus mei in sanctis orationibus eorum meminerint . libertatem antescriptam telluris consentiendo et muniendo vexillum sanctæ crucis impressi .

✠ Ego Offa gubernante domino rex Anglorum libertatem præscriptam ecclesiæ sanctæ Mariæ antecessoribus meis Regibus Merciorum . ego quoque rogatus a Credano ejusdem ecclesiæ abbate orationum preces ejusdem ecclesiæ necessitatem habens ! consentientibus episcopis ac principibus meis propria manu corroborans vexillum sanctæ crucis impressi . ✠ .

[A.] MS. Cott., Vespasian B. xxiv, f. 23, (xii century).
[B.] MS. Harl. 3763, f. 65. (Evesham Cartulary, xiv century).
[C.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LVI, from [A.] and [B.], with boundaries in vol. iii, p. 375.
[K.] Had. and St., iii, 278, from [C.]

---

117. *Grant by Ailric, son of King Oshere, of land at Childeswicwon, or Child's Wickham, co. Glouc., to Ethom (Evesham Monastery).* A.D. 706.

✠ Evidentia rerum experimenta declarant cassabundam mortalium vitam innumeris cotidie calamitatibus constringi . ita dumtaxat ut ab hiis quibus teneri ac possideri putantur . repente momentaneo intervallo lugubriter evanescunt . Idcirco singulis quibusque sollerter studendum est dum indulta temporum spatia Dei nutu concessa sustinent ! ne sine fructu spiritualium virtutum easdem inducias transeamus .

Idcirco in nomine domini nostri Jhesu Christi regnantis in perpetuum universa quæ subsistunt constant ! in cujus etiam nomine hæc scriptura confirmata sit . et pro cujus æque amore Ego AILRICUS Oseri[1] regis filius exiguam ruris portiunculam . VIII . videlicet manentium in loco qui dicitur CHILDESWICWON consentiente rege Kenredo domino meo tradens donabo ad locum qui dicitur ETHOM ob honorem Dei genetricis Mariæ, pro remedio animæ meæ omnibus diebus possidendam . et ab omni sæculari

[1] Osheri, B.

servitio liberam . exceptis arcis restauratione . et pontis . et expe ditionis obsequio .

Si quis autem hanc meam donationem augere voluerit ! augeat Deus partem illius in perpetuum in terra viventium.

Hæc autem syngrapha caraxata est anno dominicæ incarnationis DCC°. VI° . His testibus consentientibus quorum nomina inferius caraxata videntur .

Ego Ailricus Oseri regis filius hanc donationem meam confirmando signo sanctæ crucis ✠ munivi .
✠ Ego Kenredus rex Merciorum consensi et subscripsi .
✠ Ego Brithwaldus archiepiscopus in nomine sanctæ et individuæ trinitatis corroboravi .
✠ Ego Ecgwinus episcopus consensi .
✠ Ego Hinwald subscripsi .
✠ Ego Brithwin abbas consensi .
✠ Ego Waldhere consensi .
✠ Ego Helwald subscripsi .
✠ Ego Eilmund consensi .
✠ Ego Ethelber[1] subscripsi .

Est autem hæc præfata terra hiis limitibus circumsepta . West from Wicwone Beornedune at þe stapele Siþe Brade mere norþ fro Beornedune Siþe þe Wowe brondred . Siþe to þe Waritroe oppe longedune Siþe to þe þistelmere . siþe pinkenden into esthemmere . þat cum eft to Beornedune .

[A.] MS. Harl. 3763, f. 64b. (Evesham Cartulary.) | [B.] Kemble, Cod. Dipl., No. LVII; from [A.]; boundaries in vol. iii, p. 376.

---

118. *Grant by Walter, the priest, of land at Swelle, or Swell, co. Glouc., to Cronochomme (Evesham) Monastery.* A.D. 706.

✠ Vacillante præsentis cosmi statu quid aliud innuitur nisi bonis illuc perseveranter actibus insistendo magnopere festinemus . ut perhennis felicitas . æterna bonitas . summa jocunditas . alma sanctitas[2] , continua tranquillitas . sine malitia caritas perpeti gaudeant tripudio .

Quapropter in nomine creatoris et redemptoris Jhesu Christi . Ego sacerdos WALTERUS[3] pro anima mea et pro animabus succes-

[1] Ethelber, B.
[2] Securitas, B.
[3] Uualdherus, B.

sorum meorum· de hiis quæ dominus largitus est mihi quandam terræ portiunculam· in loco qui appellatur SWELLE . cum pratis . pascuis . derivatisque aquarum cursibus . consentiente rege Kenredo[1] , tradens donabo ad monasterium beatæ Mariæ virginis quod constructum est in CRONOCHOMME . et venerabili vero Ecguuino episcopo . ut semper habeat . et in perpetuum possideat. Sit autem prædictum rus ab omni terrenæ servitutis jugo liberum . tribus exceptis . arcis restauratione . et pontis . et expeditionis obsequio.

Facta est autem hæc donatio anno dominicæ incarnationis . DCC$_0$. VI$_0$. His testibus consentientibus quorum nomina inferius caraxantur .

✠ Ego Sacerdos Walterus[2] præfatam donationem cum sigillo sanctæ crucis corroboravi .
✠ Ego Kenredus[3] Dei dono rex Merciorum corroborans confirmavi .
✠ Ego Brictwaldus[4] archiepiscopus hanc donationem confirmans subscripsi .
✠ Ego Eadda[5] episcopus consentiens subscripsi .
✠ Ego Hacca episcopus subscripsi .
✠ Ego Ecgwinus episcopus subscripsi .
✠ Ego Aldelmus[6] episcopus consensi .
✠ Ego Homolunch abbas subscripsi .
✠ Ego Weeta abbas subscripsi .
✠ Ego Wade[7] subscripsi . ✠

[A.] MS. Harl. 3763, f. 65*b* (Evesham Cartulary). | [B.] Kemble *Cod. Dipl.*, No. LVIII; from [A.]

---

119. *Letter from Pope John VII to the English Church.*
A.D. 705 × 707.

Johannis Papæ VII epistola ad Anglos .

JOHANNES Episcopus Archiepiscopis , Presbyteris , Diaconibus , et universis clericis per Anglorum patriam constitutis .

Congregatis omnibus Anglorum proceribus qui tunc ad beatum Petrum degebant apostolum , post alterutrarum partium congruas ratiocinationes , apostolicæ sententia usque adeo sedis prævaluit ut voluntarie omnes Anglorum clerici sub ipsis vigiliis sancti Gregorii

[1] Cenrodo, B. [2] Cualdherus, B. [3] Cenredus, B. [4] Brictuualdus, B. [5] Cadda, B. [6] Aldhelmus, B. [7] Uuada, B.

laicalem et sinuosum sed et cunctum habitum deponentes talares tunicas secundum Romanum morem induerent. Hujus rei gratia, quia et vos pari modo in sanctæ ecclesiæ nostræ corpore veluti propria membra amplectimur, pro deponendis laicalibus vestimentis et sumendis clericalibus infulis secundum Romanæ Ecclesiæ morem auctoritate apostolica monemus.

St. Baluzii *Miscellanea*, Lucæ, 1761, fol., vol. i, p. 400. | Jaffé, No. 1647.

---

120. *Grant by Kenred, King of the Mercians, of land at Mortun, or Abbot's Morton, co. Worcester, to Cronuchomme (Evesham) Monastery.* A.D. 708.

✠ Anno dominicæ incarnationis DCCºVIIIº.

Ego KENREDUS[1], rex Merciorum, Romam transire disponens! venerabilem virum ECGUINUM[2] Uuicciorum episcopum qui prius ibi fuerat itineris mei comitem atque laboris consolatorem elegi. et eligendo amicabili precatu ut id fieret obtinui. Eodem namque anno antequam illud iter inciperemus. inter plurima donaria concessi sibi terram .vº. cassatorum quæ MORTUN appellatur. cum omnibus ad eam pertinentibus. pratis videlicet. pascuis. silvis. ut ecclesia sua quæ CRONUCHOMME nuncupatur quam tunc moderno tempore construxit perpetuo jure pro redemptione animæ meæ possideat ita ut nullus princeps vel potestas post hæc illam inde auferat vel aliquid diminuat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum tribus exceptis rata videlicet expeditione. pontis árcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit privatus consortio sanctæ Dei æcclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur. si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis prefatum rus hinc inde giratur[3].

Dis sinde þa londe gemære in to Mortune. Ærest of grindeles pytt on ƿiðimære. of ƿiðimære on þ reade sloh. of þam sloh up on þa fearnige leage. of þere leage on ƿulfandune. of þere dune on beran heafde. of bearan heafde on ƿude crofte. of þam crofte on carca dic. of ðere dice on þene blace pol. of þam pole æfter

[1] Cenredus, B. [2] Ecguinum, B. [3] Gyratur, K.

long pidele in to þam mersce . of þam mersce ꝥ æft on grindeles pytt .

[A.] MS. Cott. Vespasian B. xxiv, fol. 33. (Evesham Cartulary.) | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xlx; boundaries in vol. iii, p. 378.

---

121. *Grant by Ini, King of the Saxons, of land at Brente, or East Brent, co. Somerset, to the Abbot Hengisl.* A.D. 663 (? for 693 or 708).

CARTA REGIS INE DE BRENTE.

✠ In nomine Dei patris omnipotentis .

Anno incarnationis salvatoris humani generis DCLXIII[1] . Indictione sexta XIII° kalendas Augusti . scripta est hæc pagina privilegii.

Ego INI rex Saxonum, pro remedio animæ meæ aliquam partem terræ donans impendo , id est decem cassatos , HENGISLI[2] abbati · cum pontificis nostri consilio , consentiente BALDREDO qui hanc terram donavit ei per petitionem Sergheris[3] : per me donatio hæc imperpetuum sit confirmata ut nullus infringere audeat. Terra autem hæc sita est in monte et circa montem qui dicitur BRENTE ; habens ab occidente Sabrinam , ab aquilone[4] Axam , ab oriente Termic , ab austro Siger . Si quis vero cupiditate inlectus voluerit irritam facere hanc donationem sciat se rationem domino redditurum .

✠ Ego Heddi[5] episcopus consentiens propriis manibus subscripsi .

Hæc enim sunt nomina testium subrogatorum posterioris temporis, pro majoris munimine firmamenti .

✠ Ego Baldredus rex .
✠ Ego Athelbaldus[6] rex .
✠ Ego Herewaldus speculator æcclesiæ Dei , cum multis aliis .

Isti præfati , ne sequentium rapacitas præcedentium irrumperet instituta , hiis verbis inhibucionem[7] indidisse videntur . Siquis autem quovis[8] deinceps tempore hoc infringere , tot nobilitatis gra-

[1] Kemble ascribes the date of A.D. 723 to this charter, but for reasons against so late a date, see *Trans. Somersetsh. Archæol. Soc.*, 1872, Pt. ii, p. 26. The dates of the witnesses cannot be reconciled with any period. [2] Hengislo, K. [3] Sigeheris, K. [4] Aquilonem, A. [5] Haeddi, K. [6] Æthelb., K. [7] Inhibitionem, K. [8] Vobis, K.

dibus roboratum, præsumeret jus, sit a consortio bene merentium anathema, rapaciumque collegio adplicitus temeritatis suæ commissa luat, sub diris dentibus salamandri, cerberique rictibus reatum exsolvat proprium sine fine semper mœrens. Siquis vero benivola intentione potius præditus hæc exacta decernit, possideat bona sempiterna cum bene merentibus.

[A.] MS. Bodl., Wood I, f. 201. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXI.

---

122. *Grant by Ædilheard and Ædilweard of the Hwiccas, of land at Ingin, to Cudsuida.* A.D. 704 × 709.

✠ In nomine Dei summi. Tempora temporibus subeunt, abiit et venit ætas. sola sanctorum gloria durat in Christo. Ideoque ego ÆDILHEARDUS et ÆDILUUEARDUS dabimus tibi CUDSUIDÆ terram quæ dicitur INGIN. V manentium quam tu a nobis proprio prætio redemisti id est DC solidis ut in tua potestate sit habendi et donandi cuicumque volueris.

Si quis in hanc donationem augere voluerit ampliet Deus partem ejus in regione viventium. Si quis e contrario minuere temptaverit, evellet eum Deus dominus e regno suo et partem ejus ponet cum peccatoribus. nomina autem[1] testium subter scripta sunt.

✠ Signum manus Coenredi.
✠ Signum manus Ecuuini.
✠ Signum manus Ædilheardi.
✠ Signum manus Ædiluueardi.
✠ Signum manus Cuthberti.

[A.] MS. Harl., 4660, f. 2. | [B.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LIII; from [A.]

---

123. *Grant by Offa, King of the Mercians, to Worcester Cathedral, of land at Scottarith, or Shottery, co. Warwick, etc.* A.D. 704–709.

✠ Regnante in perpetuum domino. universitatis creatore. Ego OFFA rex Merciorum aliquam partem terrarum id est. XXXIII. cassatorum in jus æcclesiasticæ libertatis UIGORNENSIS largior. ad

[1] h', A.; vero, B.

SCOTTA RID . quem tamen agrum fluvio quem dicunt Afen constat interlui ; is demum subregulus . III . postea cassatos ruris silvatici largiendo addidit . æt HNUTHYRSTE .

Istis terminis præfatum rus cingitur . in primis balgandun[1] . billes leah . pestgraf . heofentill . baddan dun . hoc est in occidentali parte fluminis . in orientali plaga . pudan bergas . ruggan broc . bromhlinces dene . inde on sture . ondlonges sture usque in afene .

Addidit etiam prædictus Offa . III . cassatos in alio loco silvatici ruris usitato nomine HELLERELEGE pro remedio suæ animæ[2] in civitate Ƿegornensi . his terminis cingitur[1] . Ærest on leontan ꝥ cume on blacan mere . þonne ꝥ cume in ðа geapan linde . þonon ꝥ cume on lindpyrðe . spa ꝥ cume on cioudan . of ceondan ꝥ cume on reodmore . þonon ꝥ cume on þa greatan ac . þonon ꝥ cume in ða readan sole . þonne ꝥ cume on cærspytt . spa ꝥ cume in usan mere . of usan mere . ꝥ cume eft on leontan :—

✠ Ego Offa rex .	✠ Ego Ecgpine[3] episcopus .
✠ Ego Æþelpard .	✠ Ego Æþelmund .
✠ Ego Æþelberht .	✠ Ego Æþelric .

[A.] MS. Cott., Nero E. i, f. 300. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LV ; boundaries in vol. iii, p. 374.

123A. *Another form of* No. 123.

✠ Regnante in perpetuum domino universitatis creatore . Ego OFFA rex Merciorum aliquam partem terræ id est . XXXIII . cassatorum in jus ecclesiasticæ . libertatis . ƿIOGERNENSIS concedens libentissime largior ejusdem agelli nomen est SCOTTARIT . quem tamen agrum fluvio quem dicunt . Afen . constat interlui isdem vero subregulus tres postea cassatos ruris silvatici la[r]giendo rogatus addidit usitato nomine. HNUTHYRST dici solet. Istis terminibus cingitur præfata ruus in primis balganduun. billesleah . pestgraf . hofentill baddanduun . Hoc est in occidentale parte fluminis . In orientale plaga pudan bergas hruggan broc brom hlinces deonu inde on sture postea tragitur in longitude sture usque in afene ;

✠ Ego Offa rex Merciorum consensi et subscripsi .
✠ Ego Ecguuine episcopus consensi et subscripsi .

[1] K. ends the paragraph here with:— etc.
[2] Animæ suæ, K.
[3] Ecguuini, K.

✠ Ego Æþelpeard propriam donationem et subscripsi .
✠ Ego Æþelmund consensi et subscripsi .
✠ Ego Æþelberht consensi et subscripsi .
✠ Ego Æþelric conseusi et subscripsi .
✠ Ego Ospudu conseusi et subscripsi .

[A.] MS. Cott., Tiberius A. xiii, f. 167.
Hemingi Cartul., ed. Hearne.
Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LV (note at end).

123B. *A Third form of No.* 123.

✠ Regnante in perpetuum domino universalis creatore . Ego Offa rex Merciorum, aliquam partem terræ id est . XXXIII . cassatorum in jus ecclesiasticæ libertatis[1] possessionis concedens libentissime . largior ejusdem vero agelli nomen est Scottarit quem tamen agrum fluvio quem dicunt Afen constat interlui isdem vero subregulus tres postea cassatos ruris in alio loco silvatici largiendo rogatus addidit usitato nomine Hellerelege . Hoc largitus sum pro animæ meæ in civitate Þeogernensis æcclesiæ dici solet.

Istis terminibus, cingitur . ærest of liontan þæt cume in blacan mere . of blacan mere þæt cume in þa geapanlinde . of þære geapanlinde þæt cume in lindpyrðe . of linpyrðe þæt cume in ciondan . of ciondan þæt cume in hriodmore of . hriodmore þæt cume in þa greatan ac . of þære greatan ac . þæt cume in þa readan sole . of þære readan sole . þæt cume in cærspyt . of cærs pytte . þæt cume in usan mere . of usan mere . þæt cume eft in liontan ;

✠ Ego Offa rex Merciorum consensi et subscripsi .
✠ Ego Ecgpine[2] episcopus . consensi et subscripsi .
✠ Ego Æþelward propriam donationem et subscripsi .
✠ Ego Æþelmud[3] consensi et subscripsi.
✠ Ego Æþelberht consensi et subscripsi .
✠ Ego Æþelric consensi et subscripsi .

[A.] MS. Cott. Tiberius A. xiii, f. 167b.
Hemingi Cartul., ed. Hearne.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LV.

[1] Libertatatis, A. [2] Egcuuini, K. [3] Æthelmund, K.

124. *Grant by Kenred, King of the Mercians, of land at Ulenbeorge, or Oldbarrow, co. Worcester, to Bishop Ecgwine.* A.D. 709.

✠ Subthronizatus regali solio et sceptrifera 'ditione' per pantocratoris inedicibilem potentiam 'sullimatus' ego KENREDUS[1] rex Merciorum ipsius eximiæ munificentiæ refero indefessas grates . qui alta . media . yma superno nutu gubernat. Potissime id censeo fore ratum divis mortalibus . quia sontium prothoplastorum piaculum expiavit . et chelindrum veneniferum inerte lætantem destruxit . data pace supernis et mediis civibus . ut media eligant summorum consortium . respuendo ima . Quoniam assuescit microcosmus superni regis vultum lætificare dapsilitate terrena.

Iccirco astipulatus monarchia Albionis regni celsoque fastigio culminis roboratus . non solum æcclesias vel arcisteria quassata desideramus renovari . donando quæ nobis collata sunt a Sabaoth perpetuo verum etiam præstantissimis pontificibus et amicis volumus munifico corde largire . quatinus fideliores effecti valeant honestius vitæ hujus tempora tractare viventes gloriose . Sane quoniam carta carraxata subsistit . quod os fatur transit . propterea insignire perplacet quod volumus cuidam nostro fideli amico et pontifici ECGUINO[2] quandam partem terræ concedere . id est bissenos agros . quam incolæ hujusce regionis sic vocitant Aet ULENBEORGE . quam a me placita obedientia dignoque officio impetravit . atque grato adquisivit prætio . donando pensum libræ auri purissimi quod æqua lance trutinatum ponderatumque præcipuum reddidit talentum. Tribuamus illi ob beneficium suæ reverentiæ ut sit illa terra libera ab expeditione et arcis constructione et pontis renovatione . et post eclipsin hujus fallentis vitæ derelinquat in cenobio quod construxit in honorem sanctæ Mariæ æt HOMME . pro redemptione animarum nostrarum . ut simul sumere in extremo examine valeamus perpetuæ salutis denarium crescente corona.

Si quis autem hanc nostram donationem a nobis traditam infringere temptaverit . confringat Deus regnum et potentiam ejus et hic et in futuro sæculo . et ponat partem illius cum Juda infideli traditore. Si quis autem servando augere voluerit . augeat Deus partem illius cum fideli latrone qui meruit audire . "Hodie[3] mecum eris in paradiso."

Acta sunt haec anno dominicæ incarnationis . DCC . IX[4] indic-

[1] Cenredus, K. [2] Eguino, K. [3] Luc. xxiii, 43. [4] .DCC.VIII, K.

tione . IIII . his testibus consentientibus quorum nomina infra caraxata esse videntur.

Ego[1] Kenredus[2] rex Merciorum hanc præfatam donationem sub sigillo agiæ crucis donavi.
Ego Brithwaldus archiepiscopus in nomine sanctæ et individuæ trinitatis corroboravi.
Ego Ceadda episcopus consensi.
Ego Acca episcopus consensi.
Ego Ecguinus[3] episcopus consensi.
Ego Aldelmus[4] episcopus consensi.
Ego Inwaldus[5] episcopus consensi.
Ego Ceolredus rex consensi.
Ego Æillbaldus[6] rex consensi.
Ego Æhilhardus[7] rex consensi.
Ego Æhilwardus[8] consensi.
Ego Eþelscic[9] æþeling.
Ego Osweda.[10]
Ego Æþilmund.
Ego Cuthbert comes.
Ego Æþelbrith comes.
Ego Æadbrith[11] comes.
Ego Eoppa comes.
Ego Turtuc miles.
Ego Wada miles.
Ego Waldhere miles.

Ðys synd þa . XII . accra londe gemæra æt ulenbeorge þe Beortulf cyng gefreoda ⁊ gebocoda into Eveshomme . ꝥ is ærest of ulan pyllan on osland mære . of osland mære on long mores on ða brodan stret . þanon on ðone rescihtan garan . of þam garan on ða mær áác on stanbeorge . þanne on þa lytle dic . on stanbeorge . of þam beorge on ðone calde peg . of þam pege in ꝥ riði . þanne on ederes broc . spa uppon heortpord[12] . þanon fif gemære . spa on fearnlege . þanne on feala mæres broc . ꝥ spa on ðone caldan broc . of þam broce on buntinge dic . þanne on pynes pyrðe . spa on þonne grenan garan . þonon on ꝥ riði . spa æft on feala mæres broc . onlong streames on sceanuforde . þonan to þam ryðie . ðpyres ofer ðene ridig on fif acan . þonon on ceoldryðe broc ufe-

[1] K. places crosses before each line. [2] Coenredus, B. [3] Ecguuinus, K. [4] Aldhelmus, K. [5] Inguualdus, K. [6] Æthilbaldus, K. [7] Æthilhardus, K. [8] Æthilueardus, K. [9] Æthilric, K. [10] Osuuda, K. [11] Eadbriht, K. [12] Heortford, K.

peardne . þanon in[1] ðene broc ⁊lang streames . of þam streame on ryschealas middepearde on þene blacan broc . þonon on ðene caldan broc . onlong broces midstreame on þa lytle riðig . of þam riðige æft on ulan pylle.

[A.] MS. Cott., Vespasian B. xxiv, f. 34b and 35.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LX; boundaries in vol. vi, p. 226, with frequent use of ð and þ interchanged.

---

125. *Grant by Kenred, King of the Mercians, and Offa, King of the East Angles, of lands on the banks of the R. Avon, etc., to Homme (Evesham Monastery).* A.D. 709.

✠ In nomine patris . et filii . et spiritus sancti Amen.

Quoniam transeuntis quidem mundi vicissitudo cotidie per incrementa temporum crescit . et crescendo decrescit . et ampliando minuitur . crescentibus repentinis variorum incursuum ruinis finis esse cunctis in proximo cernitur . ideo vanis ac transsilibus[2] rebus mansura celestis patriæ præmia mercanda sunt.

Qua propter ego KENREDUS[3] Dei dono Rex Mertiorum . et ego OFFA divina permissione Orientalium Anglorum gubernator pro redemptione animarum nostrarum . ac prædecessorum nostrorum . et subsequentium salute donamus . concedimus in loco in quo beata virgo Maria se venerabili viro EGWINO[4] manifestavit in HOMME . et præsenti libello confirmamus . ad honorem et reverentiam ejusdem Dei genitricis . LXVII . mansas ex duabus partibus fluminis quod vocitatur AVENA . tres videlicet quæ sunt in HOMME . in LENCHWIC . I . in Nortona . VII . in Offeham . I . in Litletona . XIII . in Aldintona . I . in Baddeseia . V . et dimidiam . in Bretfertona . XII . in Huniburna . II . et dimidiam . in Willerseia . VII . in Wicwona . III . in Benigwrthia et in Hamtona . IX . Et ex mera liberalitate sicut dignum est . et regali munificentia prænominatas mansas ubi manifestatio habita fuisse refertur . cum ceteris partibus præassignatis regiæ libertati donamus . ac omnipotenti Deo . ac beatis apostolis ejus Petro et Paulo in perpetuum liberas commendamus . quatinus ibidem congregatio monachorum secundum regulam beati Benedicti possit instaurari . et indesinenter Christo famulari. Ad majorem autem nostræ donationis firmitudinem . in notitiam tam præsentium quam in posterum succeden-

[1] On, K. [2] Transilibus, K. [3] Cenredus, K. [4] Ecguuino, K.

tium venire volumus : quibus limitibus sacer locus quem regiæ libertati donatum Deo contulimus circumseptus includitur.

In primis á twiford ex parte australi usque in cronochomme juxta decursum fluminis ambitus loci[1] protrahitur. ac inde juxta aquam usque ad divisionem terræ de fladeburg quæ meredic appellatur. ⁊ sic in directum per ascensum montis per medium ældegaren ad caldenespinhage. ab caldenespinhage ad boelagesette. á boelagesette in norþenol. ex quo per lencdune usque ad divisiones terrarum de lench et de hervertoñ in pennecumbe. Inde per fulan broc 'usque' in harenpilles. ⁊ ab harenpilles in carkeforð. at[2] inde in goldepelle. ⁊ sic in longum rivuli : usque in smalemoresyc. at[2] inde in avenam. 'et sic' in offepole. ab offepol in pikereshomme. a pikereshomme in burglences. ablence in ealdenedune. ab ealdenedune in ealdenemyxan. ex quo 'in' buggildestret in semeslod. ac inde in chirchestige. a chyrstige in flittindgare. ⁊ sic in blackanpyt.

A parte tamen[3] orientali non longe. a blakenepyt in mere þurne. á mere purne in huniburne[4], ex quo per norðamere in easthammore. Inde in circuitu prati de poddenho. dehinc in podemore. ⁊ sic in herienhale. Iterum in huniburne[4] in longum rivuli usque ad staniteforð. Iterum in buggildstret versus scenedune. at[2] inde in merðbroc[5]. á mere broc in mere dic. ⁊ sic in pinburne : in lales þorn. á lales þorn in lauergeboerge á lauerkeboerge in poddenhomme. á poddenhomme in polðorne a polðorne in merebroc. ⁊ sic in stanitun bullessyce. á syce in buregpelle. á buregpelle in buregpalles. ac inde in caldegare quod indigenæ nannesmonnesland vocant secus buggildestret ex quo á parte occidentali usque ad boerges. a boerges in halpichestan. ab alpichestan in cademunstre. á cademunstre in blechemere. á blechemere in bracedestane. á bracedestane in caldgare in pillerseiam. á pillerseia in sondbroc. ex quo in hegepeie. ⁊ sic in norðhomme. a norðhomme in brerþurne. dehinc in hecheneige. ab echeneige in badespelle. á pelle in litleþurne. a þurne per pichedesho in prestesmede. at inde in mereþorne. a mereþorne in brodemere. a brodemere in ast[6] merelope. inde in poticot. á poticot in þrittiacre[3]. ⁊ sic in rugpeie. a rugweie in meredic. a meredic in padberegpe. a beregpe in lihte mede. Iterum per meredic in esenburnen. Iterum in meredich. deinde in purtemede. ⁊ sic in merebroc. per merebroc usque in domnipol. ex quo in hallesborge[7]. ab hallesborge[7] in merepelle. a merespelle iterum in avenam.

[1] Prædicti, added, B. [2] Ac, B. [3] Tñ, A.; tam, B. [4] Humburne, B.
[5] Mere broc, B. [6] East, B. [7] Halles burge, B.

Volumus insuper ac decernimus in nomine domini terram quinque cassatorum quæ Mortona nuncupatur . eadem libertate inperpetuum gaudere . quam quidem terram ego Kenredus rex Mertiorum anno dominicæ incarnationis . DCC°. III°. cum jam una cum venerabili viro Egwino[1] episcopo apostolorum limina visitare disponerem . inter quædam alia donaria ad fabricam monasterii construendi in HOMME concessi eidem . et sub testimonio plurium potentum meorum scripto confirmavi. Statuimus igitur in nomine domini . et in virtute Dei summi præcipimus tam viventibus quam domini prædestinatione nobis in posterum succedentibus ut hujus donationis seu libertatis statuta ad irritum deducere minime quispiam audeat.

Si quis autem hoc nostræ munificentiæ donum depravare vel diminuere, seu quolibet modo alienare versutus attemptaverit . deleatur nomen ejus de libro vitæ . et æterna miserimus cum complicibus suis dampnatione puniatur . nisi prius satisfactione digna emendaverit . quod contra nostrum decretum obstinatus præsumpsit. Amen.

Acta sunt hæc anno dominicæ incarnationis . DCC°. IX°. in æcclesia salvatoris Laterana . confirmante Constantino Romanæ sedis antistite . astantibus et confirmantibus regibus Angliæ Kenredo . et Offa . rogante venerabili viro Egwino[1] episcopo cum pluribus archiepiscopis . et episcopis . principibus . ac nobilibus diversarum provintiarum . cunctis clamantibus et dicentibus. "Nos hanc voluntatem et regiam liberalitatem laudamus . donationibus ac libertati consentimus."

Ego Constantinus Romanæ sedis episcopus per hoc signum . ✠ . sanctæ crucis has donationes . et libertatem hanc confirmavi .

✠ Ego Egwinus[2] episcopus humilis confirmavi .

✠ Ego rex Kenredus[3] corroboravi .

✠ Ego rex Offa consensi .

[A.] MS. Cott., Vespasian B. xxiv, f. 61.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXI ; from [A.] boundaries [B.] in vol. iii, p. 376, with several place-names divided, against the reading of the MS. A.
[C.] Dugd., *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 15, from [A.]

[1] Ecguuino, K. [2] Ecguuinus, K. [3] Cenredus, K.

126. *Letter of Pope Constantine to Archbishop Brithwald, concerning the vision of Bishop Ecgwine, the holding of a council near the spot, and the Consecration of the Monastery.* A.D. 709.

CONSTANTINUS episcopus[1] servus servorum Dei BRITHWALDO Brittanniarum[2] ecclesiæ[3] primati salutem et apostolicam benedictionem[4].

Venerabilem virum EGWINUM[5] episcopum quem bis tua fraternitas ad apostolicam sedem misit. etiam nunc secundo manipulis justitiæ refertum tibi remittimus[6]: monentes quatinus[7] sic suos effectus adjuvando prosequaris[8]. sicuti illum a Deo incepisse et in via Dei cucurrisse cognovisti. Porro de visione illa immo aperta ostensione qua se beata virgo MARIA ei manifestavit. eque ita certum esse teneamus: quemadmodum de viri bonitate non dubitamus. Denique vigilantiam tuam admonemus: quatinus illis[9] in partibus in quibus manifestatio habita fuisse refertur. concilium[10] totius Angliæ cogas. episcopos. sacrique ordinis religiosas personas illuc convenire facias. optimatesque[11] regni cum proceribus suis[12] adesse præcipias. Quibus in nomine domini congregatis. denuntiamus: quod duo reges Angliæ. Kenredus. et Offa. cum quibus jam dictus episcopus ad limina apostolorum venit. in loco ostensæ visionis plurima de suis beneficiis in præsentiæ nostra regia libertate[13] donata. et apostolica auctoritate[14] confirmata contulerunt. quatinus[7] ibidem congregatio monachorum secundum regulam memorandi patris Benedicti. quæ minus in illis partibus adhuc habetur possit instaurari[15] et indesinenter Christo famulari[16]. Ipsas autem donationes et beneficia præfati reges in ipsorum privilegio nominatim determinaverunt. et a nobis corroborari fecerunt. Igitur frater dilecte quoquo modo Christus annuncietur. lucrum Christi require[17]. opus Christi exerce. promulgatisque in consilio[18] sententiis tum a Deo ostensæ visionis. tum apostolicæ auctoritatis. tum regiæ libertatis et donationis. tum tui ipsius. clerique et populi assensus et favoris: constitue ovile Christo. divinitus ostensum. apostolica auctoritate fultum. regia libertate donatum. cleri et populi benedictione sancitum.

[1] Episcopus, omitted, B. [2] Britanniarum, B. D. E. F. [3] Ecclesiæ, omitted, C. [4] Et ap. ben., omitted, B. [5] Ecgwinum, B. C. E. [6] B. closes the sentence with remittimus, etc. [7] Quatenus, B. C. E. [8] Prosequeris, D. [9] Illi, B. [10] Concilium, A. [11] Obtimatesque, B. [12] Su. pro., B. [13] Liberalitate, B. [14] Donata et ap. auc., omitted, B. [15] Restaurari, B. [16] Famulari, etc., B., which goes on here with Scripta est lower down. [17] Inquire, C. E. [18] Undique, added, C. D. E.

Tibi autem et successoribus tuis memorato Egwino[1] Episcopo assentiente curam animarum ejusdem ecclesiæ præcipue injungimus. Ut si quod absit aliquo diaboli impulsu quisquam pervasor aut tirannus[2] sacrum locum minuere aut impugnare præsumpserit tibi a Deo concessæ potestatis sententia et anathematis percussus verbere. complere non audeat. Si quid[3] vero sinistræ partis inibi compertum fuerit oriri : auribus summi pontificis patriæ potius deferatur. quam per alicujus occultam sententiam sanctus locus injuste depravetur[4]. Ipsum ergo locum quem regia potestas regiæ libertati donavit. et nos auctoritate Dei. et sanctorum apostolorum. et nostra[5] donamus. ut nullus cujuscumque ordinis homo hoc quod constituimus depravare aut minuere præsumat. Qui hoc destruxerit, aut male contaminaverit : sit ille maledictus. Qui vero conservaverit[6] et adauxerit : benedictionibus repleatur.

Scripta [est][7] hæc epistola anno dominicæ incarnationis. D. CC°. IX°. in ecclesia salvatoris Lateranensi. præcipiente et confirmante. Constantino. apostolicæ sedis antis[ti]te[8]. astantibus et confirmantibus regibus Angliæ Kenredo et Offa. rogante venerabili viro Egwino[9] episcopo. coram pluribus[10] archiepiscopis. et episcopis et principibus[11] et nobilibus diversarum provintiarum. cunctis clamantibus et dicentibus. "Quicquid in hac constitutione[12] vestra sanctitas exercet : laudamus. concedimus. et confirmamus."

✠ Ego Constantinus Romanæ sedis episcopus per signum sanctæ crucis has donationes et libertatem confirmavi.

✠ Ego Egwinus[13] humilis episcopus confirmavi.

✠ Ego Kenredus rex[14] corroboravi.

✠ Ego Offa rex[15] consensi.

[A.] MS. Cott., Vespasian B. xxiv, f. 72.
[B.] Brit. Mus., Stowe MS. 631, f. 25.
[C.] Macray, *Chron. of Evesham*, p. 171.
[D.] Dugd., *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 14, from the autograph copy in the Arundel Library.
[E.] Had. and St., iii, p. 281; from [C.] and [D.].
[F.] Sir Frederick Madden's collation of D. with a MS. copy (1640) in Lord Winchelsea's possession.
Jaffe, No. 1648; Spelman, i, 709.

[1] Episcopo Ecgwino, C. E. F. [2] Tyrannus, C. E. F. [3] Cuid, F. [4] De. in., C. E. [5] Nostrorum, F. [6] Conservaverit, C. E. [7] Est, omitted, A. D. [8] Antiste, A. [9] Ecgwino, B. C. E. [10] Pluribus, omitted, C. E. [11] Principalibus, C. E. [12] Constructione, B. [13] Ecgwinus, C. E. [14] Rex Kenredus, B. C. E. F. [15] Rex Offa, F.

127. *Grant by Cheolred, of land at Ragcleia, or Ragley, co. Warw., etc., to Ethom (Evesham) Monastery.* A.D. 710.

✠ Beantis universorum voce monemur præclara procuremus incessanter sine amaritudine mentis hujus sæculi ambitione integra libertate apertis januis intrare ad eum qui suo cruore scelera nostra detersit injusta. Licet primi prothoplasti facinore violata. improbis successionibus deterioranda istic degentibus vilescerent! tamen omnibus namque sapientibus notum ac manifestum constat quod dicta futura vel facta pro multiplici erumpnarum perturbatione et cogitationum vagatione frequenter ex memoria recedunt. nisi literarum apicibus et custodiæ cautela scripturarum reserventur. et ad memoriam revocentur.

Iccirco ego CHEOLREDUS[1] Æðelredi Pende filius viri venerabilis ECGWINI beneficium dignum duxi manifestare. Reverentissimus vero episcopus Egwinus a Romana curia reversus ponpam[2] mundi parvipendendo episcopatum suum penitus relinquendo in ecclesia beatæ Mariæ semper virginis quæ fundata est in ETHOM anno regni mei tertio me consentiente mihi primus factus est abbas. Ideo pro redemptione animæ meæ et prædecessorum meorum et spe remunerationis æternæ. terram triginta quinque cassatorum in plaga Warewicensi videlicet RAGELEIA. Arne. Ecclesbale. Wiveleshale. Eadrichestone. Dorsintone. Brome. Mulecote. Graftone. Bunintone. Budiford[3]. Hildeburhwrthe. prænominatæ ecclesiæ in perpetuum tradens donavi. Sit autem prædicta terra libera ab omni mundali obstaculo cum omnibus quæ ad se rite pertinere dinoscuntur. tam in magnis quam in modicis rebus. campis[4] pascuis. pratis. silvis. dirivatisque aquarum cursibus. Excepto communi labore. videlicet expeditione. pontis arcisve constructione.

Si quis autem hanc nostram donationem a nobis traditam infringere temptaverit! confringat Deus regnum et potentiam ejus et hic et in futuro. et ponat partem illius cum Juda infideli traditore. Si quis servando augere voluerit! augeat Deus partem illius cum fideli latrone qui meruit audire. "Hodie[5] mecum eris in paradiso."

Acta sunt hæc anno dominicæ incarnationis. DCC°. X°., His testibus consentientibus quorum nomina infra caraxata videntur.

✠ Ego Chelredus[1] rex Merciorum hanc præfatam donationem sub sigillo sanctæ crucis donavi.

✠ Ego Britwaldus[6] archiepiscopus in nomine sanctæ et individuæ trinitatis corroboravi.

[1] Ceolredus, K. [2] Pompam, K. [3] Budiforde, K. [4] Campis, omitted, K. [5] Luc. xxiii, 43. [6] Brihtwaldus, K.

✠ Ego Cedda episcopus consensi.
✠ Ego Acca episcopus consensi.

[A.] MS. Harl. 3763, f. 60. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXII; from [A.]

---

128. *Grant by Fortere, Bishop (of Sherborne), of land at Bledeneye, or Bledenithe, to Aldberht, Abbot (of Glastonbury).* A.D. 712.

Carta[1] Fortere episcopi facta abbati Aldberto de Bledeneye.

Ego Fortere,[2] famulus famulorum Dei, pro redemptione animæ meæ unum cassatum dedi ALDBERTO[3] abbati quæ scita est juxta fluvium AESCE, ad portam[4] quæ dicitur Bledenithe,[5] ad insulam parvam et ad ecclesiam beati Martini confessoris, in propriam substanciam. Habendum donandumque cuicumque voluerit. Qui haunc[6] cartam infringere temptaverit sciat seipsum a communione sanctorum separatum et ab omnipotenti Deo.

✠ Ego Fortere[2] consensi et subscripsi.

Acta est autem hec donatio anno. DCC. XII. indictione prima.

[A.] MS. Bodl., Wood I, f. 150. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXIII; from [A.]

---

129. *Letter of Pope Constantine to Archbishop Brithwald, desiring protection for the Abbey of Evesham.* A.D. 713.

CONSTANTINUS episcopus servus servorum Dei. BRITHWALDO[7] Brithanniarum[8] primati salutem. et apostolicam benedictionem.

Divina dispensatione ad hoc promoti. ut apostolica auctoritate paci ecclesiarum insistamus. tuæ fraternitati denunciamus. quatinus[9] ecclesias Dei per Brittanniam[10] dispositas. tua ipsius. et sanctorum apostolorum auctoritate protegas. ne quis pervasor cujuscunque ordinis a Deo et nobis constituta privilegia subruat. Inter quas etiam[11] eam quæ nuperrime a venerabili viro Egwino[12] nostra et regia auctoritate[13] constituta est. tuæ ditioni[14] submittimus. ut tibi et posteris tuis potestate[15] divinitus concessa. ab omni eam

[1] The title not given in K. [2] Forter, K. [3] Aldberhto, K.
[4] Portum, K. [5] Bledenhithe, K. [6] *Sic*, A.; hanc, K.
[7] Britwaldo, B. C. [8] Brittanniarum, B. C. [9] Quatenus, B. C.
[10] Brittaniam, B. [11] Etiam, omitted, B. C. [12] Ecgwino, B. C.
[13] Auctoritas, C. [14] Præcipue, added, B. C. [15] Potestate, omitted, C.

adversariorum impugnatione liberam in perpetuum reddas. Justum enim nobis videtur. ut quoniam isdem venerabilis EGWINUS[1] exemplum domini secutus[2] se humiliando inibi effectus est abbas! Iccirco haec ecclesia secundum quod per legatum suum Ethelwaldum[3] expetiit. ampliorem dignitatem a nostra sede sui merito obtineat.

Constituimus ergo in nomine domini. ut isdem locus sub monarchia proprii abbatis sit liber ab omni tirannica[4] exactione. et nullus cujuscunque ordinis homo aliquod gravamen ibi inferre audeat. Defuncto autem abbate. secundum canonicam auctoritatem vel de ipso monasterio. vel de parochia Wictiorum abbas a fratribus ejusdem loci eligatur. qui in eadem ecclesia libere et canonice. sine aliqua exactione consecratus ob reverentiam venerabilis Egwini[5] annulo in celebratione missarum solummodo utatur. primumque locum post Wictiorum praesulem nostra auctoritate jugiter obtineat.

Si quis igitur hoc privilegium infringere. voluerit. sive in loco monachorum clericos immittere temptaverit[6]! coram Deo et angelis ejus in perpetuum sit anathema. Si quis vero hanc nostram auctoritatem. servaverit! conservet eum Deus in aeternum.

Scripta est haec epistola anno dominicae incarnationis. DCC°. XIII°. praesidente apostolicae sedi Constantino papa[7]. et hoc signum sanctae[8] ✠ crucis. propria manu faciente.

(A.) MS. Cott. Vespasian B. xxiv, f. 72b.
(B.) Macray, Chron. Evesham, p. 172.
(C.) Had. and St., iii, p. 282; from (B.) and Wilkins i, 74.

Jaffé, No. 1663.
See Brit. Mus. Sloane MS. 693, f. 26.

130. *Statement of Bishop Ecgwine, respecting the lands of Evesham Monastery.* A.D. 714.

EOVESHAM.

✠ Ego ECGUUINUS[9] Uuicciorum humilis episcopus, volo manifestare omnibus fidelibus Christi, qualiter per sancti spiritus inspirationem, et per labores multarum et magnarum visionum, ostensum est mihi, Quod Ego primum unum locum edificare deberem, ad laudem et gloriam omnipotentis Dei et sanctae Mariae omniumque electorum Christi, et etiam mihi ad eternam retribu-

[1] Egwinus, B. C. [2] [Secutus], B. [3] Ethelwoldum, B. C.
[4] Tyrannica, B. C. [5] Egwini, C. [6] Tentaverit, B. C. [7] Pa. Cons., B. C. [8] B. C. place the ✠ between et and hoc.
[9] Egwinus, K.

tionem. Cum igitur maxime florerem in diebus Athelredi[1] regis expetii ab eo locum qui ETHOMME nuncupatur, in quo loco sancta et perpetua virgo Maria, primum cuidam pastori gregum Eoves nuncupato dehinc etiam mihi cum duabus virginibus librum in manibus tenens. apparuit. Mundavi itaque locum, opusque inceptum Dei opitulante gratia ad finem perduxi.

Volo igitur ostendere omni sequenti generationi quas possessiones supradicto loco adquisivi, et ipsas terras ab omni exactione potestatum omnium adquietavi, ipsamque adquietationem apostolicis[2] auctoritatibus[3] et privilegiis nec non et regalibus edictis confirmari feci ut fratres secundum regulam sancti Benedicti inibi Deo servientes, sine perturbatione vitam agerent. Nomina etiam villarum volo manifestare. quas omnes liberas et juste adquisitas Deo et sanctæ Mariæ obtuli. Itaque ab Athelredo[4] rege quoddam cœnobium quod FLENDABURCH[5] nominatur obtinui quod postea pro alio cœnobio quod Streatforda[6] nominatur mutavi. Post parvum vero tempus, a prædicti regis fratre Osuuardo viginti mansas in loco qui Tuiforda nominatur[7] adquisivi. Postea vero succedente in regnum Kenredo concessit et ipse mihi, octoginta[8] quatuor mansas super utrasque partes illius fluminis, quod Avena vocitatur. Quidam autem adolescens. Athericus[9] nomine octo mihi mansas concessit.[10] Sicque Deo propitio brevi tempore centum viginti mansas prædictæ Christi æcclesiæ adquisivi, sicut scriptum est et confirmatum in Chartis ecclesiæ, et in libro manifestatur terra et termini ejus, quem scripsit Brithuualdus[11] archiepiscopus et dictavit præcepto Romani pontificis cum consensu principum totius Angliæ. Hæc vero sunt nomina villarum quas[12] supradictum est adquisivi. EOUESHAM. Beningurthe[13]. Hantun, Lencuueke, Mortun, Vffaham, Lytletun, et alia Litletun[14], Baddesege[15]. Wigorne[16], Huniburne. Brotfortun[17]. Willerseye[18]. Withelea[19]. Samburne. Kineuuarton[20]. Saltforde major et minor. Ambresleie[21]. Ulbeorge[22]. Mortun. Burchtun[23]. Meilgaresbyri[24]. Titlestrope[25]. Suella major. Mapeldosbeordi[26]. Eildesuucque.[27] Has omnes terras ut præfatus sum, liberas ab omni calumnia adquisivi et sanctæ Dei ecclesiæ obtuli.

[1] Æthelredi, K. [2] Applicitis, K. [3] Auctoritatibus, K. [4] Æthelredo, K. [5] Fledanburch, K. [6] Straetforda, K. [7] Appellatur, K. [8] Octaginta, K. [9] Æthelricus, K. [10] Donavit, K. [11] Brihtuualdus, K. [12] Ut, added, K. [13] Beninguurthe, K. [14] Lencuueke......Litletun, omitted, K. [15] Baddeseia, K. [16] Uuicque, K. [17] Bretfertun, K. [18] Uuillerseia, K. [19] Uuitheleia, K. [20] Kineuuartun, K. [21] Ambresleia, K. [22] Ulenbeorge, K. [23] Buctun K. [24] Madelgaresbyri, K. [25] Titlesthorp, K. [26] Mayeldesbeorge, K. [27] Cildesuicoque, K.

Qui ergo locum, quem apostolica dignitas et regia potestas regiæ libertati donavit, et nos auctoritate[1] Dei et sanctorum apostolorum donamus depravare aut minuere vel contaminare præsumpserit, judicetur ante tribunal Christi, et nunquam in Christi veniat memoriam sed nomen ejus deleatur in eternum de libro viventium et, ligetur penarum æternarum nodis in inferno[2], nisi in hac vita penitens emendet. Qui vero servaverit et adauxerit benedictionibus repleatur. Fiat. Amen.

Scripta est hæc charta anno dominicæ Incarnationis Septingentesimo. iiii. decimo.

✠ Ego Ecguuinus per signum sanctæ crucis has donationes[3] confirmavi.
✠ Ego Kenredus Rex subscripsi et confirmavi[4].
✠ Ego Offa per signum crucis confirmavi.
✠ Ego Brithuualdus[5] archiepiscopus subscripsi.
✠ Ego Osuuardus frater Regis confirmavi.

[A.] MS. Harl. 3763, f. 81b (xvith century).
[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. LXIV; from [O.?]
[O.] Dugd., Mon. Angl., ii 16 (very inaccurate).

---

131. *Charter of Bishop Egwine, founding the Abbey of Evesham.* A.D. 714.

CARTA BEATI EGWINI EPISCOPI.

In nomine domini nostri Salvatoris Christi. Ego EGWINUS Wictiorum humilis episcopus volo manifestare in ista carta qualiter ego primum per sancti spiritus inspirationem istum locum elegi et monasterium ædificavi in HOMME, in honore omnipotentis Dei et sanctæ Mariæ virginis. Contigit quodam tempore, ut ego breviter hic narro, quod ego sæpe in laboribus multarum visionum ductus fui. Qua de re arsit mihi in animo per sancti spiritus inspirationem, quod ego, si dominus prosperum faceret desiderium meum, unum locum ædificare deberem ad laudem domini mei et sanctæ Mariæ virginis et omnium Christi electorum, et etiam mihi ad æternam retributionem antequam ab ista mutabili vita discederem. Postquam igitur ab urbe Roma reversus fui ubi clavem in ventre piscis inveni quam in fluvium juxta Hethomme projeceram cogitans locum illum sanctum, concupivi eum, et quum tunc

[1] Autoritate, K. [2] Sed ....inferno, omitted, C. K. [3] Has don., omitted, K. [4] Et conf., omitted, K. [5] Brihtuualdus, K.

maxime florerem in diebus Ælredi regis Merciorum, cœpi eum benigne precari ut mihi concedere dignaretur eundem locum qui ETHOMME vocabatur. Satis ille libenti animo quod poscebam concessit, quia et Dei amicus et salutis animæ meæ erat studiosus. In quo loco quum beata virgo Maria cuidam pastori gregum, EOVES nomine, comparuisset, ob cujus viri sanctitatem eundem locum EOVESHAMIAM nuncupavi, et ipse eandem apparitionem mihi intimasset; statim, subjunctis jejuniis et orationibus, ad eundem locum nudus pedes, adjunctis mihi peccatori tribus sociis, accessi, et eandem gloriosam virginem clara luce ibidem manifeste videre merui, et quum cruce aurea quam manu gestabat mihi benedixisset, disparuit. Tanto itaque indicio nactus locum proposito meo congruentem, statim illum emundavi, et opus a Deo præsignatum inchoavi. Ad quod complendum dedit mihi Ælredus rex Stratfordam et castellum de Chadelburi, et illud vetus Monasterium quod Fladeburi nominatur, quod sibi evenit ex hereditate uxoris suæ, Ostrith vocatæ, et ego illud vetus Monasterium dedi Æthilhardo Wictiorum subregulo pro terra quæ erat in Stratforda quam injuste occupaverat. Postquam vere Æthelredus rex factus est monachus, Kenredus qui successit ei in regnum Merciorum et Offa rex Orientalium Anglorum, de hereditate quæ illum contingebat in regno Merciorum, dederunt eidem ecclesiæ octoginta quatuor mansas in circuitu loci illius qui dicitur Homme, in utraque parte fluvii illius qui vocatur Avena, in possessionem ecclesiæ, pro remedio animæ suæ et successorum[1] suorum. Post parvum denique tempus a prædicti reguli fratre, Oswardo nomine, aliam terram obtinui, id est, viginti mansas in loco qui Twiford appellatur; Et post hæc Æthilricus[2], Osheri regis filius, et Balterius, religiosus sacerdos, uterque eorum octo mansas pro divina religione. Et ita completæ[3]s unt ecclesiasticæ possessiones. CXX. mansæ, sicut infra scriptum est, et in libro manifestatur terra et termini ejus quem scripsit Brythwaldus archiepiscopus et dictavit consensu principum quorum nomina infra notata sunt.

Post duos annos Aldelmus religiosus episcopus migravit ad dominum, quod ego per revelationem agnoscens, convocatis fratribus et obsecundariis meis, excessum venerandi patris eis aperui; concitoque gradu ad locum ubi sacrum corpus ejus jacebat, quinquaginta ferme milibus ultra Meldunense monasterium[4] positum deveni, et ad sepulturam adduxi et honorifice sepelivi, mandans ut in quocunque loco sacrum corpus in asportatione

[1] Successorem, M. [2] Æthilricus, M. [3] Completi, MS. [4] Manasterium, MS.

c'.

pausaverat sacræ crucis erigerentur signacula. Post non multum tempus famosus rex et mihi plurimum amicus, Kenredus, et Offa rex Orientalium Anglorum, Romam ire disponentes, rogaverunt me ut comes et socius itineris eorum existerem. Quod negotium, tum quia omnino eramus obnoxii ad invicem, libens concessi, tum quia cœptum opus ad optatum finem jam expleveram, ipsumque opus apostolica confirmari auctoritate optabam, et ab ipso in posterum eidem ecclesiæ omnimodam libertatem ab episcoporum exactionibus obtinere satagebam. Volebat, monebat etiam, ut id procurarem rex Kenredus ad cujus hoc patrocinium attinebat. Igitur Romam amica itineris societate profecti, ad limina sanctorum Apostolorum conscendimus ac debitas Deo gratias exsolvimus, quia tam nos quam omnia nostra incolumes et jocundi ieramus. Dein Romanæ et apostolicæ apicem dignitatis debita cum reverentia adeuntes, coram 'eo' ingressi, benigne satis et ad votum ab eo fuimus excepti. Postulata et accepta coram eo dicendi licentia, itineris et laboris nostri causam sibi aperuimus, ejusque consilium et auxilium exquisivimus. Audivimus optata dignationis ejus responsa, et ex condicto quæ disposueramus vota et dona Deo sub testimonio tantæ auctoritatis offerentes, donavimus Deo et sanctis Apostolis ejus et ecclesiæ Romanæ sub manu et dispositione Romani papæ cœnobium Eoveshamense quod exstruxeramus multis possessionibus ampliatum; totumque liberum coram Deo et sanctis Apostolis ejus et coram summo Christianitatis pontifice ipsum locum esse concessimus, fecimusque apostolica et regia corroborari auctoritate donationes et privilegia quæ illi loco concesseramus. Præsidebat tunc Romanæ sedi reverendus papa Constantinus; cujus literas et auctoritatem et confirmationem super hac donatione et libertate cum impressione ipsius sigilli suscipientes, admodum lætati sumus.

His ita omnino ad libitum nostrum expletis, expetita ab apostolico benedictione, summo cum tripudio reditum aggressi, arridente nobis felici fortuna, prosperrimo rerum omnium nostrarum statu, in Angliam sumus reversi. Deinde post parvum tempus reversionis nostræ, ex mandato apostolico fuit sapientum conventus in loco qui Alnecestre vocatur, et Kenredus rex omnibus quod Romæ feceramus notificavit, nobis ad æternam retributionem et successoribus nostris; et omnes bene salutavimus, et apostolicam benedictionem sub papæ sigillo dedimus; et ipsi læti illud idem confirmaverunt verbi et fidei jussione; et Bryhtwaldus archiepiscopus ex ore omnium et terram loci et libertatem in carta descripsit. Tunc elegerunt sapientes ut dominus Wilfridus episcopus et

ego privilegium idem ad locum eundem afferremus. Eadem[1] autem die qua illuc pervenimus omnium sanctorum erat festivitas, et eadem die Wilfridus episcopus et ego ecclesiam quam con[s]truxeram Deo et sanctæ Mariæ et Christi electis omnibus consecravimus, et cartam . CXX . mansarum et loci libertatem quæ hic continetur super altare posuimus, et sic coram omnibus locuti fuimus:—"Domine Deus, qui in cœlis habitas et omnia creasti, conserva illum qui locum istum pacificabit et conservabit, et hanc Dei hereditatem et hanc libertatem confirmabit quam Deo obtulimus. Nos etiam præcipimus in Dei omnipotentis et omnium virtutum cœlestium nomine, ut neque rex, neque princeps, neque minister, nec ullius ordinis homo, id præsumat ut locum istum sanctum diminuat, aut sibi in privatam potestatem aliquid vendicet, sed sit locus hic, ut nos optamus, gregibus et Dei pastoribus ejusdem loci in usum, et bene dispositus in potestate proprii abbatis secundum regulam Dei et beati Benedicti. Si autem aliquis (quod absit) avaritiæ spiritu arreptus vertere velit, judicetur ante tribunal Dei, et nunquam in Christi veniat memoriam, sed nomen ejus deleatur in ævum de libro viventium, et ligetur æternarum pœnarum nodis in inferno, nisi in hac vita pœnitens emendet. Si quis autem has res bene conservare voluerit, dominus Deus et omnes sancti ejus conservent eum, et lætificent animam ejus in terra viventium, et dent æternam mercedem in hac vita et in futuro."[2]

Hujus privilegii descriptio scripta fuit ab Incarnatione Dominica anno, DCCXIV. horum testimonio quorum nomina infra scripta videntur, post parvum tempus migrationis beati Guthlaci de hoc sæculo.

Ego Kenredus, rex Dei dono Merciorum, venerando episcopo Egwino hanc libertatis donationem concedens, dono et signo agiæ crucis Christi munio.

Ego Offa, rex Orientalium Anglorum, hanc præfatam donationem in nomine sanctæ et individuæ trinitatis sub crucis sigillo concessi et subscripsi.

Ego Brythwaldus archiepiscopus hanc donationem sub sigillo sanctæ crucis confirmans subscripsi.

Et multi alii subreguli, episcopi, abbates et presbyteri subscripserunt, sicut in authentico habetur.

[M.] *Chron. Evesham*, Ed. Macray, p. 17. | [MS.] Macray's notes of the readings in MS.

[1] Eadem, MS. [2] Futura, M.

132. *Grant by Nunna of the South Saxons to Beadufrid, Abbot of Selsey, of land at Herotunnum, etc., co. Sussex.* A.D. 714.

✠ Ego NUNNA[1] rex Suðsaxonum aliquam partem terræ juris mei . pro remedio animæ meæ . dabo BEADUFRIDO[2] et fratribus qui habitant in insula quæ dicitur SEOLESIGE[3]. ubi cupio ut corpus meum requiescat . id est . in HEROTUNUM.[4] . IIII . manentes . et in BRACLESHAMSTEDE[5]. IIII . cassatos . et in SIDELESHAMSTEDE[6]. III . cum omnibus ad se pertinentibus . silvis . campis . pratis . fluminibus . coram episcopo[7] reverendissimo Eollan.[8] necnon et abbatibus comitibusque meis congregatis . libenter hæc perdonavimus .

Si quis vero contra hoc decretum tyrannico fastu [venire][9] temptaverit . noverit se in tremendo examine coram Christo rationem redditurum . Scripta est hæc donationis munificentia anno ab incarnatione Christi . DCC^{mo}. XIIII^{mo}.

✠ Ego Æðelstan[10] rex consensi et subscripsi .
✠ Ego Æðelðryð[11] regina consensi .

[A.] Reg. B. xviii, f. 48. Penes Dec. et Cap. Cicestr. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. dccccxcix.
[B.] Dugd., *Mon. Angl.*, vi, 1163; from [A.].

---

133. *Letter of Pope Constantine to Hedda, Abbot of Bermondsey and Woking, granting privileges to the Monasteries.* A.D. 708 × 715.

CONSTANTINUS episcopus . servus servorum Dei . HÆDDA[12] religioso abbati et presbytero monasteriorum duorum in nomine beati Petri apostoli fundatorum utrorum positorum in provincia West Saxonum in locis qui VERMUNDESEI et UUOCCHINGAS vocantur ejusque congregationi .

Sicut religiosæ vitæ professionem sumentes . id quod Deo salubriter profitentur cupimus ut optime conversando perficiant . ita et pro immunitate eorum ne a quoquam oppressi a Divini ministerii avocentur studio . summa sedulitate procuramus cogitare . Et quoniam suprascripta venerabilia monasteria quæ in nomine beati Petri apostolorum principis fundata sunt in locis quæ VERMUNDESEI vel WOCCHINGAS vocantur . sub dicione hujus apostolicæ Christi

[1] Nunne, or. Nunna, B. [2] Ceadufrido, B. [3] Selesey, B. [4] Herotunum, B. [5] Leschemstede, iii, B. [6] Sidelesshamstede, B. [7] Episcopo, omitted, B., electo, MS Hardy. [8] Callan, B. [9] Venire, omitted, B. [10] Athelstan, B.; MS. Hardy. [11] Edelred, B.
[12] Hedda, B.

æcclesiæ a nunc et in perpetuum esse atque persistere poposcisti. Subque privilegii[1] apostolicæ sedis præmuniri optasti. votis religionis tuæ faventes ita pontificalis censuræ libramen adhibemus. ut et episcopus loci qui e propinquo eorum est. quæquæ sunt secundum sacros canones inquirenda non neglegat. et monachica modestia ac monasterialis census inconcussus atque indiminutus existat. Ideoque. auctoritate beati Petri apostolorum principis cujus nos divina dignatio vice et ministerio fungi disposuit. Statuimus atque decernimus. juxta vestræ religionis votum. sub privilegio hujus apostolicæ Christi æcclesiæ idem venerabilia monasteria. donec Deo jubente perstiterint permanere. Loci vero episcopus qui e vicino monasteriis eisdem conjungitur. ordinandi presbyterum vel diaconem quem videlicet congregatio servorum Dei ibidem constituta delegerit atque poposcerit. facultatem tantummodo habeat. ut congregatio quidem eligat quem habitura est sacerdotem. Deo amabilis autem episcopus quæquæ sint Deo canonice perquirenda. tanquam Deo de hoc rationem redditurus exquirat. Similiter si abbatem de hoc sæculo migrare contigerit. idem vicinus episcopus alium pro eo ordinet. quem videlicet congregatio de corpore suo delegerint. et non extraneum eis nolentibus superinferre audeat. sed et si culpas quod absit. quas sacri canones abdicant eos perpetrasse cognoverit. ut ecclesiasticus præsul commoneat. et increpare non differat. Ceterum in rebus vel dispensatione rerum monasterii. nulli episcoporum. presbyterorum. vel diaconorum vel cujuslibet æcclesiastici[2] ordinis licentiam damus inquirere vel cognoscere. vel pro hoc eis insolentias aliquas irrogare. Et. ut summatim nostri decreti designetur intentio. quæ ad canonicam pertinent curam. episcopus loci procuret inquirere. quæ ad rem et dispensationem monasterii pertinent. religiosus abba qui pro tempore fuerit. cum præposito suo et prioribus congregationis. ut providerint expedire disponatur. scientes quod si quisquam ausu temerario contra hujus nostri privilegialis decreti censuram. Quod cum auctoritate beati Petri apostolorum principis promulgabimus[3] in toto vel in parte convellere temptaverit. canonicis animadversionibus subjacebit. Bene valete.

[A.] MS. Soc. Antiq., Lond., No. lx f. 50b. | [B.] Had. and St., iii, p. 278.

[1] Privilegio, B. [2] Æcclesiasticæ, B. [3] Promulgavimus, B.

134. *Grant by Æthelbald, King of the Mercians, to Ethom (Evesham) Abbey, of land at Acton, etc.* A.D. 716.

In nomine Dei summi et altissimi. Certis adstipulationibus nos sancti et justi patres frequentativis orationibus admonent. ut Deum quem diligimus et credimus intima mentis affectione. cum bonorum operum diligentia incessanter amemus et timeamus. quia retributionem omnium actuum nostrorum in die examinationis juxta uniuscujusque meritum reddet. Idesque subtilissima mentis certatione illum imitari satagamus. licet mortalis vitæ pondere pressi. et labentibus hujus sæculi possessionibus simus incæcati tamen miserationis ejus largitate caducis opibus æterna cœlestis vitæ præmia mercari queamus.

Quapropter ego ÆDELBALDUS Christi annuente clementia rex Merciorum pro spe mercedis æternæ. et cum concilio venerabilis archiepiscopi Britwaldi. et ob reverentiam domini abbatis Ecgwini. 'ad' ecclesiam beatæ Mariæ quæ fundata est in ETHOM. anno regni mei primo. XXV$_{\text{u}}$. mansas perpetua largitus sum hereditate. et in locis sequestratis. videlicet. ACTONA. Branesforde. Hamtona juxta Wiccium. emptorium. Uptona. Wittona. Lench. Alnod. Westona juxta Avenam. Hudicota. Stoke. ut habeat in perpetuam libertatem. et possideat cum omnibus quæ Deus cœlorum in ipso telluris gramine procreavit. campis. pascuis. pratis. silvis. dirivatisque aquarum cursibus. Hæc autem prædicta donatio mea et omnium prædecessorum meorum sit libera ab omni mundiali obstaculo tribus exceptis. expeditione. pontis. arcisve constructione.

Deus tocius mundi creator et rector qui cuncta creavit et fecit. et cunctorum corda scrutatur et renes cunctos qui huic meæ donationi adjuverint ut firma sit sua benedictione multiplicet et custodiat. et accrescere qui voluerint. cunctis bonis crescant et repleantur. et é contrario si qui sunt qui huic meæ donationi nocere volunt. vel adversari moliuntur. in profundum inferni descendant viventes. et perpetuis pœnis mancipati. judicium ultionis percipiant cum impiis nisi ante mortem ad satisfactionem venerint. et reatum suum agnoscentes pœnitentiam egerint.

Scripta est autem hæc donatio mea anno dominicæ incarnationis. DCC°. XVI°. His testibus consentientibus. quorum nomina infra caraxantur.

Ego Eðelbaldus dono Dei rex Mertiorum pro majori stabilimento signo crucis ✠ Christi munivi. ✠

Ego Brithwaldus[1] archiepiscopus confirmans subscripsi. ✠

[A.] MS. Harl. [illegible] | [B.] Kemble, Cod. Dipl., No. [illegible]; from [A.]

[1] [illegible], B.

135. *Charter of Ethelbald, King of the Mercians, founding the Monastery of Crowland, co. Lincoln.* A.D. 716.

ETHELBALDUS[1] divina dispensatione Rex Merciorum omnibus catholicæ fidei cultoribus salutem perpetuam. Regi regum omnium et universorum creatorum[2] magna cum exultatione gratias ago, qui me usque ad presens cunctis involutum sceleribus patienter sustinuit, misericorditer attraxit, et ad sui nominis agnitionem parumper erexit. Unde ei adhaerere mihi bonum est, et in ipso ponere spem meam. Sed quid retribuam domino pro omnibus quæ retribuit mihi, ut placeam coram eo in lumine viventium, cum sine ipso nihil habemus, nihil simus, nihil valemus? Magna enim aviditate nostræ salutis autor et universorum largitor acceptat nostra minima, ut causam habeat retribuendi maxima et infinita gaudia. Sectantes ejus doctrinam per opera misericordiæ sic consolatur dicens: "Quod[3] uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis."

Hinc est quod cum dilecti confessoris mei GUTHLACI anachoritæ devoti instructus fuissem consilio, precibus pulsatus gratanter in hunc modum acquievi. Ad perpetuam securitatis memoriam hoc chirographo patenti dono, trado, et concedo omnipotenti Deo, beatæ Mariæ, et sancto Bartholomeo de dominicis meis, ad fundationem monasterii nigrorum monachorum, sub norma beati Benedicti Deo famulantium, totam insulam CROYLANDLE ad sedem abbathiæ separatam, et seperaliter obtinendam, cum quatuor aquis interclusam; videlicet cum aqua quæ dicitur Schepishe versus orientem, et cum aqua quæ vocatur Nene versus occidentem, et cum aqua que vocatur Southee versus austrum, et cum aqua vocata Asendick versus aquilonem, ubi communis sewera est, inter Spaldeling et dictam insulam. Et continet dicta insula in longitudine quatuor leucas et tres leucas in latitudine cum mariscis adjacentibus versus occidentem, ex opposito ejusdem insulæ ex utraque parte aquæ de Weeland, cujus una pars versus boream, vocata Goggislond, continet duas leucas in longitudine a ponte de Croyland, ubi fit ingressus ad insulam usque ad Asphath[4], et unam leucam in latitudine ab aqua de Weeland in australi parte usque ad Apenholt versus boream juxta ripam, et habet per totam longitudinem æqualitatem latitudinis: et altera pars marisci in australi parte aquæ de Weeland continet in longitudine duas leucas a ponte de Croyland usque ad Southlake juxta ripam ex opposito de Aspath;

[1] Æthelbaldus, K. [2] Creatori, K. [3] Matt. xxv, 40. [4] Aspath, K.

et habet in latitudine duas leucas ab aqua de Weland[1] usque ad Finset juxta aquam de Nene in australi parte ejusdem marisci cum separali piscaria in aquis de Weeland et Nene, usque ad supradictos utriusque marisci limites; et in aquis omnibus supradictam insulam ambientibus; unde quendam cenobitam Eveshamensem, probatæ religionis virum, nomine KENULPHUM, ut secum ejusdem ordinis monachos probatos ibidem congregaret, abbatem constitui; præbens ei de thesauro meo ad ædificationem monasterii ejusdem, primo anno trecentas libras legalis monetæ, et per decem annos proxime sequentes quolibet anno centum libras, concedendo eisdem licentiam ad villam ædificandam ibidem, sive includendam quantum ex iis duobus mariscis versus occidentem dictis monachis pro se et suis placuerit.

Quare volo quod predicti monachi habeant ista dona mea cum omnibus appendiciis libera et soluta ab omni onere seculari in perpetuum elemosynam meam cum omni commodo, quod evenire aut extorqueri poterit infra dictos limites tam subter terram quam supra, cum communa[2] pasturæ pro omni genere animalium omnibus seisonis sibi et hominibus suis sive tenentibus suis secum ibidem moram facientibus ex utraque parte aquæ de Weeland, videlicet ex una parte usque ad agrum de Medeshamsted, et ex altera parte usque ad ædificia [de] Spalding, cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus quas regia potestas liberius alicui ecclesiæ in regno meo contulerit temporibus retroactis.

Et districte præcipio, quod si quis contra hoc meæ autoritatis testamentum aliquod machinari impedimentum præsumpserit, quo minus pacifice possideant aliqua per me data vel concessa, centum libras legalis monetæ thesauro meo persolvet, necnon dictis monachis pro damnis et expensis digne satisfaciet. Deprecor omnes posteros meos mihi ad regnum succedentes ut hanc penam et censuram meam ita observent inviolatam sicut voluerint recipere debitæ justitiæ præmium, et evadere rapacitatis supplicium. Qui vero istam eleemosynam meam provexerit et defensaverit, in sorte electorum Dei remuneretur æternaliter.

Firmatum est hoc chirographum meum in anno ab incarnatione Christi. DCCXVI. quod et his probabilibus testibus sanctæ crucis indicio subnotatur:—

✠ Ego Ethelbaldus[3] Rex Merciorum gratuito consensu confirmavi.

✠ Ego Brithwaldus[4] Dorobernensis archiepiscopus ratificavi.

[1] Uueeland, K. [2] Communa, K. [3] Æthelbaldus, K. [4] Brihtuualdus, K.

✠ Ego Wynfridus Merciorum episcopus approbavi.
✠ Ego Ingulfus[1] Londiniensis episcopus mere consensi.
✠ Ego Aldwinus[2] Lichfield episcopus adoptavi.
✠ Ego Tobias Roffensis episcopus collaudavi.
✠ Ego Ethelredus[3] abbas de Bardeney multum affectavi.
✠ Ego Egbaldus[4] abbas de Medeshamsted illud fieri devote rogavi.
✠ Ego Eggo Comes Lincoln consilium dedi.
✠ Ego Leuicus[5] Comes Leicestrie assensum præbui.
✠ Ego Saxulphus[6] filius Saxulfi[7] comitis corroboravi.
✠ Ego Ingulphus præsbiter et humilis minister vocatus audivi.
✠ Ego Ethelbaldus[8] licet indignus patientia tamen divina regni Merciorum gero gubernacula summa cum fiducia autori meo Christo redeo humiliter, de quo prophetice scribitur in Psalmo:—"Miserationes[9] ejus super omnia opera ejus". Ejusdem pietati me totum submitto, et sanctæ matris ecclesiæ precibus beneficiis spiritualibus commendo.

[A.] Brit. Mus., MS. Arundel 178, f. 1*b* (xvith cent. copy of Ingulph's *Chronicle*). Ed. Birch, 1883, p. 4; ed. Savile; ed. Fulman.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. lxvi, from [A.]

---

136. *Letter of Huætberct, Abbot (of Wearmouth), to Pope Gregory II, in favour of Ceolfrid, the late Abbot.* 4 x 7 *June*, A.D. 716.

Domino in domino dominorum dilectissimo terque beatissimo papæ GREGORIO. HUÆTBERCTUS[10] humilis servus vester. abbas cœnobii beatissimi apostolorum principis Petri ad[11] Saxonia. perpetuam in domino salutem;

Gratias agere non cesso dispensationi superni examinis una cum sanctis fratribus qui mecum in his locis ad inveniendam requiem[12] animabus suis suavissimum Christi jugum portare desiderant. quod te nostris temporibus tam glorificum electionis vas regimini totius æcclesiæ præficere dignata[13] est: quatinus per hoc quo ipse

[1] Inguualdus, K. [2] Aduuinus, K. [3] Æthelredus, K. [4] Ecgbaldus, K. [5] *Sic* for Leu[fr]icus, A.; Leofricus, K. [6] Saxuulphus, K. [7] Saxuulphi, K. [8] Æthelbaldus, K. [9] Psalm. cxlv, 9. [10] Huætbertus, B.; Huætberctus, C. D. [11] *Sic*, A. B.; In, C. D. [12] Gratiam, B. [13] Dignatus, B. C. D.

impleris lumen veritatis et fidei . etiam minores quosque áffatim júbare suæ pietatis aspergeret ;

Commendamus autem tuæ sanctæ benignitati . dilectissime in Christo pater et domine . venerabiles patris nostri dilectissimi canos . CEOLFRIDI videlicet abbatis ác nutritoris tutorisque nostræ spiritalis[1] in monastica quiete libertatis et pacis ; Et primum quidem gratias agimus sanctæ et individuæ trinitati . quod ipse etsi non sine maximo nostro dolore gemitu . luctu . ac prosecutione lacrimarum a nobis abiit . ad suæ tamen diu desideratæ quietis gaudia sancta pervenit . dum ea quæ juvenem se adisse[2] vidisse . atque adorasse semper recordans exultabat etiam senio defessus beatorum apostolorum devotus limina repetiit . Et post longos amplius quadraginta annorum labores curasque continuas quibus monasteriis regendis abbatis jure præfuit . incomparabili virtutes[3] amore quasi nuper ad conversationem vitæ cælestis accitus ultima confectus ætate et prope jam moriturus . rursus incipit peregrinari pro Christo . quo liberius prisca sollicitudinum secularium spineta . camíno sp[i]ritali[4] fervens compunctionis ignis absumat ; Deinde etiam vestræ paternitati supplicamus . ut quod nos facere non meruimus . vos erga illum ultimæ pietatis seduli munus expleatis . pro certo scientes quia etsi vos corpus habetis ipsius . et nos tamen et vos Deo devotum ejus spiritum sive in corpore manentem . seu[5] carneis vinculis absolutum ! Magnum pro nostris excessibus apud supernam pietatem intercessorem habemus et patronum .

* * * * * *

[A.] MS. Harley, 3020, f. 19. (Late eleventh century. Beda's *Lives of the Abbots of Wearmouth*, etc.)
[B.] MS. Burney, 310, f. 178. (*Id.*)
[C.] *Id.*, ed. Hussey, Oxf. 1846, p. 320, § 14.
[D.] Had. and St., iii, p. 300, from [C.].

---

137. *Grant by Æthilbald, King of the Mercians, to the Monastery of Worcester, of Salt Works at Lootwic and Coolbeorg, on the River Saltwarpe, co. Worcester, in exchange.* A.D. 716 × 717.

DE LOTVVIC ET DE COLHYLLE.

In nomine domini Jhesu .

Ego ÆÐILBALD ex divina dispensatione Mercensium rex rogatus a sancta familia Christi consistenti in loco cui nomen est WIGRANCEASTRE aliquam agelli partem in qua sal confici solet ad

[1] Spiritualis, B. C. D. [2] Adiisse, C. D. [3] Virtutis, B. C. D.
[4] *Sic*, A. [5] Sive, C. D.

meridianam plagam fluminis quod dicunt SALUUERPE, in loco qui dicitur LOOTWIC et COOLBEORG, ad construendos tres casulos et sex caminos, pro redemptione animæ meæ in voluntariam possidendi libertatem concedens donabo sex alios a supradicta Christi familia caminos in duobus casulis in quibus similiter sal conficitur vicarios accipiens ad aquilonalem videlicet partem fluminis memorati cui vocabulum est Saluuerpe. Hanc autem mutuam vicissitudinem idcirco fecisse nos constat, quia utrisque nobis magis aptum esse visum est.

Hanc autem libertatem ego Æðelbaldus. rex Merciorum. signo sanctæ crucis confirmabo.
Ego Eguuinus episcopus.
Ego Wilfridus dux.
Ego Æþeluuard dux.
Ego Stronglic dux.
Ego Sigberhtus minister.
Ego Eadberht minister.
Ego Oba minister.
Ego Eadwlf minister.

[A.] MS. Cott., Tiberius A. xiii, f. 196b.
[C.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXVII, from [A].
Thorpe, *Dipl.*, p. 15; from MSS. Arundel, 178; and Reg., 13 D. ii (wrong references).

---

138. *Grant by Æthelbald to Cronuchomme (Evesham) Abbey of part of a "mansio" in Saltwich, co. Worc.* A.D. 716×717.

WICH.

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi.

Ego ÆÐELBALDUS dum mihi rex æternus omnipotens Deus terrigeni regni absque merito portionem aliquam contulisset; cogitavi ut exinde aliquam partem pro remedio animæ meæ ad utilitatem æcclesiarum Dei perdonarem. Proinde unam portionem mansionis in Wico emptorio salis quem nos SALTWICH[1] vocamus cum conscientia principum ac ducum meorum quorum nomina inferius perscripta sunt ac notata; pro spe supernæ remunerationis ad ecclesiam beatæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ quæ fundata est in CRONUCHOMME libenter concedens donabo. quatinus ab omni tributo fiscalis publici imperpetuum illa portio quam nostratim "Sele" nuncupamus libera sit.

[1] Saltuuic, K.

Si quis autem quod absit hæredum meorum hanc donationem meam quam pro redemptione animæ meæ trado infringere ausus fuerit ! sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum . nisi satisfactione digna emendaverit . Si quis autem augere voluerit ! augeat Deus partem illius in terra viventium .

Hanc vero donationem meam ego Æðelbaldus dono Dei rex pro majori stabilimento signo sanctæ crucis munio .

✠ Ego Ecgwinus episcopus hanc donationem confirmans subscripsi .

✠ Ego Aðelpardus[1] consensi et subscripsi .

✠ Ego Ædeluch[2] consensi et subscripsi .

✠ Ego Eadberht consensi et subscripsi .

✠ Ego Wilfrid[3] consensi et subscripsi .

✠ Ego Oua consensi et subscripsi .

✠ Ego Sigebald consensi et subscripsi .

✠ Ego Eoppa consensi et subscripsi .

[A.] MS. Cott. Vespasian, B. xxiv, f. 26A.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXVIII; from [A.]
Thorpe, *Dipl.*, p. 16, from sources there quoted (apparently wrong references).

---

139. *Grant by Æthelbald, King of the Mercians, to Bægia, of land at Dæglesford, or Daylesford, co. Worc., for a monastery.* A.D. 718.

[D]ÆGLESFORD.

✠ Ego ÆÞELBALD divina dispensante gratia Mercensium rex terram sex cassatorum . juxta fluvium cui nomen est BLADAEN prope vadum cui vocabulum est DÆGLESFORD pro redemptione animæ meæ servo Dei quem vocant BÆGIA in possessionem juris ecclesiastici libertatisque tradidi ita ut in ea monasterium construeretur et servorum Dei habitaculum fieret ea tamen conditione in omnibus rebus donabo illi noti[4] et ignotis regis sive principis libera permaneat in sempiternum .

Si quis autem hanc donationem meam violare temptaverit sciat se in tremendo extremi judicii Dei examine rationem Deo redditurum .

✠ Ego Æþelbaldus rex propriam meam donationem consensi et subscripsi .

✠ Ego Uuilfriðus episcopus consensi .

Ego Eadberht consensi .

[1] Æthelwardus, K. [2] Æthelric, K. [3] Uuilfrith, K. [4] *Sic*; see K. for suggested emendation.

Ego Æðelric consensi .
✠ Ego Cynric[1] consensi .
Ego Ælfred[2] consensi .
Ego Sigebed consensi .
Ego Osred[3] consensi .

Hec sunt confinia hujus ante nominati agelluli . hoc est primum of bladene on bæganpellan . inde in montem susibrē . urbs antiqua et postea bi þære aldan cestelbyrig on nunnena beorgas . ac deinde on fearhom et sic of fearhom neoðepeardum . iterum on bleadene .

Acta est autem hec donatio. anno incarnationis Christi . DCC.XVIII . indictione . x .

[A.] MS. Cott., Tiberius A. xiii, f. 31b. | [B.] Kemble, Cod. Dipl., No. LXIX; from [A.].

---

140. *Statute of Ethelbald, King of the Mercians,[4] exempting all his monasteries and churches from taxation.* A.D. 719.

Cum plerumque contingere soleat pro incerta temporum vicissitudine , ut ea quæ multarum et fidelium personarum testimonio , consilioque roborata fuerunt , per contumaciam plurimorum et machinamenta simulationis fraudulentæ , et sine ulla consideratione rationis , in animarum suarum periculo dissipentur , nisi auctoritate literarum , et testimonio chirographorum in perpetuam memoriam fuerint consignata :

Quapropter ego ETHELBALDUS, rex Merciorum, pro amore cœlestis patriæ . et pro redemptione animæ meæ , studendum esse providi ut eam per bona opera liberam efficerem ab omni vinculo delictorum . Dum enim mihi omnipotens per misericordiam clementiæ suæ absque ullo antecedente merito , sceptra regni largitus est , ideo libenter ex eo quod dedit retribuo . Hujus rei gratia hanc donationem meam me vivente concedo , ut OMNIA MONASTERIA ET ECCLESIÆ regni mei a publicis vectigalibus , operibus , oneribus absolvantur , nisi in instructione archium vel pontium quæ nunquam ulli possunt laxari . Preterea habeant famuli Dei propriam libertatem in proficuo silvarum , in fructu agrorum , in captura piscium , nec munuscula præbeant regi vel principibus nisi voluntaria , sed liberi serviant Domino in contemplatione pacifica per totum regnum meum usque in ævum.

[A.] Brit. Mus., MS. Arundel. 178, f. 26 (Ingulph). Ed. Birch, 1883, p. 9; ed. Savile; ed. Fulman.
Kemble, Cod. Dipl., No. LXX.
Thorpe, Dipl., p. 16. See also further on under A.D. 749; MS. Reg. 13, D. 2, f. 21; Spelman, Conc., i, 236; Kemble, Cod. Dipl., No. XCIX; etc.

[1] Cyneric, K. [2] Ælfræd, K. [3] Osræd, K. [4] "Tertio anno regni sui", A.

141. *Grant by Æthelberht, son of King Wihtred, to the Abbess Mildrith, of land at Limenæ, or Limminge, co. Kent.* 11 *July*, A.D. 724.

Carta[1] Ethelberti filii regis Wythredi de terra unius aratri circa flumen Limenæ.

✠ In nomine Dei salvatoris nostri Jhesu Christi.

Quoniam spes Christianorum hominum his mercedem pollicetur æternam, qui pro intuitu caritatis, servis et ancillis Dei aliquod temporale subsidium misericorditer tribuunt.

Iccirco[2] ego EATHILBERTUS[3] filius gloriosi regis Withredi,[4] cum consensu illius, terram unius aratri circa flumen LIMENÆ,[5] quam dudum possederant qui in Ieccaham pro tempore habitabant, cum omnibus ad se pertinentibus rebus; et tria jugera prati in loco qui dicitur Hammespot, dedi et do MILDRITHÆ[6] religiosæ abbatissæ et venerabili familiæ ejus in perpetuum possidendam: a quibus id præmium potissimum quæro, ut memores mei assidue sint in orationibus suis, posterisque earum præcipiant hoc ipsum sedulo agere.

Quisquis igitur successorum hæredumque meorum hoc tantillum et primitivum donum meum integrum illibatumque[7] esse permiserit, mercedem benevolentiæ[8] suæ et ipse a Deo, qui largissimus non tantum piorum actuum verum etiam et voluntatum bonarum remunerator est, habeat. Si quis vero non permiserit,[9] ipse ab eodem domino qui justissimus impiorum et voluntatum et operum ultor est, vindictam percipiat, nisi prævenerit debitum illius judicium cum correctione dignissima.

Actum die. XI. Julii mensis. anno XXXIII°. regni regis Wihtredi. indictione. VII[ma].

✠ Ego Æthelberhtus[10] præsentem donationem meam signum sanctæ crucis scribendo firmavi. Testesque quorum nomina subter digesta sunt ut subscriberent petii.

✠ Ego Wihtredus rex Cantuariorum rogatus a dilectissimo filio meo Æthelberhto[10] præsentem donationem illius consensi et subscripsi.

[1] Title omitted, K. [2] Idcirco, E. [3] Eatbelbertus, E.; Æthilberhtus, K.; Æthelbertus, B. [4] Uuihtredi, K. [5] Limenææ, K. [6] Mildthrithæ, K. [7] -que, omitted, K. B. [8] Benivolentiæ, K. B. [9] Permisit, B. [10] Æthilb., K. B.

✠ Ego Berhtuualdus gratia Dei archiepiscopus . expetitus ab inclito[1] Æthelberhto[2] hanc donationem illius subscripsi .

✠ Ego Eadbertus[3] ad petitionem karissimi[4] germani mei Æthelberhti[2] præsentem donationem ipsius consensi et subscripsi .

✠ Signum manus Putan testis .

Hæc sunt pascua porcorum Brentingesleag on Limen[5], Wearawalde , Weoccing,[6] Peorrocas , Hlossanham , on Oxnaiea anum wreðe , Brimes-beam[7] , on Weowera wealde,[8] ⁊ on Blean anum wreðe , ⁊ on Bocholte anum wreðe .

[A.] MS. in Aul. Trin. Cantab., f. 49.
[B.] MS. Harl., 686, f. 169.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. lxxii ; from [A. B.] Boundaries in vol. iii, p. 377.
[E.] Th. of Elmham, ed. Hardwick, p. 298.

---

142. *Grant by King Ina to Glastonbury, of lands at Brente, etc., co. Somers.* A.D. 725.

In nomine domini nostri Jhesu Christi .

Ego INA regali a Domino fretus dignitate . cum consilio Sexburgæ regina et licentia Beortpaldi , Dorobernensis ecclesiæ pontificis et omnium suffraganeorum suorum , necnon hortatu Baldredi et Adelardi subregulorum ecclesiæ vetustæ quæ est in loco qui dicitur GLASTEIE . quam magnus sacerdos et summus pontifex suo et angelorum obsequio . sibi ac perpetuæ virgini Mariæ beato David multis et inauditis miraculis olim se sanctificasse innotuit . ex his quæ paterna hæreditate possideo . et in dominium peculiare teneo . locis continuis et congruentibus concedo ad supplementum vitæ regularis et ad usum monachorum . BRENTE . X . hidas . SEPEIE . X . hidas . Piltune . XX . hidas , Dulting . XX . hidas . Bleddanhid' . I . hidam . cum his omnibus quæ antecessores mei eidem ecclesiæ contulerunt . Chenepalchius qui Theodoro archiepiscopo interveniente Ferremere . Bregereie . Coneneie . Matineseie . Ederedeseie . Chentpinus . qui Glastingeie matrem sanctorum vocare solitus fuerat . et eam ab omni seculari et ecclesiastico obsequio immunem statuit . et hanc privilegii dignitatem concessit . ut habeant fratres

[1] Inclyto, E. [2] Æthilb., K. B. [3] Eadberhtus, K. [4] Carissimi, E. [5] K. ends here, but continues at iii, 377, thus :—Ðeara walde þeocting peorrocas hlossanham on oxnai ea anne þrede brunes beam on þeoðera ; et on blean anne þrede ; et on bocholte anne þrede. [6] Weocting, B. [7] Brunesbeam, B. [8] Wealde, omitted, B.

ejusdem loci potestatem eligendi et constituendi sibi rectorem juxta regulam sancti Benedicti .§ Hedde episcopus qui Chedpalla . annuente et propria manu licet paganus confirmante . Lantocai . Baldred . qui Pennard . VI . hidas . Adelard . qui Poelt . LX . hidas . me annuente et confirmante dederunt . Quorum ego devotioni et benignæ petitioni assentio . et contra malignantium hominum et oblatrantium canum insidias regalium munimine invigilo litterarum quatinus ecclesia domini nostri Jhesu Christi et perpetuæ virginis Mariæ . sicut in regno Britanniæ est prima . et fons et origo totius religionis ! ita et ipsa supereminentem privilegii optineat dignitatem . nec ulli omnino hominum aucillare obsequium in terris faciat . quæ super choros angelorum dominatur in cœlo . Igitur summo pontifice Gregorio annuente . et ut matrem domini sui in sinum et protectionem Romanæ ecclesiæ . meque licet indignum cum ipsa suscipiente . consentientibus etiam omnibus Britanniæ regibus . archiepiscopis . episcopis . ducibus . atque abbatibus . statuo ego atque confirmo . quatinus omnes terræ et loca et possessiones beatæ Mariæ Glasteie sint quieta . et ab omnibus regiis exactionibus et operibus quæ indici solent . videlicet expeditione . et pontis arcisve constructione . et ab omnium archiepiscoporum et episcoporum promulgationibus et perturbationibus . sicut in antiquis ejusdem ecclesiæ cartis confirmatum esse invenitur . et a prædecessoribus meis . Chenewalchio . Chentwino . Chedwalla . Baltredo . astipulatum esse dinoscitur : inconcussa et illibata permaneant . et quæcunque emerserint causæ . in homicidiis . sacrilegiis . veneficiis . furtis . rapinis . in dispositione ecclesiarum et descriptione . in ordinatione clericorum . in conventiculis sinodalibus . et in omnibus judiciariis examinationibus . absque ullius hominis præjudicio . abbatis et conventus dispositione finiantur . sed et omnibus regni mei regibus . archiepiscopis . episcopis . ducibus . et principibus . super honorem suum et amorem meum præcipio . et omnibus tam meis quam eorum ministris super salutem corporis sui præcipio . ne ullus eorum insulam Domini nostri Jhesu Christi et perpetuæ virginis Mariæ Glasteie . nec ejusdem ecclesiæ possessiones causa placitandi . perscrutandi . rapiendi . vel aliquid faciendi quod ibidem Deo famulantibus possit esse in scandalum . audeat intrare . Illud sane omnipotentis Dei et perpetuæ virginis Mariæ et beatorum apostolorum Petri et Pauli . et omnium sanctorum interdictione prohibeo . ne in ipsa Glastingensi ecclesia . nec in ecclesiis sibi subditis . videlicet , Soweie . Brente . Merlinch . Sapwic . Stret . Budecalech . Piltune . nec in eorum capellis . sed nec in insulis aliqua interveniente occasione . episcopus sibi episcopalem cathe-

dram statuere . nec solempnes celebrare . nec altaria consecrare . nec ecclesias dedicare . nec ordines facere . nec aliquid omnino disponere præsumat ! nisi ab abbate vel a fratribus ejusdem loci invitatus fuerit . Quod si ad hoc vocatus venerit ! nichil de rebus ecclesiæ . sed nec de ipsis oblationibus ipse sibi aliquid usurpet . sciens duobus in locis ex ipsius ecclesiæ possessionibus duas sibi delegatas mansiones . unam in Piltuna . alteram in villa quæ Poelt dicitur . ut habeat ubi vel adveniens hospitetur . vel inde veniens sese recipiat . Neque enim eum ibi nisi importunitate temporis aut molestia corporis detentus fuerit . aut ab abbate vel fratribus rogatus fuerit . nec amplius quam cum tribus aut cum . IIII . clericis pernoctare licet . Hoc etiam prævideat idem episcopus . ut singulis annis cum clericis suis qui Fontineto sunt . ipsam matrem suam Glastoniensem ecclesiam videlicet feria secunda post Ascensionem Domini cum letania recognoscat .

Quod si superbia inflatus eam distulerit . et quæ superius dicta et confirmata sunt prævaricaverit ! mansiones sibi superius delegatas amittat . Abbas vel monachi a quocumque voluerint qui Pascha canonicum celebret . ecclesiastica sacramenta in Glastingensi ecclesia . et in ecclesiis sibi subditis et in earum capellis percipiant .

Quisquis autem hujus munificentiæ meæ et liberalitatis testamentum quovis deinceps tempore aliqua occasione . cujuslibet etiam dignitatis . vel professionis . vel gradus pervertere vel in irritum deducere temptaverit ! sciat se cum Juda proditore æterna confusione edacibus ineffabilium tormentorum periturum flammis .

Scripta est hujus donationis pagina anno dominicæ incarnationis . Dcc$^{mo.}$ xx$^{mo.}$ v$^{to.}$. indictione . IIII$^{ta.}$. sub præsentia Ine regis et Beortwaldi Dorobernensis pontificis[1].

[A.] Brit. Mus. MS. Reg. 13 D. ii, f. 10*b*.	[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXIII.
[B.] MS. Cott., Vespasian D. xxii, f. 69.	Will. Malm., *Gesta Regum*, ed. Hardy, i, 51.
MS. Ashmole, 790, f. 63.	Thorpe, *Dipl.*, p. 17.
MS. Bodl., Wood I, f. 66*b*.	

[1] K. reads differently in several places, and adds at the end thus :—"venerandorumque antistitum Danielis et Fordredis et aliorum quorum nomina inferius annotantur . ✠ Ego Ini rex propriæ manus subscriptione hanc donationem et libertatem sub sigillo sanctæ crucis ratam fieri decerno . ✠ Ego Æthilburga regina consensi . ✠ Ego Baldredus rex confirmavi . ✠ Ego Æthilhard frater reginæ consensi . ✠ Ego Beorhtwaldus Dorobernensis æcclesiæ archiepiscopus Ine regis donationem et libertatem sub sigillo sanctæ crucis coroboravi . ✠ Ego Daniel plebis Dei inspector adquievi . ✠ Ego Fordredus episcopus signum crucis impressi . ✠ Cualdhere . præfectus . Bruta præfectus . Æthelheard . Umming præfectus . Uuincelin comes cum præsentia populationis consenserunt et firmaverunt."

143. *Grant by Ini, King of Wessex, to Glastonbury Abbey, of land at Sowy, or Middlezoy, co. Somerset.* A.D. 725.

✠ Siquidem salutaribus instruimur eloquiis . amicos nobis de mammona iniquitatis faciendos esse . qui nos in æterna recipient thabernacula[1] . unde ego . INI . rex Westsaxonum . una cum conjuge Æthelburge[2] porciunculam[3] terræ . que nobis divina dispensacione[4] collata est Dei servorum mancipare usibus decrevimus quo[5] nobis amplior in hereditate justorum porcio[3] tribuatur : terram videlicet quæ sic appellatur SOWY[6] . XII . manentium . Christi familiæ que in GLASTINGBURI omnipotenti domino voluntarie devotionis obsequium impendit liberali munificentia collatam cum conscientia ac[7] consensu venerandi pontificis Fortheres . inconvulsa collatione donavimus possidendam atque[8] . Ut certioribus documentis prefata concessio roboretur propriis subscriptionibus ipsius donationis titulum firmamus . presentium quoque testium infra subjectis annotationibus jus testium plurimorum ratum stabileque caravimus[9] efficere judiciis .

Si quis vero cujuslibet dignitatis vel potenciæ[10] quovis deinceps tempore qualibet occasione haunc[11] infringere . tyrannica fretus presumptione collationem temptaverit . sit a collegio catholicæ ecclesiæ separatus . Si quis vero pia preditus intentione hæc[12] probare ac defendere curaverit . amplificet Deus portionem ejus in terra viventium Scripta est autem hæc cartula hujus donationis anno ab incarnatione domini . DCCXXV . indictione octava .

Et hæc sunt territoria . Ærest of Wilbrittispathe on midde Pedredistrem adoun endlangestremes on Bridweresmere ðanen northrizt endelang midmores on kari . ðanen up endlang kari on Hameloudesmere on Poholte . ðanen south bi line endlang midwardmores est on Wilbrithes pathes more[13].

✠ Ego Ina[14] subscripsi.
✠ Ego Fortherus episcopus consensi et subscripsi . cum multis aliis.

[A.] MS. Bodl., Wood I. f. 101.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. lxxiv., from [A.] Boundaries in vol. vi, p. 226.

[1] Tabernacula, K. [2] Æthelb., K. [3] Port., K. [4] Dispensatione, K. [5] Quo, K. [6] Sowig, K. [7] Et, K. [8] Atque, omitted, K. [9] Curavimus, K. [10] Potentiæ, K. [11] Hanc, K. [12] Hæc, K. [13] Morem, K. [14] Ini, K.

144. *Grant by Nunna of the South Saxons to Eadberht, Bishop of Selsey, of land at Hugabeorg and Dene, co. Suss.* c. A.D. 725.

[✠ Regnante perennitus Deo ac domino nost]ro Jhesu Christo simulque spiritu sancto par[aclit]o in tribus personis una Deitas sine fin[e permansura.

Qua de re unicuique cogitandum quantum sibi suf]ficiat possessio ut cum rebus transitoriis labentibusque sibi æterna pre-[paret præmia quod hujus vitæ præsentis quibusque nolentibus] vel volentibus adpropinquat terminus. Quamobrem ego NUNNA rex a[ustralium Saxonum aliquas telluris partes pro amore Dei et cœles]tis patriæ venerando episcopo EADBERHTO in suum et in Dei servitium liberato [assensu sæculari æternaliter conscribo et firmiter ad] episcopalem sedem adtingens cum totis ad eam pertinentibus in campis in silvis [montanis pascuis piscariis terra quæ vocitatur HUGABEORGUM et ÆT DENE. XX. tributarios libenti animo attribuo.

Si quis au[tem successorum meorum quod absit hanc donationem] meam in modico vel in magno minuere vel invadere temptaverit Sciat se in treme[ndo examine coram Christo rationem reddere nisi ante satisfactio]ne emendaverit.

✠ Istis terminibus circumgirata esse videntur . . . . g dices on ðeodweg norð ofer þone weg . . . . lavingtunes dices east ende. of ðære dic norð . . . . e] þanan east to freccehlince of þam hlince to halignesse beorge of þam beorge east to stæ . . . . . . am garan of þam garan to þam byrgelsan of þæm byrgelsan to billingabyrig ⁊ swa andlang . . . . . . læse. ⁊ ða dænn ærest þær scealces burna ⁊ bollanea hi gegaderiað on norðhealfe pæs br . . . . . . ⁊ bulan hol. ⁊ isenan æwylm. ⁊ Sængelpicos ⁊ feale beag. tibbanhol.

[Scripta est autem hæc cartula anno] ab incarnatione domini. DCCLXXV. Indic[tione. II.] Testium ergo et consentientium huic donat[ioni signa æterna demonstrabo.

✠ Ego Nunna rex primus] crucis Christi signo munio.
✠ Ego U[uattus rex] c[onsensi et subscripsi].
✠ Ego [Coenredus] rex W[estsaxonum roboravi.]
[✠ Ego Eadbirht episcopus mihi terram] tributam confirmo signo crucis Christi.
[✠ Ego Ine consensi et] propria manu scripsi.

Endorsed.—Þis is seo landboc þe nunna cyng gebocade eadbeahte b' into hugabeorgum. XX. hida.

[A.] Original Charter in the possession of the Dean and Chapter of Chichester.
[B.] Chichester Cathedral MS. Reg. B. xviii, f. 54.

Kemble, *Cod. Dipl.*, No. M.; from [A.] The portions in the brackets from [B.]

145. *Grant by Nunna of the South Saxons to Berhfrid, of land at Piperinges, with subsequent confirmation by Osmund.*

✠ In nomine domini Dei salvatoris nostri Jhesu Christi. Quid aliud in hoc mundo adipisci possumus. nisi ut animas nostras Deo offerentes et per beatam spem æternam mereri dignemur vitam.

Qua de re ego NUNNA rex Suðsaxonum. pro remedio animæ meæ. aliquantulam terram in proprias substantias condonabo famulo Dei nomine BERHFRID. in loco qui appellatur PIPERINGES. juxta flumen Tarente. id est. IIII. tributarios. ita tamen ut in eo loco die noctuque ad 'dominum provehant[1] orationes orantium pro me. et pro sæculo semper specialis locus Deo servientibus conservetur. Denique præfato sene sæcularibus se solvente rebus. et Dei soli desideranti servire in re prædicta. sua omnia cum semetipso Eollano concedebat. Idcirco ego Eolla. pro suscepta pecunia. hanc donationem cum consensu fratrum regisque nostri Nunnani Wlfherio in re præfata in possessionem perpetuam tradam.

Si quis autem[2] temeritatis audacia. hæc. aut per vim vecors. avertit decreta. a catholicorum caterva anathematizatus jure divino. et insolubilis æternæ retributionis vindictam pœnas subjaceat cruciandus imperpetuum.

✠ Hanc donationem meam ego Nunna rex. consentientibus omnibus comitibus una mecum. mea manu subscripsi.

✠ Ego Osricus consensi et subscripsi.

✠ Ego Eadberhtus consensi et subscripsi

✠ Ego Eolla consensi et subscripsi.

✠ Ego Beola hanc terram juris mei. quam michi propinqui mei donabant. cum consensu Nunnani regis et Eollan episcopi. consentientibus Æðilberhto rege. et episcopis Sigfrido. Beorran. et Eecam. libenter concedo. ut me vivente in potestate eorum sit. et post obitum meum habeant licentiam habendi donandique cuicunque illis placuerit.

Eandem terram ego Osmundus rex pretio redemi ab Errano comite meo cum consensu episcopi nostri cum augmentatione terræ illius quæ appellatur [. . . . .] Titburgæ Dei famulæ imperpetuam attribuo possessionem.

✠ Ego Osmund rex signum sanctæ crucis expressi.

✠ Ego Osa episcopus consensi et subscripsi.

✠ Sic est regalis omnis dignitas.

[A.] Chichester Cathedral MS. Reg. B. [illegible], f. [illegible] | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. [illegible] Dugd. *Mon. Angl.*, vi, [illegible]

[1] Deum perveniant, K. [2] Vero, K.

146. *Grant by Æthilbold to Buca, Earl, of land at Aactune, or Acton-Beauchamp, co. Worcester.* A.D. 718 for 727.[1]

✠ In nomine Dei summi . Reverentissimus rex Mercensium Ego ÆÐILBOLD pro redemptione animæ meæ largitus sum terram quæ dicitur AACTUNE trium manentium BUCAN comiti meo firmiter possidendum benignissime trado contra ejus pecuniam ita largitus sum terram hanc præfato comiti meo ut perpetuum sit habitaculum servorum Dei divina suffragante gratia sollicite in eo servetur .

Hanc autem donationem si quis tirannica potestate infringere voluerit . sciat illum in examine Deo rationem redditurum .

Ego Æðilbald rex Mercensium propria manu signum crucis impressi .
Ego Wor episcopus consensi .
Ego Torchere episcopus consensi
Ego Tida consensi .
Ego Osfrid consensi .
Ego Æðilmod consensi .
Ego Ƿuda[2] et Vilbroth consensi[3] .
Eadbert[4] consensi .
Ego Wilfrat consensi .
Ego Oua consensi .
Ego Tunualud et Peot consensi[3] .
Ego Teol et Theodor consensi[3] .

Actum autem hoc meæ concessionis donum anno dominicæ incarnationis . DCC . XVIII[5] . indictionis . X .

[A.] MS. Cott. Vespasian, B. xxiv, f. 35*b*. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXV.

---

147. *Grant by Æthilheard, King of Wessex, to Glastonbury Abbey, of land at Pouholt, in Shapwick, co. Somers.* A.D. 729.

SCHAPWIK.[6]

Ego ATHELARDUS[7] rex Westsaxona . simulque regina Fridogiþa[8] terræ partem quæ appellatur POUHOLT[9] . id est sexaginta manencia[10] . cum consensu nostrorum episcoporum Danielis ac Fortheres .

[1] See Kemble's note, giving reasons for the date. [2] Puda, K. [3] K. makes separate paragraphs with "Ego", against the authority of the Cotton MS. for these pairs of witnesses. [4] Ego Eadberht, K. [5] DCCXVII, K.
[6] Omitted, K. [7] Æthelheardus, K. Frithogitha, K. [9] Poholt, K.
[10] Manentium, K.

optimatumque . pro redemptione animarum nostrarum in possessionem stabilem familiæ . quæ in monasterio Glastingaburi sub religioso abbate CENGISLO[1] fideli Deo famulatur obsequio . liberali confirmamus munificentia . ita ut ex hoc inconvulso jure prefata possessio ipsius monasterii usibus mancipetur . unde ad amplioris adstipulacionis documentum subscripcionum contestacionibus hanc ipsam roborare decrevimus donacionem hocque ipsum idoneorum quoque testium solenni subrogata 'a titulacione[2] firmari curavimus.

Quapropter si quis quovis deinceps tempore . tirannica fretus insolencia . sub qualibet occasione . interrumpere atque in irritum deducere insolubile placiti istius testamentum nisus fuerit . sit a consorcio piorum ultimi examinis ventilabro dispertitus . rapaciumque collegio conbinatus[3] violentiæ suæ pœnas luat. Si quis vero benivola pocius preditus intencione hæc probare ac defendere studuerit . videat bona domini[4] in terra vivencium.

Hujus donacionis cartula conscripta ac promulgata est anno ab incarnacione Christi DCC . XXIX . sub presencia regis Athelardi[5] venerandorumque antistitum Danielis atque Fortheris . optimatumque quorum nomina infra cum propriis indita subscripcionibus in loco . qui appellatur Penerik . evidencioris indicii documentum prestant

✠ Ego Athelardus[6] rex propriæ manus subscripcione hanc donacionem ratam fieri decerno.

✠ Ego Fridogitha[7] regina consensi et subscripsi.

✠ Ego Beornfrithus abbas consensi et subscripsi.

✠ Ego Daniel . plebis Dei famulus . hanc donacionem canonice confirmavi.

✠ Ego Fortherus episcopus confirmans subscripsi . et omnes principes consenserunt et confirmaverunt.

Sunt autem territoria istius agelli[8] prefati[9] habet ab oriente Chalkbrok ab austro dirimit Carswelle in Cari et Cari usque in locum que dicitur Chedesie et habet ab occidente territoria que pertinent ad Cosingtone ab aquilone partem dimidiam paludis.

A.) MS. Bodl., Wood I. f. 183. | (K.) Kemble, Cod. Dipl., No. lxxvi. from (A.)

[1] Hengisle, K. [2] Adstipulatione, K. [3] Combinatus, K. [4] Dum, K.
[5] Æthilhardi, K. [6] Æthilhardus, K. [7] Frithogitha, K. [8] Agelli, A.
[9] K. ends here with "etc."

148. *Grant by Æthilberht, King of Kent, to Dun, Presbiter Abbot, of lands at Liminge and Sandtun, co. Kent. 20th February,* A.D. 732.

✠ In nomine domini Dei salvatoris nostri Jhesu Christi.

Est terrula quædam id est quarta pars aratri unius juxta LIMINAEE[1] sali coquendo accommoda quam ego ÆTHILBERHTUS rex Cantuariorum dudum præstiteram antecessori tuo HYMORAN[2]. et tu o abba presbyter DUN. jam per tempora plura me annuente eadem usus es præstatione. Hanc ipsam ego nunc terrulam juris mei non pro pecunia aliqua sæculari sed pro remedio tantum animæ meæ tibi et ecclesiæ beatæ Mariæ cui tua præest sollicitudo. ita tribuo et dono ut a præsenti die et tempore vestræ sit potestatis eam semper habere ac possidere qualiter vobis placuerit. Et jus regium in ea deinceps nullum repperiatur omnino. Excepto dumtaxat tale quale generale est in universis ecclesiasticis terris quæ in hac Cantia esse noscuntur. Et ut jugiter firmitatem suam[3] hæc ipsa mea donatio habeat. subter hic[4] signum sanctæ crucis ex-[præssi] testesque illius ut subscribant petam.

[Actum est] die vicesima Februarii mensis. anno regni nostri septimo. Indic[tione q]uinta decima Doroverni.

Et insuper ego ÆTHILBERHTUS rex addidi huic donationi quam pro remedio animæ meæ dedi in omni anno centum plaustra onusta de lignis ad coquendum sal. Item dedi ei centum jugera ejusdem ruris. in loco qui dicitur. SANDTUN. termini vero terræ illius hec sunt. ab oriente terra regis. ab austro fluvius qui dicitur Liminace. ab occidente et in septentrione hudan fleot.

✠ Signum sanctæ crucis quod scripsit Æthilberhtus rex atque donator.

✠ Ego Tatuuinus episcopus ad petitionem Æthilberhti regis subscripsi.

✠ Ego Albinus abbas jubente piissimo rege Æthilberhto subscripsi.

✠ Signum manus Balthhæardi.

✠ Signum manus Bynnan.

✠ Signum manus Æanberhti.

✠ Signum manus Æthilhæardi.

[1] Liminee, T. [2] Hymoram, omitted, K.; Hunberht, T. [3] Snam, omitted, K. T. [4] *Sic*, MS.

[*Endorsed in an early hand* "Sand tunes boc"; *and in a later hand* "Utile".]

[A.] Original Charter in British Museum, Cott. Augustus II. 91, B.M. Facs. i, pl. 6. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXVII; from [A.] Thorpe, *Dipl.*, p. 20; from [A.]

---

149. *Remission by Æthelbald, King of the Mercians, to Mildrith, Abbess of Minster, of the tax on a ship of burden. 29th October,* A.D. 732 or 733[1] (?).

✠ In nomine domini Dei salvatoris nostri Jhesu Christi. Si ea quæ quisque, pro recipienda a Deo mercede, hominibus verbo suo largitur et donat, stabilia jugiter potuissent durare, supervacaneum videretur ut litteris narrarentur ac fulcirentur, sed dum ad probanda donata ad convincendumque volentem donata infringere, nichil prorsus robustius esse videtur, quam donationis [cartula[2]] manibus auctorum ac testium roborate, non immerito[3] plurimi petunt, ut quæ eis præstita dinoscuntur paginaliter confirmentur: quorum postulationibus tanto libentius tantoque promptius consensus prabendus est. quanto et illis qui precatores sunt utilior res secundum hoc visibile sæculum nunc impertitur, et illis qui concessores existunt, pro impertito opere pietatis uberior fructus secundum invisibile postmodum tribuetur.

Quamobrem ego AETHELBALDUS, rex Merciorum, presentibus apicibus indico me concessisse atque donasse pro animæ meæ salute, MILDRITHÆ religiosæ abbatissæ ejusque venerabili familiæ quæ una cum ea conversatur in insula Thænet, totam exactionem navis earum michi et antecessoribus meis jure publico in Lundoniensi portu prius competentem, quemadmodum mansuetudinem nostram rogarent. Quæ concessio atque donatio ut inperpetuum firma et stabilis sit, ita ut nullus eam regum vel optimatum, vel thelonearioram, vel etiam juniorum quilibet ipsorum, in parte

[1] This and the following charter are, like others already printed in this collection, companions in respect of grantor, grantee, privilege, date, and witnesses, although Kemble separates them widely from each other. The regnal year of Æthilbald and the indiction cannot be reconciled, but the position of this deed in Thomas of Elmham, just before a notice of events in A.D. 734, gives a clue to the real date of the regnal year, which I think should be .xvii, in place of .xvi. The king's accession in A.D. 716 + 17 = 733, of which the indiction would be xv, or i., as great variation prevailed in the manner of counting the indiction. Cf. No. 152. [2] K.; omitted, A. B. [3] I merito, A.; in merito, B.

aut in toto, in irritum præsumat ut possit adducere, manu propria signum sanctæ crucis subter in hac pagina faciam, testesque ut subscribant petam; proculdubio sperans quia sicut ego quod poposcerunt libenter concessi, sic illæ quod promiserunt erga orationes pro me ibidem celebrandas, implebunt fideliter.

Quisquis igitur id quod pio animo donavi ita ut donatum est illibatum permanere permiserit, habeat communionem beatam cum presente Christi ecclesia atque futura. Quisquis autem non permiserit. separetur a societate non solum sanctorum hominum, sed etiam angelorum, manente hac donatione nostra in sua firmitate coram universis qui recta diligunt et custodiunt.

Actum est die. iiii. kalend. Nov. anno xxii[1] rengni[2] mei. indictione. xv. in loco qui dicitur Willanhalch.

✠ Ego Ædbaldus rex Merciorum hanc donationem meam firmavi et subscripsi manu mea.
✠ Signum manus Wori.
✠ Signum manus Cottan.
✠ Signum manus Cinrici.
✠ Signum manus Wilfrid[3].
✠ Signum manus Lullan.
✠ Signum manus Cuthredi.
✠ Signum manus Oban.

[A.] MS. Trin. Hall. Cambridge f. 50*b*.
Thos. de Elmham, ed. Hardwick, p. 306.
[B.] MS. Harl. 686, f. 174*b*.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xcvii; from [A. and [B.]
Thorne, *Dipl.*, p. 30.

---

150. *Remission by Æthilbald, King of the Mercians, to Mildrith, Abbess of Minster, of the tax on a ship of burden.* **29th** *October*, A.D. 732 *or* 733[4] (?).

De[5] prætacto Ethelbaldo rege Merciorum qui dedit... Mildrithæ abbatissæ de Menstre navis onustæ transvectionis censum, et concessit ut ubique in regno libera de omni regali tributo maneat, etc.

Ego ETHILBALDUS rex Merciorum Deo omnipotenti gratiarum actiones in quantum possum persolvo, qui me ad tantum sublimitatis gradum eligere dingnatus est, de[6] tam humili et inquieta vita quam per tot annorum spatia transegi. Idcirco pro remedio animæ meæ, mihi in potestatem redacta, et pro munificentia

[1] .xxxi., K. [2] Règni, A. [3] Wilfridi, B.
[4] 747, *Hardwick*. See note to previous charter. [5] Only in A. B. [6] De omitted, B.

sanctarum orationum servarum et ancillarum Dei, largifica munera summi salvatoris domini nostri Jhesu Christi libenter ecclesiis Dei inpendo, et tibi MILDRITHÆ abbatissæ singulariter et ecclesiæ tuæ, navis onustæ transvectionis censum qui a thelonеariis nostris tributaria exactione inpetitur, perdonans attribuo; ut ubique in regno nostro libera de omni regali fiscu et tributo maneat.

Si quis hanc donationem a nobis perdonatam infringere, vel in maximo vel in modico temptaverit. sciat se alienum a nostra communione. et maxime a cœtu sanctorum. manere.

✠ Signum manus Æthilbaldi.
✠ Signum manus Cuthrædi.
✠ Signum manus Selerædi.
✠ Signum manus Worres.
✠ Signum Cottin[1].
✠ Signum manus Cynrices.
✠ Signum manus Wlfridi[2].
✠ Signum manus Lullan.
✠ Signum manus Oban.

Actum est die. IIIIto. Kal. Novembris, anno. XXII.[3] regni nostri, in loco qui dicitur Willanhalch.

[A.] MS. Trin. Hall, Cambridge, f. 81b. Thos. de Elmham ed. Hardwick, p. 310.
[B.] MS. Harl. 686, f. 177b.
[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. LXXXIV; from [A.] [B.]
Thorpe, Dipl., p. 28.

151. *Letter from Pope Gregory III to the English Bishops.*
A.D. 731 × 734.

GREGORIUS episcopus servus servorum Dei. EPISCOPIS ANGLIÆ salutem.

Dei omnipotentis immensæ pietatis magnitudinem collaudamus, qui suæ majestatis gloriam sic dilatare dignatus est, ut in omnem terram[4] exierit jam sonus prædicatorum suorum, et in fines omnis terræ verba eorum. Cujus ineffabili pietatis gratia, sicut noscimur procreati, ita quoque sumus adoptati, sanctæ regenerationis portantes misterium, in spem gloriæ filiorum Dei, per Jhesum Christum dominum nostrum. Reverentiæ itaque vestræ dicato collegio colletantes, ut in fide stabiles et in opere efficaces inveniamini hortamur, honore invicem prævenientes, et, alter alterius, honera portantes quia sic adimplebitis legem Christi, caritatem continuam habentes,

[1] Cottan, K. [2] Uulfridi, K. [3] Vicesimo secundo, B.
[4] Ps. xix, 4.

in dilectione Dei. et proximi , sine qua impossibile est placere Deo . Fratris igitur nostri Tatwini , qui beatæ memoriæ Augustini prædicatoris vestri cathedræ subrogatus est adventus nos admodum letificavit , quia virum religionis et magnæ probitatis sub ipso tempore quo apud nos stetit eum cognovimus . Proinde auditis ejus petitionibus , antecessorum ejus jura dignitatis perquiri in sacro scrinio fecimus , et invenientes eum justa postulasse , sacrum pallium cum venerabili usu dalmaticæ , apostolica ei auctoritate tradidimus ; annuentes quoque jura dignitatis omnia , quæ prædecessores sui a tempore beatæ memoriæ Augustini habuisse noscuntur . Sicut ergo sancti patris nostri Gregorii Romani pontificis decretum , præfato Augustino sincello suo , prædicatori vestro , omnes episcopos Angliæ subjecit , sic nos, Deo auctore et beato Petro apostolorum principe , licet indigni ejus nomine vicem gerentes , tibi , Tatwine , Dorobernïæ civitatis archiepiscope , tuisque successoribus legitimis , omnes æcclesias Britanniæ earumque rectores subicimus , apostolica auctoritate præcipientes ut omnis homo totius Angliæ tuis canonicis jussionibus obediat , et te sciat esse speculatorem atque primatem totius insulæ , cui vices nostras per omnia gerendas in regione illa commisimus . Tuam autem æcclesiam Dorobernïæ constitutam , ut propriam et primam sobolem regionis vestræ in Christo , spetialiter sub tuitione manus nostræ tenemus ; quam volumus in pacis tranquillitate vigere , ejusque jura et dignitatis privilegia in perpetuum immutilata servari ; quia prima et mater est aliarum omnium , primitus in vestra regione constituta , in honore sancti salvatoris domini nostri Jhesu Christi . Scriptum est enim :—" Non[1] est sanctus ut est dominus". Et ubi est caput vegetum reliqua membra fortius vegetantur . Vos itaque , fratres , hæc apostolicæ auctoritatis mandata cum alacritate et subjectionis reverentia audite et suscipite ; et cum præfato fratre nostro , archiepiscopo vestro , in messe Dei laborate .

Si autem quivis hæc perturbare voluerit , et nostræ diffinitionis statuta divellere contenderit ac violare , sciat se contra ipsum mundi salvatorem et beati Petri auctoritatem niti ; et ideo nisi resipuerit æternæ dampnationis sententiam incurrere .

Deus vos incolumes custodiat , dilectissimi fratres .

Will. Malm., *Gesta Pontif.*, p. 55.
Had. and St., iii, 311.

Jaffé, No. 1728

[1] 1 Reg. ii, 2.

152. *Grant by Ethilbald, King of the Mercians, to Alduulf, Bishop of Rochester, of remission of dues upon one ship at the port of London.* A.D. 734; *with confirmation by Berhtuulf, King of the Mercians,* c. A.D. 840.

✠ In nomine domini Dei salvatoris nostri Jhesu Christi, Si ea quæ quisque pro recipienda á Deo mercede hominibus verbo suo largitur et donat stabilia jugiter potuissent durare supervacaneum videretur ut litteris narrarentur ac firmarentur, Sed dum ad probanda donata ad convincenduinque volentem donata infringere nihil prorsus robustius esse videretur quam donationis manibus auctorum ac testium roborate non inmerito plurimi petunt, ut quæ eis conlata dinoscuntur paginaliter confirmentur quorum postulationibus tanto libentius tantoque promptius consensus prebendus est quanto et illis quæ precatores sunt utilior res secundum hoc visibile seculum nunc inpertitur, et illis qui concessores existunt pro inpertito opere pietatis uberior fructus secundum invisibile postmodum tribuetur, quam ob rem ego ETHILBALDUS rex Merciorum presentibus litteris indico me dedisse pro anima mea ALDUULFO episcopo ecclesiæque beati Andreæ apostoli quam gubernat unius navis sive illa proprie ipsius sive cujuslibet alterius hominis sit incessum id est vectigal. mihi et antecessoribus meis jure regio in portu LUNDONLÆ usque hactenus conpetentem quemammodum mansuetudinem nostram rogavit, quæ donatio ut in perpetuum firma et stabilis sit ita ut nullus eam regum vel optimatum vel teloniariorum vel etiam juniorum quilibet ipsorum in parte aut in toto [in irri]tum præsumat aut possit adducere manu proprio signum sanctæ crucis subter in hac pa[gina faciam testesque] ut subscribant petam, quisquis igitur id quod pro anima mea donavi aut [donatu]m est inlibatum permanere permiserit habeat communionem beatam cum presente Christi ecclesia atque futura, si quis autem non permiserit separetur a societate [non solum] sanctorum hominum sed etiam angelorum. manente hac donatione nostra nihilominus in sua firmitate, actum mense septembrio die indictionis, ii, anno regni nostri xvii.

✠ Ego Æthilbald rex subscripsi.
✠ Ego Danihel episcopus scripsi.
✠ Signum manus Oba.
✠ Signum manus Sigibed.

✠ Hoc etiam iterum confirmatum est a BEORHTUULFO regi Merciorum in vico regali Uuerburgeuuic

✠ Ego BERHTULF rex Merciorum hanc meam donationem 'et predecessoris mei Ethilbaldi regis' cum signo sanctæ crucis Christi confirmavi, his testibus consentientibus et quorum nomina hic continentur ad indulgentiam delictorum meorum atque precessoris mei Æðelbaldi regis. Si quis autem successorum meorum regum aut principum vel thelonariorum hanc donationem nostram infringere vel minuere voluerit sciat se separatum a congregatione omnium sanctorum in tremendo die judicii, nisi prius digne emendaverit.

✠ Ego Berhtuulf rex Merciorum.
✠ Ego Ceolnoth archiepiscopus.
✠ Ego Sæðryð regina.
✠ Ego Ceolred episcopus.
✠ Ego Tatnoth episcopus.
✠ Ego Hunberht dux.
✠ Ego Mucel dux.
✠ Ego Hunstan dux.

Endorsed in a hand of the 10th cent., "Anes[1] ceoles ryne (?) on [Lo]nden Ethilbald rex Merciorum sancte An[d]ree apostoli Duro. (?) et Beorn . . . . episcopo . in hereditatem".

[A.] Original Charter in Brit. Mus., Cotton Charter, xvii, 1; B.M. Facs., ii, pl. 1. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXVIII; from [A.] Textus Roffensis, f. 120.

---

153. *Grant by Æðelbald, King of the Mercians, to Cyneburga, of land at Bradanlæh, or Maiden-Bradley, co. Somerset. 24th November*, A.D. 723, 729, 735, or 740.[2]

✠ Donante domino nostro Jhesu Christo. Ego ÆÐELBALDUS[3] rex Merciorum terram juris mei. VI. cassatorum. cui vocabulum est BRADANLÆH. pro redemptione animæ meæ CYNEBURGE trado.

[1] Endorsement omitted, K.

[2] Nov. 24, the Feast of St. Chrysogonus, fell on Thursday in the years 717, 723, 728, 734, 745, between 716 × 757. But as Uuor became bishop in 721, and died in 737, while Uuilfrith died in 743, we must exclude 717 and 745: *Kemble's Note.* But Kemble is wrong in making Thursday = Feria IIII. It should be Wednesday (Sunday being *Feria prima*). Now, if 24th Nov. be Wednesday, 21st Nov. would be Sunday, C the Dominical Letter, a coincidence happening in 723, 729, 735, 740, etc.

[3] Æthilbaldus, C.

ut fiat ejus possessio in perpetuum. et[1] cuicumque voluerit tradere. vel in vita illius[2] vel post obitum ejus habeat [potestatem][3] tradendi.

Si quis temptaverit hanc donationem fraudare. sciat se reddere rationem in die judicii; Huic donationi optimates mei testes sunt. quorum nomina infra expressa sunt.

✠ Ego Æþelbaldus[4] rex Merciorum confirmationem hanc confirmavi propria manu.
✠ Ego Uuor episcopus[5].
✠ Ego Offa confirmavi[6].
✠ Ego Eadberht confirmavi[6].
✠ Ego Waldhere[7] confirmavi[6].
✠ Ego[8] Uuilfrid[9] episcopus[5].
✠ Ego Aldberht[10] confirmavi[11].
✠ Ego Ontuuini confirmavi.

Hanc cartam composui in IIII. feria. VIII. Kal. decembribus passio sancti Chrisogoni. martyris.

[A.] MS. Cott., Nero E. i, f. 306b.
[B.] MS. Cott., Tiberius A. xiii, f. 7b.
[C.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. lxxxii, from [A.] and [B.]

---

154. *Grant by Æthilbalt, King of the Mercians, to the Earl Cyniberht, of land for a Monastery at Husmere, co. Worcester.* A.D. 736.

✠ Ego ÆTHILBALT domino donante rex non solum Marcersium sed et omnium provinciarum quæ generale nomine Sutangli dicuntur pro remedio animæ meæ et relaxatione piaculorum meorum aliquam terræ particulam id est. X. cassatorum venerando comite meo CYNIBERHTE ad construendum cœnubium in provincia cui ab antiquis nomen inditum est HUSMERÆ. juxta fluvium vocabulo Stur, cum omnibus necessariis ad eam pertinentibus cum campis silvisque cum piscariis pratisque in possessionem æcclesiasticam benigne largiendo trado. Ita ut quamdiu vixerit potestatem habeat tenendi ac possidendi cuicumque voluerit vel eo vivo vel certe post obitum suum relinquendi. est autem supradictus ager in circuitu

[1] Si, added, B. [2] Ejus, C. [3] Omitted, A.; habeat potestatem, B.; [potestatem] habeat, C. [4] Æthilbaldus, C. [5] Consensi et subscripsi, added, B. [6] Subscripsi, B. [7] Uuldhere, B. [8] This line is placed second of the subscriptions in B. [9] Uuilfrið, B. [10] Alberht, B. [11] Consensi, B.

ex utraque parte supranominati fluminis habens ex aquilone plaga silvam quam nominant cynibre ex occidentale vero aliam cui nomen est . moerheb . quarum pars maxima ad præfatum pertinet agrum .

Si quis autem hanc donationem violare temptaverit sciat se in tremendo examine tyrannidis ac præsumptionis suæ Deo rationem terribiliter redditurum .

Scripta est autem hæc cartula anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi septincentissimo tricessimo . ϲı indictione quarta .

✠ Ego Ætdilbalt rex Britanniæ propriam donationem confirmans subscripsi .
✠ Ego Uuor episcopus consensi et subscripsi .
✠ Ego Uuilfridus episcopus jubente Æthilbaldo rege subscripsi .
✠ Ego Æthilric subregulus atque comes gloriosissimi principis Æthilbal[di] huic donatione consensi et subscripsi .
✠ Ego Ibe ac si indignus abbas consensi et subscripsi .
✠ Ego Heardberht frater atque dux præfati regis consensi et subscripsi .
✠ Ego Ebbella consensum meum acomodans subscripsi .
✠ Ego Onoc comes subscripsi .
✠ Ego Oba consensi et subscripsi .
✠ Ego Sigibed consensi et subscripsi .
✠ Ego Bercol consensi et subscripsi .
✠ Ego Ealduuft consensi et subscripsi .
✠ Ego Cusa consensi et subscripsi .
✠ Ego Pede consensi et subscripsi .

Est autem agrum in memorata silva moreb cui vocabulum est brochyl quem ego Edilbalt rex suutanglorum fidele duce atque comite meo Cyniberhttæ in jus ecclesiasticam cum supradicto agro largiendo donavi .

Endorsed:—"Norð Stur" . (*xth century*).

[A.] Original Charter in British Museum, Cotton Ch. Augustus II, 3. | Brit. Mus. Facs., Part I. pl. 7. Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXX; from [A.]

155. *Grant by Æthelbald, Monarch of Britain, to Abingdon Abbey of land in Wacenesfel, or Watchfield, co. Berks, with confirmation by King Æthelhard.* A.D. 726 × 737.

Carta regum Æðelbaldi et Æthelhardi .[1]

Domino regnorum regna regenti . jura imperiorum disponenti semper gloria .

Præcedentium etenim temporum antiquitate ac diversitate succedentium imperiorum a prædecessoribus provide plura disposita · ignorantiæ caligine icciroo cassabuntur ! dum litterarum notis origo institutionum minime deprehenditur tradita . Ne qua vero ex accidenti objectione posteris dissensio oriatur . prout pridem censuit peritorum constitutio veluti vice testamenti stilo edenda ac jure sunt hæreditaria successoribus relinquenda ! ut sæculis et generationibus veritas in præteritis actibus declaretur .

Quamobrem utile visum ac necessarium fore judicavimus dilucide huic scedulæ[2] describere quantitatem terræ monasterii fundato[3] in honore sanctæ Dei genitricis Mariæ semper virginis . situm é latere montis ÆBBANDUNE[4] cui venerabilis præsidet usque hodie abbas Cumma . Nam ex utraque parte fluvii Tamise cis citra suis antecessoribus ad jus monasterii præfati quædam territoria collata fuerant plaga prædicti fluminis occidentali data in Dei oblatione terra his Saxonum regibus . CISSA . CEADWALLA[5] . INI . quantitate hujus numeri . CC . L . cassatuum continetur . Plaga vero orientali Merciæ . CC . LXX . IIII[6] . potentissimi reges ad sustentationem Dei servorum suprafato monasterio terram hac supputatione manentium . XX . qui additis vocabulis inspiciantur Æthelred[7] . Cuthred . Coenred . Insuper et rex ÆTHELBALDUS[8] suam specialiter oblationem monasterio eidem obtulit . locoque in WACENESFEL[9] . XXVII[10] . cassatos dedit ! alibi quoque juxta rivum GEENGE . X . erogavit . Præscriptas quoque præteritorum regum donationes una cum suis præsulibus et principibus sed et optimatibus perhenniter Dei cultui eodemque monasterio præfato firmavit . quorum nomina subscriptionibus annexa declarantur .

Æthelbaldus[11] Brittanniæ[12] Anglorum monarchus[13] præfor-

[1] Omitted, K.; Carta Æðelbaldi Regis Westsaxonum de Wachenesfeld, B. [2] Ceduli, B. [3] Fundati, K. [4] Abbendune, B. [5] Ceadwalla, K. [6] . cc . lxx . iiii . , B. K.; erased, A. [7] Æthilred, K. [8] Æthilbaldus, K. [9] Uuacenesfeld, K.; Wachenesfeld, B. [10] . xx . vi . , B. [11] Æthilbaldus, K.; Athelbaldus, B. [12] Britannie, B. [13] Monarcus, B.

matas propinquorum sed et regum donationes hoc signo ✠ firmavit .

Ego Daniel plebis Dei famulus canonica subscriptione manu propria ✠ firmavi .

Ego Wor 'episcopus hanc donationem ✠[1] subscripsi .

Ego Forthere episcopus in Banesinga villa . jubente 'rege crucis signum ✠ infixi[2] .

Ego Walestod 'episcopus signum crucis ✠ ad confirmationem imposui[3] .

Ego[4] Æthelhardus[5] rex hanc suprafatam donationem sancto hoc signo ✠ una cum comitibus supter nominatim descriptis roboravi . in expeditione ultra fluvium Sabrina adversus Britonum gentem .

[A.] MS. Cott., Claudius C. ix, f. 103.
[B.] MS. Cott., Claudius B. vi. f. 13.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXXI; from [A.] and [B.]

---

156. *Settlement by Nothelm, Archbishop of Canterbury, and the Bishops in a Synod, of title of land for a monastery at Withington, co. Glouc., on the river Tillath, originally granted by Æthelbald, King of the Mercians, to two nuns, Dunne and Bucge; and by Dunne to the Abbess Hrotuuari, her granddaughter; with reversion to the see of Worcester.* A.D. 736 × 737.

PUDIANDUN.

✠ Gloriosissimus Mercensium rex ÆTHELRED cum comite suo subregula[6] Huicciorum Oshere[7] . rogatus ab eo terram . XX . cassatorum juxta fluvium cui vocabulum est TILLATH . duabus sanctimonialibus . DUNNAN videlicet et ejus filiæ BUCGAN ad construendum in ea monasterium in jus ecclesiasticum sub libera potestate pro venia facinorum suorum condonavit . propriæque manus subscriptione hanc eorum donationem firmavit . Præfata autem Dei famula DUNNE constructum in prædicto agello monasterium cum agris suis necnon et cartulam descriptionis agri cui tunc sola ipsa præerat filiæ nimirum filiæ suæ in possessionem ad

[1] Episcopus consensi et, B. [2] Rege consensi et subscripsi, B. [3] Episcopus consensi et subscripsi, B. [4] This paragraph omitted, B. [5] Æthilhardus, K. [6] Subregulo, K. [7] Oshero, K.

dominum migratura largita est . Sed quia haec in parvula adhuc aetate erat posita cartulam conscripti agri necnon et omnem monasterii procurationem quo adusque[1] illa ad maturiorem pervenisset aetatem matri illius maritatae conservandam injunxit . Quae cum cartulam reddi poposcisset illa reddere nolens . furtu hanc sublatam respondit . Quo tandem omni negotio ad sanctam sacerdotalis concilii synodum perlata[2] decrevit . Omne venerabile concilium cum reverentissimo archiepiscopo Nothelmo hanc cartulam donationis vel regum vel supradictae Dei famulae DUNNAN manifestissime describi . praefataeque abbatissae HROTUUARI reddi ejusque possessionem monasterii firmissimam esse . damnato nimirum eo . atque anathematizato synodi sacratissimi[3] decreto qui cartam illam subscriptionis agri primitivam vel per furta vel quolibet modo fraudulenter auferendo subripere praesumpsit[4] . Atque hoc decernit sacra synodus ut post obitum ejus sicut ante statutum fuit a senioribus ejus ad episcopalem sedem castrum Uueogernensis liber hic cum terra reddatur .

✠ Ego Nothelmus gratia Dei archiepiscopus canonice subscripsi .
✠ Ego Daniel . episcopus subscripsi .
✠ Ego Uuor episcopus subscripsi .
✠ Ego Incgauald episcopus subscripsi .
✠ Ego Uuilfrið episcopus subscripsi[5] .
✠ Ego Cuðberht episcopus subscripsi[6] .

[A.] MS Cott., Tiberius A xiii, f. 23.
[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. lxxxiii; from [A.]
[H.] Hearne's Hemingi, p. 466.
[D.] Dugd. Mon. Angl., i, 588.
[H S.] Had and St., iii, 337.
Thorpe Dipl., p. 23.

[1] Quoad usque, K. [2] Perlato, K. [3] Sacratissimo, K. [4] Praesumpserit, K. [5] Here K., H., D., and H. S. add :— ✠ Ego Alduuulf episcopus subscripsi . ✠ Ego Aluuine episcopus subscripsi . ✠ Ego Forthere episcopus subscripsi . [6] Here K., H., D., and H. S. add :— ✠ Ego Hereuuald episcopus subscripsi .

157. *Grant by Æthilbalth, King of the Mercians and South Angles, to the Earl Æthilric of land for a monastery at Uuidutuun, or Wootton-Waven, on the river Æluuinnæ, or Alne, co. Warwick.* A.D. 723 × 737.

Into Pæringc Pican . Pudu tun.

✠ Ego ÆTHILBALTH . Non solum Mercensium . sed et universarum provinciarum quæ communi vocabulo dicuntur . Suthengli . divina largiente gratia . Rex . reverentissimo comiti meo mihique satis caro . filio quondam Huuicciorum regis . Oosheræs . ÆTHILRICÆ . terram viginti cassatorum in possessionem æcclesiasticæ rationis atque regulæ . Cum consensu vel episcoporum vel optimatum meorum larga mentis benivolentia donans concedo . Est autem idem ager qui traditur in regione quæ antiquitus nominatur . STOPPINGAS . in loco qui vetusto vocabulo dicitur UUIDUTUUN , juxta fluvium quem priores nostri appellare solebant et adhuc nominantur . ÆLUUINNÆ . Omnem itaque hunc agrum intra terminos ab antiquis possessoribus constitutos . Cum campis et saltibus et pratis necnon et universis qui ex eo provenire possint necessariis redituum usibus . Ita nimirum præfato comiti meo Æthilricæ . in jus monasticæ rationis rogatus ab eo tradens largior . ut et ipse quamdiu vita comite voluerit prospere possideat . et cuicumque placuerit vel se vivente vel obeunte ea condicione qua sibi traditum acceperit licenter omnino nobis concedentibus libens tradat .

✠ Ego Æthilbalth . hanc donationem meam subscripsi .
✠ Ego . Uuor episcopus consensi et subscripsi .
✠ Ego . Piot . abbas consentiens subscripsi .
✠ Ego . Uuilfrith . comes consensi et subscripsi .
✠ Ego . Sigibed . comes consentiens subscripsi .
✠ Ego . Oba . comes consensi et subscripsi .
✠ Ego . Beorcol . comes consentiens subscripsi .
✠ Ego . Heardberht . frater regis subscripsi .
✠ Ego . Eadberht . comes subscripsi .
✠ Ego . Tepra . consentiens subscripsi .
✠ Ego . Aduulf . consentiens subscripsi .
✠ Ego . Ceoba . consentiens subscripsi .
✠ Ego . Stronglic . consensi et subscripsi .
✠ Ego . Beonna . consensi et subscripsi .

✠ Ego . Uuilfriht[1] episcopus consensi et subscripsi .
✠ Ego . Cuthred . abbas consentiens subscripsi .
✠ Ego . Eobe . abbas consentiens subscripsi .
✠ Ego . Æthiluuald . abbas consentiens subscripsi .
✠ Ego Ælbred consentiens sub[scripsi.]

(A.) MS. Cott., Tiberius A. xiii, f. 102.
(K.) Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXXIII; from Hearne's *Heming*, p. 218.
(A.)

---

158. *Confirmation by King Æthelheard of a grant by Queen Fridogyd to Winchester Cathedral of land at Tantun, or Taunton, co. Somers., with additional gift of land at Withiglea and Cearn.* A.D. 737.

Carta Friðepið reginæ de Tantun .

Domino nostro Jhesu Christo cum coæterno patre et spiritu sancto . in æternum regnante . Anno ejusdem redemptoris nostri . dominicæ incarnationis . DCC.XXXVII ego ÆÞELHEARD rex rogatus a FRIÐOGYDA[2] . regina ut rus in TANTUN . quod WENTANÆ ÆCCLESIÆ . Petro Pauloque dicatæ . ob iminentis[3] periculi prosperitatem satisfaciendo dederat . augmentarem . Dedi . IIII . mansas ad pecora alenda in WIÐIGLEA . et . III . in CEARN ad salinaria construenda . Quantitas harum . VII . manentium furti crimine á possidentibus uno eodemque tempore justo dampnatis judicio ablata est . Et me largiente præfatæ reginæ quæ eam[4] Christo redemptori nostro dederat concessa .

Si quis igitur futuro tempore vetustas territorii cartulas . Quæ[5] justa de peculii vexatione celando vel furtim diripiendo absconsæ fuerant . in propatulo deinceps manifestaverint ! Et ipsi furti crimine obnoxii habeantur . Et hac renovata vigente territorii cartula 'veteres' pro nichilo habeantur . Maneat igitur predictarum terrarum portio libera preter expeditionem pontis arcisve restaurationem . Hæc sunt confinia supradictarum terrarum .

Ærest[6] on Uþing ford[7] . of ðæs cumbes heafode on ðone smalan

[1] Uuilfrith, K.
[2] Friðogyða, K. [3] Immanentis, K. [4] Eas, K. [5] The sentences written in the following order :—Si quis ..., Et me ..., Quæ justa ..., but marked for transposition by the letters *b*, *a*, *c*, over first word of each respectively. K. takes no notice of the indicated arrangement, and his text is consequently unintelligible.
[6] These boundaries also occur in Æthelstan's confirmation, Cott. Ch., VIII, 17, A.D. 938. See under that date. [7] Ucingford, K.

peg þurh þone more to wiðig slede þæt to brocenan beorge. spá tó pudu forda. ꝥ to Lulles beorge. spa forð ⁊lang hærpaðes to Mægenstanes dæne. spa tó wiðig leagáte. þæt to næddran beórge. þæt þurh ðone mór bæriht gémære on wiðig mór. ðæt æft on Ucing ford.

Ærest óf sǽ úpp on Hængestes ricg. þonan norð on gyrd pég. spa norð ⁊lang rihges on middepeardna sealtera cumb. ꝥ bæ cumbæ ingon holan bróc. þonne ⁊lang streames in on hlosmoc. ádune on streám on seófan æcéras. þær óf streáme æft on bútan seófan æceras. æft suð on hlosmoc. ðæt á dúne[2] on stream óf ða suran apældran[1]. ðæt suð on þa norð repe. ðanan eft ofer Cærn on gata forð. ðet suð bufan litlan graf spa suð on earnes hlinc. of earnes hlince æft utt on sæ.

Signum manus Danielis præsulis.
Signum manus Forðhæres præsulis.
Signum manus Æþelheardi regis.
Signum manus Frydogydæ[3] reginæ.
Signum manus Cynegysli abbatis.
Signum manus Æsceburgæ abbatissæ.

[A.] Add. MS. 15,350. f. 58b. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. LXXXII; from [A.]

159. *Grant by Eadberht, King of Kent, to Ealdulf, Bishop of Rochester, of land at Andscohesham in Hogh, or Stokes.* April, A.D. 738.

De Stokes quæ antiquitus vocabatur Andscohesham.

✠ In nomine domini Dei nostri Jhesu Christi.

Ego EADBERHT, rex Cantuariorum, donavi aliquam partem terræ pro remedio animæ meæ, atque indulgentia delictorum meorum, episcopatui beati Andreæ apostoli, ac venerabile viro EALDULFO, ejus ecclesiæ antistiti. in regione quæ vocatur HOHG. in loco qui dicitur ANDSCOHESHAM, id est, decem aratrorum, juxta æstimationem provinciæ ejusdem. Hujus vero terræ possessionem ita prædicto episcopo largitus sum, cum omnibus ad eam pertinentibus, id est campis, silvis, pratis, piscariis, salsilagine, atque omnibus utensilibus ejus, juxta notos terminos constitutos. Hoc quoque præcipimus, ut nullus præsumat propinquorum [m]eorum[4]

[1] Apældran, A. [2] Ádúne, K. [3] Fryðogyðæ, K.
[4] Eorum, A.